

**BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
ZWIĄZKU MIĘDYGMINNEGO
Spółka z o.o. w Kielcach**

25-004 Kielce, ul. Paderewskiego 31, tel./fax 41 34-426-34

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr IX/61/2015 Rady Gminy Bliżyn
z dnia 29 października 2015 r.**

**ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY BLIŻYN
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE**

wraz ze ZMIANĄ NR 2 STUDIUM...

KIELCE, PAŹDZIERNIK 2015 r.

Zmiana Nr 2 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn.” została zainicjowana Uchwałą Nr XXXIV/215/2013 Rady Gminy Bliżyn z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Nr 2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn i dotyczyła zmiany kierunków rozwoju przestrzennego, polegających na umożliwieniu wydobycia złoża piasków czwartorzędowych „Wołów” w kat. C1, na terenie miejscowości Wołów, gmina Bliżyn.

Zmiana Nr 2 Studium... obejmuje część tekstową i część graficzną Studium..., w zakresie niezbędnym dla wprowadzenia zmiany oraz innych zmian jakie ujawnią się w trakcie prac nad powyższą zmianą studium, w istotny sposób powiązanych z prowadzoną zmianą.

Zapisy niniejszego tekstu zostały zmienione jedynie w części dotyczącej przedmiotu zmiany Nr 2 „Studium...” i powiązanych z nią zmian w zagospodarowaniu terenu, mieszczących się w granicach zmiany, określonych uchwałą o przystąpieniu do sporządzenia. Pozostałe zapisy tekstu, mimo ich formalnej dezaktualizacji nie zostały zmienione, jako niezwiązane w istotny sposób z przedmiotem zmiany studium.

Część zapisów „Studium...” uległa dezaktualizacji i wymaga uporządkowania i uaktualnienia w trakcie kompleksowej zamiany studium, poprzedzonej stosowną uchwałą Rady Gminy Bliżyn, dotyczącą przystąpienia do sporządzenia aktualizacji studium.

*Ze względu na potrzebę uzyskania jednolitego tekstu opracowania, dotychczasowy tekst studium, z uchwalonymi wcześniej zmianami, został uzupełniony o zapisy dotyczące zmiany Nr 2 „Studium...”, które dla odróżnienia zostały zapisane czcionką Times New Roman, 11 kursywa i oznaczone symbolem *¹.*

Spis treści

1	Wstęp	5
1.1	Informacje ogólne	5
1.2	Zespół autorski.....	8
1.3	Obszar i zakres opracowania	9
1.4	Cele i zadania studium	12
2	Diagnoza stanu gminy.....	16
2.1	Położenie, powierzchnia, ludność, podstawowe funkcje	16
2.2	Uwarunkowania zewnętrzne.....	17
2.2.1	Gmina Bliżyn w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa”	17
2.2.2	Gmina Bliżyn na tle powiatu skarżyskiego.....	25
2.2.3	System powiązań zewnętrznych gminy Bliżyn.....	26
2.3	Środowisko przyrodnicze	28
2.3.1	Ukształtowanie powierzchni terenu.....	28
2.3.2	Budowa geologiczna i charakterystyka gruntów dla budownictwa	29
2.3.3	Kopaliny mineralne	30
2.3.4	Warunki wodne	31
2.3.5	Gleby.....	34
2.3.6	Szata roślinna	37
2.3.7	Charakterystyka warunków klimatycznych i higieny atmosfery	40
2.3.8	Ochrona środowiska przyrodniczego	44
2.3.9	Model funkcjonowania przyrody	48
2.4	Środowisko kulturowe.....	49
2.4.1	Rys historyczny	49
2.4.2	Obiekty i zespoły środowiska kulturowego	51
2.5	Rolnictwo.....	56
2.5.1	Rolnictwo gminy na tle województwa – zewnętrzne uwarunkowania rozwoju	56
2.5.2	Warunki przyrodniczo – glebowe.....	56
2.5.3	Uwarunkowania agrarne i struktura użytkowania gruntów	57
2.5.4	Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów	63
2.5.5	Warunki wynikające ze stanu i rozmieszczenia zabudowy rolniczej.....	63

2.5.6	Uwarunkowania wynikające z rozmieszczenia i specjalizacji produkcji rolniczej	64
2.6	Funkcja leśna	67
2.6.1	Rozmieszczenie przestrzenne oraz struktura własnościowa lasów	67
2.6.2	Funkcje lasów, formy ochrony oraz zagrożenia środowiska leśnego	69
2.6.3	Możliwości rozwoju funkcji leśnej oraz predyspozycje do zagospodarowania turystycznego.....	71
2.7	Ludność	72
2.8	Mieszkalnictwo.....	76
2.9	Infrastruktura społeczna	79
2.9.1	Oświata i wychowanie	79
2.9.2	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	82
2.9.3	Kultura	83
2.9.4	Sport, turystyka i rekreacja	86
2.9.5	Usługi inne	88
2.10	Infrastruktura ekonomiczna.....	90
2.10.1	Struktura zatrudnienia.....	90
2.10.2	Struktura bezrobocia.....	91
2.10.3	Budżet gminy	92
2.10.4	Aktywność gospodarcza mieszkańców	96
2.10.5	Aktywność gospodarcza większych przedsiębiorstw.....	100
2.11	Komunikacja.....	102
2.11.1	Układ drogowy	102
2.11.2	Układ kolejowy	108
2.11.3	Komunikacja zbiorowa.....	109
2.11.4	Stan i zaplecze motoryzacji.....	110
2.11.5	Ogólna ocena układu komunikacyjnego (uwarunkowania rozwoju)	110
2.12	Infrastruktura techniczna	111
2.12.1	Gospodarka wodna	111
2.12.2	Retencja wodna	113
2.12.3	Gospodarka ściekowa	114
2.12.4	Kanalizacja deszczowa	117
2.12.5	Ciepłownictwo	117
2.12.6	Gospodarka odpadami stałymi	117

2.12.7	Gazyfikacja.....	118
2.12.8	Elektroenergetyka	118
2.12.9	Telekomunikacja	121
2.13	Aspekty obronności i bezpieczeństwa państwa w gminie Bliżyn	122
2.13.1	Potrzeby bezpieczeństwa państwa.....	122
2.13.2	Zagrożenia dla gminy	122
2.13.3	Stan obronności gminy	123
3	Bariery i predyspozycje rozwoju	124
3.1	Główne uwarunkowania zewnętrzne	124
3.2	Główne uwarunkowania wewnętrzne	126
3.2.1	Szanse i predyspozycje rozwojowe	126
3.2.2	Bariery i ograniczenia rozwojowe.....	127
3.2.3	Problemy i konflikty przestrzenne wynikające z dotychczasowego zagospodarowania	129
4	Cele rozwoju gminy Bliżyn.....	130
5	Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn.....	132
5.1	Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.....	133
5.2	Kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego	148
5.3	Kierunki rozwoju funkcji rolniczej.....	150
5.3.1	Podstawowe założenia polityki przestrzennej w rolnictwie	150
5.3.2	Kierunki i zasady zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	151
5.4	Kierunki rozwoju funkcji leśnej.....	153
5.4.1	Główne kierunki zagospodarowania leśnego.....	153
5.4.2	Zasady polityki zalesieniowej	154
5.5	Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług	156
5.6	Kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła	161
5.7	Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji	162
5.8	Kierunki rozwoju komunikacji	164
5.8.1	Sieć drogowa.....	164
5.8.2	Komunikacja publiczna	167
5.8.3	Drogi piesze i rowerowe	168
5.8.4	Parkowanie.....	168
5.8.5	Zaplecze motoryzacji indywidualnej.....	169

5.8.6	Komunikacja kolejowa	169
5.9	Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.....	169
5.9.1	Gospodarka wodna	169
5.9.2	Gospodarka ściekowa	170
5.9.3	Kanalizacja deszczowa	172
5.9.4	Ciepłownictwo	173
5.9.5	Gospodarka odpadami stałymi.....	173
5.9.6	Mała retencja	175
5.9.7	Zaopatrzenie w gaz.....	177
5.9.8	Elektroenergetyka.....	178
5.9.9	Energetyka odnawialna.....	178
5.9.10	Telekomunikacja	179
5.10	Kierunki z zakresu obrony cywilnej	180
6	Tereny wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	181
7	Spis tabel.....	185
8	Uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń zmiany Nr 2 Studium... .	187

1 Wstęp

1.1 Informacje ogólne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn zostało uchwalone Uchwałą Nr VI/47/99 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 29 kwietnia 1999 r. Studium wykonane zostało na podstawie obowiązującej wówczas Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami).

W dniu 11 lipca 2003 r. weszła w życie ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.), stawiająca nowe wymagania merytoryczne i formalne dla tego dokumentu. Wydane zostało również Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233), uszczegóławiające zakres obowiązującej problematyki, formę i zasady sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zmiana przepisów wzmocniła rolę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w hierarchii opracowań planistycznych dotyczących jednostki administracyjnej, poprzez wprowadzenie obowiązku zgodności wszystkich planów zagospodarowania przestrzennego wykonywanych w granicach gminy, z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Stało się to podstawową komplikacją w przeznaczeniu terenów na różne cele inwestycyjne w planie zagospodarowania przestrzennego, bez wcześniejszych zmian zapisów studium. Upływ czasu oraz potrzeba dostosowania szeregu przepisów do standardów Unii Europejskiej spowodowały również zmianę innych przepisów związanych integralnie z problematyką studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto w minionym okresie wykonane zostały inwestycje związane z infrastrukturą techniczną, powodujące dezaktualizację zapisów studium w tym zakresie.

W ramach realizacji kierunków rozwoju przestrzennego gminy, Rada Gminy podjęła uchwały o przystąpieniu do opracowania planów miejscowych dla terenów określonych w studium. W trakcie składania wniosków do tych planów szereg wniosków okazało się niezgodnych z postanowieniami studium i nie możliwych do uwzględnienia w planie.

Znaczna część nowych propozycji terenowych wynikała ze zgłoszonych na tamtym etapie wniosków od właścicieli nieruchomości, będących efektem poszukiwania nowych form aktywności społeczno-gospodarczej gminy.

Powyższe przesłanki spowodowały podjęcie przez Radę Gminy w Bliżynie, Uchwały Nr III/50/2007 z dnia 30 sierpnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn.

Zmiana studium została wykonana na podstawie Zlecenia Nr ZP-7320/01/S/2007 z dnia 15 października 2007 r. złożonego przez Wójta Gminy Bliżyn do Związkowego Biura Planowania Przestrzennego w Kielcach.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn stanowiąca kompleksową zmianę, została opracowana z uwzględnieniem następujących przepisów:

- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
- Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity z 2004 r. Dz. U. Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 45, poz. 435, z późniejszymi zmianami),
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz. 150),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r., w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczególnych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze, (Tekst jednolity z 2005 r., Dz. U. Nr 228, poz. 1947, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Tekst jednolity z 2007 r. Dz. U. Nr 39, poz. 251),
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1085, z późniejszymi zmianami),
- Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Tekst jednolity z 2005 r. Dz. U. Nr 239, poz. 2019, z późniejszymi zmianami),

- Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Tekst jednolity z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późniejszymi zmianami),
- Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz.115 , z późniejszymi zmianami),
- Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późniejszymi zmianami),
- Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227),
- oraz inne przepisy, rozporządzenia, zarządzenia lokalne.

Zmiana Nr 2 Studium... została wykonana przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach, na podstawie Warunków Wykonania Zlecenia znak:PNO.6720.1.1.2014 z dnia 17 października 2014r. zawartych w Kielcach w dniu 28 października 2014r., w oparciu o Uchwałę Nr XXXIV/215/2013 Rady Gminy Bliżyn z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Nr 2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn.

Zmiana Nr 2 Studium..., obejmuje teren udokumentowanego złoża piasków czwartorzędowych "Wołów" w kat. C1, położony w miejscowości Wołów, gmina Bliżyn, wraz ze zmianami jakie wynikną w trakcie prac nad powyższą zmianą Nr 2 Studium, w istotny sposób powiązanych z wprowadzania zmianą.

W opracowaniu niniejszej zmiany uwzględniono zaktualizowane przepisy z zakresu problematyki dotyczącej zmiany Nr 2 Studium..., ze szczególnym uwzględnieniem:

- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 199, z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1235, z późniejszymi zmianami);
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 613, z późniejszymi zmianami);*¹

**¹ tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

- *Uchwały Nr XLIX/880/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Suchedniowsko – Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. z 25 listopada 2014 r., Poz. 3154). *1*

1.2 Zespół autorski

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bliżyn została wykonana w Związkowym Biurze Planowania Przestrzennego w Kielcach, przez zespół w składzie:

- mgr inż. arch. Barbara Godzisz-Grychowska – gł. projektant nr upr. 1256/92
nr ewid. OIU KT 109
- mgr Bożena Rumas
- mgr Ryszard Cywicki
- mgr inż. Tomasz Raus
- mgr inż. Anna Gad
- mgr Halina Piersiała
- tech. arch. Maria Chodkowska
- mgr inż.arch. kraj. Paulina Grychowska

Zmiana Nr 2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bliżyn, została opracowana przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kielcach.

Zespół autorski w składzie:

- *mgr inż. arch. Barbara Godzisz-Grychowska – główny projektant nr upr. 1256/92;
nr ewid. POIU KT 109*
- *mgr Bożena Rumas*
- *mgr Halina Piersiała*
- *mgr inż. Małgorzata Bogdał*
- *mgr inż.arch. kraj. Joanna Helowicz*1*

**1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

1.3 Obszar i zakres opracowania

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn obejmuje obszar całej gminy.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zakres zmiany studium został rozszerzony i uszczegółowiony w stosunku do zakresu wynikającego z Ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym i dotyczy uwzględnienia m.in.

- lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, wynikających z art. 9 ust. 1 ustawy,
- uwarunkowań, wynikających z art. 10 ust. 1 ustawy:
 - stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
 - zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
 - potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
 - występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
 - występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- określenia zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy, w szczególności:
 - kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów,
 - obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
 - obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponad lokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów , o których mowa w art. 48 ust 1 ustawy,
 - obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej,
 - obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
 - obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
 - obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
 - innych obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujące w gminie.

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projekt zmiany studium powinien zawierać dodatkowo:

- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań,
- oraz syntezę ustaleń projektu studium.

Część powyższej problematyki została uwzględniona w poprzedniej edycji studium, część wymaga uzupełnień na etapie zmiany studium.

W oparciu o powyższe wytyczne, poparte uaktualnionymi danymi wejściowymi wprowadza się nowe zapisy do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn w części tekstowej i graficznej, dotyczące w szczególności:

- uwarunkowań zewnętrznych wynikających z uchwalonego planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
- uwarunkowań przyrodniczych wynikających ze zmiany dokumentów ustalających formy ochrony przyrody oraz zmiany przepisów w zakresie ochrony środowiska,
- uwarunkowań rozwoju wynikających z postępu w uzbrojeniu terenu objętego studium w podstawowe media techniczne oraz dekapitalizacji istniejącej kanalizacji sanitarnej miejscowości Bliżyn,
- zmiany klasyfikacji układu komunikacyjnego,
- błędnego określenia granic terenu gminy oraz poszczególnych sołectw,
- nowych potrzeb terenowych zgłoszonych w ramach wniosków do zmiany studium i planów miejscowych ,
- potrzeb uzupełnienia zapisów studium o problematykę wynikającą z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- potrzeb uzupełnienia tekstu studium o uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

Część zapisów studium zachowała swoją aktualność i została wykorzystana w redakcji niniejszego studium....

Opracowanie niniejszej zmiany studium zostało poprzedzone „Opracowaniem ekofizjograficznym do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn”, oceniającym stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego terenu gminy Bliżyn, stanowiącym uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe rozwoju gminy.

Zmiana studium składa się z części tekstowej – „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn, województwo świętokrzyskie”, zawierającej kompleksową ocenę stanu gminy, bariery i predyspozycje rozwojowe, cele rozwoju, kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium.

W ramach zmiany studium opracowane zostały załączniki graficzne zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn t.j.:

- inwentaryzacja urbanistyczna terenu gminy w skali 1:10 000;
- inwentaryzacja infrastruktury technicznej w skali 1: 10 000 i 1:25 000;

- uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe w skali 1:10 000;
- uwarunkowania rozwoju w skali 1:10 000;
- kierunki rozwoju przestrzennego w skali 1:10 000,
oraz materiały uzupełniające zbierane w trakcie prac nad zmianą studium.

Przedmiotem uchwalenia przez Radę Gminy Bliżyn jest

- niniejszy tekst „Zmiany Studium...”, stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały;
- rysunek „Zmiany Studium...” - „Uwarunkowania rozwoju” w skali 1:10.000, stanowiący załącznik Nr 2 do uchwały;
- rysunek „Zmiany Studium...” - „Uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe” w skali 1:10.000, stanowiący załącznik Nr 3 do uchwały;
- rysunek „Zmiany Studium...” - „Kierunki rozwoju przestrzennego” w skali 1:10.000, stanowiący załącznik Nr 4 do uchwały;
- uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń zmiany studium, stanowiące załącznik Nr 5 do uchwały;
- rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany studium, stanowiące załącznik Nr 6 do uchwały.

Zmiana Nr 2 Studium ... została wykonana, w oparciu o Uchwałę Nr XXXIV/215/2013 Rady Gminy Bliżyn z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Nr 2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn.

Zmiana Nr 2 Studium... obejmuje teren udokumentowanego złoża piasków czwartorzędowych „Wołów” w kat. C1, położony w miejscowości Wołów, gmina Bliżyn, w granicach określonych na załączniku graficznym do uchwały.

Zmiana obejmuje część tekstową i część graficzną studium, w zakresie niezbędnym dla określenia obszaru stanowiącego przedmiot zmiany oraz innych zmian w sposób istotny powiązanych z problematyką zmiany studium.

Ze względu na potrzebę uzyskania jednolitego tekstu opracowania, dotychczasowy tekst studium, został uzupełniony o zapisy dotyczące zmiany Nr 2 Studium..., które dla odróżnienia od pozostałego tekstu zostały zapisane czcionką Times New Roman, kursywa, 11.

W części tekstowej wprowadzono głównie zmiany zapisów mających istotne znaczenie dla wprowadzonego nowego terenu, zapisy niezwiązane z przedmiotem zmian lub nieistotne dla przedmiotu zmiany mimo ich formalnej dezaktualizacji nie zostały zmienione.

*Wprowadzone zostały również zmiany na rysunkach studium w zakresie obrazującym wprowadzoną zmianę.*1*

**1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

Przedmiotem uchwalenia przez Radę Gminy Bliżyn jest niniejszy tekst Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn, województwo świętokrzyskie wraz ze zmianą Nr 2 Studium..., stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały uchwalającej zmianę Nr 2 Studium...,

załączniki graficzne zmiany Nr 2 Studium... :

- rysunek zmiany studium wraz ze zmianą Nr 2 Studium... „Uwarunkowania rozwoju” – stanowiący załącznik Nr 2 do uchwały;*
- rysunek zmiany studium wraz ze zmianą Nr 2 Studium... „Uwarunkowania przyrodniczo - kulturowe”, stanowiący załącznik Nr 3 do uchwały;*
- rysunek zmiany studium wraz ze zmianą Nr 2 Studium... „Kierunki rozwoju przestrzennego”, stanowiący załącznik Nr 4 do uchwały;*

oraz załącznik tekstowy:

- Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do zmiany Nr 2 Studium..., stanowiący załącznik Nr 5 do uchwały. *¹*

1.4 Cele i zadania studium

Studium (zmiana studium) uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedynym dokumentem planistycznym sporządzanym dla obszaru całej gminy.

Jest najważniejszym dokumentem określającym kierunki polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd.

Podstawowymi zadaniami studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstaw do koordynacji planów miejscowych (wymóg zgodności),
- stworzenie materiałów służących promocji gminy.

Zgodnie z art. 10 ust.1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami) w studium określa się w szczególności:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy,

**¹ tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej,
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późniejszymi zmianami),
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- inne obszary problemowe w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

*Celem zmiany Nr 2 Studium... jest umożliwienie uzyskania zgodności zapisów planu zagospodarowania przestrzennego dotyczącego planowanego wydobycia kopaliny - złoża piasków czwartorzędowych "Wołów" w kat. C1, położonych na terenie części miejscowości Wołów z kierunkami rozwoju gminy określonymi w studium.*1*

**1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

1.5 Materiały wejściowe do opracowania

1. Inwentaryzacja urbanistyczna wykonana w październiku 2007 roku, przez Związkowe Biuro Planowania Przestrzennego w Kielcach.
2. Opracowanie ekofizjograficzne do studium zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn wykonane przez Biuro Geologiczno-Fizjograficzne „GEO-FIZ” w Kielcach, ul. Daleka 3/21 w styczniu 2008r.
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn, województwo świętokrzyskie. Tekst i rysunki. Wykonane przez Spółdzielnia Pracy Usługowo-Produkcyjna ARPIT 312-147 Kraków ul. Długa 17. Uchwalone uchwałą Nr VI/47/99 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 29 kwietnia 1999r.
4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego uchwalony Uchwałą Nr XXIX/399/02 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26.04.2002 r.
5. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, 2003 r. „Program ochrony środowiska oraz tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego”.
6. Plan rozwoju lokalnego gminy Bliżyn na lata 2004-2006. Praca Zbiorowa
7. Strategia rozwoju gminy Bliżyn na lata 2003-2010.
8. Wnioski do zmiany studium wniesione po ogłoszeniu o przystąpieniu do zmiany studium.
9. Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, Urząd Statystyczny w Kielcach.

Materiały wejściowe do opracowania zmiany Nr 2 Studium... stanowią:

1. *Inwentaryzacja urbanistyczna fragmentów terenu gminy wykonana w listopadzie 2014 r., przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach;*
2. *Opracowanie ekofizjograficzne do Zmiany Nr 2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bliżyn, obejmującej teren udokumentowanego złoża piasków czwartorzędowych „Wołów” w miejscowości Wołów - listopad 2014 r., wraz z Aneksem do opracowania ekofizjograficznego do Zmiany Nr 2 Studium... - grudzień 2014 r.;*
3. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn uchwalone Uchwałą Nr VI/47/99 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 29 kwietnia 1999 r., zmienione Uchwałą Nr XXXV/229/2010 Rady Gminy Bliżyn z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie uchwalenia Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bliżyn;*
4. *Dokumentacja geologiczna złoża piasków czwartorzędowych „Wołów” w kat. C₁ na terenie części działki o nr ewidencyjnym 639, położonej w miejscowości Wołów, gmina Bliżyn, powiat skarżyski, województwo świętokrzyskie;**¹

^{*1} tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

5. *Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego uchwalona Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014r. w sprawie uchwalenia Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zwanej dalej Planem Zagospodarowania Województwa Świętokrzyskiego;*
6. *Informacje i wnioski do zmiany Nr 2 Studium... wniesione po ogłoszeniu o przystąpieniu do opracowania.*¹*

**¹ tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

2 Diagnoza stanu gminy

2.1 Położenie, powierzchnia, ludność, podstawowe funkcje

Gmina Bliżyn położona jest w północnej części województwa świętokrzyskiego, na pograniczu z województwem mazowieckim, w powiecie skarżyskim. Oprócz Bliżyna w skład powiatu skarżyskiego wchodzi: miasto Skarżysko Kamienna, miasto i gmina Suchedniów, gmina Skarżysko Kościelne, gmina Łączna. Gmina Bliżyn ma powierzchnię 141 km², co stanowi 35,7 % powierzchni powiatu.

Od południa gmina Bliżyn sąsiaduje z powiatem kieleckim, gminą Zagnańsk; od zachodu graniczy z miastem i gminą Stąporków, powiat konecki; na północy sąsiaduje województwem mazowieckim, powiatem szydłowieckim, miastem i gminą Szydłowiec i gminą Chlewiska. Od strony wschodniej gmina Bliżyn graniczy z miastem Skarżysko Kamienna i gminami Suchedniów i Łączna.

Gmina Bliżyn podzielona jest na 23 sołectwa. Miejscowość Bliżyn jest wsią sołecką.

Do największych powierzchniowo sołectw należą: Kopcie (3.212 ha), Wołów (1.496 ha), Sobótka (939 ha), Odrowążek (902 ha), Kucebów (805 ha). Do najmniejszych powierzchniowo sołectw należą: Rędocin (47 ha), Drożdżów (47 ha), Bugaj (81 ha), Gilów (148 ha), Nowki (169 ha), Nowy Odrowążek (184 ha).

Pod względem liczby ludności, do najliczniejszych sołectw, poza Bliżynem o liczbie ludności 1.796 osoby, należą: Płaczków (834 osoby), Mroczków (608 osób), Sorbin (547 osób), Odrowążek (466 osób), Górki (452 osoby), Wojtyniów (452 osoby). Do najmniej licznych sołectw należą: Jastrzębia (75 osób), Zagórze (76 osób), Rędocin (95 osób), Nowki (103 osoby), Drożdżów (147 osób), Kopcie (156 osób).

Gmina zaliczana jest do rejonu o niekorzystnych warunkach rozwoju rolnictwa i niskiej intensywności produkcji opartej o niskiej jakości gleby. Główny kierunek produkcji rolnej to uprawy roślin zbożowych i ziemniaków. Podstawą rolnictwa gminy są gospodarstwa indywidualne. Obszar gminy posiada znaczny udział terenów leśnych i predyspozycje do rozwoju wielofunkcyjnego. Wiodącą funkcją miejscowości gminnej jest przemysł i mieszkalnictwo.

Podstawową sieć drogową w gminie tworzą przebiegające drogi: krajowa Nr 42 Namysłów – Radomsko – Końskie – Bliżyn – Skarżysko Kamienna – Rudnik, łącząca gminę z drogą międzynarodową E-7, oraz drogi powiatowe łączące obszar gminy z sąsiadującymi ośrodkami usługowymi.

Uzupełnieniem powyższych ciągów dróg są pozostałe drogi powiatowe i gminne, obsługujące poszczególne sołectwa oraz stwarzające dogodnie powiązania z drogami dojazdowymi do pól uprawnych.

Dane statystyczne charakteryzujące gminę Bliżyn w 2006 r. w kontekście miast i gmin powiatu skarżyskiego zostały zebrane w poniższym zestawieniu **Tabela 1.**

Tabela 1.

Podstawowe dane charakteryzujące gminę Bliżyn w kontekście jednostek administracyjnych powiatu skarżyskiego

Miasto, Miasto i Gmina, Gmina	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności	Liczba osób/km ²
Bliżyn	141	8565	61
Skarżysko-Kamienna	64	48957	765
Suchedniów	75	10803	144
Łączna	62	5245	85
Skarżysko Kościelne	53	6160	116
powiat skarżyski	395	79730	202

Dane wg rocznika statystycznego województwa świętokrzyskiego 2007

Wynika z nich, że gmina Bliżyn jest średniej wielkości gminą wśród jednostek administracyjnych powiatu skarżyskiego, o niedużym zaludnieniu na km², co jest spowodowane znacznym udziałem terenów leśnych w powierzchni gminy Bliżyn, stanowiących 68,3% powierzchni ogólnej.

2.2 Uwarunkowania zewnętrzne

2.2.1 Gmina Bliżyn w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa”

Prace dotyczące „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn”, wykonywane były w sytuacji, nie posiadania przez województwo świętokrzyskie, uchwalonego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa, stąd w ówczesnej edycji studium znalazły się ogólne stwierdzenia dotyczące gminy Bliżyn na tle regionu świętokrzyskiego.

Aktualnie, na mocy uchwały Nr XXIX/399/02 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26.04.2002r., województwo posiada uchwalony Plan Zagospodarowania Przestrzennego, określający podstawowe uwarunkowania i kierunki rozwoju dla terenu województwa.

Zgodnie z udostępnionymi dokumentami obszar gminy Bliżyn znalazł się w granicach obszaru funkcjonalnego „B” – północnym obszarze zurbanizowanym oraz w obszarze funkcjonalnym „F3” – obszarze wielofunkcyjnego rozwoju wsi z przewagą turystyki.

Teren gminy zakwalifikowany został do gmin o największej liczbie obszarów problemowych, takich jak:

- obszar o nasilonej recesji gospodarczej,
- obszar z zacofanymi obszarami wiejskimi,
- obszar z wysokim stopniem bezrobocia,
- obszar niedosłużenia infrastrukturą.

Ponadto obszar gminy charakteryzuje się następującymi cechami:

- występowaniem znacznej ilości lasów, tym lasów ochronnych i uszkodzonych przez przemysł,
- występowaniem różnorodnych form ochrony przyrody, w tym otulin parków krajobrazowych obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów, węzłów i korytarzy ekologicznych, obszarów sieci ekologicznej Natura 2000,
- słabymi warunkami rozwoju rolnictwa,
- znacznym zaludnieniem terenu – powyżej 171 osób/km,
- koncentracją bezrobocia agrarnego, znacznym udziałem osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,
- zasobami dziedzictwa kultury – obszar aglomeracji staropolskiej,
- występowaniem walorów służących rozwojowi turystyki i rekreacji,
- obszar wzmózonej ochrony wód podziemnych – GZWP,
- lokalizacją w obszarze korytarza transportowego o znaczeniu międzyregionalnym – droga krajowa, linia kolejowa,
- brakiem kompleksowej kanalizacji sanitarnej i niedoborem rezerw wody w ujęciach,
- wiodącą funkcją ośrodka gminnego – przemysł.

Z powyższych uwarunkowań wynikają preferencje rozwojowe dla analizowanego obszaru funkcjonalnego:

Północny obszar zurbanizowany — „B”

Obejmuje głównie miasta: Końskie, Stąporków, Skarżysko Kam., Suchedniów Starachowice, Wąchock, Kunów, Ostrowiec Św., Ćmielów i Ożarów. Zespół ten łączy się w Skarżysku Kam. z pasmem leżącym na kierunku północ — południe, które wyznaczają miasta: Pionki — Radom — Szydłowiec leżące w woj. mazowieckim oraz Skarżysko Kamienna — Suchedniów — Kielce — Chęciny położone w woj. świętokrzyskim. Powstanie tych ośrodków wiąże się z rozwojem Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, zaś ich układ, mający formę krzyża, stanowił w latach 60-tych — „Aglomerację Świętokrzyską”. Miejscowość Bliżyn leży na trasie tego obszaru.

Obszar „B”, obejmujący część tej aglomeracji wyznacza obecnie kształtującą się „Aglomerację Staropolską” i jest funkcjonalnie związany z radomskim obszarem zurbanizowanym. Tworzy go zwarty zespół ośrodków miejskich wzajemnie uzupełniających się, a największym miastem (poza Kielcami) jest Ostrowiec Świętokrzyski, liczący około 80 tys. mieszkańców i przewidywany jako ośrodek regionalny.

Głównym kierunkiem zagospodarowania tego obszaru będzie przełamanie kryzysu istniejącej bazy przemysłowej oraz rewitalizacja kształtującego się żywiotowo mieszkalnictwa i drobnej przedsiębiorczości.

Obszar Aglomeracji Staropolskiej to obszar zurbanizowany, o potencjalnie wysokiej innowacyjności i aktywności społeczno-gospodarczej, który z powodu recesji przestarzałej bazy ekonomicznej dużych przedsiębiorstw państwowych wymaga obecnie zewnętrznego wsparcia rozwoju.

Wiodącym celem zagospodarowania Aglomeracji Staropolskiej jest:

Pełne ukształtowanie struktury aglomeracji policentrycznej, zgodnej z warunkami ekorozwoju, z potencjałem umożliwiającym skuteczne konkurowanie z innymi aglomeracjami kraju.

Cele warunkujące:

- ograniczenie rozwoju obszarowego trzonu aglomeracji do miast i łączących je korytarzy zurbanizowanych (obecnie są to miasta: Kielce, Chęciny, Suchedniów, Skarżysko Kamienna, Końskie, Stąporków, Wąchock, Starachowice, Kunów, Ostrowiec Świętokrzyski, Ćmielów, a w perspektywie Ożarów oraz fragmenty gmin pośrednich i obrzeżnych), połączone z umiarkowaną intensyfikacją dotychczasowego zainwestowania;
- zahamowanie i likwidacja trendów prowadzących do zagrożeń ładu przestrzennego i degradacji środowiska przyrodniczego;
- wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z Aglomeracji Staropolskiej na otoczenie regionalne;
- stworzenie zachęt do osiedlania się i rozwijania przedsiębiorczości przez ludność wiejską rezygnującą z zawodów rolniczych.

Zasady realizacji celów:

- koncentracja funkcji osiedleńczych w ośrodkach węzłowych aglomeracji z jednoczesnym ograniczeniem i rehabilitacją obudowy ciągów transportowych (pasm rozwoju),
- dogodna dostępność komunikacyjna (wewnętrzna i zewnętrzna),
- substytucyjność i niezawodność głównych systemów infrastruktury (komunikacji, zaopatrzenia w energię i w wodę oraz utylizacji ścieków i odpadów),
- preferencje dla zmian jakościowych i innowacji,
- wielofunkcyjność struktur przestrzennych — ograniczanie funkcji uciążliwych,
- humanizacja zagospodarowania (wzrost udziału terenów zielonych i sportowo-rekreacyjnych, ograniczanie konfliktów i barier środowiskowych, ochrona przed hałasem itp.)
- symbioza środowiska zurbanizowanego z przyrodą i dziedzictwem kulturowym Gór Świętokrzyskich.

Kierunki polityki przestrzennej:

- opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej i szczegółowego programu rozwoju Aglomeracji oraz wdrożenie ustaleń tych dokumentów w planach miejscowych (monitorowanie trendów aglomeracyjnych, w tym przekraczających granice regionu);

- restrukturyzacja i dywersyfikacja funkcji gospodarczych z preferencją dla przekształceń jakościowych;
- wzmocnienie istniejących oraz kreowanie nowych czynników aktywizacji ośrodka centralnego — Kielc oraz ośrodków wspomagających;
- pełne wykorzystanie atutów przełamywania recesji przez działalność SSE Starachowice (obejmującej tereny w Starachowicach, Ostrowcu Św., Brodach Iłż. i Stąporkowie), Skarżyskiej Strefy Gospodarczej, a także innych, nowotworzonych obszarów i stref aktywności gospodarczej;
- zagospodarowanie niewykorzystanych terenów przemysłowo-składowych;
- rozwijanie kooperacji i komplementarności produkcji, istotny wzrost jej innowacyjności;
- sprzyjanie przenoszeniu produkcji uciążliwej do ośrodków zewnętrznych;
- realizacja tras ekspresowych i innych elementów szybkiej komunikacji oraz transportu, ułatwiających dostęp do autostrad, kolei AGC i AGTC oraz lotnisk międzynarodowych;
- usprawnienie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań komunikacji masowej, w tym przez szybką kolej regionalną na istniejących szlakach kolejowych;
- rozbudowa wspólnych systemów infrastruktury technicznej, zwłaszcza „infostrady” oraz systemów wodno-kanalizacyjnych północnego pasa aglomeracji (dolina Kamiennej) oraz uzyskanie standardów wyposażenia na poziomie europejskim;
- zapewnienie strategicznego bezpieczeństwa zaopatrzenia aglomeracji w wodę, w tym przez dokończenie budowy zbiornika wodnego „Wióry” i realizację zbiornika „Chęciny”;
- przygotowanie terenów osadnictwa wielofunkcyjnego dla przemieszczającej się ludności z przeludnionych obszarów wiejskich;
- poszerzenie i powiązanie zagospodarowanych terenów rekreacyjnych w spójny system;
- dostosowanie zagospodarowania do ograniczeń wynikających z ustaleń projektowanych Parków Kulturowych (w szczególności do warunków pierwszoplanowego Parku Kulturowego Doliny Kamiennej), których głównym zadaniem byłaby ochrona dziedzictwa kulturowego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego;
- rozwinięcie partnerskiej współpracy z aglomeracjami Krakowa: Śląska, Łodzi, Warszawy, Lublina i Rzeszowa oraz nawiązanie współpracy z bliźniaczymi aglomeracjami Europy.

Dla ośrodków gminnych plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego przewiduje:

Główne funkcje: obsługa preferowanych działów gospodarki i ludności.

Wiodący cel zagospodarowania: Umacnianie lokalnych rynków obsługi oraz przedsiębiorczości produkcyjnej, dostosowanej do specyfiki obsługiwanego obszaru.

Cele wspomagające:

- stabilizacja dotychczasowej sieci ośrodków gmin wiejskich, z możliwością uzyskiwania statusu miejskiego przez ambitne ośrodki o korzystnych warunkach rozwoju;
- stworzenie warunków do aktywizacji lokalnych potencjałów rozwoju;
- przejmowanie przemieszczeń ludności z okolicznych wsi rezygnującej z rolnictwa.

Zasady realizacji celów:

- atrakcyjna oferta terenów na cele inwestycji strukturalnych;
- preferencje dla rozwoju wielofunkcyjnego;
- zgodność kierunków zagospodarowania z wymogami ochrony środowiska i głównymi funkcjami ośrodka.

Kierunki polityki przestrzennej:

- uzupełnienie infrastruktury technicznej co najmniej do poziomu standardów regionalnych;
- poprawa ładu przestrzennego i estetyki zabudowy;
- koncentracja przedsiębiorczości w strefach produkcyjno-usługowych, posiadających preferencje ekonomiczno-techniczne;
- koncentracja funkcji mieszkaniowych, w tym budownictwa komunalnego;
- rekonstrukcja rynkowa usług gminnych, ze szczególnym uwzględnieniem usług komunalnych, usług z otoczenia rolnictwa, usług dostosowanych do nowych funkcji obszaru obsługi;
- rozwój ośrodków gmin wiejskich usytuowanych w granicach Aglomeracji Staropolskiej na ogólnych zasadach przewidzianych dla aglomeracji;
- określenie obszarów realizacji zadań wynikających ze strategii rozwoju powiatów i strategii gmin.

Dla osadnictwa wiejskiego plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego przewiduje:

Wiodący cel rozwoju: Poprawa jakości zagospodarowania przestrzennego, z nastawieniem na rozwój wielofunkcyjny, wyrównywanie szans między miastem i wsią oraz ograniczenie rozproszenia zabudowy.

Cele wspomagające:

- stopniowa koncentracja sieci osadnictwa wiejskiego, uwzględniająca spadek zaludnienia oraz polaryzację rynkową gospodarstw rolnych i domowych;
- tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa i funkcji komplementarnych: agroturystyki, ekoturystyki, survivalu, itp., zwłaszcza na terenach atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo;
- intensyfikacja różnych form przedsiębiorczości pozarolniczej, z jednoczesnym ograniczaniem kolizji środowiskowych i funkcjonalnych.

Zasady realizacji celów:

- pełny zakres uzbrojenia terenów koncentracji funkcji mieszkaniowych i gospodarczych;

- estetyka zabudowy i zagospodarowania terenów zainwestowania, egzekwowanie wymagań architektonicznych;
- wielofunkcyjny charakter skupionej zabudowy wiejskiej;
- ekologizacja przestrzeni rolniczej.

Kierunki polityki przestrzennej i działania:

- uzupełnienie infrastruktury technicznej co najmniej do poziomu standardów regionalnych na terenach osadniczych;
- rozbudowa sieci teleinformatycznej dla umożliwienia dostępu do „telepracy” i „telenauki”;
- poprawa estetyki zabudowy i zagospodarowania — znaczące zwiększenie terenów zielonych;
- zagospodarowanie opuszczanych domów na funkcje letniskowe, turystyczne, usługowe i rzemieślnicze;
- eliminowanie kolizji między funkcjami produkcyjnymi (rolnictwo, przemysł) a ekologicznymi (leśnictwo, turystyka, obszary chronione) — strefowanie zagospodarowania;
- określenie terenów realizacji zadań wynikających z obowiązujących na tych obszarach strategii rozwoju.

Obszary wielofunkcyjnego rozwoju wsi z przewagą turystyki — „F”, podobszar „F3”

Obejmujący swoim zasięgiem największą a zarazem najślabszą glebowo część województwa świętokrzyskiego, dotkniętą głęboką recesją strukturalną.

Cechą charakterystyczną tych terenów jest także mało efektywne rolnictwo, wysokie rozproszenie zabudowy zagrodowej, duża lesistość oraz wysoki udział użytków zielonych. Lokalnie w rejonie głównego pasma Gór Świętokrzyskich występują tereny o charakterze górskim.

Obszar ten posiada duże walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe, które stwarzają potencjalne możliwości rozwoju różnych form turystyki. Znaczna część jego powierzchni została poddana prawnej ochronie przyrody, co przesądza o proekologicznych kierunkach zagospodarowania. Funkcje te muszą być jednak w miarę możliwości uzupełniane przedsiębiorczością pozarolniczą, łącznie z nieuciążliwym dla środowiska przemysłem.

Priorytetowe kierunki działalności przestrzennej:

- rekonstrukcja przestrzeni otwartej z preferencją dla gospodarki leśno-wodnej, rolnictwa ekologicznego (zwłaszcza o pracochłonnych kierunkach specjalizacji) oraz gospodarki turystycznej, skorelowanej z ochroną cennych walorów środowiskowych,
- wielofunkcyjny rozwój osadnictwa wiejskiego, bazującego na funkcjach nierolniczych,
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w aspekcie zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej dla turystyki, mieszkalnictwa i nieuciążliwej przedsiębiorczości usługowo-przemysłowej,
- tworzenie warunków dla rozwoju nowych segmentów usług w gospodarce komunalnej i turystycznej oraz ochronie środowiska i dziedzictwa kulturowego,

- modernizacja przemysłu mleczarskiego wraz z preferencjami dla większych obszarowo gospodarstw hodowlanych, zapewniających poprawę jakości surowca mlecznego,
- znaczące zwiększenie lesistości.

Wymagania środowiska przyrodniczego:

- polityka przestrzenna na obszarach prawnie chronionych (Świętokrzyski Park Narodowy, parki krajobrazowe) musi być podporządkowana wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody, planach ochrony oraz aktach prawnych ustanawiających te obszary;
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach Pilicy, Kamiennej, Nidy i Czarnej Staszowskiej z uwzględnieniem stref ochronnych GZWP i ujęć wód;
- opracowanie i wdrożenie programów wspierania finansowego rolnictwa ekologicznego w szczególności na obszarach parków (wraz z otulinami), a także na obszarach chronionego krajobrazu oraz powiązanie tej funkcji z agroturystyką;
- wzbogacanie struktury wiekowej, gatunkowej i przestrzennej kompleksów leśnych, stosowanie naturalnych metod ochrony lasu oraz właściwe kształtowanie strefy ekotonowej;
- maksymalne ograniczenia emisji przemysłowych zanieczyszczeń do środowiska;
- renaturalizacja obszarów, na których zanikł negatywny wpływ antropopresji (np. tereny najslabsze glebowo, obecnie nie uprawiane rolniczo).

W skład powyższego obszaru wchodzi 3 podobszary:

- **F1 – chęcińsko - kielecki**
- **F2 – świętokrzysko-nadwiślański**
- **F3 – konecko-włoszczowski** — rozciąga się od Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego, poprzez Lasy Koneckie, aż do Włoszczowy. Będą to tereny rozwoju wielofunkcyjnego z preferencją dla turystyki, gospodarki leśno-wodnej oraz nieuciążliwego przemysłu, skupiającego się w większych ośrodkach osadniczych.

Istotną rolę w rozwoju Gminy Bliżyn i kształtowaniu jej struktury przestrzennej odgrywać będą **pasma przyśpieszonego rozwoju**, kształtujące się współzależnie z rozbudową krajowych i regionalnych korytarzy infrastruktury technicznej, zwłaszcza dróg ekspresowych oraz sieci telekomunikacyjnych i paliwowo-energetycznych. Osie konstrukcyjne przebiegających przez województwo, głównych pasm rozwoju wyznaczać będą przyszłe drogi ekspresowe:

- **S-7** (Gdańsk — Warszawa — Kielce — Chyżne), kreująca pasmo o znaczeniu międzynarodowym;
- **S-74** (Łódź — Kielce — Sandomierz — Rzeszów — Barwinek) pasmo o znaczeniu krajowym;
- **S-78** (Jędrzejów — Siewierz) pasmo o znaczeniu krajowym;

oraz drogi krajowe o znaczeniu międzyregionalnym:

- **nr 42** (na odcinku Końskie — Rudnik) oraz **nr 9** (na odcinku Rudnik — Ostrowiec Św. — Opatów) tworzące północne pasmo o znaczeniu regionalnym;

- **nr 78** (na odcinku Jędrzejów — Chmielnik) oraz nr 79 (na odcinku Połaniec — Sandomierz), wspomagane drogami wojewódzkimi na odcinku: Chmielnik — Staszów — Połaniec i kształtujące południowe pasmo o znaczeniu regionalnym.

Droga krajowa **Nr 42** stanowi oś komunikacyjną gminy Bliżyn.

Polityka rozwoju krajowych i regionalnych pasm aktywizacji winna spowodować wzrost renty położenia terenów funkcjonalnie z nimi powiązanych oraz zwiększyć konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjną wielu miast i ośrodków gminnych, położonych w zasięgu ich oddziaływania. Wykorzystanie tej szansy wiąże się ściśle z przygotowaniem przez samorządy lokalne odpowiedniej oferty terenów, mogących zainteresować potencjalnych inwestorów.

Do zadań publicznych rekomendowanych do umieszczenia w wojewódzkim rejestrze zadań lokalizowanych na obszarze, plan zagospodarowania województwa świętokrzyskiego wskazuje:

- Przebudowy i budowy dróg krajowych – przebudowa drogi krajowej Nr 42 w granicach terenu gminy Bliżyn;
- Ochrona zasobów przyrodniczych w formie obszarów sieci ekologicznej „Natura 2000”;
- Ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych, poprzez utworzenie Parku Kulturowego Doliny Kamiennej.

Aktualna polityka przestrzenna województwa świętokrzyskiego została przedstawiona w Zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, uchwalonej Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Powyższy dokument planistyczny określa m. innymi „Kierunki rozwoju bazy ekonomicznej oraz obszary wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych” przy zachowaniu zasad i polityki przestrzennej, polegających na oszczędnym i racjonalnym korzystaniu z zasobów surowcowych wraz z systematyczną poprawą stanu środowiska zmienionego w wyniku eksploatacji kopalni, głównie na terenach wielkoskalowych przekształceń.

*Plan województwa przewiduje również podjęcie eksploatacji pojedynczych złóż, które nie spowodują zagrożeń dla krajobrazu i środowiskowych oraz są uzasadnione względami gospodarczymi.*1*

**1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

2.2.2 Gmina Bliżyn na tle powiatu skarżyskiego

W wyniku reformy administracji dokonanej w 1999 r. gmina Bliżyn znalazła się w obrębie powiatu skarżyskiego.

W oparciu o dane statystyczne zebrane w „Roczniku statystycznym 2007 r.”, zostały zestawione w **Tabeli 2** parametry charakteryzujące gminę Bliżyn na tle powiatu.

Tabela 2.

Gmina Bliżyn na tle powiatu skarżyskiego

Wyszczególnienie	Gmina Bliżyn 2006 r	Powiat skarżyski 2006r	% udział zasobów gminy Bliżyn w zasobach powiatu skarżyskiego
Ludność ogółem	8565	79730	10,7
W tym kobiety	4361	41442	10,5
Ruch naturalny na 1000 ludności:	-	-	-
Urodzenia	7,0	7,1	-
Zgony	12,9	1149	-
Przyrost naturalny	-5,9	-4,3	-
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1683	14291	11,8
Ludność wieku produkcyjnym	5287	50765	10,4
Ludność wieku poprodukcyjnym	1595	14674	10,9
Pracujący w 2006 r. w tym:	340	14171	2,4
Sektor publiczny	209	8076	2,6
Sektor prywatny	131	6095	2,1
Budownictwo	99	5677	1,7
Usługi rynkowe	34	4381	0,8
Usługi nierynkowe	191	3984	4,8
Bezrobotni	1245	8789	14,2
W tym kobiety	700	4595	15,2
Dochody budżetu ogółem w tys. Zł	15235,9	55210,3	27,6
W tym: dochody własne	2982,5	10317,2	-
Dotacje celowe z budżetu państwa	3947,4	7497,4	-
Dotacje otrzymane z funduszy celowych	35,0	571,0	-
Dotacje celowe otrzymane na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu	59,0	3847,3	-
Subwencje ogólne	7832,8	32974,-	-
Dofinansowanie z innych źródeł	379,1	2,7	-
Dochody na jednego mieszkańca w zł.	1768	690	-
Wydatki budżetu ogółem w tys. Zł	16030,7	60632,7	26,4
W tym na dotacje	331,1	1617,3	-
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	3946,5	2528,0	-
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	8782,1	46344,3	-

Wydatki na inwestycje	2943,2	9410,9	-
Wydatki na jednego mieszkańca w zł.	1860	758	-
Jednostki rejestrowane w systemie REGON	496	7720	6,4
W tym: sektor publiczny	13	407	3,2
Sektor prywatny	483	7313	6,6
Powierzchnia ogólna jednostki km ²	141	395	35,7
Mieszkania oddane do użytku w 2006	8	65	12,3
W tym sektor prywatny	8	65	12,3
Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe:	-	-	-
Mieszkania	2766	29210	9,5
Izby	10310	101226	10,2
Powierzchnia użytkowa w tys.m ²	188	1779	10,6
Sieć wodociągowa w km	111,8	466,7	2,5
Sieć kanalizacyjna w km	1,2	132,4	0,9
Sieć gazowa	Bd.	263,6	-
Placówki wychowania przedszkolnego	4	30	13,3
Szkoły podstawowe	4	33	12,1
Gimnazja	1	16	6,25

2.2.3 System powiązań zewnętrznych gminy Bliżyn

1. Powiązania przyrodnicze

Gmina Bliżyn położona jest w prowincji geograficznej Wyżyny Małopolskiej i w podprowincji Wyżyny Kieleckiej. Wchodzi w obręb następujących mezoregionów: Garbu Gielniowskiego, Płaskowyżu Suchedniowskiego oraz Gór Świętokrzyskich.

Gmina posiada wysoką pozycję w krajowym i regionalnym systemie przyrodniczym. Znajduje się w obrębie następujących systemów przyrodniczych:

- gmina znajduje się w obrębie Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego, Suchedniowsko-Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- część gminy znajduje się w obrębie specjalnego obszaru ochrony siedlisk – „Lasy Suchedniowskie” i specjalnego obszaru ochrony siedlisk – „Dolina Krasnej”, oraz proponowanych do utworzenia:
 - specjalny obszar ochrony siedlisk – “Dolina Czarnej”,
 - specjalny obszar ochrony siedlisk – “Lasy Skarżyskie”,
 - specjalny obszar ochrony siedlisk – “Uroczysko Pięty”.
- część południowa i centralna gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 415- Górna Kamienna,
- przez teren gminy przebiega:
 - węzeł ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym tzw. „Obszar Świętokrzyski”

- lokalne korytarze i ciągi ekologiczne, obejmujące doliny rzek: Kuźniczki, Kobyły, Bernatki i Krasnej oraz ich doliny boczne.

2. Powiązania w zakresie infrastruktury ekonomicznej

Na terenie gminy działa szereg zakładów przemysłowo – usługowych o znaczeniu ponadlokalnym, są to m.in.:

- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Termobet” – Górki;
- Produkcja Farb i Lakierów „NOFAR” – Mroczków;
- Produkcja Farb i Lakierów „Fischer” – Mroczków;
- Produkcja Wyrobów Metalowych „AKG” – Górki;
- Zakład Przetwórczo-Wędliniarski Miller Sp. Jawna – Mroczków-Kamionka;
- Zakład Ceramiki Budowlanej „Sołtyków” – Sołtyków;
- Zakład Obróbki Kamienia „Sosnowica” – Kopcie;
- „KAJA” – Zakład produkcji obuwia – Gilów;
- Produkcja mięsa z wyłączeniem mięsa z drobiu i królików. Produkcja złączy, śrub, łańcuchów i sprężyn – Zagórze;
- Produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa. Produkcja wyrobów z korka, słomy – Bliżyn;
- Produkcja tkanin dekoracyjnych. Transport samochodem ciężarowym – Bliżyn;
- Produkcja pigmentów żelazowych – Bliżyn.

3. Powiązania z zakresu infrastruktury technicznej

- zaopatrzenie w wodę przysiółka Płatków w sołectwie Ubyszów z sieci wodociągowej w Majdowie, gmina Szydłowiec, województwo mazowieckie,
- ujęcie wody Bugaj stanowi źródło zaopatrzenia w wodę sieci wodociągowej dla miasta Skarżysko Kamienna;
- wysypisko śmieci zlokalizowane jest poza granicami gminy,
- dostarczenie gazu przewodowego do stacji redukcyjnej gazu zlokalizowanej w miejscowości Bliżyn siecią gazu wysokiego ciśnienia relacji Lubienia-Końskie,
- zaopatrzenie w energię elektryczną gminy Bliżyn odbywa się z GPZ-ów zlokalizowanych poza granicami gminy,
- podstawowy układ komunikacyjny o znaczeniu ponadlokalnym stanowią drogi:
 - droga krajowa nr 42 Namysłów – Radomsko – Końskie – Bliżyn – Skarżysko Kamienna – Rudnik.
 - droga powiatowa nr 0443T – Bliżyn – Ubyszów – Majdów,
 - droga powiatowa nr 0441T – Bliżyn – Mroczków – Rędocin.
 - droga powiatowa nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska - Niekłań – Boków – Hucisko.

2.3 Środowisko przyrodnicze

2.3.1 Ukształtowanie powierzchni terenu

Ukształtowanie powierzchni terenu związane jest ściśle z budową geologiczną podłoża skalnego oraz procesami geomorfologicznymi, zachodzącymi w przeszłości i współcześnie. Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski J. Kondrackiego (1994 r.) obszar gminy położony jest w prowincji geograficznej Wyżyny Małopolskiej i w prowincji Wyżyny Kieleckiej. Wchodzi on w obręb następujących mezoregionów: Garbu Gielniowskiego, Płaskowyżu Suchedniowskiego oraz Gór Świętokrzyskich.

Garb Gielniowski obejmuje fragment gminy rozciągający się na północ od doliny rzeki Kamiennej. Położony jest on w obrębie wysoczyzny denudacyjnej obejmującej szereg wzniesień o wysokości dochodzącej do 375 m n.p.m. (Góra Krętków), zbudowanych z utworów jury dolnej. Stoki wzniesień o nachyleniu 5-8% opadają w kierunku południowym ku dolinie rzeki Kamiennej. Wzniesienia denudacyjne nie wyróżniają się w morfologii z uwagi na ich zalesienie.

Płaskowyż Suchedniowski jest regionem przylegającym od północy do paleozoicznego masywu Gór Świętokrzyskich i zbudowanym głównie z masywnych piaskowców dolnotriasowych. Na obszarze gminy północną granicę Płaskowyżu wyznacza dolina rzeki Kamiennej z rozległą doliną boczną rzeki Kuźniczki, a południowa dolina rzeki Krasnej, która bierze tu swój początek. W krajobrazie tym dominują zalesione szerokie, kopulaste lub spłaszczone garby i wierzchowiny miejscami osiągające ok. 400 m n.p.m. (rejon Skalnej Góry). Rozdzielają je głębokie kotliny i doliny rozwinięte na podłożu skał ilastomułowcowych triasu oraz liniach spękań tektonicznych, które wypełnione są polodowcowymi osadami piaszczystymi. Bierze tu początek szereg rzek i dopływów rzeki Kamiennej. W obrębie wierzchowin spadki terenu mieszczą się w przedziale 0-5% i 5-8%. W dużym stopniu wierzchowiny mają wyraźne krawędzie, stoki wzniesień opadają w kierunku dolin, gdzie nachylenie ich wynosi średnio ok. 12%.

Góry Świętokrzyskie są niskimi górami typu rusztowego, o stosunkowo niewielkich deniwelacjach od 200 do 350 m n.p.m.. Charakterystycznymi cechami ich rzeźby są równoległe, twarzielcowe pasma rozdzielone podłużnymi obniżeniami mającymi charakter kotlin pochodzenia denudacyjnego. Niewielka zalesiona południowa część obszaru gminy obejmuje fragment Gór Świętokrzyskich, zbudowanych ze skał wieku paleozoicznego.

Najniższe punkty obszaru gminy ok. 240 m n.p.m. występują w dolinie rzeki Kamiennej koło Grabowca. Dolina Kamiennej w rejonie wsi Bliżyn kształtuje się na rzędnej 256 m n.p.m.. Deniwelacje dla całego obszaru gminy wynoszą ok. 160 m.

Oceniając charakter rzeźby pod kątem przydatności do zabudowy (włączono grunty leśne) można stwierdzić, że na znacznych terenach stwarza ona ograniczenia dla budownictwa. Obszary wyłączone z zabudowy obejmują przede wszystkim:

- zbocza o nachyleniu powyżej 12% (duże ograniczenia);
- dna dolin rzecznych z powodu silnego nawodnienia.

2.3.2 Budowa geologiczna i charakterystyka gruntów dla budownictwa

Obszar gminy położony jest w obrębie północnej części mezozoicznego obrzeżenia trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. W budowie geologicznej starszego podłoża biorą udział osady triasu i jury występujące bezpośrednio na powierzchni lub pod nakładem utworów czwartorzędowych o zróżnicowanej miąższości, od kilku do kilkunastu metrów.

Występujące na badanym terenie skały osadowe zostały scharakteryzowane głównie z punktu widzenia ich przydatności dla posadowienia zabudowy.

Osady triasu reprezentowane są przez wszystkie jego ogniwa i zaliczają się do pstrego piaskowca, wapienia muszlowego i kajpru. Utwory pstrego piaskowca wykształcone są przez piaskowce, mułowce i iłowce z wkładkami syderytów, które rozprzestrzeniają się wychodniami w obrębie Płaskowyżu Suchedniowskiego, gdzie budują liczne garby i wzniesienia. Występują one od powierzchni lub pod nakładem zwietrzliny ilastej z rumoszem o miąższości od 2,0 do 4,0 m p.p.t.. Są to grunty korzystne dla budownictwa, w których warunki budowlane pogarszają występujące na małych głębokościach sączenia i wsięki wód gruntowych.

Wapień muszlowy reprezentowany jest przez wapień, wapień margliste i margle, tworzące enklawy wychodni w strefie doliny Rzeki Kamiennej. Osady występują pod nakładem zwietrzliny rumoszewej i gliniastej o miąższości do 2,0 m p.p.t.. Są to grunty korzystne dla budownictwa. Na północ od doliny rzeki Kamiennej zaznaczają się wschodnie osadów kajpru reprezentowane przez iłowce, ily i mułowce z wkładkami z piaskowców. Są to grunty korzystne dla budownictwa, w których warunki budowlane pogarszają występujące na małych głębokościach sączenia i wsięki wód gruntowych.

Utwory jury reprezentowane są przez dolne ogniwo – lias i występują na powierzchni terenu w północnej części obszaru gminy. Osady te wykształcone są w postaci piaskowców, iłowców i mułowców, z wkładkami rud żelaza. Przy powierzchniowo są przykryte zwietrzeliną pylasto - gliniastą o miąższości do 2,5 m oraz miejscami powyżej 2,5 m p.p.t.. Osady te zaliczają się do gruntów skalistych, stanowiąc grupę gruntów nośnych. Miejscami warunki budowlane mogą być nieco gorsze w skutek spękań, zaburzeń tektonicznych oraz płytko występujących sączeń wód gruntowych.

Osady czwartorzędowe reprezentowane przez plejstocen i holocen zalegają nieciągłą pokrywą w formie płątów na całym obszarze gminy.

Plejstocen tworzą osady lodowcowe, wodnolodowcowe, rzeczne i deluwialne. Osady lodowcowe występują w postaci glin piaszczystych i piasków gliniastych, w stanie twaroplastycznym na stosunkowo niewielkich obszarach. Miejscami są one okresowo zawilgocone i wówczas stają się plastyczne. Miąższość glin miejscami osiąga ok. 5,0 m p.p.t.. Jest to grunt nośny, korzystny dla budownictwa. Bezpośrednio na powierzchni terenu piaski wodnolodowcowe występują w obniżeniach

terenowych, gdzie miąższość ich dochodzi do kilku metrów. Są to grunty w stanie średniozagęszczonym, charakteryzujące się odpowiednią nośnością i są korzystne dla budownictwa. Osady rzeczne wykształcone są głównie jako piaski z soczewkami glin, w stanie średniozagęszczonym. Występują one w wyerodowanych dolinach i budują trasy nadzalewowe głównych cieków i rzek. Grunty te charakteryzują się dobrą nośnością, a warunki budowlane uzależnione są od ich zawodnienia. Osady deluwialne wykształcone jako piaski i mułki występują na stokach wzniesień i u ich podnóża. Są to grunty nieskonsolidowane, o bardzo zróżnicowanych parametrach nośności, nie korzystne dla budownictwa. Z uwagi na małą miąższość występują zazwyczaj powyżej strefy posadowienia fundamentów.

Holocen reprezentowany jest przez rzeczne osady aluwialne (piaski i namuły), torfy i namuły torfiaste oraz grunty antropogeniczne (nasypy, hałdy). Osady rzeczne oraz torfy występują w obrębie dolin i stanowią grupę gruntów słabonośnych, nieprzydatnych dla bezpośredniego posadowienia budynków. Osady te z reguły są zawodnione. Tereny zajęte pod budownictwo przemysłowe wyłączone z oceny geologiczno-inżynierskiej. Zaliczono je do gruntów antropogenicznych. Na obszarach tych w wyniku zniwelowania terenów, przekopania i nadsypania występują nasypy mineralno-gruzowe o zróżnicowanych własnościach fizyczno-mechanicznych. Wymagają one każdorazowo szczegółowych badań laboratoryjnych w celu określenia ich przydatności dla budownictwa.

2.3.3 Kopaliny mineralne

Wymienione powyżej formacje skalne występujące na obszarze gminy miały już w przeszłości znaczenie gospodarcze jako kopaliny. W rejonie tym istniały średniowieczne kopalnie i przetwórstwo rud żelaza (syderyty) zapoczątkowane przez cystersów z Wąchocka, a kontynuowane w XIX w. przez Staszica w postaci wielkiego kombinatu metalurgicznego zabudowanego wzdłuż rzeki Kamiennej i jej dopływów. Ze względu na nierentowność ubogich rud wszystkie kopalnie zostały zamknięte. Po tej eksploatacji w obrębie Płaskowyżu Suchedniowskiego (rejon Świniej Góry) i Grabu Gielniowskiego (północna część gminy) pozostały ślady licznych małych hałd skał ilastych i piaskowców. Obecnie miejsca te są zalesione.

Na obszarze gminy surowce skalne nie mają większego znaczenia gospodarczego, z uwagi na ochronę przyrodniczą terenów leśnych, gdzie głównie występują. W obrębie doliny rzeki Kamionki i czaszy projektowanego zbiornika wód powierzchniowych w sołectwie Górki, zostało udokumentowane w kat. C₂ złoża piasków czwartorzędowych „Gilów” o zasobach 1 534 tys. ton (powierzchnia złoża 16,58 ha). Przyjęto, że złoża te może być eksploatowane w chwili podjęcia decyzji o budowie zbiornika. Ponadto w przeszłości na północ od Bliżyna były eksploatowane na małą skalę wapienie triasu środkowego. Obecnie wyrobiska objęte są ochroną w formie pomnika przyrody (nr ewid. 130).

W granicach terenu objętego Zmianą Nr 2 Studium..., na obszarze części miejscowości Wołów, na podstawie „Dokumentacji geologicznej złoża piasków czwartorzędowych „WOŁÓW” w kat. C₁, na części działki nr 639 w Wołowie, gmina Bliżyn powiat skarżyski, województwo świętokrzyskie”, zostało udokumentowane złożo piasków.

Starosta Skażyski Zawiadomieniem znak: GL.6528.1.2011 z dnia 20 lipca 2011 r. przyjął bez zastrzeżeń „Dokumentację geologiczną złoża piasków...”, określającą zasoby geologiczne piasków czwartorzędowych przydatnych dla budownictwa i drogownictwa wg stanu na dzień 31 marca 2011 r. w ilości: 333 016 Mg zasobów bilansowych w kat, C₁. Udokumentowane złożo znajduje się w całości powyżej zwierciadła wody gruntowej. Wydobycie złoża piasku, wymaga uzyskania Koncesji na jego wydobycie.*¹

2.3.4 Warunki wodne

- wody powierzchniowe

Południowy teren gminy położony jest na najbardziej wyniesionych morfologicznie obszarach w województwie, stanowiących najważniejsze w skali regionu obszary wododziałowe i źródłiskowe wielu dopływów Kamiennej i Czarnej Koneckiej (Pilicy). Zalesiony obszar stanowi ważny regionalny węzeł hydrograficzny oraz teren źródłiskowy dla rzeki Kamionki i Krasnej. Główny oddział wodny II-rzędu; Kamienna-Pilica (Czarna Konecka) przebiega tu w obrębie Płaskowyżu Suchedniowskiego. W strefie dorzecza Kamiennej zaznaczają się jednostki hydrograficzne niższego rzędu tj. zlewnia rzeki Kuźniczki, Kobyły i Bernatki. Wymienione zlewnie odwadniają centralną i północną część obszaru gminy.

Wszystkie rzeki w obrębie obszaru gminy zaliczają się do rzek górsko wyżynnych, o deszczowo-śnieżno-gruntowym reżimie zasilania i koncentracji odpływu w okresie nieregularnych wezbrań wiosennych, roztopowych (luty-marzec) i letnich deszczowych (lipiec-sierpień). Około 65% rocznego odpływu rzek stanowią odpływy wezbraniowe, co przy braku zbiorników retencyjnych w obrębie obszaru gminy, powoduje powstanie długotrwałych okresów niżówkowych o przepływach osiągających krytyczne wielkości przepływów nienaruszalnych.

*¹ tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

Według danych z punktu wodowskazowego zlokalizowanego na rzece Kamiennej w Bzinie (m. Skarżysko Kamienna), przepływy charakterystyczne rzeki kształtują się następująco:

- przepływ ekstremalny najwyższy - 67,2 m³/s,
- przepływ ekstremalny najniższy - 0,07 m³/s,
- przepływ średni wysoki - 24,1 m³/s,
- przepływ średni niski - 0,38 m³/s,
- przepływ średni - 1,82 m³/s,

Taki reżim sprawia, że w gminie rzeka Kamienna stanowi zagrożenie powodziowe w obrębie doliny i terenów przyległych. W 2006r. zostało opracowane przez Małopolską Grupę Geodezyjno-Projektową w Tarnowie „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – rzeka Kamienna”, określające rzędne terenu doliny, które mogą być zalane przy danym przepływie oraz szerokość rozlania wody. Stwierdzono, że przepływy charakterystyczne oraz przepływy maksymalne o określonym prawdopodobieństwie pojawienia się p=1%, 2%, 5% i 10%, dla przekroju wodowskazowego w Bzinie będą wynosiły:

- dla 1% - 75,3 m³/s,
- dla 2% - 66,1 m³/s,
- dla 5% - 53,6 m³/s,
- dla 10% - 43,9 m³/s,

Określono też przepływ wody wielkiej o prawdopodobieństwie pojawienia się p=Q_{0,5%}, który wyniósł 83,2 m³/s, przy którym zwierciadło wody kształtowałoby się na rzędnej 235,6 m n.p.m. (wysokość wielkiej wody ok. 4,1 m nad poziom zera normalnego). W obrębie gminy zagrożony powodzią jest Zabytkowy Pałac Platerów oraz lokalna oczyszczalnia ścieków Zakładu Produkcji Farb w Bliżynie (nieczynna, zniszczona przez powódź).

Na terenie gminy nie ma większych zbiorników retencyjnych, jedynie zniszczony przez powódź w maju 2002 r., zbiornik „Zalew Bliżyński”, który w niedalekiej przyszłości planuje się do odbudowy, zgodnie z koncepcją programowo-przestrzenną „Zbiornik wody na rzece Kamiennej w miejscowości Bliżyn” z września 2005 r.. Z koncepcji wybrano wariant I charakteryzujący się odbudową istniejącej konstrukcji jazu oraz powiększeniem powierzchni zbiornika w części zachodniej.

W uchwalonym studium w 1999 r. „Studium ...” zostały zaproponowane do utworzenia następujące zbiorniki wód powierzchniowych:

- na rzece Kamiennej w sołectwach Mroczków i Płaczków,
- na bezimiennym cieku w sołectwie Mroczków i Górki,
- na rzece Kamiennej – sołectwa Górki i Płaczków (konflikt z obszarami Natura 2000),
- na rzece Kamiennej w sołectwie Wołów.

Wymienione projektowane zbiorniki wodne będą miały za zadanie:

- magazynowanie wody i nawadnianie okolicznych terenów w okresach suchych,
- regulację przepływów w okresach podwyższonych stanów wody w rzece,

- zahamowanie odpływu wody z dorzecza,
- zahamowanie w obrębie doliny erozji dennej i bocznej oraz utrzymanie naturalnej retencji.

Ponadto zbiorniki w zagospodarowaniu ogólnym gminy mogą być wykorzystane do pełnienia funkcji rekreacyjnej.

Stan czystości rzeki Kamiennej w obrębie obszaru gminy oceniany jest w ramach monitoringu prowadzonego przez WIOŚ w Kielcach. Podstawą oceny czystości rzek jest trzystopniowa klasyfikacja śródlądowych wód powierzchniowych, ustalają poszczególne wskaźniki zanieczyszczenia wody. Według najnowszych badań zawartych w opracowaniu pt. „Wyniki jakości wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2007” wody rzeki Kamiennej w klasyfikacji ogólnej w badanych punktach pomiarowych zostały określone na III klasę.

- **wody podziemne**

Warunki hydrologiczne obszaru gminy są ściśle związane z jego budową geologiczną, tektoniką i morfologią. Wody gruntowe występują tu w dwóch odmiennych strefach:

a) **Strefa wód gruntowych związanych z utworami czwartorzędowymi w obrębie den dolin.**

W obrębie dolin występuje znaczny zbiornik wód gruntowych zasilany wodami powierzchniowymi spływającymi z obszarów wysoczyzn. Wody utrzymują się w piaszczystych utworach plejstocenu, a także w obrębie namulów i torfów rzecznych holocenu. Poziom tych wód jest ściśle uzależniony od stanu wody w rzekach i ciekach oraz ilości opadów atmosferycznych. Zwierciadło wody jest swobodne i występuje na głębokości średnio ok. 1,0 m p.p.t.. Wodonośność tego poziomu jest zróżnicowana, ale niezbyt duża. Wody te pozbawione warstwy izolacyjnej zanieczyszczone są bakteriologicznie i nie nadają się dla celów bytowo-gospodarczych.

b) **Strefa obejmująca wody podziemne występujące na obszarach wyżynnych.**

Na obszarach wyżynnych wody gruntowe występują w przepuszczalnych (piaszczystych) utworach czwartorzędowych zalegających na stropie glin słaboprzepuszczalnych lub osadów starszych, bądź też w obrębie osadów starszego podłoża. Jest to obszar o skomplikowanej budowie geologicznej, zbudowany ze skał o różnej przepuszczalności i w związku z tym o zróżnicowanych warunkach wodnych. W strefie tej wyróżnić można następujące zasadnicze poziomy:

- płytkie wody czwartorzędowe na głębokości 1,0-2,0 m p.p.t. będące w kontakcie hydraulicznym z wodami występującymi w dolinach i występujące w zagłębieniach bezodpływowych. Woda utrzymuje się tu w piaskach płytko podścielonych osadami gliniastymi lub zwietrzelinach skał starszego podłoża. Okresowo wody te znikają, a wiosną (roztopy) lub po intensywnych opadach, ich zasięg przestrzenny może się znacznie rozszerzyć. Wody te wpływają na wilgotność gleb i nie ma żadnego znaczenia dla zaopatrzenia w wodę. W rejonie zboczy wychodni skał triasowych w południowej części gminy wody te wpływają na powierzchnię w postaci wycieków i wysięków.

- głębne wody czwartorzędowe na głębokości 2,0-5,0 m p.p.t. i poniżej 5,0 m występujące w utworach wodnolodowcowych i lodowcowych (piaskach i glinach). Głębokość zwierciadła wody w dużym stopniu uzależniona jest od morfologii terenu i od położenia względem dolin. Zwierciadło wody jest na ogół swobodne, a wśród glin ma charakter wód zawieszonych. Wody tego poziomu ujmowane są studniami kopanymi.
- głębne wody triasowe występujące w piaskowcach triasowych wykształconych jako kompleks piaskowcowo-ilasty. Są to skały o bardzo zmiennej zasobności w wodę, od bezwodnych iłów, iłolupków przez słabo wodonośne mułowce do piaskowców o dużej zasobności w wodę. Mimo tak zmiennych warunków poziom ten zachowuje łączność hydrauliczną na znacznych obszarach. Zbiornik ma charakter porowo-szczelinowy dość często o zwierciadle napiętym. Wodonośność tego poziomu jest bardzo zróżnicowana, co zależy od udziału porowatych i szczelinowatych piaskowców w profilu oraz od zasilania na wychodniach ławic piaskowcowych. Zwierciadło wody występuje na głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Wydajność studni wierconych ujmujący poziom dolnotriasowy waha się od kilkunastu do ponad 100 m³/h. Jakość wód wymienionego poziomu jest dobra, niekiedy stwierdza się podwyższoną zawartość żelaza i manganu. Miejscami w obrębie wychodni osadów ilastych występują okresowo wody zaskórne tzw. „wierzchówki”. Część południowa i centralna gminy według regionalizacji hydrogeologicznej kraju, wchodzi w granice obszaru Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 415 - Górna Kamienna, który położony jest w obrębie skał triasu dolnego i środkowego. Zbiornik ma charakter szczelinowo-porowy, gdzie jego całkowita powierzchnia wynosi 182,5km², a powierzchnia najwyższej ochrony (ONO) 279 km². Według opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej, zatwierdzonej decyzją MOŚ, ZNiL z dnia 01.10.1998 r., znak: Go kdh/BJ/489-6079/98, jego zasoby dynamiczne wynoszą 2 212m³/h, tj. 53 085m³/d. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne przyjęto na 1 022m³/ha (24,5 tys. m³/d), gdzie moduł zasobowy wynosi 10,2m³/h na 1km².
- poziom dolnojurański występujący w kompleksach piaskowcowo-iłowcowych na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wody tego poziomu zazwyczaj występują pod napięciem kilkunastu metrów. Studnie ujmujące poziom liasowy osiągają wydajności rzędu kilku do kilkadziesiąt m³/h. W wymienionych wodach można spodziewać się podwyższonej zawartości żelaza i manganu.

2.3.5 Gleby

- **typy gleb**

W rejonizacji glebowo-rolniczej województwa kieleckiego gmina Bliżyn zakwalifikowana jest do regionu Skarżysko-Starachowicko-Ostrowieckiego, charakteryzującego się przewagą gleb piaszczystych o średniej i słabej przydatności rolniczej. Pod względem typologicznym gleby tego

regionu są mało zróżnicowane, bowiem utworzone zostały z utworów pochodzenia wodno-lodowcowego – piasków, glin i pyłów. Miejscami w dolinach rzecznych i lokalnych obniżeniach terenu występują gleby pochodzenia organicznego, powstałe w warunkach nadmiernego uwilgotnienia przy współdziałaniu roślinności hydrofilowej. Rzeźba terenów rolnych, warunki wodne i agroklimat regionu są dla rolnictwa umiarkowanie korzystne.

Z utworów piaszczystych i gliniastych powstały: gleby brunatne kwaśne, gleby pseudobielicowe oraz miejscami rędzinowe. W obrębie obszarów dolinnych i obniżen powstały następujące typy gleb: glejowe, mady, czarne ziemie zdegradowane zaliczane do gleb mineralnych oraz torfowe i torfowo-murszowe, murszowe i murszowate, mułowo-torfowe zaliczane do gleb organicznych. Te ostatnie występują zwłaszcza w dolinie rzeki Jaślanej.

Najbardziej rozpowszechnionym typem gleb w gminie są gleby pseudobielicowe (wyługowane i kwaśne), występujące we wszystkich sołectwach w miejscach płaskich o słabym odpływie wód powierzchniowych. Wytworzone zostały z piasków i pyłów zalegających na glinie lekkiej lub średniej. Gleby te na skutek procesu wymycia (bielicowania) nierozłożonych części spławialnych z górnych do niższych położonych poziomów profilu glebowego, uległy zakwaszeniu i zubożeniu w substancje przyswajalne. Wartość użytkowa tych gleb zależy od naturalnej zasobności w próchnicę oraz od poziomu agrotechniki. Racjonalna uprawa i zmianowanie może, bowiem znacznie podnieść ich przydatność rolniczą oraz umożliwić uzyskanie wysokich oraz trwałych plonów roślin uprawnych. Drugim pod względem wielkości zajmowanego obszaru typem gleb są gleby brunatne wyługowane lub kwaśne. W warunkach gminy gleby te ukształtowały się z piasków gliniastych, pylastych oraz pyłów i glin zalegających na przepuszczalnym podłożu piaszczystym. Powstały one ze skał naturalnie kwaśnych, a w wyniku procesu ługowania (wymywania węgla wapnia do głębokości 100 cm i głębiej) uległy prawie całkowitemu odwapnieniu. Są silnie lub bardzo silnie zakwaszone i wymagają bezwzględnie wapnowania. Wartość użytkowa tych gleb jest niewielka i zależy od stopnia zwięzłości, przy czym większość uległa już nieodwracalnej degradacji i stała się nieekonomiczna w uprawie.

Na obszarze gminy gleby hydromorficzne utworzone zostały w dolinach rzecznych oraz zagłębieniach bezodpływowych (w środowisku nadmiernie mokrym) i reprezentowane są głównie przez mursze oraz występujące w niewielkich obszarach torfy. Gleby murszowe i murszowate powstały w wyniku procesu murszenia płytkich pokładów torfu, zachodzącego pod wpływem obniżania się poziomu wody gruntowej i uprawy płużnej. W zależności od głębokości i stopnia zmurszenia oraz domieszek części mineralnych (pochodzących z mineralnego podłoża) zalicza się je do gleb organicznych (murszowych) lub mineralnych (murszowatych). Użytkowane są przeważnie jako łąki lub pastwiska, a tylko sporadycznie jako grunty orne towarzyszące użytkom zielonym. Warunkiem prawidłowego zagospodarowania omawianych gleb jest zapewnienie optymalnego i niepodlegającego zbyt dużym wahaniom w okresie wegetacji poziomu wody gruntowej. Gleby torfowe i torfowo – murszowe ukształtowały się w wyniku procesu torfotwórczego, zachodzącego w warunkach stałego lub okresowego nadmiernego uwilgotnienia. Są to przeważnie gleby utworzone na torfach niskich,

które użytkowane są jako łąki lub pastwiska. Miejscami proces torfotwórczy z powodu odwodnienia terenu uległ zahamowaniu i wystąpiło murszenie górnej warstwy profilu. Gleby te zalicza się wówczas do torfowo – murszowych. Całość omawianych gleb zakwalifikowana została do grupy gleb organicznych, które podlegają ochronie prawnej przed wyłączeniem z produkcji rolniczej.

• **Przydatność rolnicza gleb**

Niewielkie zróżnicowanie gleb i konfiguracji terenów rolnych oraz stosunków wodnych w glebie powoduje, że przydatność gospodarcza rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest mało zróżnicowana. Na 17 typów siedliskowych występujących w większości gmin województwa świętokrzyskiego, na obszarze gminy Bliżyn wyróżnia się zaledwie 6 i to w grupach obejmujących siedliska o średniej i słabej przydatności rolniczej. Siedliska te określone mianem kompleksów przydatności rolniczej gleb stanowią zespoły różnych gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane. W obrębie gminy występują następujące kompleksy przydatności rolniczej:

- Kompleks 4 – żytmi bardzo dobry, skupiający najcenniejsze w gminie grunty orne predysponowane przyrodniczo do uprawy żyta, ziemniaków i innych roślin polowych o średnich wymaganiach glebowych. Gleby tego kompleksu, o ile znajdują się w wysokiej kulturze nadają się również do uprawy roślin o wysokich wymaganiach jak pszenica, buraki cukrowe oraz większość warzyw gruntowych. Omawiany kompleks posiada względnie prawidłowe stosunki wodne i nie stwarza utrudnień w uprawie mechanicznej. W klasyfikacji bonitacyjnej zalicza się przeważnie do klasy IVa).
- Kompleks 5 – żytmi dobry, obejmujący grunty orne lżejsze i mniej urodzajne niż kompleks 4, które ponadto są dość wrażliwe na susze. Nadaje się do uprawy roślin o średnich wymaganiach glebowych, a niekiedy i pszenicy (mniej wymagających odmian). Przydatność rolnicza zależy od stopnia kultury gleby oraz ilości i rozłożenia opadów w okresie wegetacji. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby tego kompleksu zaliczane są do klasy IVb i V.
- Kompleks 6 i 7 – żytmi słaby i żytmi bardzo słaby, obejmujący najslabsze grunty orne, okresowo lub stale zbyt suche, na których uzyskanie nawet niewielkiego wzrostu plonów jest trudne i wymaga niewspółmiernie wysokich nakładów na nawożenie. Plonowanie roślin jest ponadto silnie uzależnione od opadów atmosferycznych. Po „urynkowieniu” cen na nawozy mineralne grunty te zliczane są do nieekonomicznych w uprawie.
- Kompleks 2z i 3z – użytków zielonych średnich i słabych, zalegający w dolinach rzecznych i w strefach bezodpływowych, na terenach o średnim poziomie wody gruntowej nie mniejszym niż 120 cm. Największą potencjalnie przydatnością rolniczą charakteryzują się użytki zalegające na podłożu mniej przepuszczalnym, które jednak wymagają sprawnie działającej melioracji odwadniająco – nawadniającej. Grunty kompleksu 2z posiadają klasę bonitacyjną IV, rzadko V, zaś kompleksu 3z – klasę VI i V.

2.3.6 Szata roślinna

- **charakterystyka geobotaniczna i waloryzacja fauny**

Według podziału geobotanicznego Polski (W. Szafer, 1977) obszar gminy należy do Krainy Świętokrzyskiej i mieści się w Okręgu Łysogórskim oraz Okręgu Koneckim. Jednym z najważniejszych zasobów przyrody żywej jest roślinna szata leśna, zajmująca 68,3 % powierzchni ogólnej gminy. Największy obszar zajmują lasy zaszeregowane do mezoregionu Puszczy Świętokrzyskiej, wchodzące obecnie w granice Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego oraz lasy w północnej części gminy. Porastają one wyniesione garby i wierzchowiny zbudowane głównie z kwaśnych skał piaskowcowo-ilastych triasu dolnego i jury - liasu. Dominują tu żyzna siedliska lasu mieszanego i lasu mieszanego świeżego, w odmianie wyżynnej oraz wilgotnej. Lasy te zachowały na znacznych powierzchniach charakter drzewostanów naturalnych z udziałem jodły, buka, sosny i modrzewia z domieszkami świerka, jaworu, klonu, lipy szerokolistnej, dębu, jesionu, brzozy, a lokalnie także cisa. Jodła osiągająca tutaj granicę swego północnego zasięgu tworzy korzystne struktury biocenotyczne i stanowi jeden z ważniejszych ośrodków występowania tego gatunku w Polsce. Również modrzew polski - będący osobliwością botaniczną rodzimej flory ma tutaj swą główną krajową ostoję.

W runie tych lasów występują liczne gatunki roślin naczyniowych rzadkich, chronionych i zagrożonych, wśród nich także gatunki górskie lub borealno-górskie takie jak np.: liczydło górskie, pełnik europejski, czosnek niedźwiedzi, paprotnik kolczasty i kilka gatunków widłaków.

W zbiorowiskach i zespołach nieleśnych i śródleśnych występują naturalne i półnaturalne formacje roślinne, gdzie największą powierzchnię z tej grupy roślinności zajmują niezmeliorowane torfowiska i łąki oraz podmokłe i wilgotne łąki. Są to raz do roku koszone łąki, gdzie pojawia się wiele rzadkich, chronionych i ginących gatunków roślin i związanych z nimi owadów. Te niezwykle interesujące zbiorowiska (rejony dolin rzecznych) wymagają dokładniejszych badań i szczególnej ochrony ze względu na zarastanie przez formacje drzewiaste. Najcenniejsze miejsca o wybitnych i wysokich wartościach przyrodniczych w gminie (6 stanowisk), zostały objęte ochroną w formie użytków ekologicznych. Opis ich przedstawiono w rozdz. 2.3.. Usytuowane w ich obrębie doliny rzek i cieków spełniają w systemie ekologicznym obszarów chronionych bardzo ważną funkcję łącznikowych korytarzy i ciągów ekologicznych umożliwiających wzajemne zasilanie obszarów węzłowych i poszczególnych płatów ekologicznych, a także wymianę genetyczną niezbędną dla zachowania względnej równowagi tych najcenniejszych terenów. Ponadto doliny te mają ważne znaczenie wodochronne, retencyjne i klimatotwórcze.

Do najbardziej wartościowych i zasobnych w bogatą i interesującą faunę (gatunki chronione i zagrożone) należą kompleksy leśne wraz z przylegającymi ekosystemami łąkowymi porastające Garb Gieleniowski i w obrębie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Z występującej

fauny kręgowców można tu wymienić: sarnę, dziką, lisę, zającą, kunę leśną oraz rzadkiego już borsuka. Okresowo pojawiają się jelenie i łosie. Liczniejsze są małe ssaki reprezentowane przez borowca, gacka brunatnego, gacka szarego, karlika malutkiego, popielicę, koszatkę, rzesorka mniejszego, nornika północnego, ryjówkę aksamitną, karczownika zimnowodnego, orzesznicę, a także pospolite: jeża, kreta, wiewiórkę i nornicę. Tereny te zasiedlają również gatunki płazów, w tym rzadkie i chronione: traszka górską zwykłą i grzebieniastą, rzekotka zielona, ropuchy, grzebiuszka ziemna oraz kumak nizinny. Z gatunków gadów warto wymienić: jaszczurkę zwinkę i żyworodną, padalca, żmiję zygakowatą i zaskrońca. Bogata jest też fauna ptaków (ok. 150 gatunków), gdzie rejestrowane są m.in.: puchacz, bocian czarny, cietrzew, bocian biały, dzięcioły (zielony i czarny), myszołów, jastrząb gołębiarz, sowy, pliszka górską, słonka, kobuz, zimorodek, drozd-, sikorki, słowik szary, lelek kozodój, jarząbek, krętogłów, trzmieljad, orzechówka. Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego Nr 43/2002 z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie ustalenia granic miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia i bociana czarnego, ustalono granice regularnego przebywania. Dla cietrzewia granice przebywania ustalono w Nadleśnictwie Suchedniów, Leśnictwo Odrowążek, oraz dla bociana czarnego w Nadleśnictwie Suchedniów, leśnictwo Wilczy Bór.

W obrębie gminy bogato reprezentowane są zwierzęta bezkręgowce, gdzie najlepiej zbadane są owady. Z motyli dziennych występują m.in.: paź królowej, paź żeglarz, rusalki, a z nocnych zawisak, borowiec i tawulec. Z chrząszczy rejestrowano występowanie jelonka, kozioroga dębosza i rohatyńca - najbardziej efektownych spośród krajowych chrząszczy, a także licznych biegaczy, tęczników i miedziaków. Z owadów błonkoskrzydłych występują chronione trzmiele oraz mrówka rudnica.

Reasumując należy stwierdzić, że różnorodna flora i fauna występująca na terenie gminy wymaga przeprowadzenia specjalistycznych badań w zakresie składu gatunkowego, rozmieszczenia i skutecznych form ochrony. W ostatnich latach podejmowane są systematyczne badania na terenach chronionych, a uzyskane wyniki są przedmiotem analiz, które przedstawione zostaną w publikacjach naukowych oraz w planach ochrony.

- **ogólna ocena zasobów leśnych**

Lasy gminy Bliżyn pełnią główną funkcję przestrzenną zajmując 68,3 % ogólnej powierzchni gminy. Zalicza się je do Małopolskiej krainy przyrodniczo-leśnej i dzielnicy "Góry Świętokrzyskie". Pod względem przestrzennym skupiają się w północnej i południowej części gminy, gdzie tworzą duże masywy leśne przechodzące na teren gmin sąsiadujących. Lasy te stanowią pozostałość dawnej "Puszczy Świętokrzyskiej" i zachowały w wielu miejscach charakter naturalnych zbiorowisk leśnych. Przestrzeń centralna gminy jest natomiast średnio zalesiona głównie przez większe kompleksy lasów prywatnych. Pod względem siedliskowym w dużych kompleksach zarządzanych przez lasy państwowe występują następujące siedliska: las wyżynny, las mieszany świeży, bór mieszany świeży, bór mieszany wilgotny, bór świeży, bór wilgotny i ols. W strukturze wieku drzewostanów w lasach

państwowych dominują grupy wiekowe od 40 do 80 lat i powyżej 80 lat, w tym ponad 100-letnie. W lasach prywatnych przeważa grupa wieku do 40 lat i od 40 do 80 lat.

Wszystkie lasy państwowe są chronione z uwagi na położenie w odległości 10 km od miast powyżej 50 tys. mieszkańców oraz posiadają ustanowioną funkcję wodochronną i nasienną (drzewostany powyżej 100 lat). Określona prawnie funkcja lasów ogranicza ich eksploatację gospodarczą i stwarza korzystne warunki dla rozwoju turystyki. Podstawowym dokumentem prawnym, który reguluje zasady gospodarki leśnej w lasach wszystkich kategorii własności jest ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. W przypadku lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, gospodarkę leśną reguluje również Zarządzenie Nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995 r. i Nr 11A z 11 maja 1999 r. w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych. Postanowienia tego zarządzenia są w pełni respektowane przez wprowadzenie ich do planów urządzenia lasów. Zgodnie z ustanowionymi przepisami nadleśniczowie w pełni odpowiadają za poziom prowadzenia gospodarki leśnej i posiadają w tym zakresie dużą samodzielność. Gospodarkę leśną prowadzi się w oparciu o plany urządzenia lasu, sporządzane dla każdego nadleśnictwa na okres dziesięciolecia.

Według powołanej ustawy o lasach nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Dla tych lasów obowiązują uproszczone plany Urządzenia lasu, zatwierdzone przez wojewodę, zawierające skrócony opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz podstawowe zadania z zakresu gospodarki leśnej, których wykonanie należy do właścicieli lasów.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania zakłada się, że głównym celem zagospodarowania lasów położonych na obszarze gminy i w jej otoczeniu będzie zachowanie i ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych, sukcesywna renaturalizacja obszarów zniekształconych i zdegradowanych oraz wzbogacanie walorów ochronnych, naukowo – dydaktycznych i turystyczno – rekreacyjnych. Głównie lasy państwowe w dużym stopniu nadają się do tworzenia parków leśnych oraz rozwoju turystyki krajobrazowej (pieszej i rowerowej). Potwierdzają to opracowane dla poszczególnych Nadleśnictw programy ochrony przyrody i wartości kulturowych, jako aneksy do planów urządzenia gospodarstwa leśnego. Do podstawowych zagrożeń obszarów leśnych zalicza się uszkodzenia przemysłowe drzewostanów iglastych zidentyfikowane na całym ich obszarze, w których przeważają uszkodzenia słabe (I grupa uszkodzeń).

- **zalesienia**

W ostatnich latach na obszarze gminy narasta problem odłogowania gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej. Dlatego dążenie do zwiększania udziału lasów w przestrzeni przyrodniczej ze szczególnym preferowaniem zalesień służących ochronie ziemi, poprawie warunków hydrologicznych, zwiększaniu różnorodności biologicznej krajobrazu, regulacji struktury użytkowania gruntów oraz powiązań ekologicznych obszarów biologicznie aktywnych, staje się obecnie zadaniem priorytetowym.

Dostrzegając potrzebę zwiększania lesistości opracowano w 2003 roku „Krajowy program zwiększania lesistości do roku 2020” (zatwierdzony przez Radę Ministrów) oraz analogiczny program na szczeblu województwa. Według planu zagospodarowania przestrzennego województwa na obszarze gminy Bliżyn z uwagi na dużą lesistość postuluje się zalesić niewiele gruntów. Ustawa o lasach nakłada obowiązek określenia gruntów przeznaczonych do zalesień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin lub w decyzjach o warunkach zagospodarowania terenu, gdzie celem prowadzenia właściwej polityki zalesieniowej w gminie jest dokładne określenie przebiegu granicy rolno – leśnej. Szczegółowo problem zalesień regulują „Wytyczne w sprawie ustalania granicy rolno – leśnej”, opracowane w 2003 r. przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Określają one ogólne zasady ustalania jej granicy oraz kryteria dla terenów, które mogą być przeznaczone do takich celów. W uchwalonym w 1999 r. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Bliżyn” określona została wstępnie granica rolno – leśna, wyznaczająca projektowany model zagospodarowania leśnego obszaru gminy, uwzględniająca aspekty przyrodnicze i przestrzenne. Obecnie ustalona projektowana granica może być zmieniona wnioskami zainteresowanych stron, co do wielkości terenu przeznaczonego do zalesienia.

Zgodnie z przepisami właściciele lub użytkownicy gruntów mogą ubiegać się o dotacje z budżetu państwa, przeznaczone na częściowe lub całkowite koszty zalesień. Decyzję w tej sprawie wydaje starosta po zaopiniowaniu przez gminę. Warunkiem otrzymania dotacji jest określenie gruntów do zalesień w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Dlatego ustalenie granic i powierzchni gruntów przeznaczonych do zalesień staje się zadaniem pierwszoplanowym.

2.3.7 Charakterystyka warunków klimatycznych i higieny atmosfery

- **warunki klimatyczne**

Według podziału Polski na regiony klimatyczne gmina Bliżyn znajduje się w wyżynnym regionie klimatycznym śląsko – małopolskim, w krainie Gór Świętokrzyskich. Kraina ta charakteryzuje się średnią temperaturą najchłodniejszego miesiąca (stycznia) $-3,5^{\circ}\text{C}$, a średnią miesiąca najcieplejszego (lipca) $+17,5^{\circ}\text{C}$. Zima trwa statystycznie 98 dni a lato 88 dni. Liczba dni pogodnych w roku wynosi 60, a pochmurnych 121. Szata śnieżna obserwowana jest średnio przez 93 dni.

Kraina charakteryzuje się znacznym średnim opadem wynoszącym 650 mm rocznie. Dla scharakteryzowania klimatu terenu badań w niniejszym opracowaniu wykorzystano dane wieloletnie IMiGW zaobserwowane na stacjach klimatycznych w Suchedniowie i Skarżysku – Kamiennej. Poniżej podano zestawienie z wielolecia badań ważniejszych elementów klimatu z wymienionych w stacji.

Średnia roczna temperatura powietrza 7,1°C do 7,6°C. Najcieplejszym miesiącem roku jest lipiec, kiedy to notuje się średnio temperatury 17,4 do 17,8°C oraz największą liczbę dni gorących (temp. ponad 25°C) – 12 dni. W rejonie gminy notuje się rocznie 30 – 34 dni gorących. Najzimniejszym miesiącem roku jest styczeń. Notuje się wtedy najniższe średnie temperatury od – 4,0°C do –5,2°C oraz największą liczbę dni z przymrozkami do 29 dni.

W rejonie gminy notowanych jest średnio około 120 dni z przymrozkami. Pierwsze pojawiają się na początku października, a ostatnie zanikają połowie maja.

Wilgotność względna powietrza wynosi średnio w roku 81%. Najwyższe wartości notuje się w chłodnej porze roku – od listopada do lutego z maksimum (87%) w listopadzie, a najniższe od kwietnia do lipca (minimum 77%). Z rozkładem wilgotności związana jest częstotliwość występowania mgieł.

Dni z mgłą notowane są średnio 30 razy. Najwięcej dni z mgłą występuje w listopadzie (5,0), a najmniej w czerwcu i sierpniu.

Dni pogodne w rejonie miasta notowane są około 52 razy w roku, a dni pochmurne do 134 w ciągu roku.

Obszar gminy otrzymuje średnio 620mm opadu atmosferycznego w ciągu roku, z czego na okres wegetacyjny przypada 445mm w roku. Maksimum opadów notuje się w lipcu (92mm), zaś minimum w październiku (31mm). Opady letnie różnią się od zimowych intensywnością i długością. Latem są zazwyczaj krótkotrwałe o dużym natężeniu, zimą zaś przeważają opady długotrwałe, lecz o małym natężeniu. Burze występują w ciągu 17 dni w roku.

Pokrywa śnieżna zalega w ciągu roku przez 70 dni i nie utrzymuje się stale ze względu na odwilże. Najwięcej dni z pokrywą śnieżną notuje się w styczniu – 23 dni.

Kierunki i rozkład wiatru w ciągu roku modelowane są ogólną cyrkulacją powietrza atmosferycznego, ale także ukształtowaniem terenu. Przeważają wiatry zachodnie (17,9%), o średniej prędkości 3,7m/s. Znaczny udział mają wiatry o kierunku północno-zachodnim (12,1%) i południowo-zachodnim (10,0%). Prędkość wiatrów z tych kierunków dochodzi do 3,7m/s. Najrzadziej wieją wiatry z kierunku południowo – wschodniego (3,9%), północno-wschodniego i wschodniego (4,5%). Cisze na obszarze badań notowane są w ilości 31,8% w skali roku. Dane powyższe odnoszą się do punktu pomiarowego w Suchedniowie i Skarżysku-Kamiennym.

- **warunki topoklimatyczne**

Powyższa charakterystyka warunków termicznych, wilgotnościowych, opadowych i wietrznych dotyczy całego rejonu badań. Zmienne warunki fizjograficzne (głównie rzeźba terenu) powodują pewne lokalne zróżnicowania klimatu. Na tej podstawie wyróżniono w obrębie obszaru gminy następujące jednostki topoklimatyczne, obejmujące:

- tereny zboczy o ekspozycji południowej, południowo – zachodniej, południowo – wschodniej, zachodniej i wschodniej o bardzo dobrych warunkach klimatycznych. Tereny te charakteryzują się bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi, przewietrzeniem, małą

- częstotliwością występowania mgieł oraz krótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej. Wyróżniają się więc najbardziej korzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla zabudowy mieszkaniowej i specjalnej.
- tereny płaskie o przeciętnych warunkach klimatycznych. Tereny te charakteryzują się dobrymi i przeciętnymi warunkami solarnymi, dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, bardzo dobrymi warunkami przewietrzania oraz małą częstotliwością występowania mgieł. Wyróżniają się one korzystnymi warunkami do zabudowy mieszkaniowej.
 - tereny zboczy o większych nachyleniach i ekspozycji północnej o mało korzystnych warunkach klimatycznych. Tereny te zajmują obszary na północnych skłonach wzgórz. Charakteryzują się one najsłabszymi warunkami solarnymi, szczególnie jesienią i zimą, przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, dobrymi warunkami wietrznymi oraz dłuższym zaleganiem pokrywy śnieżnej. Nie są one wskazane do zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej oraz dla upraw wymagających znacznego nasłonecznienia.
 - tereny dolin rzecznych oraz terenów o płytkim poziomie wód gruntowych o okresowo mniej korzystnych i niekorzystnych warunkach topoklimatycznych. Tereny te charakteryzują się gorszymi warunkami solarnymi, niekorzystnymi warunkami termicznymi, wilgotnościowymi, dużą częstotliwością występowania mgieł, słabą wentylacją i utrudnionymi warunkami rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. Nie są one wskazane do lokalizacji wszelkiej zabudowy. Obszary dolinne charakteryzują się występowaniem niekorzystnego zjawiska inwersji termicznej, co jest następstwem wychłodzenia się podłoża na skutek wypromieniowania ciepła pobranego w ciągu dnia przez grunt. Powietrze chłodne znajdujące się w warstwie przygruntowej, na skutek niewielkich spadków dolin oraz zapór utrudniających jego spływ, zalegać może stosunkowo długo w ich obrębie, nawet do późnych godzin rannych.
 - tereny zalesione charakteryzujące się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego, dużą zacisznością, wyrównanym profilem termicznym, podwyższoną wilgotnością względną powietrza a przede wszystkim bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych. Lasy występujące na siedliskach lasów świeżych i borów mieszanych świeżych, które stanowią największe powierzchnie leśne, są najbardziej wskazane do wykorzystania rekreacyjnego (zwłaszcza na ich obrzeżach). Siedliska wilgotne z uwagi na niekorzystne warunki bioklimatyczne zaliczają się do terenów o małej przydatności dla celów rekreacji.

- **warunki bioklimatyczne**

Obszar gminy stanowi prawie w całości teren o naturalnej predyspozycji dla funkcji rekreacyjno – wypoczynkowej. Według podziału Polski na rejony bioklimatyczne zalicza się do obszarów cieplejszych. Podział ten opiera się na badaniu kompleksowych wskaźników biometeorologicznych, a mianowicie: ochłodzenia suchego (Hs) i wilgotnego (Hw), będącego miarą utraty ciepła (w kcal/cm²/s) z powierzchni organizmu stałociepłnego o suchej (Hs) bądź zwilżonej (Hw) powierzchni skóry, pod

wpływem kompleksowego działania elementów meteorologicznych, z których najważniejsze są temperatura, wilgotność, ruch powietrza i promieniowanie. Wprowadza się również pojęcie temperatury efektywnej (NTE) wyrażonej w °C i określającej odczuwalność cieplną organizmu człowieka pod wpływem łączonego działania temperatury. W ujęciu tych wskaźników charakterystyka regionu bioklimatycznego przedstawia się następująco:

Tabela 3.

Charakterystyka regionu bioklimatycznego

Wskaźnik	Styczeń	Kwiecień	Lipiec	Październik	Rok
Odczuwalność wg Konrada	Chłodno	Umiarkowanie	ciepło	umiarkowanie	umiarkowanie
H _s w mcal/cm ² /sek.	30-42	23-30	4-18	21-28	22-30
H _w w mcal/cm ² /sek.	65-80	52-60	36-43	48-58	50-60
NTE w °C	13-18	1,2	12-10	3-0	1-2
Usłonecznienie w godz.	1,0-2,2	3,8-5,4	5,4-7,8	3,0-4,4	3,4-4,6
Zachmurzenie w %	79-78	58-68	54-66	58-66	62-68

Jednak trzeba zaznaczyć, że do wymienionego obszaru nie wchodzi wierzchowiny wzniesień, które charakteryzują się w ciągu roku surowszymi warunkami bioklimatycznymi (ponad 350 m n.p.m.). Z powyższych danych wynika, że region ten charakteryzuje się w ciągu roku umiarkowanym klimatem i ma korzystne warunki bioklimatyczne dodatnio wpływające na organizm i samopoczucie człowieka.

• **charakterystyka higieny atmosfery**

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest niewiele obiektów przemysłowych i usługowych, które nie stanowią poważnych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, za wyjątkiem wzmożonego hałasu komunikacyjnego przenikającego do środowiska występującego w obrębie drogi krajowej oraz linii kolejowej. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie środowiska uciążliwość obiektów winna się mieścić w granicach działek własności zakładów. Jakość powietrza atmosferycznego nie jest uzależniona tylko od lokalnych warunków, ale jego stan kształtują też oddalone od gminy ośrodki przemysłowe o regionalnym i ponadregionalnym zasięgu. Największy udział w zanieczyszczeniu powietrza mają związki siarki oraz pyły pochodzące ze spalania węgla, emitowane z palenisk domowych, obiektów użyteczności publicznej oraz z aglomeracji miejskich Skarżyska-Kamiennej i Stąporkowa. Z przeprowadzonych badań czystości powietrza (dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłu zawieszony) zawartych w opracowaniu pt. „Wyniki oceny jakości powietrza i klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim w roku 2007” wynika, że obszary powiatu Skarżysko-Kamienna zakwalifikowano do strefy klasy ogólnej A, z uwagi na utrzymanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie. Powyższą ocenę wykonano w oparciu o

rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczeń powietrza (Dz. U. Nr 63, poz. 445).

Na stan higieny obszaru gminy wpływa też komunikacja drogowa jako źródło hałasu oraz zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powietrza. Według badań WIOŚ w Kielcach w obrębie gminy wzdłuż drogi krajowej nr 42 poziom hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie drogi waha się od 65 dB do 70 dB, a na pierwszej linii zabudowy do 65 dB. Prawdopodobnie wzdłuż innych trasy drogowych w gminie poziom hałasu może przekraczać 50dB (brak badań).

Zgodnie z rozporządzeniem MŚ z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (*Dz. U. z 2014 r. poz.112*),*² dla terenów zabudowy mieszkaniowej z usługami, zabudowy zagrodowej i terenów rekreacyjno-wypoczynkowych dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku nie powinien przekraczać:

- dla dróg i linii kolejowych 65 dB*² w porze dziennej i 56 dB*² w porze nocnej,
- dla pozostałych obiektów 55 dB w porze dziennej i 45 dB w porze nocnej.

2.3.8 Ochrona środowiska przyrodniczego

Cały teren gminy ze względu na duże walory przyrodnicze i krajobrazowe został objęty różnymi wielkoprzestrzennymi i indywidualnymi formami ochrony przyrody. Południowa część terenu położona jest w granicach Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego, środkowa w granicach Suchedniowsko-Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, stanowiącego otulinę Parku, a północna w granicach Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Przebieg granic Parku i Obszarów określono w:

- rozporządzeniu Nr 71/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego,
- rozporządzeniu Nr 79/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Suchedniowsko-Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, - *które utraciło moc prawną i zostało zastąpione niżej określoną uchwałą,*
- *Uchwale Nr XLIX/880/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Suchedniowsko – Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 25 listopada 2014 r., Poz. 3154), *¹*
- rozporządzeniu Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, dotyczącym Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W wymienionych rozporządzeniach ustalono działania na terenach Obszarów w zakresie czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy w ich zagospodarowaniu.

*¹ tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

W Uchwale w sprawie Suchedniowsko – Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, określono granice Obszaru; działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów na terenie Obszaru; zakazy obowiązujące na terenie Obszaru oraz określono sytuacje zwalniające od zakazów dla części przedsięwzięć, przy spełnieniu wymagań określonych w przepisach szczególnych.*¹

Ponadto zgodnie z ustawą o ochronie przyrody na terenie gminy zostały wyznaczone specjalne obszary ochrony siedlisk, wchodzące w sieć obszarów Natura 2000. Część południowa gminy stanowi fragment wyznaczonego specjalnego obszaru ochrony siedlisk - „Lasy Suchedniowskie”, który obejmuje rozległy kompleks lasów naturalnych, a w rejonie wsi Odrowążek i Kucębów mały fragment gminy został włączony w obręb sąsiadującego specjalnego obszaru ochrony siedlisk - „Dolina Krasnej”, obejmującego rozległe ekosystemy roślinności łąkowo-bagiennej. Są to obszary o wysokiej bioróżnorodności, gdzie stwierdzono występowanie znacznej ilości rodzajów chronionych siedlisk oraz wiele chronionych gatunków roślin naczyniowych określonych w załącznikach Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

Aktualnie, trwa procedura ustanawiania dodatkowych specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000, obejmujących swym zasięgiem m.in. teren gminy Bliżyn.

Wprowadza się korektę granic ustanowionego już **specjalnego obszaru ochrony siedlisk – „Dolina Krasnej”**,

oraz tworzy nowe:

- **specjalny obszar ochrony siedlisk – „Dolina Czarnej”**, obejmujący dolinę rzeki Czarnej Koneckiej wraz z dopływami i przylegającymi do niej kompleksami łąk i stawów wraz z lasami, charakteryzujący się dużą różnorodnością siedlisk;
- **specjalny obszar ochrony siedlisk – „Lasy Skarżyskie”**, obejmujący naturalny obszar leśny wraz z łąkami przyleśnymi i śródleśnymi, charakteryzujący się występowaniem znacznej ilości chronionych siedlisk i gatunków;
- **specjalny obszar ochrony siedlisk – „Uroczysko Pięty”**, obejmujący swym zasięgiem siedliska leśne, łąkowe i zaroślowe i siedliska rolnicze, charakteryzujące się występowaniem bogatej flory i fauny, w tym gatunków chronionych.

Inne formy ochrony przyrody ustanowione zostały osobnymi aktami prawnymi. Na obszarze gminy ustanowione zostały 3 rezerваты przyrody, 6 użytków ekologicznych i 16 pomników przyrody.

*¹ tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

Obejmują one:

- **rezerwaty leśne**

- „Ciechostowice” (nr ewid. 002), o powierzchni 7,43 ha. Przedmiotem ochrony częściowej jest fragment lasu mieszanego z udziałem modrzewia polskiego, występującego w różnych stadiach rozwoju.
- „Świnia Góra” (nr ewid. 005), o powierzchni 50,78 ha. Przedmiotem ochrony ściślej jest fragment lasu z naturalnymi i charakterystycznymi dla regionu świętokrzyskiego drzewostanami mieszanymi.
- „Dalejów” (nr ewid. 039), o powierzchni 87,58 ha. Przedmiotem ochrony częściowej są wielogatunkowe drzewostany z udziałem modrzewia polskiego.

- **użytki ekologiczne**

Użytki ekologiczne (według rozporządzenia nr 19/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne):

- Śródleśne bagno o powierzchni 2,52 ha, położone w sołectwie Sorbin, leśnictwo Odrowążek, oddz. 49 o i 61 d (nr ewid. 19). Jest to teren stale podmokły, okresowo zalewany wodami. Występują tu liczne gatunki mchów, bagno zwyczajne, wełnianki i żurawina błotna. Miejsce bytowania owadów, płazów i ptaków.
- Śródleśne bagno o powierzchni 3,52 ha, położone w sołectwie Wołów, leśnictwo Jastrzębia oddz. 173 c i 174 b (nr ewid. 20). Jest to teren stale podmokły, okresowo zalewany wodą. Występują tu liczne gatunki mchów, bagno zwyczajne, wełnianki i żurawina błotna. Miejsce bytowania owadów, płazów i ptaków wodno-błotnych.
- Śródleśne bagno o powierzchni 1,07 ha, położone w sołectwie Kopcie, leśnictwo Świnia Góra oddz. 183 d (nr ewid. 21). Jest to teren stale podmokły, okresowo zalewany wodą. Występują tu liczne gatunki mchów, bagno zwyczajne, wełnianki i żurawina błotna. Miejsce bytowania owadów, płazów i ptaków wodno-błotnych.
- Śródleśne bagno o powierzchni 0,86 ha, położone w sołectwie Sorbin, leśnictwo Dalejów oddz. 60 l (nr ewid. 22). Jest to teren stale podmokły, okresowo zalewany wodą. Występują tu liczne gatunki mchów, bagno zwyczajne, wełnianki i żurawina błotna. Miejsce bytowania owadów, płazów i ptaków wodno-błotnych.
- Śródleśne bagno o powierzchni 2,65 ha, położone w sołectwie Zagórze, leśnictwo Pogorzałe oddz. 125 i 125 k (nr ewid. 63). Jest to teren stale podmokły, okresowo zalewany wodą. Występują tu liczne gatunki mchów, bagno zwyczajne, wełnianki i żurawina błotna. Miejsce bytowania owadów, płazów i ptaków wodno-błotnych.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII/208/2002 r. Rady Gminy w Bliżynie z 11 września 2002 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego, został uznany za podlegający ochronie użytek ekologiczny podmokłe pastwisko o powierzchni 5,55 ha, położone w oddziale nr 37a Leśnictwa

Szałas, w Obrębie Bliżyn (Nr ewid. 037). Grunt usytuowany jest na lewym brzegu rzeki Krasna, na zachód od miejscowości Szałas. Stanowi własność Skarbu Państwa, a administrowany jest przez Państwowe Nadleśnictwo Suchedniów.

• **pomniki przyrody żywej i nieożywionej**

- Buk zwyczajny w Odrowążku (nr ewid. 003), położony 1 km na północ od drogi Bliżyn-Świnia Góra, o obwodzie 3,3 m i wysokości 30 m. Wiek 200 lat.
- Skałki piaskowca triasowego „Brama Piekielna” położone w sołectwie Jastrzębia, leśnictwo Jastrzębia (nr ewid. 009), przy drodze Bliżyn-Jastrzębia-Dalejów.
- Dąb „Na Stawidłach” (nr ewid. 037) w sołectwie Kopcie, ok. 1,5 km od wsi. Obwód 4,4 m i wysokość 26 m. Wiek 350 lat.
- Modrzew Polski - 3 sztuki (nr ewid. 044) w sołectwie Mroczków, leśnictwo Ciechostowice, w pobliżu drogi leśnej Mroczków -Ciechostowice, o obwodzie pni 3,65 do 4,15 m i wysokości 40 m. Wiek 300 - 400 lat.
- Dąb szypułkowy położony w obrębie Bliżyna – nr ewid. 803,
- Dąb szypułkowy położony w obrębie Wojtyniowa – nr ewid. 804,
- Profil geologiczny - warstwy środkowego triasu (nr ewid. 130), położony w sołectwie Gostków, ok. 350 m od linii kolejowej.
- Skałka „Piekło Dalejowskie” (urwiska, progi, stoły, bloki skalne z piaskowców dolotriasowych), położona w sołectwie Wojtyniów, leśnictwo Jastrzębie, ok. 2 km od mostu na rzece Kamiennej (nr ewid. 131).
- Klon zwyczajny (nr ewid. 318), położony w Bliżynie ul. Kościuszki 39, o wysokości 30 m.
- Buk pospolity (nr ewid. 328), położony w leśnictwie Odrowążek oddz. 75c, o obwodzie 3,5 m i wysokości 33 m.
- Modrzew Polski (nr ewid. 329), położony w leśnictwie Odrowążek oddz. 75c, o obwodzie 3,6 m i wysokości 36 m.
- Buk pospolity (nr ewid. 330), położony w leśnictwie Odrowążek oddz. 75c, o obwodzie 3,0 m i wysokości 33 m.
- Buk pospolity (nr ewid. 331), położony w leśnictwie Odrowążek oddz. 75c, o obwodzie 3,14 m i wysokości 33 m.
- Klon i jawor (nr ewid. 332), położony w leśnictwie Świnia Góra oddz. 95h, o obwodzie 28,3 i 3,2 m oraz wysokości 32 m.
- Modrzew europejski (nr ewid. 334) położony w leśnictwie Świnia Góra oddz. 116m, o obwodzie 4,1 m i wysokości 35 m.
- Buk pospolity (nr ewid. 335), położony w leśnictwie Świnia Góra oddz. 158h, o obwodzie 5,12 m i wysokości 24 m.

Ponadto zgodnie z opracowaną dokumentacją Planu Ochrony Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich, w obrębie gminy zostało wyznaczonych szereg obszarów o wybitnych i wysokich wartościach przyrodniczych, które zostały zaproponowane do objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych. Obejmują one:

- w Bliżynie, zbiornik wodny na rzece Kamiennej wraz z wilgotnym nabrzeżem, gdzie wykształcają się zbiorniki wodne i szuwarowe z obecnością rzadkich gatunków roślin (*Stratiotes aloides*, *Sagittaria sagitifolia*, *Lepidotis inundata*, *Thalictrum flavum*),
- w Bliżynie - Henryków, wilgotną ziołoroślową łąkę z obecnością chronionych i rzadkich roślin naczyniowych (*Aconitum variegatum*, *Iris sibirica*, *Trollius*, *eropaeus*, *Gentiana pneumonanthe*, *Ophioglossum vulgatum*, *Epipactis palustris*),
- w obszarze Lasów Suchedniowskich (Jastrzębia-oddz. 90), las łąkowy *Circaeo-Alnetum* z naturalnie wykształconym i dorodnym drzewostanem olchowym i obecnością rzadkich gatunków roślin (*Allium ursinum*, *Daphne mezereum*, *Dactylorhiza majalis*, *Hedera helix*),
- w rejonie wsi Kucębów, wilgotną podmokłą łąkę na przejściu do lasu bagienno-łąkowego z obecnością rzadkich gatunków roślin (*Gladiolus imbricatus*, *Gentiana pneumonanthe*, *Dactylorhiza maculata*, *Epipactis palustris*),
- w lasach Nadleśnictwa Skarżysko na NE od wsi Mroczków (oddz. 114), łąki śródleśne z obecnością chronionych roślin.

2.3.9 Model funkcjonowania przyrody

W strukturze krajobrazu ekologicznego rejonu i obszaru gminy, wyróżniają się obszary odgrywające rolę biotopowców i zasilających, ze względu na dużą bioróżnorodność, naturalny charakter i stabilność. Noszą one nazwę węzłów ekologicznych, reprezentując najwyższe wartości środowiska przyrodniczego. Węzłowe ekosystemy są wzajemnie połączone korytarzami i ciągami ekologicznymi, umożliwiającymi ich zasilenie poprzez intensywny przepływ materii oraz informacji genetycznej. Takimi korytarzami i ciągami ekologicznymi są doliny większych rzek, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne porastające pasma wzniesień. Z uwagi na wymienione wysokie walory przyrodnicze południowy obszar gminy został uznany w koncepcji Sieci Ekologicznej Kraju (ECONET) oraz w "Planie zagospodarowania przestrzennego województwa" za fragment węzła ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym tzw. Obszar Świętokrzyski. Jest to najcenniejszy w całym regionie Gór Świętokrzyskich duży kompleks lasów naturalnych, o dużej bioróżnorodności, spełniający bardzo istotne funkcje biotopowcowe, a także klimatowcowe i wodochronne, wchodzący w obręb Suchedniowsko- Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego i Obszaru Natura 2000 - Lasy Suchedniowskie. Położenie na terenie ważnego węzła hydrograficznego i działu wodnego pomiędzy Pilicą (dopływ Czarna Konecka) oraz Kamienną stwarza jego szczególne międzyregionalne uprzywilejowanie. Jest to niewątpliwie najważniejsze regionalne „biocentrum” w województwie. Jednakże urbanizacja i uprzemysłowienie w obrębie doliny spowodowała powstanie

bariery uniemożliwiającej lub znacznie ograniczającej jej funkcję łącznikową. Funkcje lokalnych korytarzy i ciągów ekologicznych spełniają doliny rzek: Kuźniczki, Kobyły, Bernatki i Krasnej oraz ich doliny boczne, obejmujące siedliska łąkowe, torfowe i wodne. Dolina Krasnej wraz z przylegającymi terenami siedlisk łąkowo-bagiennych stanowi Obszar Natura 2000. Są to tereny szczególnej i wzmoczonej ochrony, wymagające w zagospodarowaniu przestrzennym zachowania naturalnych wartości (rola przyrodnicza, rynny grawitacyjnego spływu mas powietrza i wód opadowych).

2.4 Środowisko kulturowe

Jednym z komponentów współtworzących środowisko antropogeniczne są zasoby dziedzictwa kulturowego i trwałe elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru, czy struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych czy artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

2.4.1 Rys historyczny

Najstarsza datowana wiadomość o Bliżynie pochodzi z zapisu Jana Długosza zarejestrowanego w diariuszu podróży króla Władysława Jagiełły z Krakowa pod Grunwald w 1410 roku. Król Polski nocował w Bliżynie z 21 na 22 czerwca 1410 r. prawdopodobnie u swojego dworzanina Piotra Szafrąca z Pieskowej Skały. Kolejna wzmianka chronologiczna pochodzi z 1442 roku i dotyczy informacji zakupu wsi Bliżyn przez Krystyna z Karwic od Piotra Szafrąca. Rejestr poboru łąkowego z 1510 roku podaje, że w osadzie znajdowała się karczma, dwie kuźnice oraz osiem łąków kmiecich. Przez obszar obecnej gminy Bliżyn w XIII i XIV w. przebiegała główna droga handlowa od Morza Czarnego do Bałtyku poprzez Lwów, Sandomierz, Opatów, Wąchock, Opoczno, Łęczycę, Toruń.

W XVIII wieku do Bliżyna dotarła epidemia dżumy, która zdziesiątkowała mieszkańców osady. Od 1682 roku miejscowość ta przeszła na własność Świderskich, a od 1775 r. Małachowskich. Potkańscy nabyli ją w 1781 roku. Wieś w 1790 roku liczyła 20 domów zamieszkałych przez 125 osób. W tym samym roku w Bliżynie stanowiącym własność podkomorzyny Sandomierskiej Ludwiki Potkańskiej znajdował się pałac murowany i oficyny z 27 osobami służby, cegielnia, piec wapienny, wielki piec, olejarnia, budynek dworski, folwarczny, młyński, gorzelniany, browarniany oraz karczma, z którą związanych było 14 Żydów.

Hrabina Ludwika Potkańska dnia 29 sierpnia 1817 roku uczyniła zapis na dobrach zobowiązujący swoich następców do wybudowania kościoła w Bliżynie. Zapis ten potwierdził następny właściciel Aleksander Wielogłowski. Po śmierci Ludwiki Potkańskiej jej syn Jacek wybudował drewniany kościółek pod wezwaniem św. Zofii.

Modrzewiowy kościółek zbudowany w 1818 r., p.w. świętej Zofii. Jego fundatorem był Jacek Potkański, dziedzic dóbr Bliżyna. Do 1887 r. kościół ten pełnił funkcje kaplicy dworskiej i był

obsługiwany przez kapelanów dworskich. Uroczyste utworzenie parafii nastąpiło 23 sierpnia 1888 r. na podstawie dekretu biskupa sandomierskiego ks. Antoniego Sotkiewicza.

Na terenie otaczającym kościółek znajdują się nagrobki właścicieli Bliżyna i okolicznych miejscowości.

Do kontynuacji budowy murowanego kościoła przystąpiono w 1819 roku. Jednakże władze carskie wyraziły zgodę na utworzenie nowej parafii w Bliżynie z dotychczasowej parafii Odrowąż dopiero 30 kwietnia 1888 roku. Kościółek św. Zofii uważany był za zbyt mały, toteż ówczesny proboszcz, ksiądz Julian Piontek, rozpoczął w roku 1893 energiczne starania o uzyskanie pozwolenia na budowę murowanego kościoła. W maju 1895 roku rząd wydał zgodę na dalszą budowę i zbieranie składek. „Koszty budowy nowej świątyni wziął na się znany ze swej szlachetności, pracy i zapobiegliwości o domy Boże Ludwik hrabia Plater”

Od dawien dawna ludzie wydobywali tu rudę, z puszczańskich drzew robili węgiel drzewny potrzebny do wypału i w prostych dymarkach wytapiali żelazo. Gospodarczy rozkwit tych terenów rozpoczyna się z początkiem XIX w. kiedy na terenie Bliżyna działały Zakłady Górnicze z odlewnią, których właścicielem był hr. Plater oraz odlewnia „Salonowa” produkująca wyroby artystyczne. W szczytowym okresie zakłady zatrudniały około 1100 pracowników. Kryzys gospodarczy pierwszych lat XX w. spowodował krach finansowy zakładów, które zostały przekształcone w odlewnie żeliwa. Wyroby odlewni Platerów były znane i wyróżniane na całym świecie. Otrzymywały medale na wystawach w Warszawie, Moskwie i Madrycie. Poza Bliżynem na terenie gminy działało kilka fryszerek tzn. pieców do tzw. świeżenia wielkopiecowej surówki żelaza. Fryszerki działały w Wołowie, Zbrojowie i Płaczkowie. Odlewnia żeliwa działała również do końca XIX w. W Mroczkowie dając do 2800 cetnarów żelaza rocznie. W 1916 r. w Sołtykowie powstała cegielnia. W 1881 roku rozpoczynają się prace nad planami budowy kolei z Opczna przez Bliżyn do Bzina. Następuje etap budowy kolei, który stwarza ogromne szanse rozwojowe dla Bliżyna. W dniu 24 lipca 1885 r. tłum ludzi z hr. Ludwikiem Broel - Plater, inż. Janem Witwickim oraz świtą powitali pierwszy przejazd pociągu przez Bliżyn.

W 1908 roku właścicielem Zakładów Górniczych był hr. Henryk Broel- Plater. Zakład o dużych możliwościach produkcyjnych, otrzymał wiele medali na międzynarodowych targach. Wydano drukiem w języku polskim i rosyjskim 112 stronicowy katalog wyrobów metalowych. W okresie 1900 – 1939r. na terenie gminy Bliżyn rozwinęło się szkolnictwo powszechne, spółdzielczość, ochotnicza straż pożarna, w 1914 roku powstała pierwsza apteka, działają Zakłady Górnicze, Kopalnie rudy „Skały” i „Piekło”, tartaki drzewne Podkańskiego i Rozemberga, fryszerka w Płaczkowie, cegielnia w Sołtykowie, wyrób kół w Kucębowie, wypalanie węgla drzewnego i pędzenie smoły w Kopciach i Szałasie. Przed 1939 rokiem działały na terenie gminy Bliżyn dwa oddziały „Strzelca”, siedem oddziałów Straży Pożarnej oraz harcerstwo.

Unikalne walory klimatyczno – przyrodnicze tych terenów były podstawą do opracowania w roku 1928 projektu luksusowego Uzdrowiska Sportowo – Klimatycznego pod nazwą „Bliżyn”. Bardzo

nowoczesny projekt Andrzeja Boni`ego przewidywał budowę obiektów do uprawiania większości ówczesnych dyscyplin olimpijskich. Znajdować się tu miały między innymi: basen do treningów regatowych, boisko futbolowe, bieżnie, strzelnice, korty, kryte pływalnie, tor saneczkowy, lodowisko do hokeja oraz stadion dla igrzysk olimpijskich. Lokalizacja uzdrowiska sportowego w Bliżynie pozwalała na całoroczne wykorzystanie możliwości terenowo – klimatycznych. Jedynie tutaj znaleziono odpowiednie warunki do uprawiania wszystkich dyscyplin olimpijskich w jednym miejscu. Niestety lata kryzysu i wybuch II wojny światowej nie pozwolił na realizację tego ambitnego zamierzenia, które mogłoby wpłynąć na turystyczny rozwój całego regionu. Z planów dotyczących Bliżyna zrealizowano tylko przebudowę miejscowych zakładów metalurgicznych w Wytwórnię Węgla Aktywowanego jako filię Państwowej Fabryki Amunicji w Skarżysku – Kamiennej.

Podczas II wojny światowej w okolicznych lasach działały oddziały partyzanckie por. Władysława Wasilewskiego „Oseta” i Antoniego Hedy „Szarego”. Lata II wojny światowej odbiły piętno także i na ziemiach gminy Bliżyn. Niemcy utworzyli obóz dla jeńców radzieckich, który w 1942 r został przekształcony w obóz pracy przymusowej dla Polaków i Żydów, a od 1944 roku był on filią obozu koncentracyjnego w Majdanku. O minionych czasach świadczą liczne na terenach gminy budowle, pomniki, oraz miejsca pamięci narodowej.

Najstarszym zabytkiem techniki w gminie jest pozostałość zespołu odlewni.

Co do pierwotnego przeznaczenia tej budowli istnieją dwie hipotezy. Jedna (mniej prawdopodobna) zakłada, że był to wielki piec. Druga przyjmuje, że była to wieża ciśnień – zbiornik wody mieściłby się wówczas w najwyższej, cylindrycznej kondygnacji. W dwóch dolnych (podział ich stropem jest raczej pewny – zachowały się otwory po belkach) mogła znajdować się maszynownia – pompy i inne tego typu urządzenia.

Budowla ta jest w znacznym stopniu zrujnowana, ale zachowała jeszcze wyraźnie czytelny ośmioboczny plan, gzyms międzypiętrowy oraz starannie opracowane, ceglane obramienia otworów okiennych i drzwiowych. Ma niemal niezniszczone mury parteru i zachowaną część murów piętra.

Z tych czasów pochodzą wybudowane dla potrzeb zakładów zachowane w niezmienionej do dziś formie architektonicznej drewniane domy: urzędnicze i robotnicze. Stanowią one unikalny na skalę europejską przykład budownictwa socjalnego z początku XIX w.

2.4.2 Obiekty i zespoły środowiska kulturowego

Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Bliżyn stanowią:

- **Stanowiska archeologiczne** – stanowiące pozostałości śladów osadnictwa i przebiegów historycznych szlaków.

Największe skupiska, wytypowanych przez Inspekcję Archeologiczną Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stanowisk archeologicznych objętych częściową ochroną,

znajdują się na terenie miejscowości zlokalizowanych głównie w sołectwach – Odrowążek, Kopcie, Nowy Odrowążek, Płaczków.

Lokalizacje poszczególnych stanowisk archeologicznych znajdują się na rysunku studium.

• **Obiekty zabytkowe**

Na terenie gminy znajduje się szereg zabytkowych obiektów architektury i budownictwa stanowiących pozostałości historycznie ukształtowanej zabudowy, posiadającej cenne walory kompozycyjno-przestrzenne i architektoniczne. Część z nich została wpisana w całości lub w części do rejestru zabytków. Poniżej przedstawiono spis tych obiektów wraz z ich numerem wpisu do rejestru. Obiekty te podlegają bezwzględnej ochronie w zakresie określonym w poszczególnych decyzjach dotyczących wpisu.

Na terenie gminy znajdują się również obiekty posiadające walory historycznej zabudowy wytypowane do ochrony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, znajdujące się wcześniej w tzw. Spisie zabytków województwa, dla których sposób i zakres ochrony zgodnie z obowiązującymi przepisami należy określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Oprócz nieruchomości zabytkowych w świątyniach znajdują się również tzw. ruchome dobra kultury stanowiące wystrój i wyposażenie kościołów.

Obiekty znajdujące się w ewidencji ŚWKZ, wpisane w części do rejestru zabytków:

Bliżyn

1. Zespół Kościoła fil. p.w. św. Zofii
 - **kościół fil. p.w. św. Zofii, nr rej.: 485 z 23.03.1957r. oraz 269 z 15.06.1967r.**
 - ogrodzenie, mur., 1 poł. XIX.
 - cmentarz przy kościele („Dworski”).
2. Zespół Pałacyku Platerów
 - pałacyk, murowany, z ok. 1870r., przebudowany w 1976 r., obecnie siedziba Gminnego Ośrodka Kultury.
 - oficyna, murowana, z ok. 1870r.
 - stajnia, murowana z ok. 1870r., przebud.
 - **pozostałości parku, nr rej.: 575 z 11.12.1957r.**
3. Zespół Kościoła par. p.w. św. Ludwika
 - **kościół, murowany, z lat 1869 – 1900 (architekt: Antoni Hutten – Czapski), nie dokończona wieża wg projektu K. Mierzanowskiego, remontowany w 1970r, nr rej.: A. 271 z 27.04.2009 r.**
 - plebania, murowana, z końca XIX wieku, remontowana w 1976r.,
 - ogrodzenie murowano – żelazne z ok. 1900r.

Mroczków

1. Zespół Kościoła par. p.w. św. Rocha:
 - kościół (drewniany) p.w. św. Rocha, orzeczenie nr 27-II-13 (t.) z 25.09.1947r.
 - dzwonnica, drewn., ok. 1950r.

Pozostałe obiekty znajdujące się w ewidencji ŚWKZ, wymagające ochrony:

Bliżyn

1. Dom ludowy stowarzyszenia kupców, ob. dom towarowy, ul. Kościuszki nr 92a, mur., 1926r., proj. R. Bilski.
2. Zespół Nadleśnictwa, ul. Kościuszki nr 81, wł. Nadleśnictwo Suchedniów:
 - dom urzędników, murowany, z początku XX wieku.
3. Zespół osiedla odlewni żeliwa, ul. Kościuszki:
 - hotel, ob. restauracja, budynek drewniany z końca XIX.
 - 4 domy urzędnicze nr: 89, 91/93, 93/95, i 97, drewn., k. XIX.
 - 6 domów robotniczych nr: 134, 136, 140, 142, 144 i 146, drewn., k. XIX.
4. Cmentarz parafialny „Stary” (1886r.)
5. Cmentarz parafialny „Nowy” (1919r.)

ul. Kościuszki

6. Dom nr 46, drewn., l. 30 XX.
7. Dom nr 79, drewn., ok. 1920r.
8. Dom nr 98, drewn., k. XX.
9. Dom nr 104, drewn., k. XIX.
10. Dom nr 106, drewn., 2 poł XIX.

ul. Poprzeczna

11. Dom nr 14, drewn., ok. 1920.
12. Dom nr 25, drewn., pocz. XX.

ul. Staszica

13. Dom nr 1, drewn., ok. 1920.
14. Dom nr 3, drewn., ok. 1920.

ul. Wąska

15. Dom nr 1, drewn., ok. XIX.

ul. Zgodna

16. Dom nr 3, drewn., ok. 1873r.
17. Dom nr 11, drewn., ok. 1900r.
18. Pozostałości odlewni żeliwa, ul. Kościuszki, mur., k. XIX, w ruinie od 1 ćw. XX.

19. Odlewnia żeliwa, ob. Fabryka Farb i Lakierów, ul. Staszica, mur., pocz. XX, gruntownie przebud. i rozbud.

20. Młyn motorowy, ob. elektryczny, ul. Kościuszki nr 47, drewn., pocz. XX.

Brzeście

21. Dom nr 49, wł. Jan Kornecki, drewn., l. 20 XX.

Bugaj

22. Dom nr 49, drewn., 1 ćw. XX.

Gilów

23. Dom nr 62, drewn., l. 20 XX.),

24. Dom nr 88, wł. Cecylia Kotowicz, drewn., 1925r.

25. Budynek gospodarczy w zagrodzie nr 77, wł. Anna Dłosa, drewn., l. 20 XX.

Mroczków - Kapturów

26. Dom nr 1, wł. Henryk Bilski, drewn., ok. 1910.

27. Dom nr 10, wł. Marek Zarzycki, drewn., ok. 1900.

28. Dom nr 16, wł. Jan Trela, drewn., ok. 1910.

29. Dom nr 26, wł. Stanisław Osóbka, drewn., ok. 1900.

30. Dom nr 36, wł. ob. nie użytkowany, drewn., ok. 1900.

Mroczków

31. Dom nr 30, wł. Adam Polak, drewn., ok. 1920.

32. Dom nr 83, wł. Stefan Adamczyk, drewn., l. 20 XX.

Płaczków

33. Dom nr 44, wł. Stanisław Węgierek, drewn., ok. 1920.

Soltyków

34. Cegielnia, ob. nie użytkowana, mur., 1916 – do likwidacji

Sorbin

35. Dom nr 30, wł. Piotr Zygmunt, drewn., ok. 1910.

36. Dom nr 43, wł. Ryszard Żak, drewn., ok. 1910.

37. Dom nr 45, wł. Maria Zbroja, drewn., ok. 1910.

38. Dom nr 60, wł. Wanda Boczek, drewn., ok. 1910.

39. Dom nr 95, wł. Maria Żak, drewn., ok. 1900.

40. Dom nr 125, wł. Jan Dąbrowski, drewn., ok. 1910.

Ubyszów

41. Dom nr 10, wł. Marian Osóbka, drewn., ok. 1920.

42. Dom nr 13, wł. Jan Bukłap, drewn., ok. 1920.

43. Dom nr 29, wł. Kazimierz Zep, drewn., ok. 1910.
44. Dom nr 31, wł. Kupisz, drewn., ok. 1920.
45. Dom nr 37, wł. Adam Winiarski, drewn., ok. 1920.
46. Dom nr 75a, wł. Szmidt, drewn., l. 20 XX.
47. Dom nr 76, wł. Honorata Bilaska, drewn., ok. 1910.
48. Dom nr 87, wł. Władysław Mołdawa, drewn., ok. 1910, przebud.

Wołów

49. Zagroda nr 10, wł. Władysław Zep:
 - dom, drewn., ok.1917.
 - budynek gospodarczy, drewn., ok. 1920.
50. Zagroda nr 14, wł. Jan Kotwica:
 - dom, drewn., ok.1930.
 - budynek gospodarczy, drewn. – mur., ok. 1920.
51. Dom nr 17, wł. Jan Małynia, drewn., ok. 1910.
52. Dom nr 20, wł. Jan Mastaler, drewn., ok. 1920.
53. Dom nr 21, wł. Leokadia Kaleta, drewn., 1925.
54. Dom nr 24, wł. Maria Guzikowska, drewn., ok. 1920.

Zagórze

55. Dom nr 21, wł. Stanisława Gomulska, drewn., l. 20 XX.
56. Dom nr 33, wł. Jan Zdyb, drewn., l. 20 XX.

Zbrojów

57. Dom nr 27, wł. Czesław Horasz, drewn., ok. 1900 (wyburzony).

• Dobra kultury współczesnej

Miejsca Pamięci Narodowej

- **Bliżyn – mogiły ofiar wojny**, 1939, 1943-1944, położone na cmentarzu katolickim;
- **Bliżyn – pomnik ofiar II wojny światowej**, przy drodze, na skwerze, przy osiedlu mieszkaniowym, w ogrodzeniu z żelaznych prętów i siatki w kątownikach, poświęcony pamięci zamordowanym obywatelom polskim i żołnierzom radzieckim w obozie koncentracyjnym w Bliżynie oraz poległym żołnierzom AL, AK i BCh w walce z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945;
- **Puszcza Świętokrzyska** - w rejonie rezerwatu Świnia Góra – miejsce bitwy i pomnik upamiętniający poległych w zwycięskiej bitwie, oddziałów Armii Krajowej i Kompani Ochrony Sztabu Obwodu z hitlerowską ekspedycją przeciwpartyzancką, w dniach 16-19 września 1944r.;
- **Mroczków – mogiły ofiar wojny** 1944, 1945, położone na cmentarzu katolickim;
- **Wojtyniów – cmentarz radzieckich jeńców wojennych** 1941-1943, w lesie, przy drodze w kierunku Świniej Góry, ok. 1 km od centrum Bliżyna. Zawiera 24 kwatery;

- **Zagórze (Brzask)** – zbiorowa mogiła masowo rozstrzelanych w dniu 29 czerwca 1940r. patriotów polskich z rejonu Iłży i Starachowic;
oraz liczne krzyże przydrożne, kapliczki, miejsca bitew, leśniczówki.

2.5 Rolnictwo

2.5.1 Rolnictwo gminy na tle województwa – zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

Uwarunkowania przyrodnicze, czyli m.in. gleby niskiej jakości, duża lesistość, a także rozdrobnienie gospodarstw rolnych nie sprzyjają rozwojowi rolnictwa i intensyfikacji produkcji rolnej.

Gmina Bliżyn zalicza się do grupy gmin obszarów województwa świętokrzyskiego, na których rolnictwo jest na bardzo niskim poziomie, mało dochodowe ze względu na niską bonitację gleb, ale jest głównym działem gospodarki (poza funkcją leśną) i stanowi podstawowe źródło utrzymania miejscowej ludności. Przeciętny areał gospodarstwa indywidualnego w gminie wg Rocznika Statystycznego 2003 wynosi 1,39 ha UR (użytków rolnych) i jest wyższy od średniego w powiecie skarżyskim o 0,19 ha UR (śr. powiatu 1,20) i jest niższy od średniego w województwie o 2,23 ha UR (śr. wojewódzka 3,62 ha).

Produkcja roślinna w gminie nastawiona jest głównie na zapotrzebowanie własnych gospodarstw.

W produkcji rolniczej gmina na tle województwa wypada bardzo słabo. Bardzo niska jest obsada bydła. Warzywnictwo i sadownictwo spełniające w regionie świętokrzyskim ważną rolę gospodarczą odgrywa w gminie rolę marginalną.

Wśród zewnętrznych uwarunkowań rozwoju podstawową szansę intensyfikacji rolnictwa (zwłaszcza w okresie perspektywicznym) stwarza położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie chłonnego rynku zbytu, jakim są północne miasta aglomeracji kieleckiej. Gospodarka rolno – hodowlana powinna być nastawiona na produkcję mleka, mięsa i warzyw – dla zaspokojenia własnych potrzeb, a także rynków miejskich. Ważnym atutem gminy są przy tym dogodnie powiązanie transportowe z drogą krajową Kraków – Warszawa, oraz bliskość węzła kolejowego Skarżysko - Kamienna.

Głównym ograniczeniem zewnętrznym jest utrzymująca się od dłuższego czasu niekorzystna w tym dziale gospodarki, sytuacja ekonomiczna powodująca ubożenie ludności wiejskiej oraz zmniejszanie się zdolności inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych. W chwili obecnej kierunki rozwoju tej funkcji określają standardy Unii Europejskiej.

2.5.2 Warunki przyrodniczo – glebowe

Gmina Bliżyn posiada niekorzystne warunki glebowe. Na obszarze gminy dominują gleby słabe, wytworzone na piaskach, piaskach ze żwirem oraz piaskach gliniastych, co definiuje ich

niewielką żyzność. Są to: gleby bielcowe (wyługowane i kwaśne), bagienne (gleje, torfy murszowe i murszowate), aluwialne (mady), rędziny.

Istniejące warunki przyrodnicze, a zwłaszcza słabe gleby nie sprzyjają rozwojowi rolnictwa, korzystne są natomiast dla funkcji leśnej.

Gleby średniej jakości klas bonitacyjnych IV - IVa – IVb podlegające ograniczonej ochronie prawnej (przed nadmiernym przeznaczaniem na cele zabudowy nierolniczej) zajmują 428,56 ha, co stanowi 10,65 % powierzchni użytków rolnych gminy, a 3,03 % powierzchni gminy. Występują w południowo – zachodniej części gminy (Kucębów, Odrowążek, Nowy Odrowążek, Sorbin) i są przydatne do prowadzenia produkcji roślinnej zwłaszcza w większych obszarowo gospodarstwach. Z uwagi na mniejszą zasobność w składniki pokarmowe oraz wadliwe na ogół stosunki wodne wymagają utrzymania wysokiej kultury rolnej. Gleby te zalicza się do kompleksów r.p.p. (rolniczej przestrzeni produkcyjnej); pszennego wadliwego, żytniego dobrego, pastewnego mocnego oraz użytków zielonych średnich - „2z”, które generalnie nadają się do uprawy roślin o mniejszych wymaganiach pokarmowych i wodnych. Ochroną przed zagospodarowaniem na cele nierolnicze winny być objęte przede wszystkim łąki i pastwiska oraz większe masywy gruntów ornych.

Pozostałe **gleby klas bonitacyjnych V – VI** zaliczane do kompleksów r.p.p. o słabej i bardzo słabej przydatności rolniczej nie podlegają obecnie (z wyjątkiem gleb organicznych) ochronie prawnej i w większości są predysponowane do zagospodarowania na różne cele pozarolnicze. Arealty tych gleb zajmują powierzchnię 3594,70 ha, co stanowi 89,35 % powierzchni użytków rolnych gminy, a 25,45 % powierzchni gminy i występują na terenie całej gminy.

Pod względem przydatności rolniczej gleby te zaliczane są do niezbyt korzystnych i niekorzystnych kompleksów glebowo – uprawnych.

Do najważniejszych uwarunkowań przyrodniczo – glebowych, które decydować będą o rozwoju funkcji rolniczej należy ponadto zaliczyć:

- dobra jakość ekologiczna gleb umożliwiająca rozwój produkcji ekologicznej (ograniczenia tej produkcji mogą występować w promieniu około 200m od drogi międzynarodowej E-77),
- duży areal gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym wymagających zmiany sposobu zagospodarowania.

2.5.3 Uwarunkowania agrarne i struktura użytkowania gruntów

Ogólna liczba gospodarstw na terenie gminy wynosi 1270. Podział na poszczególne grupy obszarowe został zestawiony w **tabeli 4**. Najliczniejszą grupę obszarową tworzą gospodarstwa o powierzchni do 1 ha, stanowiące 69,8% ogólnej liczby gospodarstw. Mniej liczną grupę tworzą gospodarstwa o pow. 2 – 5ha, stanowiące 28,2% ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa o powierzchniach przekraczających 10 ha stanowią tylko 0,3% ogółu gospodarstw.

Tabela 4.

Struktura gospodarstw na terenie gminy Bliżyn pod względem powierzchni

L.P.	Wyszczególnienie	Grupa obszarowa w [ha]				Ogółem
		1 – 2	2 – 5	5 – 10	> 10	
1.	Liczba gospodarstw rolnych (sztuki)	886	358	22	4	1270
	– udział % w ogólnej liczbie gospodarstw	69,8%	28,2%	1,7%	0,3%	100%
2.	Areał użytków rolnych we władaniu poszczególnych gospodarstw wg grup	1250,27	992,77	130,62	98,63	2472,29
	– udział % w ogólnej liczbie użytków rolnych	50,6%	40,2%	5,2%	4,0%	100%

Średnie powierzchnie gospodarstw (bez gospodarstw mniejszych od 1,0 ha) w poszczególnych sołectwach wahają się od 1,31 ha w Wojtyniowie do 2,78 ha w Jastrzębi. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie – bez gospodarstw mniejszych od 1,0 ha – wynosi 1,85 ha. Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa o powierzchniach średnio w sołectwach 1,3÷2,0 ha, które to występują na przeważającej części terenu gminy. Gospodarstwa większe obszarowo, o powierzchniach przekraczających 2,0 ha skupiają się w południowo – zachodniej części gminy. Powierzchnie te zostały zestawione w **tabeli 5** oraz na załączonej mapce poglądowej.

Zgodnie z danymi uzyskanymi w Urzędzie Gminy w Bliżynie, średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie, łącznie z gospodarstwami mniejszymi od 1,0 ha wynosi 0,7935ha, zgodnie z Rocznikiem Statystycznym 2003 powierzchnia ta wynosi 1,39 ha.

Podstawową cechą struktury agrarnej jest jej rozdrobnienie, które mimo mało korzystnej pod tym względem sytuacji w gminie niż przeciętnie w województwie, stwarza jednak ograniczenie poprawy efektywności gospodarowania i dostosowania się tego działu gospodarki do warunków rynkowych a także standardów obszarowych obowiązujących w UE.

Rozdrobnienie gospodarstw wyraża się między innymi:

- znacznym udziałem gospodarstw drobnych i karłowatych o areale do 2 ha w ogólnej liczbie gospodarstw indywidualnych,
- niewielką powierzchnią przeciętnej działki rolniczej oraz dużą odległością od siedliska działki najdalej położonej,
- powszechną (zwłaszcza w drobnych gospodarstwach) postawą przeczekiwania trudności ekonomicznych w rolnictwie oraz biernością w unowocześnianiu warsztatu pracy.

Zjawiskom tym towarzyszą:

- brak żywszego obrotu ziemią rolniczą stanowiącego warunek niezbędnej polaryzacji obszarowej gospodarstw i wyodrębnienia się grupy liderów wiejskich kreujących na wsi pożądane zmiany rynkowe,
- niski poziom kwalifikacji rolników,
- zbyt małe zainteresowanie rolników integracją w grupy producenckie.

Tabela 5.

Średnia powierzchnia użytków rolnych w poszczególnych sołectwach, bez gospodarstw mniejszych od
1,00 ha.

<i>Nr</i>	<i>Sołectwo</i>	<i>Średnia pow. gospodarstwa w [ha]</i>
1	2	3
1.	<i>Bliżyn</i>	1,84
2.	<i>Brzeście</i>	2,08
3.	<i>Bugaj</i>	1,45
4.	<i>Drożdżów</i>	1,71
5.	<i>Gilów</i>	1,43
6.	<i>Gostków</i>	1,56
7.	<i>Górki</i>	2,09
8.	<i>Jastrzębia</i>	2,78
9.	<i>Kopcie</i>	2,23
10.	<i>Kucębów</i>	2,37
11.	<i>Mroczków</i>	1,75
12.	<i>Nowki</i>	1,78
13.	<i>Nowy Odrowążek</i>	2,10
14.	<i>Odrowążek</i>	2,46
15.	<i>Płaczków</i>	1,68
16.	<i>Rędocin</i>	1,76
17.	<i>Sobótka</i>	1,56
18.	<i>Sorbin</i>	1,84
19.	<i>Ubyszów</i>	1,72
20.	<i>Wojtyniów</i>	1,31
21.	<i>Wołów</i>	1,65
22.	<i>Zagórze</i>	1,60
23.	<i>Zbrojów</i>	1,88
Średnia pow. gospodarstwa		1,85

Powierzchnia i struktura użytków rolnych na terenie gminy przedstawia się następująco:

- użytki rolne: 3617,6542 ha, co stanowi 25,61 % powierzchni ogólnej,
w tym: grunty rolne: 1749,8429 ha, co stanowi 12,39 % użytków rolnych,
sady: 42,5571 ha, co stanowi 0,30 % użytków rolnych,
łąki: 928,6024 ha, co stanowi 6,57 % użytków rolnych,

pastwiska: 896,6518 ha, co stanowi 6,35 % użytków rolnych,

- lasy i grunty leśne: 9711,4056 ha, co stanowi 68,76 % powierzchni ogólnej,
- rozlewiska wodne: 48,9526 ha, co stanowi 0,35 % powierzchni ogólnej,
- pozostałe grunty: 746,1974 ha, co stanowi 5,28 % powierzchni ogólnej,

Powierzchnia i struktura użytków rolnych w poszczególnych sołectwach została zestawiona w **tabeli 6.**

Tabela 6.

Powierzchnia i struktura użytków rolnych w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia i struktura użytków rolnych w ha									Ilość posesji i gospodarstw rolnych	
		Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Rozlewisk a wodne	Pozostałe grunty	Ogółem	Gospo- darstw rolnych	Ogółem
		Grunty rolne	Sady	Łąki	Pastwiska	Razem						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1.	Bliżyn	131,164	4,7076	27,3039	111,2243	274,3998	189,4721	15,4104	96,7673	576,0496	52	240
2.	Brzeście	11,1386,	3,3393	4,2922	56,5911	75,3612	91,6631	0,05100	32,6187	199,6940	25	85
3.	Bugaj	31,3510	3,1300	4,6700	15,1356	55,2866	19,2400	0,1500	6,4700	81,1466	21	56
4.	Drożdżów	20,4197	0,4800	13,9100	1,5521	36,3618	6,4200	0,2700	3,5200	46,5718	15	39
5.	Gilów	59,0707	3,3083	9,3363	19,4000	91,1153	42,2105	0,6916	13,6483	147,7657	20	103
6.	Gostków	74,8539	3,6700	8,5800	39,2421	126,3460	52,9800	0,6800	13,8974	193,9034	45	100
7.	Górki	62,0284	0,6103	38,7424	142,1644	243,5455	344,3688	6,3620	183,1354	774,4117	75	130
8.	Jastrzębia	42,3767	2,3400	12,8928	60,6371	118,2466	358,7888	0,75,76	12,9748	490,7678	25	41
9.	Kopcie	49,8750	0,3300	22,5800	31,1500	103,9350	3097,6800	0,9500	9,7596	3212,3246	30	49
10.	Kucębów	171,5902	0	69,0577	81,1871	321,8350	441,5034	0,9600	41,2505	805,5489	70	134
11.	Mroczków	96,7701	0,0700	50,7399	23,5600	171,1400	43,3182	1,5000	31,6256	247,5838	65	187
12.	Nowki	48,7744	0,5100	21,3998	42,2994	112,9836	45,3303	0,9100	9,4400	168,6639	40	40
13.	Nowy Odrowążek	92,2997	0,0800	57,8778	15,9119	166,1694	2,6700	0	14,8109	183,6503	56	69
14.	Odrowążek	164,8602	0,5500	137,2846	32,7600	335,4548	545,0000	1,6700	20,3235	902,4483	105	124
15.	Płaczków	106,8707	0,5983	91,4812	34,1558	233,1070	515,9100	3,300	88,5617	840,8777	75	175
16.	Rędocin	15,7195	0	3,7300	11,3300	30,7795	6,5400	0	9,2937	46,6132	5	23
17.	Sobótka	27,3397	0,2100	19,1483	14,5855	61,2835	868,1676	0	9,8279	939,2790	25	48
18.	Sorbin	162,2964	1,500	68,4248	1,7400	233,9612	503,6700	2,4900	24,3300	764,4512	75	157
19.	Ubyszów	121,9800	4,5022	85,5134	47,2209	259, 2165	512,8923	0,38	22,2587	794,7475	65	135
20.	Wojtyniów	66,0131	2,1200	30,8521	31,8130	130,7982	72,1529	1,9600	33,3383	238,2494	25	131
21.	Wołów	75,5512	1,6500	28,0552	26,0239	131,2803	1329,7799	7,0900	28,1292	1496,2794	35	81
22.	Zagórze	35,0697	8,2611	20,9800	56,2476	120,5584	609,8477	1,7300	30,9302	762,9663	15	50
23.	Zbrojów	81,4300	0,4900	101,7500	0,7200	184,3900	11,8000	1,6400	9,3800	207,2100	20	53
Razem		1749,8429	42,5571	928,6024	896,6518	3617,6542	9711,4056	48,95,9526	746,1974	14121,2041	984	2250

2.5.4 Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

W strukturze własnościowej użytków rolnych dominuje sektor prywatny, który władał wg danych z Urzędu Gminy Bliżyn 4732,00 ha terenu, stanowiącymi 33,50 % powierzchni ogólnej gminy (14124,20 ha). Liczący się udział we władaniu ziemią posiadają również:

- Grunty AWRSP – 388,00 ha, co stanowi 2,74 % powierzchni ogólnej gminy,
- Grunty Skarbu Państwa – 8955,00 ha, co stanowi 63,40 % powierzchni ogólnej gminy,
- Zasoby gruntów gminnych – 73,00 ha, co stanowi 0,51 % powierzchni ogólnej gminy,
- Spółdzielnie – 2,00 ha, co stanowi 0,01 % powierzchni ogólnej gminy,
- Kościoły – 13,00 ha, co stanowi 0,09 % powierzchni ogólnej gminy,
- Wspólnoty gruntowe – 37,00 ha, co stanowi 0,26 % powierzchni ogólnej gminy.

Grunty gminne zajmują powierzchnię 73,00 ha, z czego 23 ha stanowią użytki rolne zaś 16 ha drogi. Są to jednak w zdecydowanej większości grunty rozproszone, usytuowane poza terenami potencjalnej zabudowy, które nie mogą być włączone do gminnego zasobu terenów budowlanych.

Powyższy układ własnościowy gruntów nie sprzyja transformacji rynkowej gminy Bliżyn powodując następujące istotne ograniczenia przestrzenne:

- utrudniać może szybkie pozyskanie na cele inwestycyjne większych obszarowo terenów (konieczność negocjacji zakupu gruntów z wieloma właścicielami ograniczy zainteresowanie gminą potencjalnych inwestorów z zewnątrz),
- wpływa utrwalająco na istniejącą strukturę agrarną jak również ogranicza możliwość przeprowadzenia scalenia i wymiany gruntów,
- stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych i urządzeń infrastruktury technicznej, przy jednoczesnym domaganiu się przez społeczność lokalną dostępu do korzystania z usług i urządzeń o coraz wyższym standardzie,
- ogranicza sprecyzowanie gminnej oferty terenów budowlanych pod ważne cele gospodarcze, konkurencyjnej pod względem własnościowym.

Reasumując, można stwierdzić, że układ ten utrudnia skuteczne włączenie się samorządu w politykę gospodarowania ziemią i może stwarzać w przyszłości barierę rozwoju przestrzennego.

2.5.5 Warunki wynikające ze stanu i rozmieszczenia zabudowy rolniczej

Głównym elementem zabudowy wiejskiej jest skupiająca się wzdłuż ważniejszych dróg, drobnotowarowa zabudowa zagrodowa, tworząca charakterystyczne układy liniowe związane bezpośrednio z arealem działek rolniczych. Znaczny odsetek w gminie stanowi również rozproszona zabudowa kolonijna i samotnicza położona niekiedy w dużym oddaleniu od centrum wsi.

Zabudowa usług rolniczych skupia się w większych ośrodkach osadniczych i stanowią ją (w zdecydowanej większości) obiekty powstałe jeszcze w okresie gospodarki scentralizowanej. Znaczna część tych obiektów pozostaje niezagospodarowana lub uległa prywatyzacji i przeprofilowaniu na działalność nierolniczą.

Możliwości dostosowania zabudowy zagrodowej do warunków rynkowych ograniczają:

- wysoki lokalnie stopień zagęszczenia, który w powiązaniu z niewielką szerokością działek może stwarzać utrudnienia przy lokalizacji funkcji towarowych np. większych obiektów inwentarskich lub przetwórstwa rolno-spożywczego,
- występujące miejscami tendencje do przekształcania w zabudowę wielofunkcyjną, które mogą się nasilać w miarę polaryzacji rynkowej gospodarstw i wywoływać kolizje przestrzenne np. między zabudowa mieszkaniową a towarową zabudową rolniczą,
- niska funkcjonalność większości siedlisk związana z niewielkimi gabarytami działek budowlanych i zbyt dużą odległością do pól,

W zakresie usług rolniczych głównym ograniczeniem przestrzennym jest regres dawnego systemu obsługi i nie wytworzenie się w to miejsce (w dostatecznym stopniu) struktur rynkowych zdolnych zintegrować środowisko wiejskie wokół zagadnień produkcji i zbytu artykułów rolniczych.

Dotyczy to takich usług jak: hurt i marketing, usługi zorganizowane na zasadzie „agrobiznesu” to jest powiązania finansowego wszystkich ogniw „łańcucha żywnościowego”, produkcja zintegrowana z przetwórstwem, usługi na rzecz grup producenckich jak np. przechowywanie, konfekcjonowanie i standaryzacja artykułów żywnościowych, usługi finansowe itp.

2.5.6 Uwarunkowania wynikające z rozmieszczenia i specjalizacji produkcji rolniczej

Na obszarze gminy przeważa tradycyjny wielokierunkowy system produkcji rolniczej, którego filarem jest uprawa zbóż i chów bydła mlecznego.

Największą powierzchnię upraw zbożowych w gminie Bliżyn zajmują głównie zboża (żyto, pszenica, pszenżyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe), ziemniaki, uprawy warzyw gruntowych.

W produkcji roślinnej – kierunkiem wiodącym jest uprawa zbóż zwłaszcza żyta (280,00 ha) i pszenżyta (75,00 ha). Kierunkiem uzupełniającym jest uprawa ziemniaków (225,00 ha). Główne kierunki produkcji roślinnej zestawiono w **tabeli 7**.

W produkcji zwierzęcej – kierunkiem wiodącym w skali gminy jest chów bydła mlecznego (175 szt.) oraz drobiu (68 000 szt.). Uzupełniający charakter ma chów owiec (159 szt.) - sołectwo Odrowążek.

Tabela 7.

Produkcja roślinna

Lp.	Rodzaj uprawy	Powierzchnia upraw w ha	Plon z ha w dt /decytona /	Zbiór w tonach
1.	Zboża ogółem w tym:	820,00	-	-
	– pszenica	10,00	20,00	20,00
	– żyto	280,00	17,00	476,00
	– jęczmień	45,00	18,00	81,00
	– owies	50,00	19,00	95,00
	– pszenżyto	75,00	18,00	135,00
	– mieszanki zbożowe	20,00	18,00	36,00
2.	Zasadzenia - ziemniaki	225,00	180,00	4050,00
3.	Uprawy warzyw gruntowych	45,00	-	-
4.	Truskawki	10,00	-	-
5.	Pozostałe-ogrody przydomowe	60,00	-	-
Razem		820,00	290,00	4893,00

Intensywność produkcji zwierzęcej w poszczególnych sołectwach jest różna. Najwyższa obsada bydła mlecznego występuje w sołectwach: Odrowążek, Nowy Odrowążek, Kucębów, Sorbin. Zestawienie intensywności produkcji bydła mlecznego w poszczególnych sołectwach zestawiono w tabeli 8.

Tabela 8.

Ilość bydła mlecznego w gminie Bliżyn

Nr	Sołectwo	Ilość bydła mlecznego w szt.
1	2	3
1.	Bliżyn	3
2.	Brzeście	-
3.	Bugaj	4
4.	Drożdżów	2
5.	Gilów	3
6.	Mostków	3
7.	Górki	6
8.	Jastrzębia	-
9.	Kopcie	4
10.	Kucebów	30
11.	Mroczków	1
12.	Nowki	2
13.	Nowy Odrowążek	45
14.	Odrowążek	54
15.	Płaczków	-
16.	Rędocin	-
17.	Sobótka	3
18.	Sorbin	10
19.	Ubyszów	1
20.	Wojtyniów	-
21.	Wołów	-
22.	Zagórze	-
23.	Zbrojów	4
Razem		175

Uwzględniając warunki glebowe, które umożliwiają na terenie gminy produkcję artykułów rolniczych o średnich wymaganiach glebowych można stwierdzić, że aktualne ukierunkowanie tej produkcji jest wypadkową możliwości wytwarzania oraz zbytu poszczególnych artykułów, które (z wyjątkiem mleka) wykorzystywane są na potrzeby własne.

2.6 Funkcja leśna

2.6.1 Rozmieszczenie przestrzenne oraz struktura własnościowa lasów

Lesistość gminy jest bardzo wysoka, lasy i grunty leśne (wg danych Urzędu Gminy) zajmują 9 711,4056 ha, co stanowi 68,75 % powierzchni ogólnej gminy, podczas gdy analogiczny wskaźnik w województwie świętokrzyskim wynosi 323 200 ha, co stanowi 27,6 % powierzchni województwa świętokrzyskiego.

Wskaźnik lesistości jest znacznie wyższy od średniwojewódzkiego, co podyktowane jest przede wszystkim dość niską przydatnością rolniczą gleb. Do najbardziej zalesionych należą sołectwa: Kopcie, Wołów, Sobótka, Zagórze, Odrowążek, Płaczków, Ubyszów, Jastrzębia.

W obrębie całej gminy – w rozbiciu na sołectwa – powierzchnia lasów przedstawia się następująco:

Tabela 9.

Powierzchnia lasów w poszczególnych sołectwach

Nr	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa ogółem w ha.	Powierzchnia lasów ha.
1	2	3	4
1.	Bliżyn	576,0496	189,4721
2.	Brzeście	199,6940	91,6631
3.	Bugaj	81,1466	19,2400
4.	Drożdżów	46,5718	6,4200
5.	Gilów	147,7657	42,2105
6.	Gostków	193,9034	52,9800
7.	Górki	777,4117	344,3688
8.	Jastrzębia	490,7678	568,7888
9.	Kopcie	3212,3246	3097,2600
10.	Kucebów	805,5489	441,5034
11.	Mroczków	247,5838	43,3182
12.	Nowki	168,6639	45,3303
13.	Nowy Odrowążek	183,6503	2,6700
14.	Odrowążek	902,4483	545,0000
15.	Płaczków	840,8777	515,9100
16.	Rędocin	46,6132	6,5400
17.	Sobótka	939,2790	868,1676
18.	Sorbin	764,4512	503,6700
19.	Ubyszów	794,7475	512,8923
20.	Wojtyniów	238,2494	72,1529
21.	Wołów	1496,2794	11329,7799
22.	Zagórze	762,9663	609,8477
23.	Zbrojów	207,2100	11,8000
Razem		14124,2041	9711,4056

W przeważającej części lasy – 8 412,58 ha (86,63% ogólnej powierzchni leśnej) należą do Skarbu Państwa i zarządzane są przez trzy Nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Skarżysko - Kamienna (1784,36 ha),
- Nadleśnictwo Stąporków (5,22 ha),
- Nadleśnictwo Suchedniów (6623,00 ha).

Zasady gospodarki leśnej, określają plany urządzenia lasów opracowane na okres 10-letni.

Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują zaledwie 1384,76 ha występują na ogół w postaci małych kompleksów ekotonowych o nieregularnych granicach, porastających na ogół tereny nieprzydatne dla rolnictwa. Lasy te skupiają się w 22 sołectwach a zasady gospodarowania w ich obrębie określają „Uproszczone plany urządzenia lasów sporządzone dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa” dla poszczególnych sołectw Gminy Bliżyn.

- Bliżyn: powierzchnia 218,08 ha,
- Brzeście: powierzchnia 75,89 ha,
- Bugaj: powierzchnia 19,14 ha,
- Drożdżów: powierzchnia 6,42 ha,
- Gilów: powierzchnia 37,99 ha,
- Gostków: powierzchnia 50,35ha
- Górki: powierzchnia 298,02 ha,
- Jastrzębia: powierzchnia 75,26 ha,
- Kopcie: powierzchnia 3,08 ha,
- Kucębów: powierzchnia 7,34 ha,
- Mroczków: powierzchnia 31,21 ha
- Nowki: powierzchnia 42,75ha
- Nowy Odrowążek: -
- Odrowążek: powierzchnia 2,15ha
- Płaczków: powierzchnia 63,43 ha
- Rędocin: powierzchnia 4,72ha
- Sobótka: powierzchnia 12,32ha
- Sorbin: powierzchnia 3,20 ha
- Ubyszów: powierzchnia 121,20 ha
- Wojtyniów: powierzchnia 61,70 ha
- Wołów: powierzchnia 45,60 ha
- Zagórze: powierzchnia 195,65 ha
- Zbrojów: powierzchnia 9,26 ha

2.6.2 Funkcje lasów, formy ochrony oraz zagrożenia środowiska leśnego

Na obszarze gminy Bliżyn lasy należą do wartościowych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych, spełniających różnorodne funkcje ochronne i gospodarcze.

Lasy ochronne spełniają funkcje środowiskowe i społeczne, wodochronne, glebochronne, klimatyczno – estetyczno – krajobrazowe. Są to lasy chroniące tereny źródłiskowe, tereny porastające

brzegi rzek i potoków, strefy zieleni wysokiej oraz stanowią ochronę zwierząt. Przeważają lasy ochronne ukierunkowane na pozyskanie surowca drzewnego.

Lasy gospodarcze obok funkcji środowiskowych pełnią w większości funkcje produkcyjne. Około 7 799,49 ha, co stanowi 92,71 % ogólnej powierzchni lasów państwowych zostało uznanych za ochronne (glebochronne i wodochronne), z czego 1763,49 ha (22,61%) należy do Nadleśnictwa Skarżysko - Kamienna, a 6036,00 ha (77,39%) to lasy Nadleśnictwa Suchedniów.

Cały południowy kompleks leśny to lasy o bardzo dużej wartości przyrodniczej, stanowiące pozostałość kompleksu leśnego Puszczy Świętokrzyskiej. Zostały one objęte ochroną prawną w Suchedniowsko-Oblęgarskim Parku Krajobrazowym, utworzonym w 1988 roku, jako jeden z parków „Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich”.

Na obszarze południowej części gminy Bliżyn ustanowiony został Leśny Kompleks Promocyjny (LKP) „PUSZCZA ŚWIĘTOKRZYSKA”, położony na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu, obejmujący między innymi obręb leśny Bliżyn /pow. 7220 ha/, obszaru Nadleśnictwa Suchedniów, zgodnie z Zarządzeniem Nr 75/2004 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie Leśnego Kompleksu Promocyjnego „PUSZCZA ŚWIĘTOKRZYSKA”. (ZO-731-1/39/04).

LKP „PUSZCZA ŚWIĘTOKRZYSKA” jest obszarem funkcjonalnym o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym, obejmującym najcenniejsze, duże, zwarte obszary leśne charakterystyczne dla danego obszaru.

Celem działania LKP „PUSZCZA ŚWIĘTOKRZYSKA” jest promocja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrona zasobów przyrody w lasach oraz edukacja leśna społeczeństwa.

Ochroną prawną objęta jest również Suchedniowsko-Oblęgarski Obszar Chronionego Krajobrazu. W granicach parku w całości leży sołectwo Kopcie, częściowo w parku i otulinie znajdują się sołectwa: Jastrzębia, Kucębów, Odrowążek, Sorbin, Wołów, Zbrojów, natomiast w całości w otulinie parku znajdują się następujące sołectwa: Bliżyn, Drożdżów, Nowy Odrowążek, Wojtyniów.

Lasy stanowią ostoję dla zwierzyny łownej i rzadko występujących gatunków ptaków: bociana czarnego, brodziec samotnego, cietrzewia, jastrzębia.

Szczególnej ochronie prawnej podlegają znajdujące się na terenie Parku rezerwaty przyrody:

- leśny „Świnia Góra”, o powierzchni 50,78 ha, jest rezerwatem ścisłym, objętym ochroną zupełną, niedostępny dla ruchu turystycznego. Przedstawia jeden z najbardziej wartościowych drzewostanów mieszanych i różnowiekowych o strukturze piętrowej, dużej różnorodności i zmienności siedlisk oraz zespołów leśnych, będących pozostałością dawnej Puszczy Świętokrzyskiej.
- leśny „Dalejów”, o powierzchni 87,78 ha, objęty ochroną częściową, udostępniony dla ruchu turystycznego. Tereny rezerwatu jest ostoją dla wiekowych modrzewi polskich oraz drzewostanów mieszanych. Gatunkiem przeważającym jest jodła z domieszką dębu, modrzewia polskiego, sosny, buka, jaworu i wielu innych gatunków.

Na północ od linii kolejowej, cały znajdujący się na tym terenie kompleks leśny należy do Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na jego obszarze znajduje się rezerwat przyrody modrzewiowy „Ciehostowice” o powierzchni 7,43 ha, objęty ochroną częściową, nie udostępniony dla ruchu turystycznego, którego celem jest ochrona naturalnych zbiorowisk lasu mieszanego z udziałem jodły, sosny, modrzewia i dębu. Jodła w różnych stadiach rozwoju pochodzi z odnowienia naturalnego i jest obecnie gatunkiem dominującym.

Do najważniejszych zagrożeń środowiska leśnego na obszarze gminy należą:

- pożary,
- szkodliwe owady,
- wiatry i wichury,
- zaśmiecanie,
- nieterminowe wykonywanie zabiegów ochronnych oraz przedwczesny wyrąb drzewostanów w lasach niepaństwowych.

Stan zdrowotny lasów w obu grupach własności należy uznać za zadawalający.

2.6.3 Możliwości rozwoju funkcji leśnej oraz predyspozycje do zagospodarowania turystycznego

Lasy są największym bogactwem gminy. Należy dążyć do dalszego powiększania powierzchni leśnej i tworzenia zwartych kompleksów leśnych. Zalesieniami powinny być objęte tereny stanowiące:

- grunty V i VI klasy bonitacji – przylegające do dużych powierzchni leśnych, leżących odłogiem, nieużytki,
- niezagospodarowane grunty AWRSP (388 ha) o niskiej jakości gleb (V, VI klasa bonitacji),

W celu prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej, dążyć należy do zwiększenia powierzchni lasów ochronnych, m.in. dla ustalenia prawidłowej struktury wiekowej drzewostanu.

Predyspozycje przyrodnicze do zwiększenia powierzchni leśnej gminy zostały określone na rysunku studium (obszary kwalifikujące się do zalesienia z podanych wyżej względów wskazane zostały na mapie w skali 1:10 000).

Wszystkie siedliska leśne występujące na obszarze gminy charakteryzują się korzystnym mikroklimatem, wysoką odpornością na antropopresję i nadają się pod względem przyrodniczym do udostępnienia turystycznego, czego dowodem są liczne oznakowane szlaki turystyczne pozwalające na poznanie najciekawszych fragmentów tutejszych lasów oraz odwiedzenie miejsc pamięci narodowej. Zagospodarowanie turystyczne o charakterze ogólnodostępnym wykluczone jest jednak w małych kompleksach prywatnych.

2.7 Ludność

Ocenę zjawisk demograficznych dotyczących opracowywanego terenu przeprowadzono w oparciu o dane statystyczne zamieszczone w Rocznikach Statystycznych Województwa Kieleckiego i Świętokrzyskiego z wybranych lat, oraz na podstawie danych statystycznych uzyskanych w Urzędzie Gminy Bliżyn.

W **tabeli nr 10** przedstawiono liczbę ludności w poszczególnych sołectwach gminy Bliżyn w latach 2003 i 2006. Z zestawienia tego wynika, że liczba ludności w całej gminie spada a tym samym w poszczególnych sołectwach, chociaż jest kilka sołectw gdzie liczba mieszkańców wzrosła i dotyczy sołectw: Brzeście, Bugaj, Gostków, Górki, Kopcie, Kucębów, Nowy Odrowążek i Wojtyniów. Są to wsie położone przy głównych trasach komunikacyjnych i być może jest to powód wzrostu niewielkiej liczby mieszkańców.

Tabela 10.

Ludność gminy w układzie sołectw

L.p.	Sołectwa	Ludność w latach	
		2003	2006
1	Bliżyn	1838	1796
2	Brzeście	277	295
3	Bugaj	232	249
4	Drożdżów	154	147
5	Gilów	396	395
6	Gostków	341	343
7	Górki	449	452
8	Jastrzębia	85	75
9	Kopcie	149	156
10	Kucebów	334	341
11	Mroczków	619	608
12	Nowki	114	103
13	Nowy Odrowążek	261	264
14	Odrowążek	506	466
15	Płaczków	867	834
16	Rędocin	98	95
17	Sobótka	220	205
18	Sorbin	553	547
19	Ubyszów	383	380
20	Wojtyniów	438	452
21	Wołów	281	278
22	Zagórze	80	76
23	Zbrojów	233	230
	Razem	8908	8787

Dane uzyskane w Urzędzie Gminy Bliżyn

Tabela 11.

Charakterystyka demograficzna gminy Bliżyn

Gmina Bliżyn	1996	1999	2002	2005	2006
Liczba ludności	9 039	8 933	8 684	8 656	8565
Liczba zawieranych małżeństw	52	45	37	39	44
Liczba urodzeń	90	86	61	78	61
Liczba zgonów	101	98	96	130	112
Przyrost naturalny	-11	-12	-35	-52	-51
Napływ ludności	100	100	108	b.d.	b.d.
Odpływ ludności	127	77	97	b.d.	b.d.
Saldo migracji	-27	23	11	b.d.*	b.d.*

* Dane dotyczące tych trzech pozycji w roczniku statystycznym województwa świętokrzyskiego za 2005 r. i 2006 r. są zamieszczone tylko ogólnie dla poszczególnych powiatów.

W kolejnej tabeli nr 11 zestawiono dane statystyczne charakteryzujące problematykę demograficzną gminy Bliżyn z wybranych lat okresu 1996 – 2006. W tym zestawieniu, które zawiera dane z dłuższego okresu czasu widać wyraźnie, że w gminie Bliżyn jest tendencja spadkowa liczby ludności, czyli następuje odpływ ludzi do większych ośrodków miejskich oraz w ostatnich latach też do krajów europejskich. Migracjom tym ulegają szczególnie ludzie młodzi, którzy poszukują lepszych warunków pracy i życia, nie wiążą już swojej przyszłości z pracą w gospodarstwach swoich rodziców.

Duży wpływ na takie kształtowanie się tendencji demograficznych ma też malejąca liczba urodzeń, co przy w miarę ustabilizowanym poziomie zgonów, daje ujemny przyrost naturalny.

Analizując tabelę 12 i 13 dot. statystyki stałych mieszkańców gminy wg wieku i płci w latach 2003 i 2006, można wyciągnąć kilka ciekawych wniosków, a mianowicie:

- spada liczba urodzeń w kolejnych latach,
- zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- natomiast zwiększyła się liczba ludzi dorosłych w przedziale wiekowym 19 – 65, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa,
- w przedziale wiekowym powyżej 60 i 65 lat zdecydowanie więcej jest kobiet, co potwierdza opinię, że kobiety żyją dłużej od mężczyzn.

Tabela 12

Statystyka stałych mieszkańców gminy wg wieku i płci

Stan na 31.12.2003 r.														
Wiek	0 – 2		3		4 – 5		6		7		8 – 12		13 - 15	
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Liczba	101	95	51	51	93	80	49	51	52	36	295	283	223	176
Stan na 31.12.2006 r.														
Wiek	0 – 2		3		4 – 5		6		7		8 – 12		13 - 15	
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Liczba	100	105	37	31	74	66	46	48	40	40	260	235	183	176

Tabela 13

Statystyka stałych mieszkańców gminy wg wieku i płci - c.d

Stan na 31.12.2003 r.											
Wiek	16 – 17		18		19 – 65	19 – 60	pow.65	pow.60	Razem		
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
Liczba	142	139	70	68	2 816	2 518	456	1 058	4 348	4 560	8 908
Stan na 31.12.2006 r.											
Wiek	16 – 17		18		19 – 65	19 – 60	pow.65	pow.60	Razem		
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
Liczba	164	119	60	59	2 875	2 580	466	1 023	4 305	4 482	8 787

Tabela 14.

Liczba ludności, powierzchnia sołectw oraz średnia gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy Bliżyn – stan na 31.12.2006 r.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności	Powierzchnia w ha	Średnia gęstość zaludnienia w os./ha
1	Bliżyn	1.796	576	3,118
2	Brzeście	295	200	1,475
3	Bugaj	249	81	3,074
4	Drożdżów	147	47	3,127
5	Gilów	395	148	2,668
6	Gostków	343	194	1,768
7	Górki	452	777	0,581
8	Jastrzębia	75	491	0,152
9	Kopcie	156	3.212	0,048
10	Kucebów	341	805	0,423
11	Mroczków	608	248	2,451
12	Nowki	103	169	0,609
13	Nowy Odrowążek	264	184	1,434
14	Odrowążek	466	902	0,516
15	Płaczków	834	841	0,991
16	Rędocin	95	47	2,021
17	Sobótka	205	939	0,218
18	Sorbin	547	764	0,715
19	Ubyszów	380	795	0,477
20	Wojtyniów	452	238	1,899
21	Wołów	278	1.496	0,185
22	Zagórze	76	763	0,099
23	Zbrojów	230	207	1,111
Razem		8.787	14.124	0,622

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w **tabeli 14** liczba ludności w gminie Bliżyn w 2006 r. wyniosła 8 787 osób. Najbardziej zaludnionym sołectwem jest miejscowość gminna, czyli Bliżyn, która liczyła w wymienionym roku wynosiła 1 796 osób. Na kolejnych miejscach pod względem liczby ludności znajdują się sołectwa: Płaczków (834 osoby), Mroczków (608 osób), Sorbin (547osób) Górki

i Wojtyniów po (452 osoby), Gilów (395 osób), Ubyszów (380). Natomiast miejscowości o najniższej liczbie ludności to: Jastrzębia (75 osób), Zagórze (76 osób), Rędocin (95 osób), Nowki (103 osoby).

Średnia gęstość zaludnienia w gminie Bliżyn wynosiła na koniec 2006 r. 0,622 os/h, natomiast największą średnią gęstość zaludnienia spośród sołectw na terenie całej gminy odnotowano w sołectwie Drożdżów, która wynosiła 3,127 os/ha. Kolejne sołectwa z wysoką średnią gęstością zaludnienia to: Bliżyn (3,118 os/ha), Bugaj (3,074 os/ha), Gilów (2,668 os/ha), Mroczków (2,451 os/ha), Rędocin (2,021 os/ha), Gostków (1,768 os/ha).

Natomiast najniższa gęstość zaludnienia występowała na koniec 2006 r. w następujących sołectwach: Kopcie (0,048 os/ha), Zagórze (0,099 os/ha), Jastrzębia (0,152 os/ha), Wołów (0,185 os/ha), Sobótka (0,218 os/ha) Kucębów (0,423 os/ha) i Ubyszów (0,477 os/ha).

Ogólna sytuacja gminy Bliżyn w zakresie zjawisk ludnościowych jest zbliżona do danych charakteryzujących województwo świętokrzyskie, a szczególnie jego południowe regiony oddalone od dużych miast, szczególnie Kielc, gdzie obserwuje się znaczną migrację mieszkańców.

Obecna struktura demograficzna nie stanowi elementu rozwojowego. Należy dążyć do zmiany tej sytuacji poprzez poprawę warunków życia ludności, w szczególności poprzez działania organizacyjne i prawne wpływające na poprawę warunków ekonomicznych, technicznych i społecznych gminy.

2.8 Mieszkalnictwo

Zabudowa gminy Bliżyn, kształtowała się historycznie przy głównych ciągach komunikacyjnych i handlowych. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa ulicowa jedno- i dwustronna o zróżnicowanym zagęszczeniu zabudowy. Wsie zlokalizowane przy głównych ciągach komunikacyjnych posiadają gęstą zabudowę, pozostałe bardziej rozproszoną, usytuowaną wzdłuż dróg lub na długich dojazdach o charakterze przysiółkowym. Część wsi ma charakter zabudowy tzw. wielodrożny o układzie zabudowy np.: pasmowym, promienistym czy obwodowym.

Zabudowa miejscowości gminnej ma charakter ulicowy z odchodzącymi kilkoma bocznymi uliczkami.

W zabudowie gminy znajduje się szereg obiektów zabytkowych podnoszących walory turystyczne gminy, ograniczających jednocześnie swobodną, niekontrolowaną zabudowę.

Do najwartościowszych obiektów zabytkowych należą:

- Zespół Kościoła Filialnego p.w. Św. Zofii w Bliżynie,
- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Rocha w Mroczkowi,
- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Ludwika w Bliżynie,
- Zespół Pałacyku Platerów w Bliżynie,

W gminie Bliżyn dominuje zabudowa siedliskowa i jednorodzinna. Występuje również zabudowa wielorodzinna na terenie miejscowości Bliżyn i Płaczków. Na terenie sołectwa Bliżyn istnieją cztery budynki wielorodzinne, których część stanowi własność Wspólnot Mieszkaniowych, a

część Syndyka Masy Upadłościowej. W Płaczkowie są trzy budynki wielorodzinne, które częściowo należą też do Wspólnot Mieszkaniowych, a w części stanowią własność gminy.

Według danych zamieszczonych w Roczniku Statystycznym woj. świętokrzyskiego 2003 r., stan zasobów mieszkaniowych w gminie na koniec 2002 r. wyniósł 2 512 mieszkań, w których było 9 432 izb, o powierzchni użytkowej: 171 326 m².

Natomiast wg danych zamieszczonych w Roczniku Statystycznym woj. świętokrzyskiego 2006 r., stan zasobów mieszkaniowych w gminie na koniec 2005 r. wyniósł 2 763 mieszkań, w których było 10 285 izb, o powierzchni użytkowej: 187 000 m².

Jak wykazują więc powyższe dane co roku przybywa nowych mieszkań. W analizowanych latach zarówno w gminie Bliżyn, jak i w województwie świętokrzyskim utrzymywała się przez dłuższy czas tendencja spadkowa, jednak w ostatnich latach sytuacja ta uległa zmianie i zanotowano stopniowy wzrost ilości oddawanych mieszkań.

W poniższej tabeli nr 15 zostały zestawione parametry charakteryzujące warunki zamieszkiwania w zasobach mieszkaniowych gminy Bliżyn w 2006 r. w stosunku do gmin sąsiednich i średnich dla woj. świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego.

Tabela 15.

Warunki zamieszkiwania

Wyszczególnienie	Przeciętna				
	Liczba izb w mieszkaniu	liczba osób		powierzchnia	
		w 1 mieszk.	Na 1 izbę	w 1 mieszk.	na 1 osobę
Bliżyn	3,73	3,10	0,83	67,9	21,9
Skarżysko Kamienna	3,36	2,57	0,77	56,8	22,1
Stąporków	3,49	2,78	0,79	65,1	23,4
Suchedniów	3,57	2,79	0,78	66,4	23,8
Zagnańsk	3,91	3,29	0,84	82,0	24,9
Średnia woj. Świętokrzyskiego	3,63	3,08	0,85	70,8	23,0
Średnia dla powiatu	3,47	2,73	0,79	69,9	22,3

Analiza parametrów statystycznych dotyczących standardu zamieszkiwania na terenie gminy Bliżyn w porównaniu do średniej województwa świętokrzyskiego, obliczonej dla gmin wiejskich województwa oraz powiatu skarżyskiego i gmin sąsiadujących z gminą Bliżyn, wykazała, że:

- przeciętna liczba izb w mieszkaniu w gminie Bliżyn wynosiła 3,73 i była wyższa od średniej woj. świętokrzyskiego - 3,63, i również wyższa niż średnia dla powiatu skarżyskiego - 3,47. Wyższą wartość w stosunku do gminy Bliżyn w 2006 r. posiadała tylko gmina Zagnańsk – 3,91,
- przeciętna liczba osób zamieszkujących jedno mieszkanie była też wyższa od średniej województwa – 3,08 i średniej dla powiatu skarżyskiego – 2,73, i wynosiła 3,10. Najwyższy

- ten wskaźnik miała gmina Zagnańsk – 3,29, pozostałe gminy miały liczbę osób mniejszą niż w gminie Bliżyn i Zagnańsk, czyli jednocześnie lepsze standardy zamieszkiwania,
- przeciętna liczba osób na jedną izbę jest niższa od średniej charakteryzującej województwo, ale wyższa od średniej dla powiatu. Tutaj też gmina Zagnańsk miała nieznacznie wyższy wskaźnik od gminy Bliżyn, a reszta gmin w stosunku do gminy Bliżyn miała niższą liczbę osób przypadających na 1 izbę,
 - przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie Bliżyn wyniosła 67,9 i była niższa niż średnie charakteryzujące województwo i powiat, ale wyższa niż w pozostałych gminach znajdujących się w tym zestawieniu, poza gminą Zagnańsk,
 - przeciętna powierzchnia użytkowa w gminie Bliżyn przypadająca na jedną osobę jest niższa niż średnia województwa, powiatu i gminy Zagnańsk, ale wyższa od wartości zanotowanych w gminach: Skarżysko Kamienna, Stąporków, Suchedniów, podobnie jak w powyższych zestawieniach.

Powyższa analiza wykazała, że wskaźniki powierzchniowe są korzystniejsze na terenie gminy Bliżyn, niż średnie wartości dla gmin analizowanych w tym zestawieniu poza Zagnańskiem, ale jednocześnie są niższe niż średnie dla województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego. Należy jednak dodać, że wszystkie wartości parametrów charakteryzujących warunki zamieszkania w zamieszczonych gminach kształtują się na zbliżonym poziomie i nie różnią się zdecydowanie od średnich wartości w województwie świętokrzyskim i powiecie skarżyskim. O warunkach życia mieszkańców, stanowi również stopień uzbrojenia zabudowy w podstawowe media techniczne. Aktualnie wszystkie miejscowości gminy posiada wodę z sieci wodociągowej, poza sołectwem Rędocin. Zgodnie z Rocznikiem statystycznym woj. świętokrzyskiego 2007 r. na koniec 2006 roku 1882 mieszkania posiadały możliwość korzystania z wody wodociągowej. Natomiast z podłączenia do systemu odprowadzenia ścieków korzystało tylko 5 budynków, ponieważ nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, która działała wcześniej w Bliżynie, sytuacja w tej dziedzinie jest bardzo niekorzystna dla mieszkańców i dla środowiska. W zakresie uzbrojenia w gaz przewodowy można stwierdzić, że sytuacja w gminie jest dość dobra, ponieważ aktualnie 14 sołectw posiada sieć gazową, są to następujące wsie: Bliżyn, Brzeście, Bugaj, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Mroczków, Płaczków, Sorbin, Ubyszów, Wojtyniów, Wołów, Zbrojów, z tym, że wsie Sorbin i Wołów zgazyfikowane są w małym stopniu. W pozostałych wsiach mieszkańcy korzystają w dużym stopniu z gazu butlowego.

Dokonując oceny sytuacji gminy Bliżyn pod względem warunków mieszkaniowych można stwierdzić, że jest ona dobra i nie odbiega od średniej w województwie świętokrzyskim. Należy jednak zaznaczyć, że gmina boryka się z licznymi problemami w tym zakresie, do których można zaliczyć:

- dużą odległość do szkół i ośrodka zdrowia, brak szkoleń komputerowych oraz ekonomiczno-doradczych. W celu rozwiązania powyższych problemów, niezbędne jest uzupełnienie sieci usług na terenie gminy tj.: usług handlu i rzemiosła (ubojnie, zakłady przetwórstwa, zakłady

naprawcze maszyn i urządzeń) oraz wybudowania m.in. sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Odrowążku, świetlic i boisk sportowych.

- zapewnienie młodzieży właściwych warunków do nauki i spędzania wolnego czasu w świetlicach i innych placówkach rekreacyjno -sportowych.
- utrzymującą się na średnim poziomie sytuacja w zakresie infrastruktury technicznej i drogowej. Poprawę warunków życia ludności i ich bezpieczeństwa zapewni budowa nowych dróg oraz modernizacja istniejących, założenie oświetlenia ulicznego wsi.

W zdecydowanej części zasygnalizowane problemy są zasadne i wymagają uwzględnienia w opracowaniu. Usprawnienie działania usług publicznych leży w gestii gminy, natomiast uzupełnienie drobnych usług bytowych w dużej mierze uzależniona jest od aktywności gospodarczej mieszkańców gminy.

2.9 Infrastruktura społeczna

2.9.1 Oświata i wychowanie

Aktualnie na terenie gminy Bliżyn funkcjonuje 5 placówek oświatowych, w tym: 4 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Przedszkola jako samodzielnej placówki nie ma, są tylko oddziały zerówek dla sześciolatków przy każdej szkole podstawowej. Ponadto, jeżeli będzie zainteresowanie ze strony rodziców i dyrektor danej szkoły wyrazi zgodę można utworzyć grupę przedszkolną dla pięciolatków. Jednak jest zbyt mało dzieci w takim, żeby opłacało się uruchamiać taką grupę. Rozmieszczenie i rejonizacja szkół podstawowych i gimnazjum została pokazana na załączonej mapce.

Edukacja na poziomie podstawowym prowadzona jest przez szkoły podstawowe zlokalizowane w: Bliżynie, Mroczkowie, Odrowążku i Sorbinie. Każda szkoła posiada swojego patrona: Szkoła Podstawowa w Bliżynie im. Generała Stanisława Maczka, Szkoła Podstawowa w Mroczkowie im. Wojska Polskiego, Szkoła Podstawowa w Sorbinie im. 3 Pułku Piechoty Armii Krajowej, Szkoła Podstawowa w Odrowążku im. Henryka Sienkiewicza.

Wyposażenie poszczególnych szkół jest zróżnicowane i wygląda następująco:

- Szkoła Podstawowa w Bliżynie posiada: salę gimnastyczną, boisko do siatkówki i do piłki nożnej,
- Szkoła Podstawowa w Mroczkowie posiada: salę gimnastyczną, boisko do koszykówki i do piłki nożnej, bieżnię i skocznię,
- Szkoła Podstawowa w Odrowążku posiada: zastępczą salę gimnastyczną, która jest wykonana ze świetlicy i przez to jest niewymiarowa, boisko do piłki nożnej i bieżnię,
- Szkoła Podstawowa w Sorbinie posiada: salę gimnastyczną, boiska brak.

Dzieci do szkół dowożone są gimbusem, gdy odległość z domu do szkoły przekracza:

- dla dzieci z klas 1 - 4 – 3 km,
- dla dzieci z klas 5 - 6 i z gimnazjum – 4 km.

Dzieci z zerówki mają wykupione przez szkołę bilety miesięczne na transport BUS-mi lub PKS-mi również dla opiekuna, jeżeli odległość ich domów od szkoły jest większa niż 3 km.

Od września 1999 r. funkcjonuje Gimnazjum, obsługujące całą gminę. Gimnazjum zajmuje budynek wspólnie ze Szkołą Podstawową i tworzą razem Zespół Szkół w Bliżynie. Gimnazjum w Bliżynie posiada: salę gimnastyczną, boisko do siatkówki i do piłki nożnej. Poza tym jako Zespół Szkół posiadają: boisko do piłki ręcznej, bieżnię prostą, bieżnię okólną i skocznię.

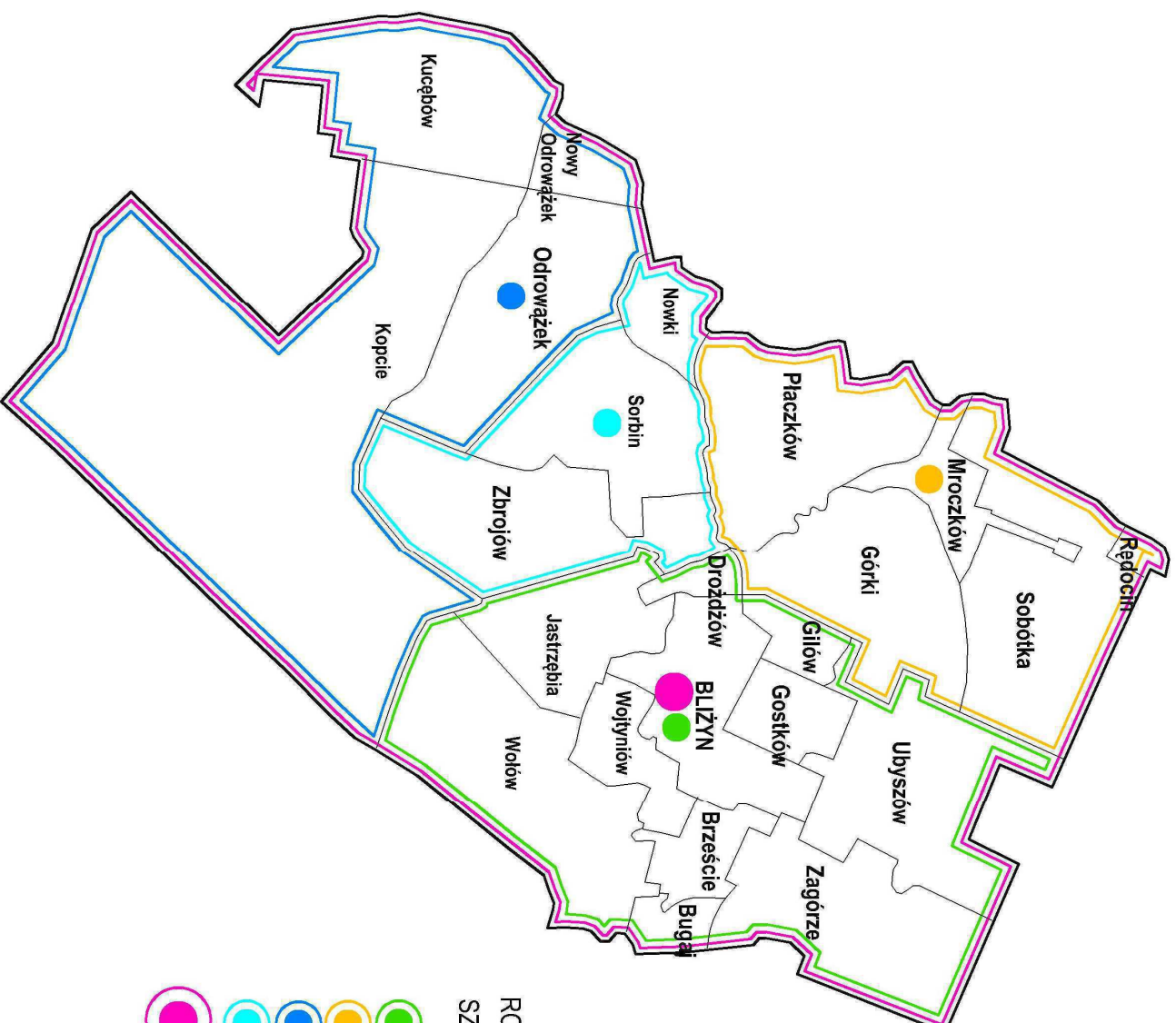
Do niedawna było w Bliżynie Liceum Ogólnokształcące, ale dwa lata temu zostało zlikwidowane i nie ma w tej chwili żadnej szkoły średniej w tej gminie.

Uczniowie w poszczególnych szkołach mają zapewnioną opiekę medyczną, ale w różnym stopniu, powyższego tak:

- przy Zespole Szkół w Bliżynie jest gabinet zabiegowy i pielęgniarka na stałe, natomiast lekarz jest dochodzący,
- przy Szkole Podstawowej w Mroczkowie jest gabinet zabiegowy a opieka medyczna jest dochodząca, w pozostałych dwóch szkołach nie ma gabinetów lekarskich a opieka medyczna jest dochodząca w razie potrzeby, lub zawozi się chore dziecko do najbliższego ośrodka zdrowia.

Z powyższego wynika, że dzieci i młodzież mają zagwarantowany dostęp do szkolnictwa na terenie gminy, na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, natomiast brak jest szkoły średniej czy zawodowej. Dużym mankamentem jest problem dowozu dzieci najmłodszych do poszczególnych placówek szkolnych, co jest szczególnie uciążliwe dla nich.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BLIŻYŃ

- ROZMIESZCZENIE I REJONIZACJA
SZKOŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJUM
- SZKOŁA PODSTAWOWA W BLIŻYŃ
 - SZKOŁA PODSTAWOWA W MIROCZKOWIE
 - SZKOŁA PODSTAWOWA W ODROWAŻKU
 - SZKOŁA PODSTAWOWA W SORBINIE
 - GIMNAZJUM W BLIŻYŃ

Tabela 16.

Struktura szkół w gminie Bliżyn

L.p.	Placówki	Stan na 30.09.2006 r.		Stan na 30.09.2007 r.	
		Liczba dzieci	Ilość oddziałów	Liczba dzieci	Ilość oddziałów
1	Szkoła Podstawowa w Bliżynie klasy „0”	249	12	257	12
		47	2	27	2
2	Szkoła Podstawowa w Mroczkowie klasy „0”	131	6	120	6
		22	1	18	1
3	Szkoła Podstawowa w Odrowążku klasy „0”	86	6	86	6
		17	1	7	1
4	Szkoła Podstawowa w Sorbinie klasy „0”	56	6	55	6
		18	1	13	1
5	Gimnazjum w Bliżynie	323	12	298	12

Tabela 17.

Prognoza zakładała liczbę uczniów w latach 2000-2004

L.p.	Placówki	Rok szkolny			
		2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004
1	Szkoła Podstawowa w Bliżynie klasy „0”	328	320	307	280
		47	52	43	46
2	Szkoła Podstawowa w Mroczkowie klasy „0”	174	182	180	169
		31	33	32	33
3	Szkoła Podstawowa w Odrowążku klasy „0”	83	82	80	68
		15	15	16	18
4	Szkoła Podstawowa w Sorbinie klasy „0”	96	96	96	94
		21	24	15	13
5	Gimnazjum w Bliżynie	245	344	352	350

Prognoza była dość optymistyczna, chociaż liczba uczniów też spadała co roku poza gimnazjum, gdzie miało być coraz więcej uczniów. W rzeczywistości nastąpił spadek liczby dzieci jeszcze większy niż przewidywano. Jedynie w Szkole Podstawowej w Odrowążku utrzymuje się stały poziom liczby dzieci i jest on większy niż przewidywała prognoza. Co prawda lata prognozy nie pokrywają się z latami dotyczącymi danych rzeczywistych, ale można zaobserwować zjawisko jakie ma miejsce w gminie Bliżyn dotyczące ogólnie spadku ilości dzieci, szczególnie dotyczy ono najmłodszych dzieci, co wynika z tabeli przedstawiającej stan aktualny.

W Szkole Podstawowej w Bliżynie jest po dwa oddziały każdego rocznika, w pozostałych szkołach są pojedyncze oddziały, a w Szkole w Sorbinie zdarzają się przypadki, że są łączone dwie klasy różnych roczników, bo jest w nich np.: pięcioro i sześcioro dzieci.

2.9.2 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami sprawuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bliżynie oraz oddział w Sołtykowie.

Najszerzy zakres usług medycznych świadczony jest w S.P.Z.O.Z. w Bliżynie, gdzie funkcjonują poradnie:

- poradnia ogólna z gabinetem zabiegowym,
- poradnia dla dzieci chorych z gabinetem zabiegowym,
- poradnia dla dzieci zdrowych
- poradnia stomatologiczna,
- poradnia ginekologiczna

W oddziale S.P.Z.O.Z. w Sołtykowie funkcjonuje tylko poradnia ogólna.

W Mroczkowie jest poradnia stomatologiczna, która należy do oddziału S.P.Z.O.Z. w Sołtykowie.

W przypadku konieczności przewiezienia chorego do szpitala, na zabiegi lub konsultacje lekarskie, korzysta się z usług Rejonowej Kolumny Transportu Sanitarnego w Skarżysku Kamiennej.

Stan lokalowy S.P.Z.O.Z w gminie nie jest zadowalający, wymagają one ciągłych nakładów finansowych na remonty i eksploatację, ale też przydałyby się nowe lokale. Gabinety i inne pomieszczenia w S.P.Z.O.Z odpowiadają normom ustawowym.

Na terenie gminy Bliżyn funkcjonują dwie apteki, które zlokalizowane są w miejscowości gminnej.

Od 01.01.1999 r., kiedy to została przeprowadzona reforma służby zdrowia i utworzone Kasy Chorych, a potem Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia, ośrodki zdrowia nie mają już swojej rejonizacji, ponieważ jest dowolność wyboru ośrodka zdrowia i lekarzy.

Opieką społeczną na terenie gminy Bliżyn zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, prowadzący pomoc finansowo-opiekuńczą.

Na terenie Ośrodka brak jest domu dziennego pobytu dla osób starszych. Nie ma też w gminie domu opieki społecznej, czy innych obiektów wymagających zwiększonej obsługi fachowej.

W ramach prowadzonej działalności, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie przyznaje:

- zasiłki celowe, specjalne i okresowe na: dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach gminnych, żywność i opał dla ludzi potrzebujących, sprawianie pogrzebu, zasiłki rodzinne i rehabilitacyjne,

Ponadto prowadzi jeszcze różnorodną działalność:

- kształtuje lokalną politykę społeczną oraz opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- umożliwia ludziom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych w wychodzeniu z tych sytuacji,
- kieruje ludzi potrzebujących pomocy prawnej do odpowiednich organów i pomaga im w załatwieniu różnych spraw formalnych.

Przy Ośrodku działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współ uzależnionych, głównie chodzi tu o nałóg alkoholowy.

Według danych udostępnionych przez Gminny Ośrodek Opieki Społecznej w 2006 r. z pomocy społecznej skorzystało około 1 338 świadczeniobiorców (970 rodzin), na kwotę 745.520 zł.

2.9.3 Kultura

Obiekty o charakterze instytucjonalnym w dziedzinie szeroko pojętej kultury, na terenie gminy Bliżyn, znajdują się:

- Gminny Ośrodek Kultury w Bliżynie, w którego skład wchodzi m.in.: Gminna Biblioteka Publiczna w Bliżynie i jej filia w Mroczkowie,
- Biblioteki szkolne, które znajdują się przy każdej szkole,
- obiekty sakralne.

Według stanu na koniec 2006 r., Gminna Biblioteka Publiczna posiadała 23 102 sztuki książek i 724 czytelników, a biblioteka filialna w Mroczkowie posiadała 10 509 sztuk książek i 212 czytelników. Razem na te placówki przypadało 936 czytelników, a łączna liczba zgromadzonych woluminów wynosiła prawie 34 tys. sztuk. Oprócz wypożyczania książek na zewnątrz czytelnicy mogą korzystać z księgozbioru podręcznego i prenumerowanych czasopism w czytelni Gminnej Biblioteki oraz w kąciakach czytelniczych w filiach.

Sieć urządzeń kultury na terenie gminy Bliżyn uzupełniają: świetlice ogólnodostępne znajdujące się przy remizach OSP we wsiach: Bliżyn, Mroczków, Nowki, Nowy Odrowążek, Sorbin, Wołów, które niestety nie mają stałych godzin otwarcia, jedynie służą organizowaniu lokalnych imprez. Obiektami w dziedzinie kultury są także funkcjonujące obiekty sakralne. Na obszarze gminy Bliżyn działa 4 parafie rzymsko-katolickie i odpowiadające im kościoły:

- Kościół Parafialny w Bliżynie p.w. św. Ludwika, murowany z przełomu wieku XIX i XX, z plebanią, i cmentarzem grzebalnym,
- Kościół Filialny parafii w Bliżynie p.w. św. Zofii, drewniany z 1818 r.,
- Kościół Parafialny w Mroczkowie p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, nowy, murowany, z cmentarzem grzebalnym,

- Kościółek drewniany w Mroczkowie p.w. św. Rocha, z pierwszej połowy XIX w.,
- Kościół Parafialny w Sorbinie p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, z cmentarzem grzebalnym,
- Kościół Parafialny działalność Odrowążku p.w. Przemienienia Pańskiego

Najbardziej wszechstronną działalność kulturalną w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury, który jest główną instytucją gminną o charakterze społecznym. Jest to działalność artystyczna, animatorska, etnograficzna oraz działalność sportowo – rekreacyjna. Przy GOK-u działają następujące zespoły artystyczne, rozwijające swoją działalność twórczą:

- Męski Chór „Lutnia: - działa od 1946 r., który ma swoim repertuarze pieśni kościelne, świeckie działalność opracowania artystyczne piosenek ludowych,
- Zespół Ludowy „Sobótka” – działa od 1987 r., który wykonuje wiele pieśni i piosenek ludowych, oraz obrzęd wesela świętokrzyskiego, kilkakrotnie nagradzany podczas Buskich Spotkań działalność Folklorem,
- Zespół Pieśni i Tańca „Sorbin” (dawna nazwa Zespół Ludowy „Trzy korony”) – powstał w 2000 r., ma w swoim repertuarze pieśni ludowe z regionu świętokrzyskiego, oraz pieśni religijne i patriotyczne,
- Kapela „Bliżej serca” – to założony w 1992 r. zespół muzyczny – wokalny, który specjalizuje się w wykonywaniu muzyki instrumentalnej i wokalne z regionu świętokrzyskiego a także regionów sąsiednich. Wykonuje też dawne polskie przeboje i piosenki popularne,
- Zespół Ludowy „Kuźniczanki” z Odrowążka – wykonuje pieśni ludowe związane ze zwyczajami i tradycjami lokalnymi.

Ponadto w Ośrodku działają: teatrzyk dziecięcy, zespół recytatorski, ognisko muzyczne, klub plastyczny – fotograficzny, dziecięcy zespół taneczny, kółko historyczne, klub „Jutrzenka”, sekcja szachowa LZS „Kordian”.

Na terenie gminy mieszka i prowadzi swoją działalność artystyczną kilku twórców ludowych. Garncarstwem zajmują się Panowie: Henryk i Wiesław Rokita, Jarosław Rodak; w Mroczkowie tworzy rzeźbiarz Pan Władysław Berus; tkactwem zajmują się Panie: Leokadia Okła i Krystyna Kościelniak a Pani Janina Kołek szydełkuje artystycznie. Wystawiają i sprzedają swoje dzieła w kraju a nawet za granicą.

Od 1 września 2006 r. wznowiła swoją działalność świetlica środowiskowa działająca przy Towarzystwie Przyjaciół Ziemi Nad Kuźniczką. W zajęciach świetlicowych uczestniczą dzieci w wieku 6 – 15 lat, ze wsi: Sorbin, Zbrojów, Nowki. Świetlica korzysta z pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Sorbinie. Wyposażenie świetlicy w potrzebne do prowadzenia działalności środki i materiały zostały zakupione z funduszy pozyskanych z Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach a także Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Nad Kuźniczką finansuje czasami zakupy rzeczowe np.: nagrody na organizowane przez świetlicę konkursy.

W zajęciach świetlicowych uczestniczą głównie dzieci z rodzin patologicznych, dysfunkcyjnych, wielodzietnych, dotkniętych bezrobociem czy alkoholizmem, ale też z rodzin bezproblemowych. Jest stała grupa dzieci uczestniczących regularnie w zajęciach świetlicowych, chociaż przychodzą też dzieci nie będące stałymi uczestnikami sekcji, jeżeli są zainteresowane danym tematem zajęć.

Głównym celem działalności świetlicy jest twórcze i aktywne zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom przez organizowanie ciekawych zajęć pozalekcyjnych, rozwój różnych zainteresowań, pomoc w lekcjach dzieciom, które same nie radzą sobie z nauką lub nie mają właściwych warunków do nauki w domu. Organizowane są też różne konkursy i zawody, które wywołują w dzieciach chęć rywalizacji i podnoszenia lub wręcz odkrywania swoich zdolności.

Przy Szkole Podstawowej w Odrowążku działa też świetlica środowiskowa. Od stycznia 2007r. prowadzony jest projekt „Białe Portki”, który jest kontynuacją działań realizowanych wcześniejszego projektu „Białe Portki, czyli Europejczyk z Bliżyna”. Jest to działalność prowadzona w ramach programu „Równać szanse” finansowanego przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży oraz Polsko – Amerykańską Fundację Wolności. Projekt ten ma na celu głównie przybliżyć dzieciom i młodzieży historię miejscowości, w których mieszkają, życie codzienne na dawnej wsi, dawne zawody i obyczaje, które były wykonywane. Informacje na te tematy pozyskiwane są od starszych mieszkańców gminy, twórców ludowych i przy ich pomocy jest możliwość odtworzenia dane obrzędu. Pierwsza taka działalność będzie dotyczyła uprawy lnu, przez jego pielęgnację aż do uprzedzenia z niego nici i utkania lnu. W projekcie tym uczestniczą dzieci i młodzież ze wsi: Kopcie, Odrowążek, Nowy Odrowążek i Kucębów.

Odbývają się też w gminie następujące imprezy cykliczne:

- festiwal muzyki organowej i kameralnej w kościele św. Ludwika – jesienią,
- motokros na terenie dawnego zbiornika wodnego – latem,
- Mistrzostwa Polski w kategorii Master – zawody kolarskie,
- nie ma dożynek gminnych, tylko lokalne sołeckie, które organizowane są w Sorbinie.

Na terenie gminy działa też Gminny Oddział Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, które organizuje lub koordynuje różne imprezy dla dzieci min.: przygotowuje imprezy i zagospodarowuje czas dzieciom podczas ferii zimowych czy wakacji. Wycieczki, które są organizowane w tym czasie dofinansowują różni miejscowi sponsorzy: właściciel firmy „Wtórpol”, dyrekcja GOK-u w Bliżynie, właściciele sklepów.

Rada Gminy wydaje cztery razy w roku bezpłatny biuletyn informacyjny pt.: „Samorządowy Informator Rady Gminy Bliżyn”. Informator ten redagowany jest przez kilkoro radnych gminy. Zamieszczane są w nim aktualne informacje i wydarzenia dziejące się w danym czasie.

Mieszkańcy gminy Bliżyn, wrażliwi na sprawy społeczne, dla upamiętnienia szczególnych zdarzeń związanych z dziejami regionu, wykonali okolicznościowe tablice pamiątkowe i otaczają ją opieką. W kościele parafialnym św. Ludwika w Bliżynie znajduje się tablica upamiętniająca osobę

Kazimierza Seborawskiego, zasłużonego miejscowego leśnika i patriotę. Również w tym kościele jest tablica poświęcona żołnierzom AK i ich dowódcom pomordowanym w obozie jenieckim w Bliżynie.

2.9.4 Sport, turystyka i rekreacja

Działalność organizacyjna i koordynacyjna w dziedzinie kultury fizycznej i rekreacji skupia się w Urzędzie Gminy. Na terenie Gminy działa Klub Sportowy „Kordian”, który skupia sekcje sportowe takie jak: piłka nożna, szachy i tenis. Organizuje on ruch sportowy wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do miejscowych szkół podstawowych i gimnazjum. Odbywają się różnego rodzaju imprezy sportowe organizowane na terenie gminy przez ten Klub oraz inne jednostki. Najwięcej zawodów sportowych ma miejsce podczas ferii zimowych i letnich. W ferie zimowe 2007 r. odbyły się następujące zawody:

- Turniej Piłki Siatkowej w Zespole Szkół w Bliżynie,
- III Mistrzostwa Gminy Bliżyn OSP w tenisie stołowym w remizie OSP Bliżyn,
- XVI Mistrzostwa Gminy w Tenisie Stołowym w Zespole Szkół w Bliżynie,
- Halowy Turniej Mini – Piłki Nożnej w Zespole Szkół w Bliżynie,
- Szachowy Turniej Grand Prix w Gminnym Ośrodku Kultury w Bliżynie,
- I Pokazowy Turniej Tenisa Stołowego w Zespole Szkół w Bliżynie
- Rajd narciarski i kulig zorganizowany przez GOK i Klub „Jutrzenka”.

Teren gminy Bliżyn, który rozciąga się nad doliną rzeki Kamiennej w całości jest objęty różnymi formami ochrony przyrody. Przede wszystkim przeważająca jego część wchodzi w skład Suchedniowsko – Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny, będącej jednocześnie Suchedniowsko – Oblęgarskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Kolejne formy ochronne podnoszące walory turystyczne i rekreacyjne gminy to rezerваты przyrody: „Świnia Góra” i „Dalejów”, oraz pomniki przyrody: „Piekło Dalejowskie” i „Brama Piekielna”. Ponad 60 % terenu gminy zajmują kompleksy leśne, które kiedyś były częścią Puszczy Świętokrzyskiej.

Przez teren gminy przebiega 6 pieszych szlaków turystycznych:

- „zielony” Bliżyn - Zagnańsk (26 km), obejmujący trasę: Bliżyn PKP - pomnik przyrody „Piekło Dalejowskie”- pomnik przyrody „Brama Piekielna” - rezerwat „Dalejów” -[połączenie ze szlakiem czarnym] - Świnia Góra,
- „żółty” Skarżysko-Zachodnie PKP - Skarżysko-Kamienna PKP (27km), obejmujący trasę: Skarżysko Zachodnie PKP - Rejów - Szosa E7 - Bór-Brzask PKP - Brzask,
- „niebieski” Kuźniaki - Pogorzałe (81km), obejmujący trasę: Kuźniaki gm. Strawczyn, dalej gm. Łopuszno, Radoszyce, Końskie, Stąporków, Bliżyn (Rędocin - rezerwat „Ciechołowice”), [połączenie ze szlakiem czarnym],

- „czerwony” Diabla Góra - Łączna PKP (97km), obejmujący trasę: Rezerwat Diabla Góra - Starzechowice PKS - Maleniec PKS, - Ruda Maleniecka PKS - Sielpia PKS - Czarniecka Góra PKS - Odrowążek PKS,

- „czarny” Suchedniów PKP - rezerwat „Dalejów” (8 km), stanowiący połączenie ze szlakiem zielonym,

- „czarny” Sołtysów PKP - Mroczków - rezerwat Ciechostowice (10,5 km), stanowiący połączenie ze szlakiem niebieskim - Ubyszów (PKS, MKS do Skarżyska) - Bliżyn PKP, PKS, MKS do Skarżyska.

Przez teren gminy Bliżyn przebiega również fragment zielonego szlaku turystycznego z województwa mazowieckiego (do rezerwatu Ciechostowice), a także 2 szlaki rowerowe: transwojewódzki Berlin – Lwów i wojewódzki żółty „Miejsca Mocy” (pielgrzymkowy). Wyżej wymienione szlaki zostały przedstawione w części graficznej zmiany studium.

W latach okupacji na terenie gminy Bliżyn działało szereg oddziałów partyzanckich GL-AL i AK. W bliżyńskich lasach doszło do wielu walk z hitlerowcami. W 1943r walczył na terenie gminy oddział „Oseta”, oddział AK Waldemara Szwieca „Robota”. Latem 1944r. koncentrowały się tu niektóre pododdziały 2 Dywizji AK, w sierpniu i we wrześniu jednostki AL. W dniach 16-19 września 1944r. doszło do bitwy partyzantów AL - X, XI i części I Brygady, na Świniej Górze, z której partyzanci wyszli zwycięsko.

W Bliżynie hitlerowcy założyli obóz dla radzieckich jeńców wojennych, który pod koniec okupacji przekształcono w filię Majdanka i więziono w nim Polaków i Żydów.

Miejsca bitew oraz miejsca martyrologii mieszkańców i patriotów, zostały upamiętnione pomnikami i obeliskami, stanowiącymi miejsca pamięci działań wojennych i wydarzeń historycznych.

Dużym atutem gminy są walory geograficzne, wynikające z położenia gminy, lasy bogate w zwierzynę i runo leśne są ważnym elementem przyciągającym turystów i stanowiącym o atrakcyjności gminy Bliżyn dla ludzi z aglomeracji miejskich. Dużą atrakcją również dla mieszkańców gminy był sztuczny zbiornik wodny w Bliżynie, który podczas powodzi w 2002r. został zniszczony (zerwana tama). Obecnie władze gminy czynią starania, mające na celu odbudowę zbiornika. Opracowana została Koncepcja odbudowy zbiornika wodnego.

Do walorów turystycznych należy zaliczyć, obiekty zabytkowe takie jak: pozostałości Zespołu odlewni żeliwa i Osiedla tej odlewni, Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Ludwika i kościółek modrzewiowy p.w. św. Zofii w Bliżynie oraz modrzewiowy kościółek p.w. św. Rocha w Mroczkowie i drugi kościół w Mroczkowie p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy oraz szereg domów mieszkalnych i budynków gospodarczych z pierwszej połowy XX wieku. Poza tym są pamiątki historyczne w postaci: pomnika pomordowanych w 1940 r. patriotów polskich na Brzasku we wsi Zagórze i Cmentarza Żołnierzy Radzieckich w Wojtyniowie, zamordowanych w obozie jenieckim w Bliżynie.

Na terenie gminy nie ma zorganizowanych terenów rekreacyjnych czy sportowych poza boiskami przyszkolnymi. Brakuje też bazy noclegowej i gastronomicznej, jest tylko jeden bar „Oktanek” przy stacji benzynowej przy drodze krajowej nr 42. Stan taki nie sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji mimo ciekawych miejsc, więc możliwe są tylko przyjazdy jednodniowe, lub tranzytowe. Sytuację osób przebywających czasowo na terenie gminy przejmują dwie bazy noclegowo – gastronomiczne, gospodarstw agroturystycznych, zlokalizowanych we wsiach: Sobótka i Brzeście.

2.9.5 Usługi inne

• Administracja publiczna

Administrację publiczną dla terenu gminy Bliżyn sprawują:

- Urząd Gminy w Bliżynie,
- Starostwo Powiatowe w Skarżysku Kamiennej,
- Powiatowe Biuro Pracy w Skarżysku Kamiennej,
- Urząd Skarbowy w Skarżysku Kamiennej,
- Sąd Rejonowy w Skarżysku Kamiennej,
- Prokuratura Okręgowa w Kielcach - Rejon Skarżysko Kamienna,
- Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku Kamiennej,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Skarżysku Kamiennej.

• Bezpieczeństwo i porządek publiczny

O bezpieczeństwo społeczności lokalnej i porządek publiczny na terenie gminy dba Posterunek Policji w Bliżynie, Komendy Powiatowej w Skarżysku Kamiennej, który zatrudnia siedmiu policjantów. Służba policjantów zorganizowana jest w systemie trzymianowym. W zakres ich obowiązków wchodzi służba prewencyjna i praca dochodzeniowa.

Nad ochroną ludności w zakresie przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom ludzi i środowiska naturalnego czuwa 25 – osobowy Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Zespół ten skupia ludzi w kilku specjalistycznych grupach, a na jego czele stoi Wójt Gminy, który jest organem odpowiedzialnym za organizację i koordynowanie reagowania kryzysowego w gminie. Natomiast kierowanie działaniami na miejscu zdarzenia realizowane jest przez przedstawicieli odpowiedniej służby. W czasie trwania akcji ratowniczej zespół ten ma całodobowy dyżur w budynku Urzędu Gminy, a na co dzień Wójt Gminy jest dostępny poprzez środki łączności przez całą dobę.

Zadania Zespołu Zarządzania Kryzysowego są następujące:

- zapobieganie powstawania zagrożeń życia i zdrowia oraz mienia, środowiska, a także minimalizacja ich skutków,
- monitorowanie występujących klęsk żywiołowych i prognozowanie rozwoju sytuacji,
- realizowanie procedur i programów reagowania w czasie stanu klęski żywiołowej,
- opracowanie i aktualizacja Gminnego Planu Reagowania Kryzysowego,

- planowanie wsparcia organów kierowania działaniami na szczeblu gminnym, oraz współdziałanie z powiatowym i wojewódzkim ZZK,
- kierowanie akcją odbudowy następstw klęski żywiołowej oraz innych podobnym zagrożeń powodowanych siłami natury lub działalnością człowieka, powstałych na obszarze gminy,
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi monitoring środowiska,
- przygotowanie warunków umożliwiających koordynację pomocy humanitarnej,
- realizacja polityki informacyjnej związanej ze stanem klęski żywiołowej.

Gmina realizując podstawowe zadania związane z działaniami reagowania kryzysowego skupia się głównie na ochronie ludności poprzez: ostrzeganie, alarmowanie i informowanie ludności o zagrożeniach, prowadzeniu ewakuacji, oraz zapewnieniu ewakuowanym pomocy medycznej i socjalnej, głównie w zakresie zakwaterowania i wyżywienia.

Budynek Urzędu Gminy i Zespołu Szkół w Bliżynie posiadają systemy monitoringowe, które ułatwiają zabezpieczenie tych obiektów przed włamaniami i kradzieżami. Budynek szkolny jest chroniony dzięki Rządowemu Programowi „Monitoring Wizyjny w Szkołach i Placówkach”, który dofinansował w 80 % tą inwestycję. Pozostałe szkoły w gminie nie zakwalifikowały się do kryteriów ministerialnych, które dopuszczają do tego programu placówki liczące ponad 200 uczniów.

- **Ochrona przeciwpożarowa**

Gmina Bliżyn jest objęta ochroną pożarową sprawowaną przez Powiatową Straż Pożarną w Skarżysku Kamiennej. Działalność wspierającą, lecz o dużym znaczeniu z uwagi na szybkość reagowania (gotowość bojowa w ciągu 3-6 minut) spełniają Ochotnicze Staże Pożarne, których jest na terenie gminy 5 jednostek, we wsiach: Bliżyn, Mroczków, Nowki, Nowy Odrowążek, Sorbin i Wołów. Dwie jednostki: OSP Nowki i Wołów – wyposażone są w motopompy i komplety węży, natomiast cztery jednostki: OSP Bliżyn, Mroczków, Nowy Odrowążek i Sorbin, są jednostkami bardziej wyspecjalizowanymi, typu S-1 i S-2. Poza tym posiadają dodatkowy specjalistyczny sprzęt, jak: ciężki samochód ratowniczo – gaśniczy (1sztuka), średnie samochody ratowniczo – gaśnicze (4 sztuki), i 1 lekki samochód gaśniczo – ratowniczy, 7 motopomp, 4 pompy szlamowe, 3 pompy pływające, 4 piły spalinowe do drewna, 5 agregatów prądotwórczych oraz 1 piłę do cięcia betonu i stali. Profil ratownictwa dostosowany jest do charakteru potencjalnych zagrożeń.

Do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego włączone zostały 2 jednostki: OSP Bliżyn od 1995 r. i OSP Sorbin od 2004 r. Wyróżniają się one pod względem wyposażenia i wyszkolenia, ponieważ posiadają po 2 pojazdy, a pozostałe jednostki tylko po 1 pojazdzie.

Podstawowym warunkiem udzielenia szybkiej i skutecznej pomocy przez OSP jest dobrze funkcjonujący system powiadamiania. Do tego celu wykorzystuje się System Selektywnego Wywołania (alarmowania) zainstalowany w OSP Bliżyn, Mroczków, Nowy Odrowążek i Sorbin. System ten pozwala załączyć syrenę alarmową w w/w jednostkach w ciągu kilku sekund ze stanowiska

kierowania PSP w Skarżysku Kamiennej, jak i ze Stanowiska Reagowania Kryzysowego, znajdującego się w Urzędzie Gminy w Bliżynie.

Powyższe dane uzyskane zostały od jednostki OSP w Bliżynie.

- **Usługi pocztowe**

Na terenie gminy funkcjonuje jeden urząd pocztowy w Bliżynie, zlokalizowany w centrum wsi, oraz filia tego Urzędu we wsi Mroczków.

- **Usługi telekomunikacyjne**

Na terenie gminy funkcjonują 2 cyfrowe automatyczne centrale telefoniczne: w Bliżynie – pojemność 704 numerów (zajmuje aktualnie 668 numerów), w Odrowążu – pojemność 216 numerów (zajmuje 174 numery). Każda z tych central ma możliwość powiększenia swoich pojemności w miarę pojawiających się potrzeb.

Teren całej gminy znajduje się w zasięgu wszystkich operatorów sieci telefonii komórkowej.

2.10 Infrastruktura ekonomiczna

Sytuację ekonomiczną gminy Bliżyn oceniono na podstawie „Roczników statystycznych województwa świętokrzyskiego”, przedstawiających dane za 2002 r., 2005 r., i 2006 r. oraz na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Bliżynie.

Gminę Bliżyn porównano z gminami będącymi bezpośrednimi sąsiadami, zaliczanymi do gmin miejskich: gmina Skarżysko Kamienna, miejsko – wiejskich: gminy Stąporków i Suchedniów oraz gmin wiejskich: gmina Zagnańsk. W porównaniu pominięto sąsiadujące gminy położone na terenie województwa mazowieckiego z powodu braku danych.

2.10.1 Struktura zatrudnienia

Struktura zatrudnienia według sekcji EKD została zestawiona w **tabeli nr 18**. Zgodnie z danymi przedstawionymi w tej tabeli gmina Bliżyn znajdowała się w na ostatnim miejscu pod względem liczby ludności zatrudnionych w gospodarce we wszystkich sekcjach EKD zestawionych w tabeli (335 osób). Najwyższe wartości pracujących ogółem posiadało miasto Skarżysko Kamienna (11837 osób), co związane jest z wielkością tego ośrodka i liczbą mieszkańców. Na kolejnym miejscu pod względem liczby pracujących ogółem zajmuje miasto-gmina Stąporków (1912 osób). W pozostałych gminach liczba zatrudnionych wyniosła 1305 osób w Suchedniowie i 1023 osób w Zagnańsku.

Wzrost zatrudnienia w gminie Bliżyn był także notowany w dziedzinie budownictwa, które w 2005 r. jest podawane w Roczniku Statystycznym razem z przemysłem. W porównaniu z 2002 r. (23,91 %) w 2005 r. zatrudnienie wzrosło o 4,44 %, osiągając wartość 28,35 %. Porównując jednak dane zestawione dla pozostałych gmin, sytuacja gminy Bliżyn jest najniekorzystniejsza, ponieważ w

Tabela 18.

Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD

Wyszczególnienie	Rok 2005				2005	2002
	Staporków	Suchedniów	Zagnańsk	Skarżysko Kamienna	Bliżyn	
	% pracujących z ogółem					
Sektor publiczny	37,44	43,06	47,21	71,99	68,95	b.d.
Sektor prywatny	62,55	56,93	52,78	28,-	31,04	b.d.
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	3,98
Przemysł	39,59	56,09	42,13	38,17	28,35	16,61
Budownictwo						7,30
Handel i naprawy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	1,32
Transport, składowanie, łączność	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	4,31
Edukacja	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	36,21
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	12,95
Usługi rynkowe	27,61	22,60	14,17	33,24	6,26	b.d.
Usługi nierynkowe	28,87	18,08	38,70	28,11	60,29	b.d.
Zatrudnione kobiety	45,44	37,39	45,16	47,72	57,91	59,46
Pracujący ogółem -liczby rzeczywiste	1912	1305	1023	11837	335	301
Rok 2006						
% pracujących z ogółem						
Sektor publiczny	695	529	477	6866	209	
Sektor prywatny	1286	847	694	4885	131	
Przemysł i budownictwo	825	794	589	4500	99	
Usługi rynkowe	511	301	132	3940	34	
Usługi nierynkowe	561	226	405	3272	191	
Zatrudnione kobiety	895	525	421	5532	196	
Pracujący ogółem- liczby rzeczywiste	1981	1376	1171	11751	340	

Tabela 19.

Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	Rok 2005				2005	2002
	Staporków	Suchedniów	Zagnańsk	Skarżysko Kamienna	Bliżyn	
	% bezrobotnych z ogółem					
Kobiety	54,78	52,04	51,56	50,76	54,79	51,55
Absolwenci	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	2,72
W wieku produkcyjnym mobilnym (18 - 44 lata)	66,60	70,07	69,52	68,61	71,31.	b.d.
Bez prawa do zasiłku	85,35	86,41	87,49	85,14	86,60	85,53
Z prawem do zasiłku	14,65	13,59	12,51	14,86	13,40	
Zwolnieni grupowo z przyczyn pracodawcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	4,08
Bez pracy powyżej 12 miesięcy	54,86	59,01	52,36	49,63	56,11	b.d.
Ogółem (liczby rzeczywiste)	2674	1420	1119	5589	1440	1542

sąsiednich gminach tj.: Stąporków - 39,59 %, Zagnańsk – 42,13 % i miasto Skarżysko Kamienna – 38,17 % zanotowano o wiele większy odsetek pracujących w budownictwie przemysle razem, a w Suchedniowie nawet dwukrotnie większy 56,09 %.

Zatrudnienie w ochronie zdrowia i opiece społecznej, edukacji, rolnictwie, łowiectwie leśnictwie, oraz handlu, naprawach, transporcie, składowaniu i łączności w gminie Bliżyn i sąsiednich, które są podawane w zestawieniu, brak danych w Roczniku Statystycznym za 2005 r. i 2006 r., a tym samym nie ma skali porównawczej do lat ubiegłych. Rocznik ten publikowany jest w innym układzie niż poprzednie.

Natomiast pod względem zatrudnionych kobiet gmina Bliżyn zajmuje pierwsze miejsce, biorąc pod uwagę pozostałe sąsiednie gminy. Co prawda w samej gminie zmalało zatrudnienie na przestrzeni 3 lat o niecałe 2 % - 57,91 % w 2005 r., ale było wyższe o prawie 20 % niż w gminie Suchedniów – 37,39 %.

2.10.2 Struktura bezrobocia

Wielkość bezrobocia w gminie Bliżyn w porównaniu z gminami sąsiednimi określa zestawienie w **tabeli nr 19** (3 pozycje), z wartością 1440 osób w 2005 r. Większe wartości występowały w mieście Skarżysko Kamienna i Stąporków wynoszące odpowiednio 5589 osób i 2674 osób. Nie jest to jednak całkiem miarodajne porównanie, ponieważ obydwie miasta są dużo większe i bardziej liczebne, szczególnie Skarżysko Kamienna w odniesieniu do gminy Bliżyn. W pozostałych gminach wskaźnik struktury bezrobocia wyniósł 1420 osób w Suchedniowie i 1119 osób w Zagnańsku.

Biorąc pod uwagę zestawienie struktury bezrobocia kobiet w gminie Bliżyn nastąpił wzrost bezrobocia z 51,55 % w 2002 r. do 54,79 % w 2005 r., i było największe wśród analizowanych gmin, gdzie w 2005 r. wynosiło odpowiednio: w Stąporkowie 54,78 %, w Suchedniowie 52,04 %, w Zagnańsku 51,56 %, a najmniejszy odsetek bezrobotnych kobiet był w mieście Skarżysko Kamienna 50,76 %.

Sytuacja bezrobocia wśród absolwentów w gminie Bliżyn – są tylko dane za 2002 r zamieszczone w Roczniku Statystycznym z 2003 r., natomiast w Roczniku Statystycznym z 2006 r. nie ma takiej pozycji i nie można dokonać analizy bezrobocia w tym przedziale wiekowym.

Wśród osób bezrobotnych nie posiadających prawa do zasiłku – brak możliwości przedstawienia gdyż Rocznik Statystyczny z 2006 r. nie zawiera tych danych. Są natomiast dane przedstawiające wielkość bezrobotnych z prawem do zasiłku, i po odjęciu od 100 % danych zawartych w powyższym Roczniku i danych uzupełniających (nie objętych Rocznikiem), okazuje się, że sytuacja w tych dwóch przedziałach jest dość wyrównana w analizowanych gminach. Bezrobotnych z prawem do zasiłku jest tylko kilkanaście procent, natomiast ponad 85 % bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku. Jeśli chodzi o grupę bezrobotnych z prawem do zasiłku, to bardziej szczegółowo sytuacja wygląda następująco: gmina Bliżyn jest na przedostatnim miejscu z odsetkiem 13,40 %, na ostatnim miejscu jest gmina Zagnańsk z wielkością 12,51 %, natomiast największy odsetek takich bezrobotnych jest w mieście Skarżysko Kamienna i wynosi 14,86 %, w Stąporkowie 14,65 % i w Suchedniowie 13,59 %. Analogiczne miejsca zajmują poszczególne gminy w kategorii bezrobotnych bez prawa do zasiłku z następującymi wielkościami: gmina Bliżyn - 86,60 %, gm. Zagnańsk – 87,49 %, miasta: Skarżysko Kamienna – 85,14 %, Stąporków – 85,35 % i Suchedniów – 86,41 %. Rocznik Statystyczny z 2006 r. nie publikuje danych dot. ludzi zwolnionych grupowo lub z przyczyn dotyczących zakładów pracy. Natomiast zawiera dane przedstawiające wielkość bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy. Dane te nie są optymistyczne, ponieważ w większości przedstawianych w tym zestawieniu gmin, odsetek ten przekracza 50 %, jedynie w Skarżysku Kamiennej jest poniżej i wynosi 49,63 %. Gmina Bliżyn jest na przedostatnim miejscu z wielkością 56,11 %, na ostatnim miejscu jest Suchedniów z wielkością 59,01 %, na drugim miejscu za Skarżyskiem znajduje się gmina Zagnańsk – 52,36 % i dalej Stąporków – 54,86 %.

2.10.3 Budżet gminy

Informacje dotyczące dochodów uzyskanych do budżetu gminy Bliżyn i gmin sąsiednich zawiera **tabela nr 20**. Z analizy przedstawionych dochodów wynika, iż gmina Bliżyn znalazła się na ostatnim miejscu z wartością wynoszącą w 2006 r. – 15235,9 tys. zł. Najwyższe dochody zanotowała w 2006 roku gmina Skarżysko Kamienna – 85380,5 tys. zł, na kolejnych miejscach znalazły się gminy z dochodami wynoszące odpowiednio: Stąporków – 30828 zł, Zagnańsk – 23479,6 zł, i Suchedniów – 17078,1 zł. Biorąc pod uwagę dochody gminy Bliżyn w latach: 2002r. – 10842 zł, 2005r. – 13726,8 zł i w 2006r. – 15235,9, należy podkreślić, że nastąpił stopniowy wzrost dochodów, który wyniósł 4.883,9 tys. zł w porównaniu lat 2002 ÷ 2006.

Tabela 20.

Dochody i wydatki budżetów

Wyszczególnienie	Rok 2006				2006	2005	2002
	Stąporków	Suchedniów	Zagnańsk	Skarżysko Kamienna	Bliżyn		
DOCHODY w %							
Własne	27,34	36,26	27,76	55,59	18,57	21,-	25,-
Dotacje celowe z budżetu państwa	24,77	23,28	20,51	19,56	25,90	23,11	16,-
Dotacje z funduszy celowych	2,99	-	0,04	1,54	0,22	0,14	b.d.
Dochody celowe na zadania realizowane między jednostkami samorządu terytorialnego	-	0,23	0,54	0,03	0,38	0,53	b.d.
Subwencje ogólne	44,55	35,47	47,50	23,06	51,41	53,11	58,5
Środki pozyskane z innych źródeł	0,32	4,73	3,63	0,19	2,48	2,1	b.d.
Dochody ogółem (w tys. zł)	30828,-	17078,1	23479,6	84370,4	15235,9	13726,8	10842,9
WYDATKI w %							
Gospodarka mieszkaniowa	1,31	0,57	0,76	10,10	0,53	0,51	b.d.
Administracja publiczna	9,48	8,42	8,54	8,06	9,45	10,53	b.d.
Oświata i wychowanie	37,94	43,33	43,13	28,11	31,41	37,12	b.d.
Ochrona zdrowia	2,06	0,51	0,82	0,78	3,83	0,70	b.d.
Pomoc społeczna	28,41	21,-	20,45	24,97	23,95	24,25	b.d.
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,09	4,98	5,45	7,59	8,20	3,56	b.d.
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,14	2,73	1,24	1,98	1,76	2,34	b.d.
Kultura fizyczna i sport	1,05	3,82	1,77	1,0	-	0,14	b.d.
Wydatki bieżące	51,67	59,67	61,15	58,62	54,78	60,79	9089,2
Wydatki inwestycyjne	28,52	15,78	14,35	12,31	18,35	11,70	1521,2
Wydatki ogółem (w tys. zł)	31275,2	18395,2	22889,-	85380,5	16030,7	13309,3	10610,4

W gminie Bliżyn zanotowano wyraźny spadek odsetek dochodów własnych do dochodów ogółem, biorąc pod uwagę dane z 2002r i 2006r. z 25 % na 18,57 %. Pozostałe gminy i w tej kategorii też mają dużo wyższe wartości od gminy Bliżyn osiągnęły następujące wartości: Skarżysko Kamienna – 55,59 % udziału dochodów własnych w dochodach ogółem, Suchedniów – 36,26 %, Zagnańsk – 27,76 % i bardzo podobny wynik Stąporków – 27,34 %.

Porównując dotacje z budżetu państwa dla gminy Bliżyn, to należy podkreślić, że nastąpił wyraźny wzrost tego wskaźnika z 16 % w 2002 r. do 25,90 % w 2006 r. i był on najwyższy w stosunku do pozostałych gmin sąsiednich. Dotacje w tych gminach, pochodzące z budżetu państwa wyglądały następująco: najniższy odsetek był w gminie Skarżysko Kamienna – 19,56 %, w Zagnańsku – 20,51 %, trochę wyższy w Suchedniowie – 23,28 %, a bardzo podobny do wskaźnika gminy Bliżyn był w Stąporkowie – 24,77 %.

Dotacje z funduszy celowych osiągnęły w poszczególnych gminach bardzo niskie wskaźniki, które osiągnęły w 2006 r., następujące wartości: w Bliżynie – 0,22 % - jeden z niższych, Zagnańsk – 0,04 % - najniższy odsetek, Skarżysko Kamienna – 1,54 % i najwyższy Stąporków – 2,99 %. Natomiast w gminie Suchedniów nie odnotowano w ogóle dochodów w tej dziedzinie.

Jeszcze niższy był udział dotacji celowych wszystkich analizowanych gmin, przeznaczonych na zadania realizowane między jednostkami samorządu terytorialnego, i w 2006 r wyniósł: w gminie Bliżyn – 0,38 % - jednym z wyższych, bo znalazł się na drugim miejscu za Zagnańskiem, gdzie było 0,54 %, w Suchedniowie – 0,23 % a w Skarżysku Kamiennej najmniej i tylko 0,03 %. Gmina Stąporków nie przeznaczyła środków finansowych z własnych dochodów na te zadania.

W gminie Bliżyn można było zaobserwować niewielki spadek odsetek subwencji, co wykazują dane z 2002 r. – 58,5 %, 2005 r. – 53,11 % i 2006 r. – 51,41 %, ale i tak były to najwyższe wyniki w porównaniu do pozostałych gmin. Na podobnym poziomie wskaźniki te były w gminie Stąporków – 44,55 % i Zagnańsk – 47,50 %, natomiast dużo niższe w Suchedniowie – 35,47 %, a najniższe w Skarżysku Kamiennej – 23,06 %.

Z ostatniej pozycji omawianej tabeli dotyczącej wielkości środków pozyskanych z innych źródeł wynika, że nie są to duże kwoty, chociaż w gminie Bliżyn widać niewielki wzrost w 2006 r. – 2,48 % w porównaniu 2005 r. – 2,1 %. Gmina Bliżyn z tymi wielkościami plasowała się po środku zestawienia, w gminie Skarżysko Kamienna było najmniej, bo 0,19 %, trochę więcej w Stąporkowie – 0,32 %, natomiast najwięcej w Suchedniowie – 4,73 % i w Zagnańsku – 3,63 %.

Zgodnie z **tabelą 20** zawierającą informacje dotyczące wydatków budżetów gmin, gmina Bliżyn plasowała się też na ostatniej pozycji z wartością wynoszącą w 2006 r. – 16030,7 tys. zł. Trochę wyższe wydatki poniosła gmina Suchedniów – 18395,2 tys. zł i Zagnańsk – 22889,- tys. zł. Natomiast dużo wyższe dochody osiągnęła gmina Stąporków – 31275,2 tys. zł, a najwyższe Skarżysko Kamienna – 85380,5 tys. zł.

Porównując 2002 r. i 2006 r., w gminie Bliżyn zanotowano duży spadek odsetka wydatków bieżących z 85,66 % na 54,78 %. Wartości te z 2006 r. były i tak niższe niż w pozostałych gminach,

gdzie wskaźnik ten osiągnął w 2006 r. wartość w Skarżysku Kamiennej od 58,62 %, podobny był w Suchedniowie – 59,67 %, w Zagnańsku do 61,15 %. Najmniej na wydatki bieżące wydała gmina Stąporków, bo 51,67 %.

Odsetek wydatków poniesionych przez gminę Bliżyn na inwestycje wzrósł nieznacznie w 2006r. w porównaniu z 2002 r. – 14,34 %, osiągając wartość 18,35 %, chociaż w 2005 r. był dużo niższy – 11,70 %. Była to jednocześnie jedna z wyższych wartości tego wskaźnika po gminie Stąporków, gdzie wyniósł on 28,52 %. W pozostałych gminach był niższy i wyniósł odpowiednio: w Suchedniowie – 15,78 %, Zagnańsku – 14,35 %, a najmniej na inwestycje wydała gmina Skarżysko Kamienna – 12,31 % swoich wydatków ogółem.

Wydatki związane z gospodarką mieszkaniową w gminie Bliżyn w 2005 r. wyniosły 0,51 %, zaś w 2006 r. – 0,53 %, czyli pozostają na podobnym poziomie z niewielkim wzrostem, ale i tak był to najniższy wynik w porównaniu z innymi gminami. W pozostałych gminach wskaźnik ten był wyższy, chociaż w Suchedniowie bardzo podobny – 0,57 %, trochę wyższy w Zagnańsku – 0,76 %, natomiast w Stąporkowie – 1,31 % Zdecydowanie dużo więcej na gospodarkę mieszkaniową wydała gmina Skarżysko Kamienna, bo aż 10,10 %.

Na administrację publiczną wydatki w gminie Bliżyn były w kolejnych latach 2005 i 2006 na porównywalnym poziomie i wyniosły odpowiednio: 10,53 % i 9,45 %, co daje gminie drugie miejsce po Stąporkowie, gdzie był też bardzo podobny wynik – 9,48 %. W pozostałych gminach wydatki te były trochę niższe, i wyniosły: 8,54 % w Zagnańsku, 8,42 % w Suchedniowie i najmniej w Skarżysku Kamiennej – 8,06 %.

Najwyższe wydatki poniosły wszystkie gminy na oświatę i wychowanie, i były to wielkości od prawie 30 % do powyżej 43 %. Analizując w tej dziedzinie wydatki gminy Bliżyn, to należy zauważyć kilku procentowy spadek w 2006 r. w porównaniu z 2005 r. a odpowiednio wynosiły one: 31,41 % i 37,12 %. Najmniej na oświatę i wychowanie wydała gmina Skarżysko Kamienna – 28,11 %, sporo więcej wydał Stąporków – 37,94 %, natomiast najwięcej Suchedniów – 43,33 % i na bardzo podobnym poziomie Zagnańsk – 43,13 %.

Ochrona zdrowia to dziedzina, na którą stosunkowo niewiele wydały omawiane gminy.

Zdecydowany wzrost wydatków nastąpił w gminie Bliżyn, porównując 2005 r., gdzie wskaźnik ten wynosił tylko 0,70 %, a w kolejnym roku, 2006 – 3,83 %, i były to największe wydatki spośród analizowanych gmin. Trochę mniej wydała gmina Stąporków – 2,06 %, jeszcze mniej Zagnańsk – 0,82 % i Skarżysko Kamienna – 0,78 %, a najmniej Suchedniów – 0,51 %.

Na pomoc społeczną wszystkie gminy wydały ponad 20 % wszystkich swoich wydatków i jest to po oświacie i wychowaniu druga dziedzina pochłaniająca tak duże kwoty. Porównując 2005 r. i 2006 r., to w gminie Bliżyn odnotowano niewielki spadek, bo wskaźnik ten wynosił odpowiednio 24,25 % i 23,95 %, co plasowało gminę po środku zestawienia zamieszczonego w tabeli. Najwięcej środków wydała gmina Stąporków – 28,41 %, a najmniej Zagnańsk - 20,45 %.

Na podobnym poziomie kształtowały się wydatki gminy Suchedniów – 21,0 %, a trochę większe były w Skarżysku Kamiennej – 24,97 %.

Zdecydowany wzrost w gminie Bliżyn nastąpił porównując wydatki poniesione przez gminę na inwestycje w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, które w 2005 r. wyniosły 3,56 %, zaś w 2006 r. – 8,20 %, i były to najwyższe wydatki poniesione w 2006 r. przez omawianą gminę. Nieco mniej wydała gmina Skarżysko Kamienna – 7,59 %, Zagnańsk – 5,45 %, natomiast o połowę mniej gmina Stąporków – 4,09 %, i nieco więcej od Stąporkowa gmina Suchedniów – 4,98 %.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego miały niewielki udział w wydatkach ponoszonych przez gminy, i kształtowały się na poziomie 2 %. W gminie Bliżyn nastąpił nawet spadek tych wydatków, bo w 2005 r. wynosiły 2,34 % a w 2006 r. – 1,76 %, co dało jej przedostatnie miejsce, bo najmniej wydał Zagnańsk – 1,24 %. Najwięcej środków finansowych w tej dziedzinie wydała gmina Suchedniów – 2,73 %, potem Stąporków – 2,14 % oraz Skarżysko Kamienna – 1,98 %.

Kultura fizyczna i sport to dziedzina, na którą jeszcze mniejsze wydatki ponosiły omawiane gminy, a gmina Bliżyn najgorzej wypada w tym porównaniu, ponieważ w 2005 r. wydała tylko 0,14 % a w 2006 r. nie poniosła żadnych wydatków. Z pozostałych gmin najmniej wydała w 2006 r. Skarżysko Kamienna – 1,0 %, bardzo podobnie Stąporków – 1,05 % i Zagnańsk – 1,77 %. Natomiast najlepszy w tej dziedzinie jest Suchedniów, który wydał 3,82 %, ponad 1 % więcej niż na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego.

Porównując dane zestawione w **tabeli nr 21** odzwierciedlającej dochody ogółem na 1 mieszkańca w 2005 r. i 2006 r., to we wszystkich gminach nastąpił wzrost tych wydatków, a gmina Bliżyn znalazła się na drugim miejscu za Zagnańskiem, natomiast najmniej wydał Suchedniów. W szczególności to zestawienie wyglądało następująco: gmina Bliżyn w 2005 r. wydała 1588 zł, w 2006 r. – 1768,- zł, gmina Zagnańsk w 2005 r. – 1822,- zł, w 2006 r. – 1842,- zł, gmina Suchedniów w 2005 r. – 1390,- zł, w 2006 r. – 1575,- zł, gmina Skarżysko Kamienna w 2005 r. – 1532,- zł, w 2006 r. – 1717,- zł, w gminie Stąporków w 2005 r. – 1533,- zł, w 2006 r. 1683,- zł.

W zakresie dochodów własnych na 1 mieszkańca również wszystkie gminy odnotowały wzrost tych wydatków, a gmina Bliżyn plasowała się na ostatnim miejscu z wartością 333 zł. w 2005 r. i 346 zł w 2006 r., co wskazuje, że wydatki w tych latach kształtowały się na zbliżonym poziomie. Wyższe wartości w 2005 r. zanotowano w gminie Zagnańsk - 459 zł i w 2006 r. – 511,- zł, nieco wyższe były te dochody w gminie Suchedniów w 2005 r. - 481 zł, w 2006 r. – 571,- zł. Największy wzrost w tej kategorii nastąpił w gminie Zagnańsk, bo w 2005 r. wydała 403,- zł a w 2006 r. aż 856,- zł. Natomiast największe wartości w stosunku do gminy Bliżyn zanotowano w gminie Skarżysko Kamienna, w 2005 r. – 824,- zł i w 2006 r. – 955,- zł.

Biorąc pod uwagę wydatki ogółem na 1 mieszkańca to również wszystkie gminy wydały więcej porównując 2005 r. do 2006r. Porównując te lata oraz analizując ostatni rok, najlepiej wypadła gmina Bliżyn, bo w 2005 r. wydała 1539,- zł a w 2006 r. – 1860,- zł. Najmniejsza wartość w stosunku do pozostałych gmin ujętych w zestawieniu z wartością 1612,- zł. w 2006 r. osiągnęła gmina Stąporków, kolejną pozycję zajęła gmina Suchedniów z wielkością – 1697,- zł. W kolejnych gminach wartość tego wskaźnika wyniosła w 2006 r.: 1738,- zł w Skarżysku Kamiennej i 1796,- zł w Zagnańsku.

W zestawieniu wydatków inwestycyjnych na 1 mieszkańca w 2005 r. i 2006 r., w gminie Bliżyn nastąpił prawie dwukrotny wzrost w tej dziedzinie, i jednocześnie były one największe z analizowanych gmin. Kwoty te wyniosły odpowiednio 180,- zł i 342,- zł, w gminie Suchedniów, która uplasowała się na drugim miejscu, w 2006 r. wydano 268,- zł, w Stąporkowie – 245,- zł, a w Skarżysku Kamiennej – 210,- zł. Natomiast w gminie Zagnańsk jako jedynej w tym zestawieniu nastąpił spadek porównując ostatnie dwa lata, i wyniósł 310,- zł w 2005 r. i 258,- zł w 2006 r.

2.10.4 Aktywność gospodarcza mieszkańców

Zgodnie z **tabelą nr 22**, podmioty gospodarki zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów i wybranych form prawnych, na terenie gminy Bliżyn zanotowano wzrost liczby podmiotów z 472 w 2002 r. do 490 w 2005 r., i tak znalazła się na ostatnim miejscu za innymi jednostkami analizowanymi w tej tabeli. Najwyższe wartości tego wskaźnika zarejestrowano w 2005 r. w gminach: Skarżysko Kamienna – 5698, Stąporkowie – 1256, Zagnańsk – 883 i Suchedniów 856.

Tabela 21.

Dochody i wydatki budżetów na 1 mieszkańca

Wyszczególnienie	Rok 2005				
	Stąporków	Suchedniów	Zagnańsk	Skarżysko Kamienna	Bliżyn
w złotych					
Dochody ogółem na 1 mieszkańca	1533,34	1389,81	1822,45	1531,95	1587,64
w tym: - dochody własne na 1 mieszkańca	403,46	481,38	459,39	823,87	333,45
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	1491,18	1370,92	1699,75	1508,73	1539,36
w tym: - wydatki własne na 1 mieszkańca	194,45	125,37	310,27	124,91	180,17
Wyszczególnienie	Rok 2006				
	Stąporków	Suchedniów	Zagnańsk	Skarżysko Kamienna	Bliżyn
w złotych					
Dochody ogółem na 1 mieszkańca	1683	1575	1842	1717	1768
w tym: - dochody własne na 1 mieszkańca	856	571	511	955	346
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	1612	1697	1796	1738	1860
w tym: - wydatki własne na 1 mieszkańca	245	268	258	210	342

Tabela 22.

Podmioty gospodarki zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów wybranych form prawnych

Wyszczególnienie	Rok 2005				2005	2002
	Staporków	Suchedniów	Zagnańsk	Skarżysko Kamienna	Blizyn	
	% z ogółem					
Sektor publiczny	3,90	3,97	4,-	5,72	2,65	2,75
Sektor prywatny	96,10	96,03	96,-	94,28	97,35	97,25
Przedsiębiorstwa państwowe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	0,21
Spółdzielnie	0,39	0,46	0,45	0,19	0,61	0,63
Spółki prawa handlowego	1,75	3,85	1,69	2,72	1,42	1,48
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	85,27	59,66	84,03	86,25	88,97	88,55
Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	2,22	2,21	2,03	0,85	1,63	b.d.
Ogółem (liczby rzeczywiste)	1256	856	883	5698	490	472

W sektorze publicznym w gminie Bliżyn nastąpił niewielki spadek odsetka tego wskaźnika z 2,75 % w 2002 r. na 2,65 % w 2005 r. Wszystkie pozostałe analizowane tu gminy miały wyższe wartości % ilości zarejestrowanych podmiotów w sektorze publicznym, i tak w gminie Stąporków – 3,90 %, Zagnańsk – 4,- %, Suchedniów – 3,97 % a najwyższy był w gminie Skarżysko Kamienna i wynosił 5,72 %.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące sektora prywatnego można zaobserwować, że we wszystkich gminach kształtował się on na poziomie powyżej 95,0 %, poza gminą Skarżysko Kamienna gdzie było 94,28 %. W pozostałych gminach wartości te układały się następująco: Zagnańsk – 96,- %, Suchedniów – 96,03 % i Stąporków – 96,10 %. W gminie Wodzisław natomiast w porównaniu 2002 r. do 2005 r. nastąpił minimalny wzrost udziału sektora prywatnego z 97,25 % na 97,35 %.

W kategorii „przedsiębiorstwa państwowe” Rocznik Statystyczny z 2006 r. nie zawiera danych z tej dziedziny. W Roczniku z 2002 r. widać, że we wszystkich gminach objętych tym zestawieniem występuje niekorzystna sytuacja w sektorze przedsiębiorczości państwowej, ponieważ we wszystkich gminach jest to wielkość na pograniczu „0”. Taka jest tendencja krajowa, że następuje likwidacja przedsiębiorstw państwowych lub ich prywatyzacja. W gminie Suchedniów nie zanotowano ani jednego takiego przedsiębiorstwa.

Analizując dane dotyczące udziału spółdzielni można zaobserwować ich niewielki udział w stosunku do pozostałych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Najwyższym poziom tego wskaźnika w 2005 r. miała gmina Bliżyn – 0,61 % chociaż nastąpił minimalny spadek w porównaniu z 2002 r., kiedy było 0,63 %. Następne gminy to Suchedniów – 0,46 %, Zagnańsk – 0,45 %, Stąporków – 0,39 %, a najniższy był ten wskaźnik w gminie Skarżysko Kamienna i wyniósł 0,19 %.

Sytuacja spółek prawa handlowego w analizowanych gminach była lepsza niż w analizowanych wyżej spółdzielniach i wynosiła od 1,5 % do 3,85 %. W zestawieniu z 2002 r. i 2005 r. uległa niewielkiemu pogorszeniu w gminie Bliżyn z 1,48 % na 1,42 %.

Pozostałe gminy miały wyższe wartości tego wskaźnika, i tak w gminie Zagnańsk – 1,69 %, Stąporków – 1,75 %, Skarżysko Kamienna – 2,72 % i najwięcej jest w Suchedniowie tego typu spółek, bo 3,85 %.

W gminie Bliżyn nastąpił niewielki wzrost odsetka osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z 88,55 % w 2002 r. na 88,97 % w 2005 r. W pozostałych gminach wskaźnik ten kształtował się na podobnym poziomie i wynosił: w gminie Skarżysko Kamienna – 86,25 %, Stąporków – 85,27 %, Zagnańsk – 84,03 %. Natomiast w gminie Suchedniów był o prawie 30 punktów % niższy od pozostałych danych i wynosił tylko 59,66 %.

Analizując dane zestawione w **tabeli nr 23** podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji PKD można zaobserwować, że najwięcej podmiotów gospodarki zarejestrowano w 2005 r. w gminie Skarżysko - 5698. Na 2 miejscu znalazła się gmina Stąporków z wartością 1256. Kolejne miejsca zajęły gminy: Zagnańsk – 883, Suchedniów - 856, oraz Bliżyn gdzie w 2002 r. było 472 podmioty a w 2005 r. zanotowano 490, czyli nastąpił niewielki wzrost tychże podmiotów.

Udział działalności produkcyjnej w gminie Bliżyn i pozostałych była na podobnym poziomie, tylko w Suchedniowie gdzie był najwyższy wyniósł w 2005 r. – 16,12 %. W gminie Bliżyn odnotowano mały spadek, bo w 2002 r. – 12,50 % a w 2005 r. – 11,63 % takiej działalności.

W pozostałych gminach wskaźnik ten wyniósł: 12,68 % w Zagnańsku, 12,42 % w Stąporkowie i w Skarżysku Kamiennej – 10,37 % i był to najniższy wskaźnik.

W sektorze budownictwa w gminie Bliżyn udział tego wskaźnika był na podobnym poziomie i wynosił w 2002 r. – 13,34 % a w 2005 r. – 13,46 %. Podobną wartość %, w 2005 r. zanotowano w gminie Zagnańsk – 13,36 %. Najwyższy udział budownictwa wystąpił w gminie Stąporków – 17,35 %, w pozostałych gminach był on niższy niż w gminie Bliżyn, i osiągnął wartość 8,41 % w Suchedniowie i w Skarżysku – 7,72 %.

W sektorze handlu i napraw w gminie Bliżyn zanotowano niewielki wzrost z 38,13 % w 2002 r. na 39,59 % w 2005 r. Najwyższe wskaźniki tej sekcji PKD zanotowano w gminach: Suchedniów - 41,58 % i Skarżysko Kamienna – 41,36 %, podobny wskaźnik był w gminie Stąporków – 38,37 %). Najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w gminie Zagnańsk – 33,40 %.

Tabela 23.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji PKD

Wyszczególnienie	Rok 2005				2005	2002
	Staporków	Suchedniów	Zagnańsk	Skarżysko Kamienna	Bliżyn	
	% z ogółem					
Działalność produkcyjna (przemysł)	12,42	16,12	12,68	10,37	11,63	12,50
Budownictwo	17,35	8,41	13,36	7,72	13,46	13,34
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	2,46	1,63	4,07	0,50	2,85	b.d.
Handel i naprawy	38,37	41,58	33,40	41,36	39,59	38,13
Transport, gospodarka magazynowa, łącznie	6,28	4,78	8,83	6,42	6,73	7,83
Obsługa nieruchomości i firm	9,23	9,34	8,83	14,39	9,38	b.d.
Pozostałe sekcje	7,32	8,64	10,87	6,72	9,38	b.d.
Ogółem (liczby rzeczywiste)	1256	856	883	5698	490	472

W gminie Bliżyn w sektorze transportu i gospodarki magazynowej nastąpił spadek z 7,83 % w 2002 r. na 6,73 % w 2005 r. W kolejnych 3 gminach zanotowano mniejszy wskaźnik: w Suchedniowie – 4,78 % i w Stąporkowie – 6,28 %. Natomiast w Skarżysku Kamiennej – 6,42 %. Najwyższą wartość tego wskaźnika, wynoszącą 8,83 % odnotowano w gminie Zagnańsk.

W Roczniku Statystycznym za 2005 r. jest jeszcze jedno zestawienie tabelaryczne dotyczące udziału % fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na rynku podmiotów gospodarczych. Udział ten kształtuje się na poziomie 1, 2 %, a w szczególności wygląda to zestawienie tak: najmniejszy odsetek jest w gminie Zagnańsk – 0,85 %, najwyższy w gminie Stąporków – 2,22 %, bardzo podobny w gminie Suchedniów – 2,21 % i Zagnańsk – 2,03 %, trochę niższy w gminie Bliżyn – 1,63 %.

Zgodnie z **tabelą nr 24** „Aktywność gospodarcza mieszkańców” najwyższą wartość pod względem ilości przedsiębiorstw prywatnych odnotowano w miejscowości gminnej, czyli w Bliżynie - 24 sztuki, przy czym najwięcej jest sklepów, w tym ogólnospożywczych – 7sztuk i wielobranżowych 4 sztuki. Są też 2 apteki i 2 zakłady fryzjerskie, oraz 1 serwis RTV i jedyny działający lokal gastronomiczny, bar „Oktanek”, to zresztą jedyne tego typu placówki znajdujące się na terenie gminy. W Mroczkowie działa sześć placówek usługowych, w tym cztery sklepy, jeden warsztat stolarski i jedna mechanika pojazdowa. W pozostałych wsiach znajdują się pojedyncze usługi, lub kilka różnych tego typu obiektów. Natomiast w dziesięciu wsiach nie ma ani jednej działającej placówki usługowej, co stanowi prawie połowę gminy bez działających usług.

Biorąc pod uwagę rodzaj działalności gospodarczej prowadzonej przez mieszkańców, najwięcej na terenie gminy, zlokalizowanych jest różnego rodzaju sklepów: z art. spożywczo – przemysłowymi (10 sztuk), ogólnospożywczych (14 sztuk), wielobranżowych (4 sztuki), różnego rodzaju usług samochodowych (10 sztuk), po 2 sztuki: aptek, zakładów fryzjerskich, usług stolarskich i usług rolniczych. Pojedyncze rodzaje działalności występujące na terenie gminy to: naprawa sprzętu RTV, zakład ceramiki budowlanej, usługi gastronomiczne i ślusarskie.

2.10.5 Aktywność gospodarcza większych przedsiębiorstw

Na terenie gminy Bliżyn funkcjonują zakłady przemysłowe o znaczeniu ponad lokalnym i lokalnym, brak jest dużych zakładów przemysłowych, głównie ze względu na rolniczy i leśny charakter gminy.

Najwięcej przedsiębiorstw zlokalizowanych jest na terenie miejscowości Bliżyn – przedstawia **tabela nr 25**. Są to następujące firmy: produkcja wyrobów stolarskich, ciesielskich, z korka i słomy, Produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa, produkcja tkanin dekoracyjnych, transport samochodem ciężarowym, produkcja pigmentów żelazowych. Następnie w Mroczkowie działają firmy: Produkcja obuwia z wyłączeniem sportowego, Produkcja barwników, pigmentów, farb i lakierów, Transport samochodami specjalizowanymi, Wydobywanie gliny i kaolinu, Produkcja farb i lakierów. We wsi Górki funkcjonuje Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Termobet”, w Odrowążku Zakład przerobu i konserwacji drewna i Usługi transportowe samochodem ciężarowym, w Zagórze działa Zakład produkcji mięsa oraz Zakład produkcji elementów metalowych.

Tabela 24.

Aktywność gospodarcza mieszkańców

L.p	Miejscowości gminne	Bliżyn	Brzeście	Bugaj	Drożdżów	Gilów	Gostków	Górki	Jastrzębia	Kopcie	Kućebów	Mroczków	Nowki	Nowy Odroważek	Odroważek	Płaczków	Rędocin	Sobótka	Sorbin	Ubyszów	Wojtyniów	Wołów	Zagórze	Zbrojów	Razem	
		Rodzaj prowadzonej działalności																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
2	Sklepy spożywczo - przemysłowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	10
3	Sklepy ogólnie - spożywcze	7	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	14
4	Sklepy wielobranżowe	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
5	Apteki	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
6	Serwis RTV	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
7	Zakłady fryzjerskie	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
8	Zakład ceramiki budowlanej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
9	Gastronomia-Bar „Oktanek”	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10	Mechanika pojazdowa	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
11	Naprawa pojazdów	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	6
12	Blacharstwo i lakiernictwo	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
13	Usługi transportowe	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4
14	Usługi stolarskie	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
15	Usługi rolnicze	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
15	Usługi ślusarskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Suma	24	2	-	1	1	1	3	-	-	-	6	-	-	1	2	-	-	3	3	3	2	-	-	54	

Tabela 25.

Zestawienie podmiotów gospodarczych prowadzących większą działalność gospodarczą w gminie
Bliżyn

L.p	Nazwa zakładu i miejscowość	Rodzaj prowadzonej działalności, adres
1	Produkcja pigmentów żelazowych – Bliżyn	Produkcja pigmentów – ul. Staszica 16
2	Produkcja tkanin dekoracyjnych. Transport samochodem ciężarowym – Bliżyn	Produkcja tkanin. Usługi transportowe – ul. Staszica 16
3	Produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa. Produkcja wyrobów z korka, słomy – Bliżyn	Produkcja wyrobów stolarskich, ciesielskich, z korka, słomy – ul. Kościuszki 136
4	Produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa – Bliżyn	Produkcja stolarska i ciesielska – ul. Zafabryczna 32
5	„KAJA” – Zakład produkcji obuwia – Gilów	Produkcja obuwia z wyłączeniem sportowego – Gilów
6	„AKG” Sp. z o.o.- Produkcja wyrobów metalowych – Górki	Produkcja: wyposażenia karetek pogotowia (łóżka metalowe), mieszalników do tynku, części samochodowych; lakiernia samochodowa - Górki
7	Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „TERMOBET”- Górki	Wyrób elementów betonach, gazobetonowych, supremy – Górki 44a
8	Zakład Obróbki Kamienia – Kopalnia SOSNOWICA –Kopcie	Kamieniarstwo artystyczne, nagrobkowe, budowlane i inne formy użytkowe - Kopcie
9	ZPUH „NOFAR” Zakład produkcji pigmentów i farb – Mroczków	Produkcja farb, lakierów, barwników, pigmentów. Transport drogowy pojazdami specjalistycznymi – Mroczków 4
10	„FISZER” –Hurtownia części samochodowych, produkcja farb i lakierów – Mroczków	Wydobywanie surowców. Produkcja farb – Mroczków 2
11	Przerób i konserwacja drewna. Usługi transportowe samochodem ciężarowym – Odrowążek	Przerób drewna. Transport samochodowy – Odrowążek 108A

2.11 Komunikacja

2.11.1 Układ drogowy

- **Analiza powiązań zewnętrznych**

Gmina Bliżyn położona jest na trasie drogi krajowej nr.42 – Namysłów - Radomsko-Końskie – Bliżyn - Skarżysko Kamienna - Rudnik. Droga ta wyznacza główną oś komunikacyjną gminy na kierunku wschód – zachód.

Głównie przez tę drogę i dalej poprzez dobre połączenie z drogą międzynarodową E-7 – Gdańsk – Warszawa – Kraków – Chyżne, gmina Bliżyn posiada bardzo dobre połączenie poprzez:

- Kielce na południu przez drogę międzynarodową E-7, łączy gminę z południowymi obszarami Polski i szlakami międzynarodowymi,
- Skarżysko Kamienna na północy przez drogę międzynarodową E-7, łączy gminę z północnymi, zachodnimi i północno- wschodnimi obszarami Polski.

Połączenia z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi odbywa się następującymi drogami:

- z Szydłowcem i Chlewiskami (pow. szydłowiecki – woj. mazowieckie), drogą powiatową nr 0443T – Bliżyn – Ubyszów – Majdów, oraz drogą powiatową nr 0441 – Bliżyn – Mroczków – Rędocin.
- ze Stąporkowem (pow. konecki), - drogą powiatową nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska - Niekłań – Boków – Hucisko.
- z Zagnańskiem (pow. kielecki), - drogą powiatową nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska - Niekłań – Boków – Hucisko.
- ze Skarżyskiem Kamiennym (siedziba powiatu), - drogą międzynarodową E-7.

Połączenia te prowadzone są drogami wymagającymi modernizacji, poza drogą powiatową nr 0437T i drogę E-7, które jako jedyne posiadają normatywne parametry stosowne do klasy drogi.

Połączenia z sąsiednimi ośrodkami gminnymi odbywa się następującymi drogami:

- z Szydłowcem (woj. mazowieckie) – drogą powiatową nr 0443T – Bliżyn – Ubyszów – Majdów.
- z Chlewiskami (woj. mazowieckie) – drogą powiatową nr 0441T – Bliżyn – Mroczków – Rędocin.
- z Zagnańskiem (pow. kielecki) i Stąporkowem (pow. konecki)– drogą powiatową nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska – Niekłań – Boków – Hucisko.
- ze Skarżyskiem Kamiennym, Suchedniowem, Łączną – drogą międzynarodową E7.

Na podstawie powiązań siecią drogową można stwierdzić, że gmina Bliżyn ma dobre powiązania z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi i gminnymi w większości drogami powiatowymi i drogą międzynarodową E-7.

• **Analiza powiązań na obszarze gminy**

Miejscowości położone na obszarze gminy, z uwagi na istniejący układ drogowy są najlepiej powiązane z Bliżynem (siedzibą gminy) – sołectwa: Płaczków, Górki, Gilów, Wojtyniów, Brzeście, Bugaj są położone wzdłuż drogi krajowej nr 42. Pozostałe sołectwa obsługiwane są przez drogi powiatowe wspomagane drogami gminnymi.

Drogi powiatowe jak i gminne obsługujące bezpośrednio tereny zabudowane sołectw posiadają na ogół nawierzchnię ulepszoną, a drogi gminne utwardzoną. Do wyjątku należy część połączeń drogami powiatowymi w sołectwach: Wołów, Jastrzębia, Zagórze, Górki obsługujące rozproszoną zabudowę, posiadają nawierzchnię gruntową lub gruntową utwardzoną tłuczniem.

Wyżej wymienione powiązania dotyczą przeważającej części zabudowy położonej bezpośrednio przy drodze. Tylko niewielka część zabudowy zlokalizowana jest w rozproszeniu przy drogach dojazdowych do pól o nawierzchni gruntowej lub gruntowej utwardzonej tłuczniem.

Dojazd do ośrodka gminnego z obszaru gminy samochodem osobowym (w warunkach optymalnych) nie przekracza 20 minut.

W strefie dojazdu do 10 minut znajduje się 12 sołectw (Bugaj, Brzeście, Zagórze, Wołów, Wojtyniów, Gostków, Drożdżów, Zbrojów, Jastrzębia, Ubyszów, Górki, Gilów, oraz obrzeży Bliżyna), co stanowi 58 % ludności gminy.

W strefie dojazdu przekraczającej 10 minut są sołectwa położone w południowo – zachodniej części gminy (Kucębów, Kopcie, Nowy Odrowążek, Odrowążek, Nowki, Sorbin, Rędocin, Mroczków, Sobótka, Płaczów), co stanowi 42% ludności gminy.

Powiązania poszczególnych sołectw ze sobą zapewnione są drogą krajową, drogami powiatowymi i gminnymi.

• **Charakterystyka istniejącego układu drogowego Bliżyna**

Bliżyn posiada dobrze ukształtowaną sieć ulic, z których najważniejszą rolę odgrywa ul. Kościuszki położona w ciągu drogi krajowej nr 42, stanowiącej główną oś komunikacyjną miejscowości gminnej jak i terenu gminy. Pozostała część ulic położona jest w ciągach dróg powiatowych i gminnych.

Podstawowy ciąg transportowy - droga krajowa nr 42 przebiega przez teren zabudowany obsługujący przyległe sołectwa.

Do podstawowego układu drogowego miejscowości gminnej obok w/w drogi krajowej można zaliczyć 3 odcinki dróg powiatowych łączących z najbliższymi gminnymi ośrodkami usługowymi i doprowadzającymi ruch z obszaru gminy.

Należą do nich drogi:

- nr 0443T – Bliżyn – Ubyszów – Majdów
- nr 0446T – Bliżyn – Sorbin – Odrowążek

- nr 0445T – Wojtyniów – Jastrzębia – Zbrojów

Ogólna długość dróg powiatowych na terenie miejscowości Bliżyn wynosi 5,31 km, wszystkie o nawierzchni ulepszonej.

Uzupełniający układ drogowy miejscowości Bliżyn stanowią ulice na bazie dróg gminnych w liczbie 13 o łącznej długości 10,567 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 6,871 km, a o nawierzchni gruntowej 3,694 km.

Ulice lokalne nie przenoszą większego ruchu.

Ogólna długość dróg publicznych (ulic) o nawierzchni twardej na obszarze miejscowości Bliżyn wynosi 12,2 km. Wskaźnik gęstości dróg twardych wynosi 1,16 km/km².

• Charakterystyka układu drogowego gminy

Podstawowy układ drogowy gminy scharakteryzowano w analizie powiązań zewnętrznych. Droga krajowa nr 42 przebiega w układzie wschód – zachód, na długości 10,2 km, posiada jezdnię bitumiczną o szerokości 7÷9m., szerokość w liniach rozgraniczających ok. 18,0 oraz utwardzone pobocza o szerokości 1÷2m., na długości ok.1,4 km przebiegające przez teren miejscowości gminnej obustronnie, a poza przemiennie po obu stronach drogi. Droga ta posiada klasę G (główną), na której znajdują się 2 mosty i 18 przepustów.

Sieć dróg powiatowych i gminnych jest nie jednorodna – większość dróg jest poza klasowych, tylko niewielka część posiada parametry dróg klasy technicznej L. Jest to droga powiatowa nr 0437T Samsonów – Szałas – Odrowążek – Wólka Plebańska – Niekłań – Boków – Hucisko, posiada parametry drogi klasy technicznej L, oraz drogi gminne Kucębów Górny, Mroczków Kapturów i początek ul. Zafabrycznej posiadają parametry dróg gminnych klasy technicznej L.

Tabela 26.

Wykaz dróg powiatowych

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Początek	Koniec
1.	0437T	Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska - Niekłań – Boków – Bucisko	Granica powiatu skarżyskiego – m. Szałas	m. Odrowążek
2.	0441T	Mroczków – Rędocin	Skrzyżowanie Bucisko drogą nr krajową nr 42	m. Rędocin
3.	0442T	Gostków – Gilów	Skrzyżowanie z drogą nr 0443T	Skrzyżowanie z drogą nr krajową nr 42
4.	0443T	Bliżyn – Ubyszów – Majdów	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	m. Majdów
5.	0444T	Wojtyniów – Wołów – Brzeście – Zagórze – Mostków	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą nr 0443T
6.	0445T	Wojtyniów – Jastrzębia – Łazik – Zbrojów	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą nr 0446T
7.	0446T	Bliżyn – Sorbin – Odrowążek	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą nr 0437T

8.	0447T	Nowy Odrowążek – Kopcie	Skrzyżowanie z drogą nr 0451T	Skrzyżowanie z drogą nr 0437T
9.	0448T	Stąporków – Pardołów – Świerczów – Nowki – Sorbin	m. Nowki – granica powiatu skarżyskiego	Skrzyżowanie z drogą nr 0446T
10.	0451T	Krasna – Gustawów – Nowy Odrowążek – Odrowążek	Granica powiatu skarżyskiego	Skrzyżowanie z drogą nr 0437T
11.	0452T	Krasna – Luta – Kucębów	Granica powiatu skarżyskiego	Skrzyżowanie z drogą nr 0437T
12.	0495T	Ubyszów – Brzask – Skarżysko Kamienna	Skrzyżowanie z drogą nr 0443T	Granica miasta Skarżysko Kamienna

Ważne znaczenie ma droga powiatowa nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odroważ – Wólka Plebańska - Niekłań – Boków – Hucisko przebiega w układzie północ – południe we wschodniej części gminy na długości 5,0 km., jako jedyna posiada jezdnie o szerokości 6,0 m., o nawierzchni bitumicznej, szerokości pasa drogowego 14,0 m i spełnia parametry drogi klasy technicznej L, skupia przy sobie niewielką ilość zabudowy. Łączy powiat kielecki z powiatem skarżyskim i koneckim.

Równie ważne znaczenie mają drogi powiatowe nr 0441T – Mroczków – Rędocin długości 5,0 km., i droga powiatowa nr 0443T Bliżyn – Ubyszów – Majdów, długości 5,235 km. łącząc gminę z woj. mazowieckim. Na swoim przebiegu poza terenami leśnymi charakteryzują się znaczną obudową trasy, posiadają nawierzchnie bitumiczną, szerokość pasa drogowego ok. 12,0 m. Pozostałe 9 odcinków dróg powiatowych ma znaczenie lokalne, łącząc Bliżyn z poszczególnymi sołectwami położonymi wewnątrz gminy, oraz miejscowości zlokalizowane na obrzeżach sąsiednich gmin.

Drogi te w większej części posiadają nawierzchnię bitumiczną o szerokości jezdni 4,5÷5,0 m, szerokość pasa drogowego 8÷12,0 m., a na terenach leśnych 4÷10,0 m.

Na drogach powiatowych znajduje się 8 mostów i 37 przepustów.

Uzupełniający układ stanowią drogi gminne występujące w liczbie 58 o łącznej długości 56,6 km. W tym o nawierzchni ulepszonej 43,63 km i gruntowej 12,97 km.

Wskaźnik gęstości dróg twardych wynosi 40,1 km/km².

Tabela 27.

Wykaz dróg gminnych

L.P	Przebieg drogi	Określenie odcinka	
		Początek	Koniec
1.	Bugaj – Brzeście	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42 w m. Bugaj	Skrzyżowanie z drogą nr 42 w m. Brzeście
2.	Brzeście – Bliżyn	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42
3.	Zagórze - Ubyszów	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T	Granica lasu
4.	Wołów przez wieś	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 28

*Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bliżyn (2010)
wraz ze zmianą Nr 2 Studium...*

5.	Jastrzębia przez wieś	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0445T	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0445T
6.	Gostków Górny - Gilów	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0442T	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 9
7.	Górki – Gilów	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Granica wsi Górki
8.	Gilów przez wieś	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą powiatową 0442T
9.	Górki – Barwinek – Mroczków	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.6	Skrzyżowanie z drogą wewnętrzną w m. Mroczków
10.	Mroczków Kapturów	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0441T	Granica lasu
11.	Płaczków – Pięty	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Stacja kolejowa w m. Sołtyków
12.	Kucebów Dolny – Kucebów Odcinek	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0452T	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.13
13.	Kucebów Odcinek	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.12	Granica lasu
14.	Odrawążek Nowy przez wieś	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0451T	Granica lasu
15.	Ul. Zafabryczna – Henryków - Drożdżów	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0445T	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0446T w m. Drożdżów
16.	Sobótka	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0441T	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.55
17.	Górki – Górki Olszyny	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.9
18.	Górki za torami	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.17
19.	Nowki przez wieś	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0448T	Granica lasu
20.	Kucebów Borek	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.12	Granica gminy
21.	Kucebów Górny	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0437T	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.12
22.	Kopcie do wsi	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0437T	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.23
23.	Kopcie przez wieś	Granica lasu	Granica lasu
24.	Kopcie do leśniczówki	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.23	Granica lasu
25.	Ubyszów Płatki	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0443T	Granica posesji
26.	Brzeście Górne – Mostków	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0443T
27.	Zagórze przez wieś	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T
28.	Wołów Cyganów – Wołów	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.4	Granica lasu
29.	Ul. Leśna	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0445T	Granica lasu
30.	Ul. Boczna	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0445T	Skrzyżowanie z ul. Zafabryczną
31.	Bliżyn ul. Opary – ul. Henryków	Skrzyżowanie z ul. Zafabryczną	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0446T

32.	Ul. Zafabryczna – ul. Henryków	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.15	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.31
33.	Drożdżów przez wieś	Skrzyżowanie z ul. Zafabryczną	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0446T
34.	Ubyszów Żabów	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0443T	Granica lasu
35.	Górki – Barwinek	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.9	Granica lasu
36.	Gilów – Górki	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0442T	Granica lasu
37.	Ul. Kudowskiego	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0446T
38.	Ul. Sobieskiego	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Do końca ulicy
39.	Ul. Towarowa	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Do kończ drogi (tereny kolejowe)
40.	Ul. Kamienna i ul. Podleśna	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Granica lasu
41.	Ul. Poprzeczna	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 40	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T
42.	Ul. Zgodna	Granica lasu	Koniec drogi (naprzeciw dworca PKP)
43.	Ul. Piaskowa	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T
44.	Ubyszów Szczurów	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0495T	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0443T
45.	Ul. 1-go Maja	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Granica posesji
46.	Ul. Szkolna	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Skrzyżowanie z ul. Piaskową
47.	Ul. VI Wieków Bliżyna	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42	Ośrodek Zdrowia
48.	Bugaj I	Granica lasu	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 1
49.	Brzeście II - Bliżyn	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 2	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 26
50.	Zagórze - Ubyszów	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 3	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0495T
51.	Wołów Skały – Wołów Cyganów	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 4	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 28
52.	Mostków	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 6	Koniec drogi
53.	Płaczków – Pięty I	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 11	Koniec zabudowań (koniec asfaltu)
54.	Sobótka I	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 16	Koniec drogi
55.	Sobótka II	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 54	Koniec drogi
56.	Zagórze I	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0444T	Granica lasu
57.	Wołów Cyganów –Wołów I	Skrzyżowanie z drogą gminną lp. 28	Ciek wodny (granica lasu)
58.	Ul. Wąska	Skrzyżowanie z drogą gminną lp.42	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 42

Oprócz w/w dróg objętych ewidencją na terenie gminy Bliżyn funkcjonuje szereg odcinków dróg nie ujętych w ewidencji, a będących w zarządzie gminy. Należy do tej grupy m.in.:

- większość odcinków ulic na terenie Bliżyna.
- drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych o łącznej długości 106,20 km, w tym 2,27 km. o nawierzchni utwardzonej.

Wskaźnik gęstości dróg 75,31 km/km².

Większość dróg gminnych jest poza klasowych, tylko odcinek Kucebów Górny, Mroczków Kapturów i początkowy odcinek ul. Zafabrycznej spełnia warunki klasy technicznej L.

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy Bliżyn wynosi 229,3 km, w tym dróg o nawierzchni utwardzonej 92,8 km (40,47%), a o nawierzchni gruntowej 136,5 km (59,53%).

• Ocena warunków ruchu istniejącego

Podstawą do oceny warunków ruchu były wyniki pomiarów ruchu prowadzonych cyklicznie na drogach krajowych przez G.D.D.K. i A, Oddział Kielce. Natężenie ruchu na drodze krajowej jak i na drogach powiatowych do 2005 r. było umiarkowanie wzrastające.

Główne powody wzrostu ruchu na drogach w ostatnich latach to:

- przeniesienie mas transportowych kolei na drogi,
- gwałtowny wzrost motoryzacji indywidualnej,
- wzrost przedsiębiorczości prywatnej.

Droga krajowa nr 42 zgodnie z prognozą posiada rezerwy przepustowości i do 2015 r. nie będą przekroczone.

Drogi powiatowe posiadające znaczenie ponadlokalne i spełniające funkcje obsługi obszaru gminy, jak i drogi gminne spełniające podobne funkcje wymagają poszerzenia jezdni, ich wzmocnienia, poszerzenia koron dróg tj. uzyskania parametrów klasy dróg, do jakiej są zaliczone.

*Złoże piasków czwartorzędowych „Wołów” stanowiące przedmiot zmiany Nr 2 Studium... zlokalizowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie drogi powiatowej Nr 0444T, stanowiącej bezpośrednią obsługę komunikacyjną terenu złoża. *1*

2.11.2 Układ kolejowy

Przez teren gminy przebiega jednotorowa niezelektryfikowana linia kolejowa relacji Łódź Kaliska – Dębica nr 25 ze stacjami kolejowymi w Bliżynie i Sołtykowie oraz przystankiem osobowym w Gilowie. Jej długość w granicach gminy wynosi 8,5 km.

*1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

Bliskość węzła kolejowego Skarżysko Kamienna i jego dobre połączenie z Bliżynem, daje możliwości dotarcia koleją do niemal każdego dużego ośrodka w Polsce.

Z uwagi na znaczne ograniczenie przewozów pasażerskich jak i towarowych, jakie nastąpiło w ostatnich latach, linia ta ma stosunkowo niewielkie znaczenie dla obsługi komunikacyjnej gminy.

2.11.3 Komunikacja zbiorowa

Obszar gminy obsługiwany jest przez masową komunikacją pasażerską przez: PKS Ostrowiec Świętokrzyski, PKS Końskie, MKS Skarżysko Kamienna, oraz prywatnych przewoźników prowadzących zarobkowy przewóz osób na i przez teren gminy.

PKS Ostrowiec Świętokrzyski wykonuje kursy:

- Ostrowiec Świętokrzyski – Skarżysko Kamienna – Bliżyn – Końskie – Łódź
- Przemyśl – Rzeszów – Sandomierz – Skarżysko Kamienna – Bliżyn – Końskie Poznań
- Ostrowiec Świętokrzyski – Skarżysko – Kamienna - Bliżyn – Końskie – Wrocław

PKS Końskie wykonuje kursy:

- Końskie – Stąporków – Bliżyn – Skarżysko Kamienna
- Częstotliwość kursów – 1 dziennie

Ważną rolę w obsłudze komunikacyjnej ludności gminy pełnią prywatni przewoźnicy prowadzący zarobkowy przewóz osób w ilości 8, łącząc ze sobą powiaty, gminy i sołectwa.

Trasy przewozów to:

- Kielce – Szałas – Bliżyn – Skarżysko Kamienna
- Skarżysko Kamienna – Bliżyn – Majdów - Ciechostowice
- Skarżysko Kamienna – Bliżyn – Majdów – Szydłowiec
- Kielce – Szałas – Stąporków
- Skarżysko Kamienna – Bliżyn – Stąporków – Końskie

Częstotliwość kursów dostosowana jest do potrzeb ludności.

Najkorzystniejsze połączenia z siedzibą władz gminnych mają sołectwa położone przy drodze krajowej nr 42 (Bugaj, Brzeście, Wojtyniów, Gilów, Górki, Płaczków), a następnie przy drodze powiatowej nr 0443T (Gostków, Ubyszów), powiatowej nr 0441T (Mroczków, Rędocin), powiatowej nr 0446T (Drożdżów, Zbrojów, Sorbin, Odrowążek). Sołectwa położone wzdłuż drogi krajowej nr 42 mają najkorzystniejsze połączenia z innymi sołectwami, gminami i powiatami.

Przystanki autobusowe są skromnie wyposażone za wyjątkiem przystanków zlokalizowanych przy drodze krajowej nr 42, oraz powiatowej nr 0437T, które posiadają zatoki i wiaty przystankowe.

2.11.4 Stan i zaplecze motoryzacji

Motoryzacja w gminie jest rozwinięta powyżej średniej w województwie świętokrzyskim. Na koniec 2006 roku ilość pojazdów samochodowych wynosiła 4608 (538 poj. sam./1000 mieszkańców – średnia w województwie – 475,4 poj. samoch./1000 mieszkańców), samochodów osobowych było 3233 sztuki, co daje wskaźnik 367 sam. osob./1000 mieszkańców (średnia w województwie – 322 sam. osob./1000 mieszkańców) i ma tendencje wzrastającą.

Gmina wyposażona jest w następujące obiekty zaplecza motoryzacji:

- stacja PKN ORLEN i stacja paliwa gazowego LPG zlokalizowana w Wojtyniowie,
- małe warsztaty konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych, lakiernictwo pojazdowe, naprawa karoserii, wulkanizacja w Bliżynie (6), w Wojtyniowie (2), w Wołowie (1), Górki (1),
- warsztaty w zakresie blacharstwa samochodowego w Brześciu (3),
- sprzedaż detaliczna części do pojazdów samochodowych w Mroczkowie (2),

Brak jest wydzielonych parkingów przydrożnych.

2.11.5 Ogólna ocena układu komunikacyjnego (uwarunkowania rozwoju)

Układ drogowy Bliżyna oparty jest głównie na drodze krajowej nr 42 i w najbliższych latach spełni wymagania wzrastającego ruchu pod warunkiem zapewnienia miejsc postojowych w rejonie występowania usług.

Główny element układu - droga krajowa nr 42 przebiegająca przez środek gminy i skupiająca wzdłuż swojego przebiegu znaczną część zabudowy, powoduje zagrożenie i uciążliwość dla ruchu pieszego. Jest w dobrym stanie technicznym, ale nie ma odpowiednich do swej klasy technicznej parametrów. Jako droga klasy technicznej G, posiada liczne włączenia do ruchu, co dla tej klasy drogi jest niedopuszczalne, jest również powodem ograniczenia rozwoju miejscowości gminnej. Aby uniknąć częstych włączeń do drogi klasy G, należy wybudować obwodnicę miejscowości, która wyprowadzi wzmożony ruch samochodów ciężarowych (tirów) poza tereny zabudowane i możliwość rozwoju Bliżyna.

Wybrane drogi powiatowe służące powiązaniom zewnętrznym powinny być dostosowane do swojej klasy technicznej (L).

Można stwierdzić, że tylko jedna droga powiatowa realizuje funkcje dla tej kategorii dróg. Drogi gminne w przeważającej części posiadają słabe nawierzchnie, zbyt wąskie jezdnie, braki w poboczach, odwodnieniu. Gęstość dróg jest na ogół wystarczająca. Poprawa stanu technicznego na niektórych drogach powiatowych i gminnych usprawni przemieszczanie się wewnątrz gminy i zwiększenie prędkości komunikacyjnej.

Komunikacja pasażerska publicznymi środkami lokomocji jest dostateczna tylko dla nielicznych wsi w gminie. Pozostałe miejscowości korzystają z usług prywatnych przewoźników.

2.12 Infrastruktura techniczna

2.12.1 Gospodarka wodna

Spośród 23 sołectw z terenu gminy aktualnie do wszystkich miejscowości jest doprowadzony wodociąg, poza sołectwem Rędocin, leżącym w północnej części gminy.

W chwili obecnej gmina Bliżyn zaopatrywana jest w wodę z dwóch ujęć wody za pomocą wodociągów grupowych: Bugaj i Gostków – Bliżyn.

Charakterystyka poszczególnych wodociągów

1. Wodociąg „Gostków - Bliżyn”

Podstawowym ujęciem wody dla gminy Bliżyn jest ujęcie w Gostkowie, zaopatrujące w wodę, następujące wsie: Bliżyn, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Jastrzębia, Kopcie, Kucębów, Mroczków, Nowki, Odrowążek, Nowy Odrowążek, Płaczków, Sobótka, Sorbin, Ubyszów, Pięty, Sołtysów, Wojtyniów, Zbrojów.

Źródłem wody dla wodociągu grupowego „Gostków – Bliżyn” są dwie studnie głębinowe, wiercone zlokalizowane w miejscowości Gostków:

- **Studnia nr 2** – zasadnicza, wykonana w 1994 r., posiadająca głębokość 105 m i wydajność eksploatacyjną $Q_e=120 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $S_e=3,2 \text{ m}$.
- **Studnia nr 1** – awaryjna, odwiercona w 1966 r., posiadająca głębokość 92,5 m i wydajność eksploatacyjną $Q_e=120 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $S_e=16 \text{ m}$.

Zasoby eksploatacyjne ujęcia w wysokości $Q_e=120 \text{ m}^3/\text{h}$ zostały zatwierdzone w kategorii B decyzją znak: OŚ.II.8538/61/83/84 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 marca 1984r..

Gmina Bliżyn posiada aktualne pozwolenie wodnoprawne znak: OŚ.I.-6210/154/97 Wojewody Kieleckiego z dnia 20.08.1997 r. na pobór wody podziemnej z ujęcia w Gostkowie dla potrzeb wodociągu grupowego „Gostków” w ilości:

$$Q_{\text{dob } \text{śr}} = 2078 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{dob } \text{max}} = 2587 \text{ m}^3/\text{dobę} = 107,9 \text{ m}^3/\text{h}$$

$Q_{\text{godz. max}} = 120 \text{ m}^3/\text{h}$ tj. do wysokości zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia z przeznaczenie do zaopatrzenia w wodę następujących miejscowości: Bliżyn, Gostków, Gilów, Drożdżów, Górki, Ubyszów, Pięty, Płaczków, Sobótka, Sołtysów, Mroczków, Wojtyniów, Jastrzębia, Zbrojów, Sorbin i Nowki. Zgodnie z w/w pozwoleniem wodnoprawnym okres eksploatacji ujęcia ważny jest do 2015 r.

Druga decyzja Nr ROS.IX-6210/188/98 Wojewody Kieleckiego z dnia 03.09.1998 r. rozszerza zakres miejscowości korzystających z wodociągu „Gostków” tj. Odrowążek, Nowy Odrowążek, Kopcie i Kucębów.

Woda ujmowana z ujęcia w Gostkowie pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym odpowiada wymogom sanitarnym i jest zdatna do picia bez uzdatniania.

Obok ujęcia wody wybudowana została stacja wodociągowa, na której terenie znajdują się dwa zbiorniki wyrównawcze, każdy o pojemności $V=300 \text{ m}^3$. Ze zbiorników, poprzez hydrofornię, pompami II stopnia woda podawana jest do wsi Gostków Górny i Ubyszów. Pozostała część miejscowości podłączonych do wodociągu grupowego „Gostków-Bliżyn” zaopatrywana jest w wodę ze zbiorników wyrównawczych w sposób grawitacyjny.

Ujęcie wody w Gostkowie posiada ustanowioną strefę ochrony: bezpośredniej o wymiarach 35 m x 20 m, pośredniej wewnętrznej w kształcie elipsy w odległości min. 101 m od obudowy studni i zbiorników wyrównawczych oraz pośredniej zewnętrznej w kształcie koła o promieniu 913 m od obudowy studni 1.

2. Wodociąg „Bugaj”

Ujęcie wody w Bugaju służy głównie do zaopatrzenia w wodę miasta Skarżysko Kamienna. Z tego ujęcia zaopatrywane są również następujące miejscowości z gminy Bliżyn: Wołów, Bugaj, Brzeście i Zagórze.

Ujęcie wody składa się z trzech studni głębinowych, z których eksploatowana jest tylko jedna z nich. Eksploatacja dwóch pozostałych wymaga budowy stacji uzdatniania wody. Jednostką administrującą wodociągiem i ujęciem „Bugaj” jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Skarżysku Kamiennej. Zgodnie z Decyzją znak OS.II-6223/12/03 Starosty Skarżyskiego z dnia 23.10.2003 r. zostało udzielone pozwolenie wodnoprawnego na pobór wody dla studni nr 1 ujęcia „Bugaj”, które ważne jest do 31.12.2013 r.. Ujęcie Bugaj posiada zatwierdzone zasoby dyspozycyjne w kategorii „B”, zgodnie z Decyzją Głównego Geologa Kraju KDH/013/5339/88 z dnia 22.04.1988 r.. Eksploatowana studnia posiada wydajność eksploatacyjną $Q_e=280 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $S_e=7,0-18 \text{ m}$.

Ujęcie wody Bugaj posiada strefę ochrony bezpośredniej o wymiarach 21,6 m x 36 m. Z uwagi na izolację podłoża i związany z tym czas przesiąkania zanieczyszczeń z powierzchni do warstwy wodonośnej wykazano brak potrzeby ustanawiania strefy ochrony pośredniej od ujęcia.

3. Wodociąg „Majdów” – należący do gminy Szydłowiec, który zaopatruje na terenie gminy Bliżyn przysiółek Ubyszów Płatków leżący w północnej części sołectwa Ubyszów.

Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych: nr 2 – zasadniczej, nr 1 – awaryjnej i budynku stacji uzdatniania wody. Zarządzającym ujęciem wody „Majdów” i siecią wodociągową jest Spółka z o.o. „Wodociągi i kanalizacja” w Szydłowcu. Studnia zasadnicza o głębokości 118,0 m p.p.t. i wydajności eksploatacyjnej $Q_e=62 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $S_e=3,5 \text{ m}$ i $R_e=101,0 \text{ m}$. Studnia awaryjna o głębokości 117,5 m p.p.t. i wydajności eksploatacyjnej $Q_e=31,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S_e=5,9 \text{ m}$ i $R_e=250 \text{ m}$.

Decyzją znak: RO-6223-WPz-3-2/04 Starosty Szydłowieckiego z dnia 22.12.2004 r. zostało udzielone pozwolenie wodnoprawne do dnia 22.12.2014 r. na pobór wody z ujęcia „Majdów”, zlokalizowanego na terenie sołectwa Ubyszów – gmina Bliżyn.

Wokół obydwu studni wchodzących w skład ujęcia wody w Majdowie w/w decyzja ustanawia strefę ochrony bezpośredniej o promieniu 8 m od zarysu obydwu studni.

2.12.2 Retencja wodna

Na terenie gminy Bliżyn znajduje się bardzo mało zbiorników wód powierzchniowych. W chwili obecnej, na obszarze objętym opracowaniem znajduje się staw w rejonie Sołtyków-Pięty i staw – Bunkier.

Pod koniec maja 2002 r. podczas powodzi, został zniszczony sztuczny zbiornik - Zalew Bliżyński w dolinie rzeki Kamiennej, który był własnością Kieleckiej Fabryki Farb i Lakierów w Bliżynie. W najbliższy czasie planuje się odbudowę zniszczonego zalewu zgodnie z koncepcją programowo-przestrzenną „Zbiornik wody na rzece Kamiennej w miejscowości Bliżyn” z września 2005 r.. Z koncepcji wybrano wariant I charakteryzujący się odbudową istniejącej konstrukcji jazu oraz powiększeniem powierzchni zbiornika w części zachodniej. Parametry techniczne projektowanego zbiornika, zaproponowane w koncepcji, różnią się od wersji przed zniszczeniem:

- projektowana max pojemność 184,0 tys. m³ (poprzednio 93 tys. m³),
- projektowana max powierzchnia 9,3 ha (poprzednio około 7 ha),
- rzędna piętrzenia 256,50 m n.p.m. (poprzednio 256,40 m n.p.m.).

Powyższe dane projektowe łącznie z zagospodarowaniem terenu wokół zbiornika z pełną infrastrukturą techniczną zostały uwzględnione w Studium, zgodnie z zatwierdzonym projektem budowlanym i udzielonym pozwoleniem na budowę – decyzją Nr 41/08 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 22 sierpnia 2008 r. na przedsięwzięcie inwestycyjnego pn. „Odbudowa i rozbudowa Zalewu Bliżyńskiego na rzece Kamiennej w Bliżynie”.

W celu uregulowania stosunków wodnych, mających na celu m.in.:

- magazynowanie wody i nawadnianie okolicznych terenów w okresach suchych,
- regulację przepływów w okresach podwyższonych stanów wody w rzece,
- zahamowanie odpływu wody z dorzecza,
- zahamowanie w obrębie doliny erozji dennej i bocznej oraz utrzymanie naturalnej retencji,

konieczne jest wybudowanie dodatkowych zbiorników wodnych.

Powyższe funkcje będą spełniały zbiorniki ujęte w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego” z lipca 2006 r.. Projektowane zbiorniki będą miały następujące parametry:

Przewidywany do realizacji przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego:

1. **zbiornik wodny Wołów** projektowany w miejscowości Wołów,

- maksymalna pojemność zbiornika $V_{\max}=927$ tyś. m^3 ,
- powierzchnia zbiornika $A=33,7$ ha,
- maksymalna głębokość zbiornika $h_{\max}=3,5$ m,
- maksymalny poziom piętrzenia $MaxPP=248,75$ m n.p.m.,
- normalny poziom piętrzenia $NPP=248,00$ m n.p.m.,

Przewidywane do realizacji przez Samorząd Lokalny:

2. **zbiornik wodny Sołtyków** projektowany w miejscowości Mroczków,

- maksymalna pojemność zbiornika $V_{\max}=163$ tyś. m^3 ,
- powierzchnia zbiornika $A=5,6$ ha,
- maksymalna głębokość zbiornika $h_{\max}=4,0$ m,
- maksymalny poziom piętrzenia $MaxPP=275,50$ m n.p.m.,
- normalny poziom piętrzenia $NPP=275,00$ m n.p.m.,

3. **zbiornik wodny Mroczków** projektowany w miejscowości Mroczków i Górki,

- maksymalna pojemność zbiornika $V_{\max}=60$ tyś. m^3 ,
- powierzchnia zbiornika $A=2,4$ ha,
- maksymalny poziom piętrzenia $MaxPP=265,75$ m n.p.m.

Proponowany również do realizacji przez Samorząd Lokalny w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”, **zbiornik wodny Górki-Gilów**, ze względu na objęcie obszaru jego lokalizacji ochroną w ramach **specjalnego obszaru ochrony siedlisk – “Uroczysko Pięty”**, nie został włączony do studium.

Zbiorniki retencyjne mają niezwykle ważne znaczenie dla gromadzenia wody w okresach suszy, jak również dla przyjęcia nadmiernych przepływów w rzekach w czasie deszczów nawalnych lub roztopów, dzięki czemu można zapobiec powodzi. Zwalnia się też prędkość przepływu wody w korycie rzeki, dzięki czemu zapobiegnie się erozji dennej i bocznej doliny cieków. Na terenach otaczających zbiorniki niewątpliwie poprawi się mikroklimat i stosunki wodne w glebie. Zagospodarowanie tych obszarów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe zwiększy atrakcyjność gminy nie tylko dla jej mieszkańców, ale również dla całego województwa.

2.12.3 Gospodarka ściekowa

Gmina Bliżyn nie posiada systemu kanalizacji zbiorczej i gminnej oczyszczalni ścieków. W chwili obecnej na fragmencie terenu zabudowanego w miejscowości Bliżyn istnieje nieczynna kanalizacja sanitarna, o długości około 1 km, podłączona do nieczynnej oczyszczalni ścieków,

znajdującej się na terenie Zakładów Farb i Lakierów „Polifarb” w Bliżynie. W celu ochrony czystości rzeki i jej utrzymania niezbędna jest budowa systemu kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, zakończonego oczyszczalniami ścieków, który zapobiegnie degradacji środowiska naturalnego.

W zakresie kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków Rozporządzeniem Nr 95/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 27 października 2005r. wyznaczona została aglomeracja Bliżyn, w zakresie równoważnej liczby mieszkańców RLM=8 810, z oczyszczalnią ścieków w Wojtyniowie, obejmującej następujące miejscowości z terenu gminy Bliżyn: Bliżyn, Brzeście, Bugaj, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Jastrzębia, Kopcie, Kucębów, Mroczków, Nowy Odrowążek, Odrowążek, Płaczków, Sobótka, Sorbin, Ubyszów, Wojtyniów, Wołów, Zagórze i Zbrojów.

Opracowana została koncepcja programowa „Kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla gminy Bliżyn”, która obejmuje tereny istniejącej i projektowanej zabudowy znajdującej się w granicach administracyjnych gminy. Koncepcja przewiduje następujące warianty:

- Wariant I – to taki układ sieci kanalizacyjnej, który pozwoli na odprowadzenie ścieków z całej gminy na przewidywaną oczyszczalnię ścieków na terenie gminy Bliżyn. Oczyszczalnia ta położona byłaby na prawym brzegu rzeki Kamiennej, w rejonie wsi Wojtyniów.
- Wariant II – to dwa niezależne układy sieci kanalizacyjnej: jeden z odprowadzeniem ścieków na oczyszczalnię zlokalizowaną na terenie gminy Bliżyn – dla miejscowości zaopatrywanych w wodę z ujęcia w Gostkowie i drugi z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji miasta Skarżysko-Kamienna – dla miejscowości zaopatrywanych w wodę z ujęcia „Bugaj”, tzn. Brześcia, Bugaja, Zagórze i Wołowa.
- Wariant III - układ sieci kanalizacyjnej odprowadzający ścieki z terenu całej gminy Bliżyn do kanalizacji miasta Skarżysko-Kamienna i poprzez tę kanalizację na oczyszczalnię w Skarżysku.

Na podstawie powyższej koncepcji, gmina Bliżyn wybrała wariant I i podjęła działania inwestycyjne zmierzające do budowy oczyszczalni ścieków w Wojtyniowie i budowy systemu kanalizacji sanitarnej - zbiorczej. Przewidziany został układ grawitacyjno-pompowego z wybudowaniem szeregu pompowni sieciowych. Zgodnie z bilansem ścieków sporządzonym dla celów wymiarowania sieci kanalizacyjnej, na przewidywaną oczyszczalnię ścieków w Wojtyniowie dopływać będzie docelowo z całej gminy $Q_{\max}=68,2$ l/s ścieków rzeczywistych. Na wody przypadkowe i infiltracyjne, a także ze względu na konieczność przewietrzania kanałów doliczono dodatek w wysokości 100% ścieków rzeczywistych.

Należy dodać, że poza projektowanym układem sieci kanalizacyjnej mogą znajdować się pojedyncze gospodarstwa lub posesje, które są bardzo oddalone od jednostek osadniczych. W takich przypadkach mogłoby się okazać nieekonomiczne prowadzenie do nich kanalizacji sieciowej. Wówczas nie wyklucza się wykorzystania innych rozwiązań technicznych wraz z budową np. przydomowych oczyszczalni, w uzasadnionych ekonomicznie przypadkach. Nie wyklucza się możliwości odłączenia sołectw: Bugaj, Brzeście, Zagórze i Wołów od projektowanego układu

kanalizacyjnego i przyłączenia ich bezpośrednio do istniejącej sieci kanalizacyjnej miasta Skarżyska-Kamiennej.

Charakterystyka projektowanej oczyszczalni

Projektowana oczyszczalnia ścieków zlokalizowana będzie na prawym brzegu rzeki Kamiennej, w rejonie wsi Wojtyniów, w południowo-wschodniej części gminy Bliżyn. Teren przeznaczony pod oczyszczalnię należy do Gminy Bliżyn. Odbiornikiem ścieków z projektowanej oczyszczalni będzie rzeka Kamienna, przepływająca wzdłuż północnej granicy terenu planowanego pod lokalizację tej inwestycji.

Projektowana oczyszczalnia ścieków w Wojtyniowie będzie pracowała w systemie mechaniczno-biologicznym oczyszczania ścieków.

Oczyszczalnia ścieków składać się będzie z:

- a) części mechanicznej;
 - zbiornik uśredniający z punktem zlewnym ścieków dowożonych i pompownią ścieków,
 - stacja mechanicznego oczyszczania ścieków z sitem mechanicznym i piaskownikiem,
 - komora pomiarowa,
- b) części biologicznej;
 - komora zasuw reaktora,
 - reaktory AWAS – SBR,
- c) części osadowej;
 - zagęszczacz osadu
 - instalacja mechanicznego odwadniania osadu,
 - instalacja higienizacji osadu wapnem,
 - plac do składowania osadu
- d) obiektów towarzyszących;
 - budynek techniczno-socjalny obsługi ze stacją dmuchaw oraz stacją odwadniania i higienizacji osadu,
 - agregat prądotwórczy.

Gmina jest w trakcie opracowania projektu budowlanego „Oczyszczalni ścieków w miejscowości Wojtyniów i kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Wojtyniów i Bliżyn”. W pierwszym etapie proponuje się również budowę dwóch reaktorów AWAS SBR. Dobudowę dwóch kolejnych po wykonaniu kanalizacji dla całej gminy. Etapowanie budowy oczyszczalni ścieków w znaczny sposób ograniczy koszty inwestycyjne i eksploatacyjne w pierwszych latach jej pracy. Przyjęta technologia oczyszczania ścieków umożliwi pracę oczyszczalni ze znacznym (nawet 40 %) udziałem ścieków dowożonych.

2.12.4 Kanalizacja deszczowa

Obecnie część miejscowości Bliżyn posiada kanalizację deszczową w ulicach Sobieskiego i Rudowskiego, która odprowadza wody deszczowe za pośrednictwem podczyszczalni ścieków deszczowych do rzeki Kamiennej.

Podczyszczania ścieków deszczowych składa się z:

- komory rozdzielczej z przelewem burzowym,
- osadnika,
- separatora substancji ropopochodnych,
- rurociągu obejściowego urządzeń wód z przelewu burzowego.

Decyzją Nr OS.II-6223/7/04 Starosty Skarżyskiego z dnia 13.10.2004 r. wydano pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie oczyszczonych wód deszczowych do rzeki Kamiennej oraz wykonanie wylotu wód deszczowych do Zalewu Bliżyńskiego, wraz z wykonaniem urządzeń podczyszczających.

Na terenie sołectwa Bugaj projektowana jest budowa kanalizacji deszczowej na odcinku o długości ok. 660 m.

2.12.5 Ciepłownictwo

Na terenie gminy Bliżyn w chwili obecnej nie ma kotłowni miejskiej. Działają tylko lokalne ciepłownie ogrzewające szkoły (3 gazowe i jedna węglowa), zlokalizowane w sołectwach: Bliżyn, Mroczków, Odrowążek i Sorbin. Budynki w gospodarstwach domowych są ogrzewane z indywidualnych kotłowni, najczęściej opalanych węglem, gazem i olejem.

2.12.6 Gospodarka odpadami stałymi

Zbiórką odpadów komunalnych objętych jest 100% mieszkańców gminy. Zasady gospodarowania odpadami w gminie reguluje między innymi uchwała Rady Gminy z dnia 30 sierpnia 2007 r. Nr VIII/48/2007 w sprawie regulaminu utrzymania czystości na terenie gminy.

W „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego (na lata 2007-2011)” obszar województwa świętokrzyskiego został podzielony na 4 rejony: centralny, południowo-zachodni, północny i południowo-wschodni. Gmina Bliżyn położona jest w północnym rejonie gospodarki odpadami, określonymi w powyższym Planie.

Gmina Bliżyn nie posiada składowiska odpadów na swoim terenie i należy do Międzygminnego Związku „Utylizator”. Prowadzona selektywna zbiórka odpadów obejmuje: szkło, makulaturę, tworzywa sztuczne, zużyte baterie i przeterminowane leki. Co kwartał odbierane są od mieszkańców odpady wielkogabarytowe i niebezpieczne, na koszt gminy. Na jednego mieszkańca

gminy przypada produkcja odpadów wysokości ok. 0,9 m³/a. Odpady są wywożone przez firmę „Almax” ze Skarżyska Kamiennej, która dostała zezwolenie od Wójta Gminy na wywóz do sortowni.

2.12.7 Gazyfikacja

Na terenie gminy Bliżyn zgazyfikowanych jest 14 sołectw: Bliżyn, Bugaj, Brzeście, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Płaczków, Mroczków, Ubyszów, Wojtyniów, Zbrojów, Sorbin, Wołów (sołectwa Sorbin i Wołów zgazyfikowane są w bardzo małym zakresie). Długość sieci gazociągowej średnioprężnej wynosi 50,31 km, a przyłączy jest 742 szt.. Liczba odbiorców w całej gminie sięga 1138 gospodarstw domowych. Gaz do odbiorców doprowadzony jest pod ciśnieniem średnim.

W miejscowości Bliżyn, przy ulicy Szydłowieckiej znajduje się stacja redukcyjna gazu I^o. Przez teren Gminy przebiega wysokoprężny gazociąg DN350 CN 4,0 relacji Lubienia-Końskie.

2.12.8 Elektroenergetyka

Gmina Bliżyn nie posiada na swoim terenie obiektów, zakładów wytwarzających energię elektryczną. Teren ten zasila krajowa energetyka poprzez sieci, które na tym obszarze obsługuje RZE Skarżysko-Kamienna oraz RZE Końskie. Podział taki wynika z faktu, że rejony według „energetyki” nie pokrywają się z podziałem administracyjnym, co podyktowane jest względami techniczno – ekonomicznymi.

Przez niewielki fragment terenu gminy Bliżyn w zachodniej jej części przebiega linia wysokiego napięcia 220 kV relacji Kielce-Rożki, nie stanowiąca obsługi elektroenergetycznej gminy Bliżyn.

Główną linią zasilającą gminę Bliżyn jest linia 110 kV relacji Bór-Szydłowiec- Stąporków. W wymienionych miejscowościach znajdują się główne punkty zasilania, które transformują napięcie do sieci 15kV. Z GPZ-tów wyprowadzonych jest szereg linii z odgałęzieniami i odczepami, napowietrznych i częściowo kablowych (na terenie Skarżyska-Kamiennej), zasilających stacje transformatorowe w miejscach odbioru mocy. Pewność zasilania poszczególnych stacji na terenie omawianej jednostki administracyjnej jest uzależniona od stabilności zasilania głównych magistralnych linii przesyłowych 15 kV. Z uwagi na fakt, że występują tu duże skupiska odbiorców w określonych obszarach, odległości między stacjami transformatorowymi są małe. Dzięki temu długości linii nie powodują spadków napięć, a ich awaryjność jest mniejsza. Łatwiejsze staje się ich utrzymanie czy lokalizacja uszkodzeń. Jeśli dodatkowo weźmiemy pod uwagę, że gmina Bliżyn obsługiwana jest przez dwa RZE to możemy przyjąć, że ryzyko przerw w zasilaniu jest małe.

Na obszarze objętym opracowaniem, obsługiwanym przez RZE w Skarżysku-Kamiennej, czynnych jest 48 stacji transformatorowych o łącznej mocy znamionowej 6317 kVA, z czego:

- na terenie miejscowości gminnej pracuje 10 stacji o łącznej mocy transformatorów – 1649 kVA, tj. około 26,78 % całej mocy zainstalowanej, i tak pracują: 1 stacja o mocy 400 kVA, 3 stacje o mocy 250 kVA, 1 stacja o mocy 160 kVA, 1 stacja o mocy 100 kVA, 3 stacje o mocy 63 kVA, 1 stacja o mocy 50 kVA;
- na terenach wiejskich pracuje 38 stacji o łącznej mocy transformatorów – 2898 kVA, tj. około 47,07 % całej mocy zainstalowanej, i tak pracują: 1 stacja o mocy 250 kVA, 3 stacje o mocy 160 kVA, 6 stacji o mocy 100 kVA, 16 stacji o mocy 63 kVA, 4 stacje o mocy 50 kVA, 3 stacje o mocy 40 kVA i 3 stacje o mocy 30 kVA;
- istnieje również 4 stacje tzw. „obce”, nie będące własnością RZE w Skarżysku-Kamiennej, o łącznej mocy transformatorów – 1610 kVA, tj. około 26,15 % całej mocy zainstalowanej.

Na obszarze objętym opracowaniem, obsługiwanym przez RZE w Końskich, czynnych jest 11 stacji transformatorowych o łącznej mocy znamionowej 826 kVA, i tak pracują: 2 stacje o mocy 160 kVA, 1 stacja o mocy 100 kVA, 1 stacja o mocy 75 kVA, 1 stacja o mocy 63 kVA, 4 stacje o mocy 50 kVA, 1 stacja o mocy 40 kVA i 1 stacja o mocy 30 kVA.

Przebiegające przez teren gminy Bliżyn linie elektroenergetyczne, powodują ograniczenia lokalizacyjne w pasie terenu na trasie ich przebiegu, w odległościach:

- od linii 220kV – 25,0 m, po obu stronach linii;
- od linii 110 kV – 20,0m, po obu stronach linii;
- od linii 15 kV – 7,5,0m po obu stronach linii.

W uzasadnionych przypadkach odległości te, za zgodą i na warunkach zarządcy sieci mogą być zmniejszone.

Na terenie gminy brak jest urządzeń i instalacji do wytwarzania alternatywnej energii odnawialnej.

Szacunkowy bilans mocy

Poniżej przedstawiono zużycie energii w roku 2007r w zależności od rodzaju odbiorcy i „rejonu”. Odbiorcy korzystają z następujących taryf:

- taryfa B – przedsiębiorcy przyłączeni do sieci średniego napięcia;
- taryfa C – przedsiębiorcy przyłączeni do sieci niskiego napięcia;
- taryfa G – gospodarstwa domowe przyłączone do sieci niskiego napięcia.

Tabela 28.

Szacunkowy bilans mocy

Rodzaj taryfy	Rodzaj odbiorcy	Rodzaj napięcia	Liczba odbiorców	Pobór energii MVh/a
Regionalny Zakład Energetyczny w Skarżysku Kamiennej				
Taryfa B	Odbiorca prywatny	Średnie	4 odbiorców	971
Taryfa C	Usługi	Niskie	218 odbiorców	2081
Taryfa G	Gospodarstwa domowe	Niskie	2909 odbiorców	3978
Regionalny Zakład Energetyczny w Końskich				
Taryfa B	Odbiorca prywatny	Średnie	1 odbiorca	141
Taryfa C	Usługi	Niskie	24 odbiorców	128
Taryfa G	Gospodarstwa domowe	Niskie	429 odbiorców	347

Tabela 29.

Stan ilościowy linii energetycznych

	RZE Skarżysko-Kamienna	RZE Końskie
dł. linii napowietrznych niskiego napięcia	87,7 km	17,6 km
dł. linii kablowych niskiego napięcia	3,1 km	0,56 km
dł. linii kablowych średniego napięcia	0,9 km	-
dł. linii napowietrznych średniego napięcia	46,5 km	22,5 km
liczba stacji trafo napowietrznych SN/NN	48 szt.	11 szt.
Liczba stacji trafo wewnętrznych SN/NN	2 szt.	-

Tabela 30.

Bilans mocy

Wyszczególnienie	Liczba obiektów	Moc szczytowa na 1 obiekt	Współczynnik jednoczesności	Moc odbiorców
Gospodarstwa rolne o pow. 1- 5 ha	3338	6 kW	0,3	6008 kW
Usługi i drobny przemysł	242	16 kW	0,5	1936 kW
Duże obiekty przemysłowe	5	80 kW	0,7	280 kW
				Razem 8224 kW

Powyższy bilans mocy wykonano dla aktualnych odbiorców przy uwzględnieniu ich zaopatrzenia w moc szczytową. W bilansie przyjęto średniej wielkości odbiorców w każdej grupie.

Dla „mocy czynnej” $P = 8\,224$ kW, „moc pozorna” wynosi:

$$S_n = 8224: \cos \Phi = 8224: 0,95 = 8\,657 \text{ kVA.}$$

Z inwentaryzacji dla terenu gminy Bliżyn wynika, że łączna moc transformatorów wynosi 7 143 kVA. Różnica pomiędzy teoretycznym wyliczeniem zapotrzebowania mocy a faktyczną mocą zainstalowaną w stacjach transformatorowych wynika:

- z oszczędnego korzystania z energii elektrycznej, niższego niż założono w wyliczeniach tabeli;
- ze stosowania energooszczędnych odbiorników, technologii (przedsiębiorcy);
- z blokady w przesyle potrzebnej mocy z powodu niedostosowania układu zasilania do potrzeb odbiorców.

2.12.9 Telekomunikacja

Gmina Bliżyn należy do terenu działania Oddziału Telekomunikacyjnego w Skarżysku Kamiennej. Na tym terenie gminy została wybudowana i włączona do sieci światłowodowej jedna cyfrowa, automatyczna centrala telefoniczna zlokalizowana w Bliżynie – centrala ma pojemność 704 numery, zajętych jest 668 numerów i obsługuje miejscowości: Bliżyn, Brzeście, Bugaj, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Henryków, Jastrzębia, Mroczków, Pięty, Płaczków, Rędocin, Sobótka, Sołtyków, Sorbin, Ubyszów, Wojtyniów, Wołów, Zagórze, Zbrojów;

Pozostały teren gminy obsługiwany jest przez centralę zlokalizowaną w miejscowości Odrowąż. Centrala ta ma pojemność 216 numerów, zajętych jest 174 numery i obsługuje miejscowości: Kopcie, Kucębów Dolny, Kucębów Górny, Odrowążek i Nowy Odrowążek.

Każda z tych central telefonicznych ma (w przypadku potrzeb) szybką techniczną możliwość podwojenia swojej pojemności numerycznej.

2.13 Aspekty obronności i bezpieczeństwa państwa w gminie Bliżyn

2.13.1 Potrzeby bezpieczeństwa państwa

Uwzględnienie potrzeb bezpieczeństwa państwa w zagospodarowaniu przestrzennym ma na celu przygotowanie i przeciwdziałanie zagrożeniom wewnętrznym, w szczególności przez zapewnienie warunków do:

- reagowania na:
 - zagrożenia zdrowia i życia ludzi,
 - katastrofy i klęski żywiołowe,
 - zagrożenia gospodarczego i ekonomicznego funkcjonowania państwa,
 - przestępczość i akty terroryzmu,
- ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- ochrony bezpieczeństwa powszechnego,
- wykonywania zadań z zakresu ochrony osób, obiektów, zabytków i urzędzeń,
- ochrony granic państwa,
- wykonywania zadań dotyczących uchodźców i azylantów.

2.13.2 Zagrożenia dla gminy

Ogólne zagrożenia gminy Bliżyn w czasie pokoju i działań wojennych to:

- skażenie promieniotwórcze (radiologiczne),
- skażenie toksyczne (środki chemiczne),
- pożary przestrzenne,
- zagrożenia powodziowe,
- oddziaływanie sił i środków militarnych.

Skażeniem promieniotwórczym może ulec obszar całej gminy w wyniku:

- awarii w elektrowniach jądrowych rozmieszczonych na terenie państw europejskich (szczególnie krajów sąsiednich),
- katastrof nuklearnych po awariach lub innych zdarzeniach w miejscach składowania broni jądrowej lub po uderzeniach tą bronią.

Nagle, niekontrolowane uwolnienie się toksycznych środków przemysłowych, przewożonych w cysternach samochodowych na trasach dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i innych – w przypadku awarii lub katastrofy może spowodować skażenie terenu i zagrożić ludności zamieszkałej w strefie 3,0 km po obydwu stronach tras komunikacyjnych.

Zagrożeniem pożarami przestrzennymi mogą być objęte gęsto zabudowane obszary w gminie, oraz obszary leśne. Na stopień zagrożenia pożarowego może mieć wpływ zwarta zabudowa sołectw.

Zagrożenie zalaniem po gwałtownych opadach deszczu występuje wzdłuż większych rzek i cieków wodnych na terenie gminy.

2.13.3 Stan obronności gminy

W zakresie budownictwa obronnego

Na obszarze gminy Bliżyn nie występują budowle ochronne typu schrony.

W zakresie zaopatrzenia w wodę

W chwili obecnej gmina jako jednostka odpowiedzialna za zaopatrzenie swoich mieszkańców w wodę pitną w warunkach specjalnych posiada studnie awaryjne zlokalizowane w miejscowościach:

- Gostków – przy głównym ujęciu wody dla Gminy Bliżyn - jedna zasadnicza, druga awaryjna – mogące pracować przemiennie.
- Bugaj – ujęcie dla części sołectw gminy Bliżyn.
- Bliżyn – 2 studnie na terenie byłego zakładu „Polifarb”.

W zakresie zabezpieczenia dóbr kultury

Na terenie gminy znajdują się obiekty dóbr kultury podlegające ochronie konserwatorskiej – wpisane do rejestru zabytków. Mają one opracowany Plan Ochrony Zabytków, z którego wynika stosowane ich zabezpieczenie i ochrona.

W zakresie alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń

Na terenie gminy Bliżyn funkcjonuje System Selektywnego Wywoływania (alarmowania) ludności o zagrożeniach czasu „P” jak i wojny, zainstalowany w 4 jednostkach OSP: Bliżyn, Mroczków, Nowy Odrowążek, Sorbin.

Do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego włączone są 2 jednostki OSP: Bliżyn i Sorbin.

Rozmieszczone na terenie gminy syreny alarmowe są sterowane drogą radiową.

Zabezpieczają one w 99 % potrzeby w zakresie ostrzegania i alarmowania ludności gminy.

3 Bariery i predyspozycje rozwoju

Analiza stanu gminy, przeprowadzona w poszczególnych grupach tematycznych została zakończona sprecyzowaniem uwarunkowań rozwoju w formie zagrożeń i szans rozwojowych.

Zagrożenia, to:

- ograniczenia uniemożliwiające pożądane zmiany, wynikające ze złej sprawności funkcjonowania układów przestrzennych bądź infrastruktury oraz trudności w wykorzystaniu możliwości tkwiących w rezerwach materialnych i intelektualnych,
- czynniki hamujące tempo przeobrażeń oddziałujące na całą gminę lub na jej elementy,
- powstające zniekształcenia w zagospodarowaniu przestrzennym, powodujące zakłócenia w prawidłowym funkcjonowaniu układów osadniczych i w ich harmonijnym rozwoju.

Szanse, to:

- stan posiadany, mierzony walorami środowiska przyrodniczego, kulturowego i społecznego oraz jakością funkcjonowania struktur życia społecznego i gospodarczego,
- położenia w stosunku do głównych tras komunikacyjnych drogowych i kolejowych,
- stymulatory materialne i psychospołeczne w postaci ofert, wsparcia finansowego, stworzenia warunków działania bodźców i dostępnych informacji,
- czynniki przyspieszające pożądane przeobrażenia oddziałujące na sposób wykorzystania i zarządzania, a także otwarcie na pozytywne wpływy otoczenia.

Przeciwstawianie się zagrożeniom i wykorzystywanie szans, prowadzi do wyznaczenia celów i kierunków rozwoju.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa politykę przestrzenną gminy.

3.1 Główne uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Bliżyn położona jest w prowincji geograficznej Wyżyny Małopolskiej i w podprowincji Wyżyny Kieleckiej. Wchodzi ona w obręb następujących mezoregionów: Garbu Gielniowskiego, Płaskowyżu Suchedniowskiego oraz Gór Świętokrzyskich.

Gmina posiada wysoką pozycję w krajowym i regionalnym systemie przyrodniczym.

Znajduje się w obrębie następujących systemów przyrodniczych:

- cała gmina znajduje się w obrębie: Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego, Suchedniowsko-Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,

- część gminy znajduje się w obrębie specjalnego obszaru ochrony siedlisk – „Lasy Suchedniowskie” i specjalnego obszaru ochrony siedlisk – „Dolina Krasnej”, oraz projektowanych specjalnych obszarów ochrony siedlisk – „Dolina Czarnej”, „Lasy Skarżyskie” i „Uroczysko Pięty”,
- część południowa i centralna gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 415 - Górna Kamienna,
- przez teren gminy przebiega węzeł ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym tzw. Obszar Świętokrzyski.

Do podstawowych uwarunkowań zewnętrznych rozwoju zalicza się także dogodne powiązania komunikacyjne.

Gmina Bliżyn położona jest na trasie drogi krajowej nr 42 Namysłów – Radomsko– Końskie – Bliżyn – Skarżysko Kamienna – Rudnik i głównie poprzez tą drogę i dalej poprzez dobre połączenie z drogą międzynarodową E-7 Gdańsk – Warszawa – Kraków – Chyżne, gmina Bliżyn posiada dobre połączenia z pozostałymi rejonami Polski. Droga ta wyznacza główną oś komunikacyjną gminy na kierunku wschód-zachód.

Głównymi węzłami rozrządowymi ruchu są:

- Kielce na południu, łączy gminę z południowymi obszarami Polski i szlakami międzynarodowymi,
- Skarżysko Kamienna, łączy gminę z północnymi, zachodnimi i północno-wschodnimi obszarami Polski.

Połączenie z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi odbywają się następującymi drogami:

- z Szydłowcem i Chlewiskami (pow. szydłowiecki – woj. mazowieckie), drogą powiatową nr 0443T – Bliżyn – Ubyszów – Majdów, oraz drogą powiatową nr 0441 – Bliżyn – Mroczków – Rędocin.
- ze Staporkowem (pow. konecki), - drogą powiatową nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska - Niekłań – Boków – Hucisko.
- z Zagnańskiem (pow. kielecki), - drogą powiatową nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska - Niekłań – Boków – Hucisko.
- ze Skarżyskiem Kamiennym (siedziba powiatu), - drogą międzynarodową E-7.

Na terenie gminy zlokalizowane jest szereg obiektów z zakresu infrastruktury społecznej (oświata, ochrona zdrowia, kultura) o znaczeniu gminnym. Obiekty o znaczeniu ponadgminnym zlokalizowane są poza granicami gminy w siedzibie powiatu w Skarżysku Kamiennej oraz innych większych miastach sąsiadujących i stolicy województwa świętokrzyskiego – Kielcach.

Dobre połączenia drogowe sprzyjają rozwojowi infrastruktury ekonomicznej. Na terenie gminy działa szereg zakładów przemysłowo – usługowych o znaczeniu ponadlokalnym, są to m.in.:

- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Termobet” – Górki;
- Produkcja Farb i Lakierów „NOFAR” – Mroczków;
- Produkcja Farb i Lakierów „Fischer” – Mroczków;

- Produkcja Wyrobów Metalowych „AKG” – Górki;
- Zakład Przetwórczo-Wędliniarski Miller Sp. Jawna – Mroczków-Kamionka;
- Zakład Ceramiki Budowlanej „Sołtyków” – Sołtyków;
- Zakład Obróbki Kamienia „Sosnowica” – Kopcie;
- „KAJA” – Zakład produkcji obuwia – Gilów;
- Produkcja mięsa z wyłączeniem mięsa z drobiu i królików. Produkcja złączy, śrub, łańcuchów i sprężyn – Zagórze;
- Produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa. Produkcja wyrobów z korka, słomy – Bliżyn;
- Produkcja tkanin dekoracyjnych. Transport samochodem ciężarowym – Bliżyn;
- Produkcja pigmentów żelazowych – Bliżyn.

3.2 Główne uwarunkowania wewnętrzne

3.2.1 Szanse i predyspozycje rozwojowe

1. Środowisko przyrodniczo – kulturowe

1. Bogate zasoby środowiska przyrodniczego oraz bogate i różnorodne zasoby środowiska kulturowego.
2. Dobry stan środowiska i korzystne warunki klimatyczne.
3. Lokalizacja w obrębie GZWP dająca możliwość pozyskania dobrej jakości wód do celów konsumpcyjnych.
4. Koncepcja powstania pięciu dużych zbiorników mogących uregulować retencję w gminie przy jednoczesnym wzroście atrakcyjności turystycznej gminy.

2. Rolnictwo i leśnictwo

1. Sąsiedztwo dużych rynków zbytu na artykuły żywnościowe, jakie stanowią Kielce i Skarżysko-Kamienna.
2. Możliwość rozwoju pracochłonnych gałęzi produkcji rolnej, ze względu na dużą ilość potencjalnych rąk do pracy w rolnictwie.
3. Zadowalający stan zdrowotny istniejących lasów i możliwość wykorzystania ich na cele rekreacji.
4. Występowanie terenów nadających się do zwiększenia lesistości gminy - potencjalnych terenów zalesień.

3. Problematyka społeczno – gospodarcza

1. Zatrudnienie w edukacji porównywalne z gminami wiejskimi.
2. Znaczny procent zatrudnienia w budownictwie i znaczne środki przeznaczane na gospodarkę komunalną i mieszkaniową.
3. Znaczna ilość podmiotów trudniących się handlem i naprawami oraz znaczna ilość osób

zatrudnionych w tych placówkach.

4. Porównywalne szanse kobiet i mężczyzn na znalezienie pracy.
5. Wzrost sektora prywatnego.
6. Wzrastająca aktywność ekonomiczna mieszkańców wsi: Bliżyn, Mroczków, Brzeście, Górki, Gilów.

4. Komunikacja

1. Położenie gminy przy trasie drogi krajowej 42 przewidzianej do przebudowy na parametry drogi głównej ruchu przyspieszonego, z możliwością zastosowania węzłów drogowych. Przebudowa uwolni z natężonego ruchu towarowego szczelnie zabudowane miejscowości na terenie gminy w szczególności Bliżyn, Bugaj, Brzeście, Gilów Mroczków i Płaczków.
2. Przewidywana lokalizacja Miejsc Obsługi Podróżnych związanych z ciągami układów komunikacyjnych.
3. Korzystne położenie w pobliżu rynków zbytu ośrodków metropolitalnych Warszawą i Krakowem oraz ośrodkiem krajowym – Kielcami poprzez istniejący i projektowany układ komunikacyjny.
4. Koncentryczny układ dróg dojazdowych do gminnego ośrodka usługowego ułatwiający szybki dostęp do usług zarówno z obszaru gminy jak i pobliskich miast.
5. Dobre skomunikowanie ze stacją kolejową w Bliżynie, potencjalnego miejsca lokalizacji wojewódzkiego centrum logistycznego.
6. Dobrze rozwinięta komunikacja pasażerska wiążąca Bliżyn z sąsiednimi ośrodkami usługowymi.

5. Infrastruktura techniczna

1. Usytuowanie obszaru gminy w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – Górna Kamienna Nr 415, dające szanse na zabezpieczenie wszelkich potrzeb wodnych gminy.
2. Duże dyspozycyjne rezerwy wody w istniejących ujęciach, wystarczające dla potrzeb mieszkańców i drobnego przetwórstwa rolnego.
3. Uregulowana sytuacja wodnoprawna większości ujęć.
4. Rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów stałych.
5. Uregulowana sytuacja dostawy gazu przewodowego,
6. Zapewnienie dostawy mocy energetycznej na pokrycie rozwoju gminy.
7. Zagwarantowanie dostępu do automatycznej sieci telekomunikacyjnej i rozwój ogólnopolskiej sieci telefonii komórkowej.

3.2.2 Bariery i ograniczenia rozwojowe

1. Środowisko przyrodniczo – kulturowe

1. Ograniczenia dla rozwoju wszelkich uciążliwych form gospodarczych, powodowane objęciem całego obszaru gminy obowiązującymi formami ochrony środowiska przyrodniczego i

kulturowego.

2. Brak szerokiej gamy surowców mineralnych.
3. Zły stan czystości wód powierzchniowych, spowodowany brakiem kanalizacji terenu gminy.
4. Stałe kurczenie się zasobów kulturowych powodowane brakiem środków finansowych na ich odbudowę i pomysłu na wykorzystanie.

2. Rolnictwo i leśnictwo

1. Utrzymująca się od dłuższego czasu, niekorzystna sytuacja ekonomiczna w rolnictwie, powodująca ubożenie ludności wiejskiej oraz zmniejszanie się zdolności inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych.
2. Duży areal gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym.
3. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie gminy, opóźniające poprawę efektywności gospodarowania i dostosowania rolnictwa do warunków rynkowych.
4. Brak intensywnego obrotu ziemią, stanowiącego podstawę do zmiany strukturalnej gospodarstw i wyodrębniania się liderów wiejskich, kreujących pożądane zmiany rynkowe.
5. Brak większych zasobów gruntów komunalnych i Skarbu Państwa, stanowiących potencjalną ofertę terenową dla inwestorów.
6. Duża lesistość gminy.

3. Problematyka społeczno – gospodarcza

1. Systematyczne zmniejszanie się liczby ludności, ujemne saldo przyrostu naturalnego i ujemne saldo migracji.
2. Brak dużych zakładów przemysłowych o znaczeniu ponadlokalnym, spadek zatrudnienia w istniejących i wzrost liczby osób nie posiadających prawa do zasiłku i pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy.
3. Spadek dotacji z budżetu państwa.
4. Malejąca liczba dużych podmiotów prowadzących działalność produkcyjną.
5. Duże wydatki na administrację.
6. Niewystarczający stopień wyposażenia w usługi publiczne oraz brak obiektów gastronomiczno - hotelowych.
7. Słabe zaangażowanie społeczności gminy w podejmowaniu inicjatyw gospodarczych.
8. Duży udział zabudowy dobrym i w średnim stanie technicznym, brak uzbrojenia zabudowy w sieć kanalizacji sanitarnej.

4. Komunikacja

1. Zbyt mała pojemność parkingów ogólnodostępnych niezbędnych dla korzystających z usług.
2. Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej w małej odległości od krawędzi jezdni.
3. Stosunkowo niski standard dróg gminnych i niektórych powiatowych,

5. Infrastruktura techniczna

1. Brak zorganizowanej gospodarki ściekowej w gminie, zagrażający zanieczyszczeniem wód podziemnych, szczególnie niebezpieczne w obszarze GZWP – Górna Kamienna Nr 415.
2. Nieczynna oczyszczalnia w Bliżynie.
3. Brak kompleksowej kanalizacji deszczowej i podczyszczenia odprowadzanych ścieków.
4. Brak własnego wysypiska śmieci, uzależnienie od sąsiadów.

3.2.3 Problemy i konflikty przestrzenne wynikające z dotychczasowego zagospodarowania

1. Lokalizacja części zabudowy wsi Gostków i Gilów w obrębie stref ochronnych od ujęć wody.
2. Budowa kanalizacji i utylizacji ścieków, brak kompleksowego rozwiązania problemu utylizacji ścieków.
3. Rozpraszanie zabudowy, utrudniające możliwość taniego uzbrojenia terenu.
4. Lokalizacja znacznej ilości zabudowy w strefach uciążliwości od istniejących dróg.
5. Brak jednoznacznie określonych w zagospodarowaniu poszczególnych wsi, miejsc koncentracji usług publicznych.
6. Niedostosowanie obecnej struktury zabudowy rolniczej do przewidywanych przekształceń agrarnych i rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich.
7. Brak skoncentrowanych zasobów gruntów komunalnych oraz brak działań zmierzających do gromadzenia tych zasobów.
8. Brak większych powierzchni parkingowych.

4 Cele rozwoju gminy Bliżyn

Jako główny cel rozwoju gminy Bliżyn przyjmuje się osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i stabilnego rozwoju, zaspokajającego bieżące potrzeby mieszkańców, tworzącego warunki wzrostu poziomu życia mieszkańców i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu wartości środowiska naturalnego i kulturowego gminy, stanowiącego bazę dla rozwoju gminy jako ośrodka rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców województw Świętokrzyskiego i Mazowieckiego.

W rozwoju należy zachować właściwe relacje między celami szczegółowymi:

- ekonomicznymi i społecznymi, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia podstawy rozwoju ekonomicznego i socjalnego mieszkańców,
- przyrodniczymi, kulturowymi i przestrzennymi, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby zachowania i przywrócenia wartości przyrodniczych i kulturowych.

Za cele ekonomiczne uznaje się:

- rozwój lokalnego rynku pracy,
- rozwój nowych małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych nieuciążliwych (głównie usługi, przemysł lekki, elektroniczny i przetwórstwo rolno-spożywcze),
- rozwój usług o znaczeniu ponadlokalnym, głównie o charakterze turystycznym,
- restrukturyzację rolnictwa.

Polityką ich osiągnięcia jest przygotowanie terenów i ofert lokalizacyjnych pod różnego rodzaju działalność gospodarczą i usługową oraz tworzenie przez gminę systemu preferencji dla rozpoczynających działalność.

Za cele społeczne uznaje się:

- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania,
- zapewnienie stanu wyposażenia w usługi zaspokajające potrzeby lokalne,
- zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej,
- zapewnienie wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Polityką ich osiągnięcia jest położenie nacisku na zwiększanie i modernizację zasobów mieszkaniowych, tworzenie rezerw terenowych pod nową zabudowę i rozwój infrastruktury społecznej i technicznej terenu gminy i usprawnienie komunikacji.

Za cele przyrodnicze uznaje się:

- zachowanie istniejących wartości środowiska,
- zahamowanie i zapobieganie procesom degradacji środowiska,
- ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska,
- poprawę zdrowotnych warunków życia mieszkańców,
- zachowanie wartości krajobrazowych, krajoznawczych i rekreacyjnych.

Polityką realizacji tych celów jest racjonalna gospodarka zasobami środowiska tj. wody powierzchniowe i podziemne, lasy, gleby i ograniczanie negatywnych oddziaływań ze źródeł

lokalnych.

Za cele kulturowe uznaje się:

- zachowanie tożsamości lokalnej,
- ochrona istniejących zasobów kulturowych,
- rozszerzanie zakresu prawnej ochrony zespołów zabudowy,
- zachowanie otwartych przestrzeni o wybitnych walorach przyrodniczo – kulturowych.

Polityką ich osiągnięcia jest ochrona istniejących obiektów i zasobów kulturowych, wyeksponowanie i uporządkowanie historycznej struktury miejscowości gminnej i kształtowanie współczesnej zabudowy wsi w nawiązaniu do tradycji.

Za cele przestrzenne uznaje się:

- uporządkowanie struktury gminy, uczytelnienie struktury ośrodków osadniczych,
- wyeliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów,
- wykreowanie centr usługowych w większych ośrodkach wiejskich,
- racjonalne wykorzystanie istniejących terenów zainwestowania osadniczego.

Polityką realizacji tych celów jest podporządkowanie zagospodarowania terenów osadniczych, przemysłowych i usługowych, wymogom harmonijnego kształtowania przestrzeni a także ochrona krajobrazu otwartego, o najwyższych walorach przestrzennych na obszarze gminy.

5 Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn

Rozwój gminy Bliżyn uwarunkowany jest jej położeniem w części północnej województwa świętokrzyskiego, bogatej w zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 42, w paśmie intensyfikacji rozwoju oraz mało korzystnych warunków do rozwoju funkcji rolniczej.

Istotnymi elementami rozwojowymi gminy są bogate zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, oraz projektowane ich sukcesywne uzupełnianie, co pozwala na stworzenie bazy rekreacyjno – turystycznej dla mieszkańców gminy oraz najbliższych dużych aglomeracji Śląska, Kielc i Warszawy.

W oparciu o rozpoznane uwarunkowania rozwoju, teren gminy określa się jako zróżnicowany przestrzennie i funkcjonalnie, predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego – mieszkalnictwo i usługi podstawowe wraz z drobnym przemysłem, w tym przemysłem budowlanym i rolno-spożywczym oraz do intensyfikacji rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Teren gminy podzielony jest na 23 sołectwa, w obrębie których, określone zostały preferencje funkcjonalne.

Wyodrębnione zostały następujące obszary funkcjonalne:

I. Obszar intensyfikacji rozwoju wielofunkcyjnego, obejmujący pas rozwoju zlokalizowany w obszarze oddziaływania drogi krajowej nr 42, predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego: zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, usług ogólnodostępnych publicznych i komercyjnych, drobnego przemysłu i rzemiosła, usług rekreacji i wypoczynku lokalizowanych na bazie istniejącego i projektowanych zbiorników małej retencji.

IIa. Obszar o dominującej funkcji rolniczej, leśnej i rekreacyjno-turystycznej, obejmujący obszar położony na północ od obszaru intensyfikacji rozwoju wielofunkcyjnego.

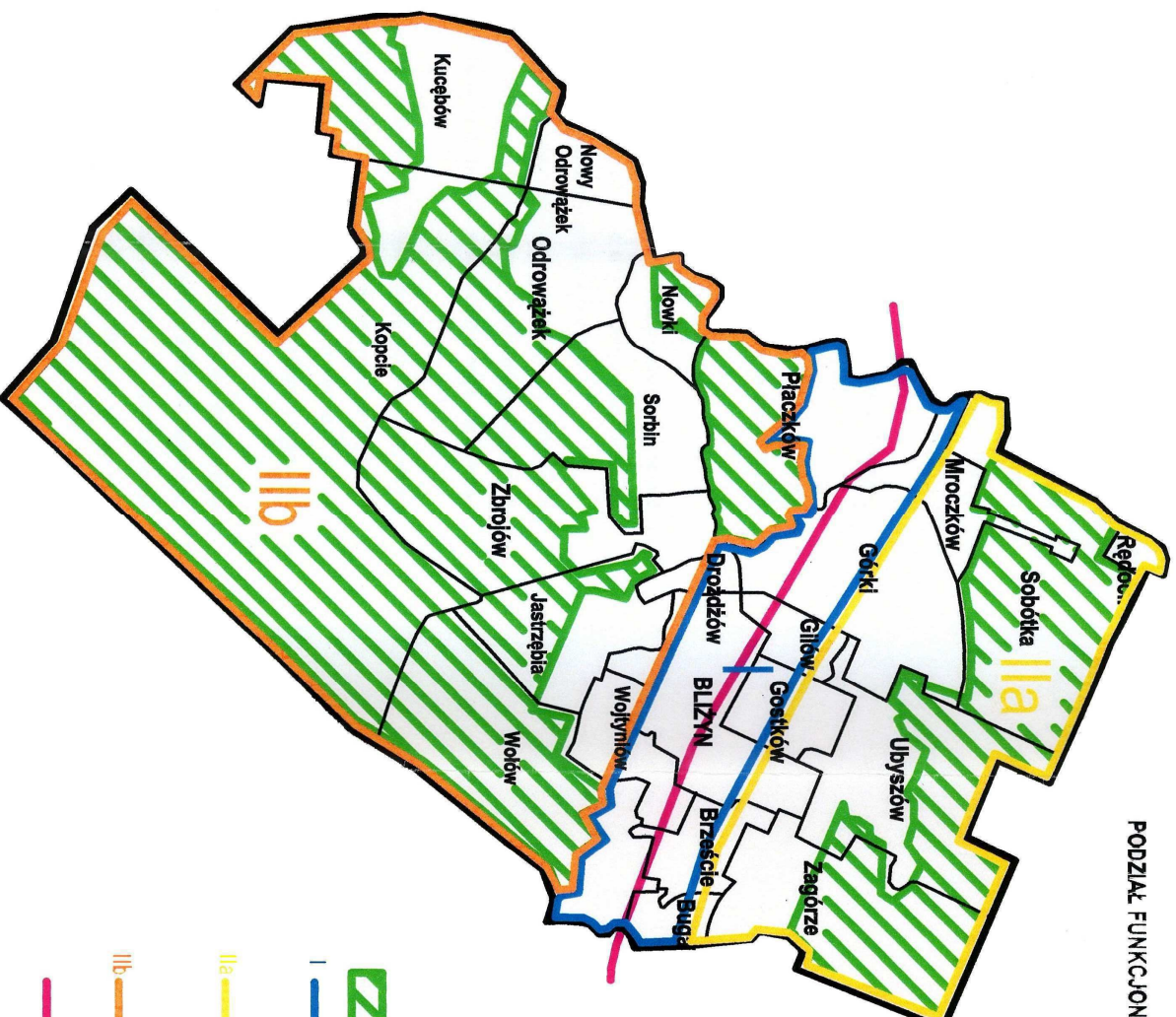
IIb. Obszar o dominującej funkcji rolniczej, leśnej i rekreacyjno-turystycznej, obejmujący obszar położony na południe od obszaru intensyfikacji rozwoju wielofunkcyjnego.

W granicach poszczególnych sołectw wyodrębnione zostały tereny istniejącego i projektowanego rozwoju wielofunkcyjnego, łączące funkcje zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, małych form zabudowy wielorodzinnej, rezydencjonalnej i rekreacji indywidualnej, stanowiące również obszary potencjalnego rozwoju usług podstawowych, oraz obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej przewidziane do intensyfikacji produkcji rolniczej i ewentualnego rozwoju funkcji przetwórstwa rolno – spożywczego. W granicach większości sołectw znajdują się tereny związane z funkcją leśną, istniejącą lub stanowiące obszary potencjalnego rozwoju funkcji leśnej.

Zasady użytkowania poszczególnych terenów muszą być podporządkowane uwarunkowaniom wynikającym z obowiązku ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy oraz zasad obsługi w komunikację i infrastrukturę techniczną.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BLIZYŃ

PODZIAŁ FUNKCJONALNY GMINY

- DUŻE KOMPLEKSY LEŚNE
- OBSZAR INTENSYFIKACJI ROZWOJU WIELOFUNKCYJNEGO
- OBSZAR O DOMINUJĄCEJ FUNKCJI ROLNICZEJ, LEŚNEJ I REKREACYJNO-WYPoczynkowej
- OBSZAR O DOMINUJĄCEJ FUNKCJI ROLNICZEJ, LEŚNEJ I REKREACYJNO-WYPoczynkowej
- DROGA KRAJOWA NR 42

5.1 Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Dla osiągnięcia założonych celów ochrony, wszelkie działania gospodarcze muszą być podporządkowane zapewnieniu ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska, stanowiącego dobro ogólnonarodowe.

Ochrona środowiska polega na działaniu lub zaniechaniu umożliwiającym zachowanie, bądź przywrócenie równowagi przyrodniczej, koniecznej dla zapewnienia współczesnemu i przyszłym pokoleniom, korzystnych warunków życia oraz realizacji prawa do korzystania z zasobów środowiska i zachowania jego wartości.

Ochrona środowiska wyraża się w szczególności w:

- racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- przeciwdziałaniu lub zapobieganiu szkodliwym wpływom na środowisko powodującym jego zniszczenie, zanieczyszczenie, zmiany cech fizycznych lub charakteru elementów przyrodniczych,
- przywracaniu do stanu właściwego elementów przyrodniczych.

Kształtowanie środowiska to oddziaływanie na środowisko, mające na celu uzyskanie zamierzonych efektów społecznych lub gospodarczych, z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej, a zwłaszcza warunków do odnawiania się zasobów.

Kierunki rozwoju gminy muszą być podporządkowane dążeniom do utrzymania obecnego modelu funkcjonowania przyrody i podejmowaniu działań proekologicznych zmierzających do zahamowania degradacji wód, powietrza atmosferycznego, środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

Na obszarze gminy utrzymuje się kontynuację działań ochronnych dla wszystkich prawnych form ochrony środowiska przyrodniczego zlokalizowanych na terenie gminy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Przy prowadzeniu działań urbanistycznych i gospodarczych należy uwzględnić ograniczenia wynikające głównie z lokalizacji gminy w następujących systemach ochronnych:

- **Suchedniowsko-Oblęgarski Park Krajobrazowy** obejmujący południową część terenu gminy, w granicach sołectw Kopcie, Kucębów, Odrowążek, Sorbin, Zbrojów, Jastrzębia, Wołów. Przebieg granic S-OPK został określony w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Nr 71/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 156, poz. 1932 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z § 3 w/w rozporządzenia do szczególnych celów ochrony Parku należy:

1. zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny;
2. racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin;
3. zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy);
4. zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;

5. zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności torfowisk;
6. zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej;
7. zachowanie układów i obiektów zabytkowych, w tym pozostałości Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, a także licznych miejsc pamięci narodowej;
8. preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
9. zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
10. zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych;
11. ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Zgodnie z § 4 w/w rozporządzenia na obszarze Parku zakazuje się:

1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późniejszymi zmianami);
 2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
 3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
 4. skreślony;
 5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
 6. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
 7. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
 8. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.
- **Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu** położony na terenie otuliny Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego obejmujący środkową część terenu gminy w granicach sołectw Kucębów, Nowy Odrowążek, Odrowążek, Sorbin, Zbrojów, Drożdżów, Jastrzębia, Bliżyn, Wojtyniów, Wołów. Przebieg granic S-OOChK został określony w załączniku do rozporządzenia Nr 79/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 156, poz. 1940, z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z § 2 w/w rozporządzenia ustala się następujące działania na terenie Obszaru w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

1. ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu;
2. zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk;
3. zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych;
4. zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

Zgodnie z § 3 w/w rozporządzenia na terenie Obszaru zakazuje się:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
3. skreślony;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
5. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zgodnie z Uchwałą Nr XLIX/880/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Suchedniowsko – Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. z 25 listopada 2014 r., Poz. 3154), traci moc Rozporządzenie Nr 79/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Suchedniowsko-Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 156, poz. 1940, z późniejszymi zmianami).

*Teren zmiany Nr 2 Studium... znajduje się w granicach Suchedniowsko–Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dla którego zostały określone: granice, działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów, zakazy obowiązujące na terenie Obszaru oraz zwolnienia z zakazów dla terenów i przedsięwzięć, w Uchwale Nr XLIX/880/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014r. w sprawie Suchedniowsko–Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego, Poz. 3154, z dnia 25 listopada 2014r.). *1*

**1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

Zgodnie z § 3 ww. Uchwały na terenie Obszaru ustala się następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- 1) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu;
- 2) zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk;
- 3) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych;
- 4) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

Zgodnie z § 4 ust. 1 ww. Uchwały na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zgodnie z ust. 2 zakazy, o których mowa w ust. 1 nie dotyczą:

- 1) terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znaczącego negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- 2) terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znaczącego negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- 3) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znaczącego negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- 4) ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.*1

*1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

– **Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu** obejmujący północną część terenu gminy w granicach sołectw: Nowki, Płaczków, Górki, Gilów, Gostków, Mroczków, Sobótka, Ubyszów, Bugaj, Brzeście, Zagórze, Wołów. Przebieg granic K-ŁOChK został określony w załączniku do rozporządzenia Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 156, poz. 1950, z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z § 3 w/w rozporządzenia ustala się następujące działania na terenie Obszaru w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

1. zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
2. zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
3. utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
4. zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
5. ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
6. szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
7. zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Zgodnie z § 4w/w rozporządzenia na terenie Obszaru zakazuje się:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
3. skreślony;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
5. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

– **obszary sieci ekologicznej „Natura 2000”– specjalny obszar ochrony siedlisk – „Lasy Suchedniowskie”**, obejmujący rozległy kompleks lasów naturalnych w południowej części gminy i **specjalny obszar ochrony siedlisk – „Dolina Krasnej”** obejmujący rozległe ekosystemy roślinności łąkowo-bagiennej położone w rejonie wsi Odrowążek i Kucebów. Na obszarach tych występuje znaczna ilość chronionych siedlisk i gatunków roślin naczyniowych, określonych w załącznikach

Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

– projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk:

- **specjalny obszar ochrony siedlisk – “Dolina Czarnej”**, obejmujący dolinę rzeki Czarnej Koneckiej wraz z dopływami i przylegającymi do niej kompleksami łąk i stawów wraz z lasami, charakteryzujący się dużą różnorodnością siedlisk;

- **specjalny obszar ochrony siedlisk – “Lasy Skarżyskie”**, obejmujący naturalny obszar leśny wraz z łąkami przyleśnymi i śródleśnymi, charakteryzujący się występowaniem znacznej ilości chronionych siedlisk i gatunków;

- **specjalny obszar ochrony siedlisk – “Uroczysko Pięty”**, obejmujący swym zasięgiem siedliska leśne, łąkowe i zaroślowe i siedliska rolnicze, charakteryzujące się występowaniem bogatej flory i fauny, w tym gatunków chronionych.

Zgodnie z art. 33 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) na ustanowionych obszarach ochronnych i proponowanych do objęcia ochroną obszarach Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną wyznaczonych obszarów, wymagają przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

– **rezerwaty leśne:**

- **rezerwat „Ciechostowice”** (Nr ewid. 002) o powierzchni 7,43 ha, położony w północnej części sołectwa Sobótka. Ochronę częściową rezerwatu obejmuje fragment lasu mieszanego z udziałem modrzewia polskiego, występującego w różnych stadiach rozwoju.
- **rezerwat „Świnia Góra”** (Nr ewid. 005) o powierzchni 50,78 ha położony w północno-wschodniej części sołectwa Kopcie. Ochronę ścisłą rezerwatu obejmuje fragment lasu z naturalnymi i charakterystycznymi dla regionu świętokrzyskiego drzewostanami mieszanymi
- **rezerwat „Dalejów”** (Nr ewid. 039) o powierzchni 87,58 ha, położony w południowo-zachodniej części sołectwa Wołów. Ochroną częściową objęte są wielogatunkowe drzewostany z udziałem modrzewia polskiego.

Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) w rezerwatach przyrody zabrania się:

1. budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom istniejącego rezerwatu przyrody;
2. uchylony;
3. chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kregowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
4. polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
5. pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
6. użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
7. zmian stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
8. pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
9. niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
10. palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
11. prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
12. stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;

13. zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
14. połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
15. ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
16. wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;
17. wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
18. ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach będących w trwałym zarządzie parku narodowego, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
19. umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
20. zakłócania ciszy;
21. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
22. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
23. biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
24. prowadzenia badań naukowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
25. wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
26. wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
27. organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku

narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zakazy, o których mowa powyżej nie dotyczą:

1. wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;
2. uchylony;
3. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
4. wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
5. obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

– **użytki ekologiczne:**

- Śródleśne bagno (Nr ewid. 19) o powierzchni 2,52 ha położone w sołectwie Sorbin, leśnictwo Odrowążek,
- Śródleśne bagno (Nr ewid. 20) o powierzchni 3,52 ha położone w sołectwie Wołów, leśnictwo Jastrzębia,
- Śródleśne bagno (Nr ewid. 21) o powierzchni 1,07 ha położone w sołectwie Kopcie, leśnictwo Świnia Góra,
- Śródleśne bagno (Nr ewid. 22) o powierzchni 0,86 ha położone w sołectwie Sorbin, leśnictwo Dalejów,
- Śródleśne bagno (Nr ewid. 63) o powierzchni 2,65 ha położone w sołectwie Zagórze, leśnictwo Pogorzałe,

Powyższe użytki ekologiczne zostały uznane Rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/2002 r. z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne.

- Podmokłe pastwisko (Nr ewid. 37) o powierzchni 5,55 ha, położone w Nadleśnictwie Suchedniów, Leśnictwo Szałas uznany Uchwałą Nr XXVIII/208/2002 r. Rady Gminy Bliżyn z 11 września 2002 r.,

Zgodnie z art. 45 ust.1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) w stosunku do wszystkich użytków ekologicznych wymienionych powyżej wprowadzono następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo

racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;

5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;

Zakazy, o których mowa powyżej nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

– **pomnik przyrody ożywionej**

- Buk pospolity położony w leśnictwie Odrowążek – nr ewid. 328,
- Modrzew Polski położony w leśnictwie Odrowążek – nr ewid. 329,
- Buk pospolity położony w leśnictwie Odrowążek – nr ewid. 330,
- Buk pospolity położony w leśnictwie Odrowążek – nr ewid. 331,
- Klon i Jawor położony w leśnictwie Świnia Góra – nr ewid. 332,
- Modrzew europejski położony w leśnictwie Świnia Góra – nr ewid. 334,
- Buk pospolity położony w leśnictwie Świnia Góra – nr ewid. 335,

Wymienione powyżej pomniki przyrody zostały ustanowione Rozporządzeniem Nr 17/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 30.12.1994 r..

- Buk zwyczajny położony w sołectwie w Odrowążku – nr ewid. 003 – Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 02.12.1952 r. nr 4; Dz. Urz. WRN z 25.02.1954 r.,
- Dąb „Na Stawidłach” położony w sołectwie Kopcie – nr ewid. 037 – Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 28.10.1954r. nr 74; Dz. Urz. WRN w Kielcach,
- Modrzew Polski – 3 sztuki położone w sołectwie Mroczków – nr ewid. 044 – Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 03.01.1955r. Dz. Urz. WRN w Kielcach,
- Klon zwyczajny położony w sołectwie Bliżyn – nr ewid. 318 – Rozp. Woj. Kiel. Nr 13 z dnia 30 grudnia 1993r.; Dz. Urz. Woj. Kiel. z dn. 03.02.1994r.,

Zgodnie z art. 45 ust.1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) w stosunku do tych pomników przyrody, zabrania się:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

3. uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
4. umieszczania tablic reklamowych;

Zakazy, o których mowa powyżej nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 8/2006 r. Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody uznano następujące pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy położony w obrębie Bliżyna – nr ewid. 803,
- Dąb szypułkowy położony w obrębie Wojtyniowa – nr ewid. 804,

W stosunku do powyższych pomników przyrody zabrania się:

1. niszczenia, uszkodzania obiektu;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. umieszczania tablic reklamowych;

– **pomnik przyrody nieożywionej:**

- Skałki piaskowca triasowego „Brama Piekielna” położone w sołectwie Jastrzębia – nr ewid. 009, uznany przez Orzeczenie Prez. WRN z dnia 02.12.1953 r. nr 10; Dz. Urz. WRN w Kielcach z 25.02.1954 r.,

Zgodnie z art. 45 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) w stosunku do powyższego pomnika przyrody wprowadzono następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
 2. uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
 3. zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- Profil geologiczny – warstwy środkowego triasu położony w sołectwie Gostków – nr ewid. 130,

uznany przez Zarz. Woj. Kiel. z 02.10.1987 r. nr 23; Dz. Urz. Woj. Kiel. z 1987r. nr 10. poz. 223
Zgodnie z art. 45 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92,
poz. 880 z późniejszymi zmianami) w stosunku do powyższego pomnika przyrody wprowadzono
następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
6. umieszczania tablic reklamowych.

- **Skalka „Piekło Dalejowskie”** położona w sołectwie Wojtyniów – Nr ewid. 131, uznany Zarz. Woj. Kiel. z 02.10.1987r. nr 23; Dz. Urz. Woj. Kiel. z 1987r. nr 10. poz. 223,

Zgodnie z art. 45 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92,
poz. 880 z późniejszymi zmianami) w stosunku do pomników przyrody wymienionych powyżej
wprowadzono następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
3. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
4. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy do powyższych pomników przyrody nieożywionej, wymienionych wyżej nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Istotnym elementem ochrony bioróżnorodności przyrodniczej na terenie gminy jest ochrona

węzłów, korytarzy i ciągów ekologicznych, zapewniających intensywny przepływ materii i informacji genetycznej środowiska przyrodniczego, przed nadmiernym uprzemysłowieniem i urbanizacją, w szczególności w obrębie międzyregionalnego korytarza ekologicznego Doliny Kamiennej i lokalnych korytarzy dolin rzek: Kuźniczki, Kobylanki Bernatki i Krasnej.

Utrzymuje się ochronę istniejących naturalnych wód podziemnych i powierzchniowych zlokalizowanych na terenie gminy. Zalicza się do nich:

– **Główny Zbiornik Wód Podziemnych „Górna Kamienna” – Nr 415**, o powierzchni 165 km² i zasobach dyspozycyjnych liczonych z uwzględnieniem przepływu nienaruszalnego oszacowano na 1 021,9 m³/h. Zbiornik ma charakter szczelinowo-porowy (w obrębie piaskowców z przeławiczeniami łupków i itołupków triasu dolnego) i szczelinowo-krasowy (w obrębie wapieni triasu środkowego). Poziom wodonośny znajduje się w piaskowcach, mułowcach, wapieniach i marglach wytworzonych w okresie triasu dolnego i środkowego. Powierzchnia obszaru zasilania wynosi 96,5 km². Zasoby dynamiczne (odnawialne) szacowane metodą odpływu podziemnego określono na 2 211,9 m³/h. Wielkość dopuszczalnego poboru, określona na podstawie pozwoleń wodnoprawnych wynosi tj. 1 752,9 m³/h. Kierunek przepływu wody w obrębie zbiornika jest bardzo szybki i odbywa się z SW na NE z prędkością ok. 300 m/rok.

GZWP Nr 415 Górna Kamienna posiada opracowaną dokumentację hydrogeologiczną, zatwierdzoną decyzją MOŚZNiL z dnia 1 października 1998r. znak Go kdh/BJ/489-6079/98. Do strefy ochronnej zaliczono cały obszar zbiornika Górna Kamienna (strefa ONO) wraz z obszarem jego bezpośredniego i pośredniego zasilania (strefa OWO), z wyłączeniem obszaru miasta Skarżyska Kamiennej i zlewni bezpośredniej Kamiennej w obrębie miasta. Łączna powierzchnia strefy ochronnej GZWP wynosi 306 km². W dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 415 „Górna Kamienna” zawarto następujące zakazy i zalecenia dotyczące lokalizacji inwestycji niekorzystnie oddziałujących na wody podziemne, na terenie stref ochronnych zbiornika:

1. zakaz lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności wysypisk i wylewisk oraz składowisk materiałów niebezpiecznych,
2. zakaz budowy: baz paliw płynnych i obiektów ich przeładunku bez odpowiedniego zabezpieczenia proekologicznego, ferm hodowlanych, zakładów przemysłowych, mogących niekorzystnie wpływać na stan wód podziemnych.
3. zakaz wprowadzania do rzek ścieków nieoczyszczonych w odpowiednim stopniu,
4. zakaz wydobywania kopalin na skalę przemysłową, w tym z prowadzonym odwadnianiem górotworu,
5. zakaz przeprowadzania rurociągów transportujących substancje chemiczne,
6. nakaz wykonywania ocen oddziaływania na jakość wód podziemnych dla wszelkich nowych

inwestycji, mogących niekorzystnie oddziaływać na stan wód podziemnych,

7. zalecenie stosowania, na terenach rolniczych, właściwych dawek nawozów i środków ochrony roślin, w dostosowaniu do uprawy,
8. zalecenie zorganizowania odbioru i utylizacji ścieków z gospodarstw wiejskich,
9. zalecenie zorganizowania odbioru odpadków, których nie można wykorzystać w gospodarstwie.

– **zbiorniki wód powierzchniowych, rzeki i ciekі powierzchniowe** – ochrona wód powierzchniowych powinna polegać przede wszystkim na zabezpieczeniu przed zagrożeniami wynikającymi z nieuregulowanej sytuacji w zakresie odprowadzania ścieków. Zakres inwestycji inżynierskich w tej dziedzinie został omówiony w rozdziale dotyczącym infrastruktury technicznej. Proponuje się ponadto działania polegające na utworzeniu wzdłuż większych potoków i zbiorników wodnych, stref biologicznej obudowy, przeciwdziałającej spływowi zanieczyszczeń z pól. Regulację rzek powinno się prowadzić wyłącznie w oparciu o materiał naturalny. Na terenie gminy w sołectwie Bliżyn planuje się odbudowę, zniszczonego w wyniku powodzi w 2002 r., zbiornika wodnego p.n. Zalew Bliżyński na rzece Kamienna. Projektuje się również budowę zbiorników wodnych w miejscowościach Górki, Wołów i Mroczków na rzece Kamienna i niewielkiego zbiornika wodnego na terenie miejscowości Mroczków i Górki na rzece bez nazwy. Przez teren gminy, z zachodu na wschód przepływa największa w tym regionie rzeka Kamienna, wraz z dopływami Kuźniczka, Kobylanka, Bernatka i kilkoma bezimiennymi ciekami. Przez południową część gminy, przepływa rzeka Krasna.

W stosunku do wód płynących, zakazuje się grodzenia terenu w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, w celu zapewnienia dostępu do rzek i cieków, w tym umożliwiającego konserwację i utrzymanie wód.

W granicach terenów zagrożonych zalewaniem wodami powodziowymi, określonych w opracowanym przez Małopolską Grupę Geodezyjno-Projektową w Tarnowie w 2006r. „Studium dla obszarów nieobwałowanych, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi - rzeka Kamienna” zabrania się wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią.

Wszelkie działania inwestycyjne prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych na terenie gminy Bliżyn, znajdujących się w administracji Skarbu Państwa, należy realizować w porozumieniu z Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego, pełniącym prawa właścicielskie.

– **ujęcia wód podziemnych** – gmina korzysta wyłącznie z ujęć wód podziemnych do zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Na terenie gminy działają dwa ujęcia wody zlokalizowane w miejscowościach Gostków i Bugaj. W celu zapewnienia ochrony istniejących ujęć wód w głębszych należy przestrzegać ustaleń określonych w decyzjach ustanawiających strefy.

Zgodnie z opracowaną dokumentacją Planu Ochrony Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich, w obrębie gminy zostało wyznaczonych szereg obszarów o wybitnych i wysokich wartościach przyrodniczych, które zostały zaproponowane do objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych. Obejmują one:

1. zbiornik wodny na rzece Kamiennej w Bliżynie,
2. wilgotna ziołoroślowa łąka obecnością rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych w miejscowości Henryków,
3. las łęgowy w obszarze Lasów Suchedniowskich,
4. wilgotna podmokła łąka ziołoroślowa na skraju lasu bagiennego w miejscowości Kucębów,
5. łąki śródleśne w lasach Nadleśnictwa Skarżysko położone na NE od wsi Mroczków,

Ponadto, w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego należy przedsięwziąć następujące działania:

- objąć szczególną ochroną grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych - IV, oraz gleby pochodzenia organicznego, przed przeznaczaniem ich na cele nie związane z rolnictwem,
- przeznaczać na cele inwestycyjne grunty niższych klas bonitacyjnych, w pierwszej kolejności nieprzydatne rolniczo,
- objąć działaniami zapobiegawczymi tereny podlegające erozji, poprzez stosowanie zabiegów fitomelioracyjnych, a w szczególności zakrzewienia, zadrzewienia i uprawy roślin glebochronnych i strukturotwórczych,
- znacznie ograniczyć przekształcanie naturalnego ukształtowania terenu, wykorzystywać do zabudowy tereny położone na mniejszych spadkach, przydatne dla lokalizacji wszelkiej zabudowy,
- wprowadzić zakaz lokalizacji zakładów przemysłowo-usługowych oraz baz powodujących zanieczyszczenie środowiska poprzez emisję pyłów, gazów i nie oczyszczonych ścieków,
- wprowadzić obowiązek stosowania nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku w nowych obiektach przemysłowo – usługowych lokalizowanych na terenie gminy i modernizację istniejących,
- stosować izolację zielenią wysoką obiektów uciążliwych i uciążliwych tras komunikacyjnych oraz wprowadzać zielen towarzyszącą do wszystkich realizacji inwestycyjnych,
- ograniczyć uciążliwości tras komunikacyjnych poprzez kierowanie ruchu komunikacyjnego poza skupiska zabudowy i tworzenie zapór akustycznych wzdłuż dróg o największej uciążliwości,
- objąć bezwzględną ochroną istniejące obszary leśne, zaliczane do lasów szczególnie chronionych, z uwagi na funkcje glebochronne i wodochronne, przed zmniejszaniem ich powierzchni i wprowadzać sukcesywnie tereny zalesień,

- objąć ochroną wszelkie zadrzewienia śródpolne i zakrzewienia stromych zboczy, w szczególności posiadające cenne walory geobotaniczne.

5.2 Kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego

Liczne obiekty zabytkowe na terenie gminy Bliżyn stanowią cenne walory kulturowe, podnoszące atrakcyjność turystyczno – wypoczynkową gminy oraz świadczą o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej, jej tradycjach i obyczajach.

Dla zachowania tych walorów, w celu uatrakcyjnienia pobytu na terenie gminy i pozostawienia przyszłym pokoleniom spuścizny, świadczącej o dorobku przodków, należy podjąć szereg działań mających na celu ochronę i wzbogacanie zasobów kulturowych na terenie gminy.

W celu wzbogacenia zasobów kulturowych gminy, należy podjąć również działania ochronne w stosunku do obiektów, niebędących zabytkami dóbr kultury, stanowiącymi dorobek współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna, świadczących o dobrach kultury współczesnej.

W zakresie ochrony dóbr kultury należy podjąć następujące działania:

- Opracować kompleksowy program opieki nad zabytkami wynikający z art. 19 ust.2 i art. 21 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późniejszymi zmianami).
- Kontynuować działania ochronne dla obiektów już objętych ochroną, wpisanych do rejestru zabytków, poprzez uwzględnianie zasad ich ochrony wynikających z decyzji ustanawiających wpis do rejestru, mających na celu zachowanie w możliwie wiernej ich pierwotnej formie, istniejących obiektów, w szczególności zespołów kościołów w Bliżynie i Mroczkowie oraz pozostałości Parku wchodzącego w skład Zespołu Pałacyku Platerów, którego pozostałe elementy wpisane zostały do ewidencji zabytków i opisane w diagnozie o stanie gminy.
- Kontynuować działania ochronne dla obiektów, nie znajdujących się, w rejestrze zabytków, a posiadających cechy historycznej zabudowy, określonych w tzw. spisie zabytków, poprzez zachowanie ich wartości historycznych, kompozycyjnych i estetycznych, a w uzasadnionych przypadkach doprowadzić do przeniesienia ich do skansenu, w szczególności liczne zabudowania mieszkalne i mieszkalno-gospodarcze występujące na terenie gminy (szczegółowy spis obiektów zawarty w ewidencji zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, zweryfikowany podczas inwentaryzacji w terenie, znajduje się w części dotyczącej diagnozy stanu gminy).
- Zachować i objąć ochroną pola bitew, miejsca pamięci narodowej, pomników, cmentarzy historycznych i grzebalnych,
- Propagować ideę i dostosowywać zagospodarowane terenu do ograniczeń wynikających z projektowanego Parku Kulturowego Doliny Kamiennej, stanowiącego formę ochrony

dziedzictwa kulturowego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

- Zachować skalę zabudowy miejscowości gminnej z jej historycznymi dominantami tj. sylwetka kościoła oraz charakter ulicowej zabudowy wiejskiej poza terenami zlokalizowanymi wzdłuż obszaru oddziaływania drogi krajowej, jako element zachowujący klimat kulturowy terenu gminy.
- Obowiązkowo uzgadniać ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w obrębie stref ochrony archeologicznej biernej, prowadzenie każdej działalności inwestycyjnej, na etapie planowania i projektowania, w celu określenia uwarunkowań wynikających z konieczności ochrony zabytków archeologicznych oraz prowadzić rozpoznanie i dokumentowanie struktur i nawarstwień naruszalnych, poprzez badania wyprzedzające i nadzory archeologiczne na koszt inwestora. Dotyczy to szczególnie obszarów położonych w rejonie sołectw Kopcie i Odrowążek.
- Prowadzić ciągłe analizy w celu rozpoznania i oznakowania obiektów nie objętych dotychczas ochroną, a wskazanych do objęcia ze względu na ich wartości dla tożsamości kulturowej.
- Sukcesywnie poprawiać stan i funkcjonowanie środowiska kulturowego, w tym jakość życia mieszkańców np. poprzez rewaloryzację czy przekształcanie zasobów zabytkowych na cele rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej lub usługowej o charakterze ogólnodostępnym, szczególnie rewaloryzację pozostałości zespołu odlewni żeliwa w Bliżynie oraz zespołu osiedla odlewni żeliwa, stanowiącego unikalny na skalę europejską przykład budownictwa socjalnego.
- Kształtować nowe wartości środowiska kulturowego np. w zakresie formy zabudowy, elementów kompozycji układów przestrzennych czy atrakcyjności krajobrazu, poprzez wypracowanie zespołu cech architektonicznych, charakterystycznych dla terenu gminy Bliżyn i popularyzację ich stosowania w budownictwie na terenie gminy.
- Minimalizować występujących zagrożenia istniejących wartości zasobów dziedzictwa kulturowego i czynników wywołujących te zagrożenia, np. stworzenia warunków do wykorzystywania na cele usługowe obiektów wymagających opieki konserwatorskiej.
- Uwzględniać w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, potrzebę zachowania wartości historycznych obiektów architektury i układów urbanistycznych, zgodnie z decyzjami wpisowymi do rejestru dóbr kultury oraz analizę uwarunkowań przestrzennych, określić w planach zagospodarowania przestrzennego szczegółowe wymagania ochronne dla obszarów środowiska kulturowego.

5.3 Kierunki rozwoju funkcji rolniczej

5.3.1 Podstawowe założenia polityki przestrzennej w rolnictwie

Kierunki polityki przestrzennej w tej dziedzinie gospodarki podporządkowane zostały celowi stworzenia warunków do transformacji rynkowej rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony najcenniejszych zasobów środowiskowych i kulturowych.

Priorytetem ochronnym objęte zostały w szczególności najlepsze występujące na terenie gminy kompleksy gleb średniej jakości klas bonitacyjnych: IV, IVa i IVb, które podlegają częściowej ochronie prawnej. Grunty te nadają się do produkcji roślinnej, szczególnie w większych obszarowo gospodarstwach. Gleby takie występują w południowo – zachodniej części gminy w sołectwach: Kucębów, Nowy Odrowążek, Odrowążek i Sorbin. W sołectwach tych, znajdują się wyróżniające się krajobrazowo obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej takie jak:

- dolina rzeki Kuźniczki wraz z sąsiadującymi kompleksami leśnymi, posiadająca miejscami ciekawe walory wizualne i turystyczne,
- obszary przyłeśne we wsiach (poza wyżej wymienionymi): Mroczków, Płaczów, Ubyszów, predysponowane do wprowadzenia funkcji turystyczno – wypoczynkowej (agroturystyka, ekoturystyka),
- tereny wokół projektowanych zbiorników wodnych, które będą szczególnie chronione przed denaturalizacją krajobrazu i zabudową kubaturową nie związaną z funkcją zbiorników.
- Wzmoczoną ochroną objęto także wskazane w niniejszym „Studium...”, najcenniejsze zasoby kultury materialnej tych obszarów a zwłaszcza zabytkowe budynki mieszkalne i gospodarskie jak również związane z rolnictwem; rękodzieło, folklor i twórczość ludowa.

Za najważniejsze dla rozwoju procesów rynkowych w gospodarce rolnej uznaje się natomiast następujące kierunki zagospodarowania:

- pokrycie coraz bardziej zróżnicowanych potrzeb budowlanych sektora rolnego ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw spełniających standardy rynkowe, grup producentów i ich związków oraz usług z otoczenia rolnictwa, wzmacniających pozycję producentów na rynku artykułów rolnych,
- przystosowanie zabudowy wiejskiej do szerokiego wprowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym tworzącej nowe miejsca pracy,
- stymulowanie koncentracji ziemi i poprawy struktury agrarnej zwłaszcza na obszarach gleb o wysokiej przydatności rolniczej,
- systematyczne zwiększanie oferty terenów komunalnych na cele przebudowy gospodarki żywnościowej (na cele rolnicze).

Kierunkom tym powinna towarzyszyć zasada zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w

ramach, której pierwszeństwo uzyskałyby takie działania proekologiczne jak:

- przystosowanie funkcji rolniczej do wprowadzenia tzw. gospodarki rolno – środowiskowej oraz produkcji żywności metodami ekologicznymi,
- zwiększenie małej retencji wodnej i poprawa jakości wód powierzchniowych, stanowiących główne źródło zaopatrzenia rolnictwa w wodę,
- zagospodarowanie gruntów odłogujących i nieekonomicznych w uprawie na cele zalesieniowe.

Istotne znaczenie dla transformacji rynkowej obszarów wiejskich będzie miało dostosowanie działalności przestrzennej w rolnictwie do wszystkich standardów UE.

W warunkach gminy największe szanse w partycypacji w funduszach pomocowych posiadają działania zmierzające do poprawy struktury obszarowej i unowocześnienia gospodarstw rolnych, wsparcia grup producentów i ich związków a także stworzenia rynkowego systemu obsługi rolnictwa.

Szansę taką mają również:

- przedsięwzięcia umożliwiające zróżnicowanie działalności gospodarczej w tym szczególnie doposażenie obszarów zabudowy wiejskiej w infrastrukturę techniczną oraz inwestycje służące przyciągnięciu kapitału inwestycyjnego i zwiększeniu pozarolniczych miejsc pracy,
- inwestycje w przemyśle rolniczym (rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego magazynowania i konfekcjonowania produktów rolnych w oparciu o zorganizowane formy),
- podejmowanie ekologicznej produkcji rolniczej.

5.3.2 Kierunki i zasady zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

• Przestrzeń otwarta

Głównym kierunkiem zagospodarowania terenów rolnych będzie ochrona wskazanych w „Studium...” cennych rolniczo obszarów gleb przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze oraz zapobieganie ich degradacji zarówno w wyniku procesów erozyjnych jak i nieracjonalnego użytkowania. Obszary te uzyskałyby pierwszeństwo w zakresie komasacji i wymiany gruntów (zwłaszcza dla potrzeb większych obszarowo gospodarstw), melioracji i renowacji obszarów meliorowanych a także zapobiegania erozji wodnej gleb. Zasadą polityki przestrzennej winno być również wyłączenie tych obszarów z zabudowy nierolniczej jak również drobno towarowej zabudowy zagrodowej, nie wykazującej tendencji rozwojowej.

Dominującym kierunkiem zagospodarowania obszarów gleb o przewadze gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym, będzie natomiast rozwój wielofunkcyjny dostosowany do lokalnych uwarunkowań, przy czym z uwagi na zwiększone wymogi ochrony środowiska przyrodniczego preferowane winny być funkcje ekologiczne i o niewielkiej uciążliwości dla otoczenia jak: drobna przedsiębiorczość nierolnicza, usługi, agroturystyka, ekoturystyka, gospodarka rybacka oraz w szerokim zakresie zalesienia. Istotne znaczenie dla aktywizacji tych obszarów i przyciągnięcia

potencjalnych inwestorów będzie miała również budowa (względnie odtworzenie) małej retencji wodnej oraz podstawowej infrastruktury turystycznej. Dążenie do restrukturyzacji produkcji rolnej ukierunkowanej na tworzenie specjalistycznych gospodarstw rolnych i hodowlanych, farm ekologicznych produkcji owoców i warzyw (wpływających na rozwój rolnictwa ekologicznego, który jest ważnym czynnikiem wzrostu zatrudnienia na obszarze gminy) oraz do przekształceń gospodarstw nierentownych i zagospodarowania terenów rolnych na cele nierolnicze.

Transformacja rynkowa rolnictwa gminy, wymaga również umożliwienia lokalizacji przedsiębiorczości gospodarczych, zapewniających większą ilość miejsc pracy. Inwestycje te mogłyby być sytuowane w ośrodku gminnym lub w jego obszarze funkcjonalnym, na terenach w pełni wyposażonych w infrastrukturę techniczną i łatwo dostępnych pod względem własnościowym.

W celu uniknięcia potencjalnych kolizji przestrzennych, zabudowa nie związana z rolnictwem winna być lokalizowana we wskazanych w studium strefach koncentracji funkcji pozarolniczych (usługowo – produkcyjnych, mieszkaniowych, turystyczno – rekreacyjnych itp.).

- **Zabudowa rolnicza**

Przewiduje się stopniowe zróżnicowanie zabudowy rolniczej i dostosowanie jej do standardów osiedleńczych, obowiązujących w Unii Europejskiej.

Ekstensywne elementy zabudowy produkcyjnej jak np. siedliska gospodarstw drobnotowarowych nie zwiększających produkcji i areału, zabudowa użytkowników działek rolniczych (do 1ha), zabudowa zagrodowa z drobnymi usługami lub przetwórstwem rolno – spożywczym oraz magazynowania i konfekcjonowania produktów rolnych (w tym runa leśnego) w oparciu o zorganizowane formy bazujących na własnych surowcach itp., będą koncentrowane tak jak dotychczas w większych ośrodkach osadniczych (wsiach sołeckich), na obszarach przewidywanych pod zabudowę wielofunkcyjną. Obszary te skupiałyby jednocześnie przedsiębiorczość komercyjną o charakterze nieuciążliwym, usługi publiczne, oraz towarzyszącą im zabudowę mieszkaniową, przekształcając się w perspektywie w lokalne ośrodki usługowo-mieszkaniowe nastawione na obsługę wsi i rolnictwa. Omawiana zabudowa z uwagi na wysokie koszty wyposażenia w zbiorcze systemy infrastruktury technicznej, jak również przewidywane wprowadzenie podatku katastralnego (naliczanego od wartości nieruchomości) powinna być kształtowana oszczędnie z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb budowlanych.

Rozwojowe funkcje rolnicze jak: gospodarstwa wysokotowarowe, gospodarstwa agroturystyczne związane z konkretnym areałem lub podejmujące działalność wymagającą izolacji przestrzennej, usługi lub przetwórstwo rolnicze stwarzające uciążliwość dla otoczenia, mogłyby być lokalizowane poza obszarami koncentracji zabudowy wielofunkcyjnej, jeżeli areał gospodarstwa wynosi min. 10 ha, a użytkownik lub inwestor posiada program rozwoju uzgodniony z terenową placówką doradztwa rolniczego. Analogiczne preferencje lokalizacyjne dotyczyłyby (w uzasadnionych przypadkach) inwestycji realizowanych w ramach zorganizowanego rynku żywnościowego,

związanych z funkcjonowaniem grup producenckich, oraz objętych programami pomocowymi UE.

Należy jednak podkreślić, że powyższe preferencje nie mogą obejmować pozarolniczych funkcji gospodarczych w tym także zabudowy mieszkaniowej.

- **Gospodarka gruntami**

Osiągnięcie celów przestrzennych w rolnictwie wymagać będzie aktywnego włączenia się samorządu w gospodarkę zasobami gruntów komunalnych, które winny być sukcesywnie tworzone na obszarach przewidzianych do realizacji inwestycji publicznych, planowanych pod przedsiębiorczość komercyjną czy przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i usługowo – produkcyjne. Istotne znaczenie dla rozwoju gminy może mieć przy tym stworzenie atrakcyjnej oferty terenów komunalnych zwłaszcza w obszarze funkcjonalnym ośrodka gminnego znajdującego się w Bliżynie oraz w rejonie projektowanej drogi krajowej nr 42. Omawiane zasoby terenów stanowić powinny instrument aktywnego sterowania rozwojem przestrzennym gminy i mogą zapewnić w perspektywie stały dopływ środków finansowych, zarówno ze sprzedaży gruntów jak i późniejszych podatków od nieruchomości. Grunty planowane w zmianie studium pod zabudowę inną niż rolnicza, ze względu na ich niską klasę bonitacyjną, w związku ze zmianami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami), nie będą wymagały uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntu rolnego na cele nierolnicze.

5.4 Kierunki rozwoju funkcji leśnej

5.4.1 Główne kierunki zagospodarowania leśnego

Podstawowymi dokumentami określającymi kierunki rozwoju leśnictwa oraz zasady gospodarowania zasobami leśnymi są:

- w lasach państwowych – plany urządzenia lasów Nadleśnictwa: Skarżysko Kamienna, Stąporków i Suchedniów,
- w lasach niepaństwowych – uproszczone plany urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa opracowane dla poszczególnych wsi gminy Bliżyn.

Ustalenia wymienionych wyżej planów uwzględniono w niniejszym „Studium...” przy określaniu granic lasów, w tym lasów ochronnych oraz zasad udostępniania i rozwoju obszarów leśnych. Osiągnięcie celów polityki przestrzennej w leśnictwie wymagało będzie ponadto realizacji działań wynikających z obowiązujących przepisów prawa jak i lokalnych uwarunkowań przestrzennych.

Za najważniejsze w tym zakresie uznaje się następujące kierunki zagospodarowania:

- powszechną i ciągłą ochronę obszarów leśnych zmierzającą do ich zachowania i powiększenia oraz zrównoważonego rozwoju wszystkich funkcji tych obszarów (przeznaczenie lasów na cele inwestycyjne może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach i po

- spełnieniu wymogów określonych przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych),
- tworzenia warunków przestrzennych do zapewnienia lasom skutecznej ochrony ppoż. oraz przeciwdziałania ich zaśmiecaniu,
- podjęcie współpracy z wymienionymi wyżej Nadleśnictwami, w zakresie szerszego udostępnienia wskazanych w „Studium...” obszarów lasów państwowych, głównie dla potrzeb turystyki ekstensywnej (agroturystyki, ekoturystyki),
- zwiększenie powierzchni leśnej zwłaszcza drogą zalesiania prywatnych gruntów, z których większość pozostaje w odłogowaniu ulegając stopniowej degradacji, (z powodu dużej ilości gruntów niskiej klasy bonitacyjnej).

Wysoki stopień lesistości gminy (około 70%) daje możliwość wykorzystania gospodarczego i turystyczno – rekreacyjnego lasów jako ważny element gminnej strategii rozwoju.

Planowane w zmianie studium, przeznaczenie niewielkich fragmentów lasów i gruntów leśnych, na cele niezwiązane z gospodarką leśną, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami), wymagać będzie uzyskania na etapie opracowywania planów miejscowych, zgody na zmianę przeznaczenia gruntu leśnego na cele nieleśne. Sytuacja ta dotyczy głównie niewielkich fragmentów lasów i gruntów leśny zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg publicznych, przewidywanych do budowy lub przebudowy na parametrach odpowiadających ich klasom technicznym oraz niewielkich enklaw leśnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy wielofunkcyjnej, rekreacyjno – wypoczynkowej i usługowej. Największe obszary leśne wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, znajdują się na terenie proponowanej zabudowy wielofunkcyjnej i rekreacyjno-wypoczynkowej sołectwa Zagórze.

5.4.2 Zasady polityki zalesieniowej

W celu zapewnienia sprawnej realizacji zalesień oraz umożliwienia gminie partycypacji w progach pomocowych Unii Europejskiej, proponuje się przyjąć w tej dziedzinie następujące zasady postępowania:

- wielkość zalesień, ich rozmieszczenie oraz sposób realizacji, określa Krajowy Program Zwiększenia Lesistości oraz opracowane na jego podstawie – wojewódzki i gminny program jej zwiększenia,
- kierunki rozwoju przestrzennego zalesień, precyzuje proponowana w „Studium...” granica rolno – leśna, która uwzględnia wszystkie znane na obecnym etapie prac projektowych, aspekty jej przebiegu w tym szczególnie obszary gleb nieopłacalnych rolniczo, które są najbardziej zagrożone degradacją w wyniku odłogowania i utraty kultury rolnej.

Grunty położone w obrębie, wskazanej w „Studium...” granicy rolno – leśnej, mogą być

przeznaczane na cele zalesieniowe w drodze opracowania – miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy, sporządzanych w trybie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na wniosek właściciela terenu lub zarządzającego, na cele zalesieniowe mogą być przeznaczane w analogiczny sposób grunty usytuowane poza omawianą granicą pod warunkiem, że spełniają wymogi określone przepisami o lasach a ponadto:

- są położone w enklawach lasów istniejących i na terenach, których zalesienie jest uzasadnione względami przyrodniczymi,
- pełnią ważną funkcję ochronną a zagospodarowanie leśne spowoduje, że funkcja ta stanie się bardziej efektywna,
- są usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie granicy rolno – leśnej pod warunkiem, że zalesienie tych gruntów nie spowoduje kolizji z zagospodarowaniem obszarów sąsiadujących.

Rozwój obszarowy lasów winien być realizowany z uwzględnieniem następujących zasad:

- przywracania i kształtowania leśnych ciągów ekologicznych w skali gminy oraz w układzie ponad gminnym,
- zachowania istniejących siedlisk Natura 2000,
- eliminowania kolizji funkcji leśnej z innymi funkcjami terenów,
- wyrównywania linii brzegowej lasów w celu zyskania bardziej zwartych kompleksów, unikając jednak nadmiernego uproszczenia tej linii i sprowadzania jej kształtu do prostych figur geometrycznych,
- zachowania lokalnych walorów krajobrazowych i kulturowych,
- spełnienia wymogów przestrzennych w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Rolnictwo i leśnictwo – ich perspektywa w osiągnięciu stabilności społeczno-gospodarczej

Głównym źródłem finansowania inwestycji lokalnych, których celem jest rozwój wielofunkcyjny rolnictwa i leśnictwa na terenie gminy, jest „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013” realizowany ze środków Unii Europejskiej pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego w połączeniu ze środkami krajowymi tj. środkami samorządów i budżetu Państwa oraz środkami własnymi beneficjentów.

Wsparcie finansowe zadań inwestycyjnych ze środków Programu rozwoju obszarów wiejskich są sektory żywnościowe i leśne, zbieżne z krajową strategią rozwoju obszarów wiejskich i polegają na:

- poprawie konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- poprawie stanu środowiska abiotycznego, siedlisk przyrodniczych i krajobrazu,
- poprawie jakości życia na obszarach wiejskich oraz dywersyfikacja działalności,
- budowanie struktur lokalnych na rzecz zatrudnienia i dywersyfikacji (Oś LEADER).

Współfinansowanie zadań daje perspektywę rozwinięcia konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Poprawę konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa na terenie gminy można osiągnąć poprzez modernizację gospodarstw, ukierunkowanie produkcji na rynek oraz aktywowanie inwestycji prorozwojowych. Wprowadzenie nowych technologii oraz procesów produkcyjnych w zgodzie z wymogami ochrony środowiska, wymaga kapitałochłonnych inwestycji, których rezultatem będzie poprawa dochodów rolników oraz polepszenie warunków ich pracy.

Przewiduje wsparcie dla rolników i leśników ponoszących straty w wyniku ograniczeń w zakresie gospodarowania na obszarach wchodzących w skład sieci NATURA 2000. Płatności rolnośrodowiskowe i leśnośrodowiskowe mają zachęcić do podejmowania dobrowolnych zobowiązań w zakresie gospodarowania ukierunkowanego na ochronę środowiska oraz zachowanie siedlisk o wysokich walorach przyrodniczych. Działania te mają na celu zachowanie różnorodności biologicznej na terenie gminy.

W ramach Pilotażowego Programu LEADER skierowanego na tworzenie lokalnych partnerstw publiczno-prawnych, powstać powinny Lokalne Grupy Działania, które swoim działaniem mogą stać się animatorami rozwoju własnej miejscowości i obszaru gminy. Szerokie wsparcie inicjatyw LEADER wzmocni spójność podejmowanych oddolnie decyzji w zakresie planowanych i wdrażanych projektów rozwoju lokalnego.

Na bazie Osi LEADER powstała Lokalna Grupa Działania – U ŹRÓDEŁ, obejmująca swym działaniem obszar gmin: Białaczów, Bliżyn, Gowarczów, Końskie, Paradyż, Ruda Maleniecka, Smyków, Staporków, Żarnów, realizująca Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2009- 2015.

5.5 Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług

Teren gminy Bliżyn podzielony jest na 23 sołectwa w tym miejscowość gminną Bliżyn. Zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa w obrębie poszczególnych jednostek administracyjnych, ukształtowana historycznie, lokalizowana była przeważnie przy głównych ciągach komunikacyjnych, w pobliżu istniejących dróg i obiektów usługowych. Największe zagęszczenie zabudowy mieszkaniowej występuje w pasie oddziaływania drogi krajowej nr 42. W obrębie miejscowości gminnej Bliżyn i Sołtyków, występują enklawy zabudowy wielorodzinnej nie posiadające tendencji rozwojowych.

Część zabudowy osadniczej na terenie gminy, ma charakter zabudowy rozproszonej, spowodowanej głównie, lokalizacjami siedlisk rolniczych lub leśnych, w obrębie areałów znajdujących się we władaniu inwestorów.

Dalszy rozwój osadnictwa na terenie gminy Bliżyn musi być podporządkowany następującym celom:

- dążeniu do tworzenia ładu przestrzennego lub jego poprawy,
- ochronie środowiska przyrodniczego oraz dóbr kultury,
- dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców,
- ekonomicznemu wykorzystaniu terenu.

Rysunek „Studium...” w części określającej kierunki rozwoju przestrzennego wskazuje **tereny zabudowy wielofunkcyjnej – zagrodowej i mieszkaniowej z możliwością lokalizacji usług podstawowych**, jako dominującą funkcję przekształcającą naturalne środowisko, wynikającą z istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu gminy.

Tereny istniejącej i projektowanej **zabudowy wielofunkcyjnej**, są terenami w dużym stopniu zainwestowanymi, posiadającymi nieliczne wolne działki, możliwe do zagospodarowania na cele budownictwa zagrodowego lub mieszkaniowego jednorodzinnego oraz małych form budownictwa wielorodzinnego i usługowego w zakresie usług podstawowej obsługi ludności, usług publicznych i komercyjnych, obsługi z zakresu otoczenia rolnictwa.

Ewentualna zabudowa wielorodzinna w skali nie przekraczającej istniejącej zabudowy wielorodzinnej, powinna być lokalizowana w obrębie terenów wielofunkcyjnych położonych w centralnej części miejscowości gminnej w pobliżu potencjalnego centrum usługowego miejscowości.

Część terenów zabudowy wielofunkcyjnej, to tereny częściowo zainwestowane lub jeszcze wolne od zabudowy, posiadające korzystną charakterystykę fizjograficzną, w większości wynikające z dotychczasowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy oraz zgłoszonych wniosków indywidualnych i zbiorowych, stanowiące bazę dla lokalizacji nowych siedlisk rolniczych lub zabudowy mieszkaniowej i usług podstawowej obsługi ludności, usług publicznych i komercyjnych oraz usług z zakresu obsługi rolnictwa.

Dalsza lokalizacja zabudowy na terenie poszczególnych sołectw powinna rozwijać się w pierwszej kolejności w obrębie istniejących zespołów osadniczych, w formie wymiany istniejących obiektów mieszkalnych w złym stanie technicznym, w celu:

- poprawy walorów estetycznych istniejącej zabudowy,
- rozbudowy i uzupełniania istniejących siedlisk,
- uzupełniania wolnych działek, między istniejącą zabudową.

W dalszej kolejności powinny być uaktywniane obszary wielofunkcyjne, usytuowane w najbliższym sąsiedztwie istniejącej zabudowy, następnie pozostałe obszary potencjalnego rozwoju wielofunkcyjnego, wskazane w „Studium...”.

Ponadto, kolejność lokalizacji zabudowy powinna być uzależniona od stopnia uzbrojenia

działek. Tereny posiadające pełne uzbrojenie lub przewidziane do szybkiego uzbrojenia, w pierwszej kolejności powinny być uruchamiane pod zabudowę.

Dla części terenów niezbędne jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, określającego zasady lokalizacji zabudowy w obrębie terenów, gwarantującej podział na ekonomicznie uzasadnione działki oraz zapewnienie dojazdu do tych działek.

Bez potrzeby opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mogą być lokalizowane budynki mieszkalne, gospodarcze i usługowe, na działkach posiadających niezależny, normatywny dojazd z drogi publicznej, jeżeli inne przepisy szczególnie nie narzucają obowiązku sporządzenia planu. Poza wyznaczonymi terenami wielofunkcyjnymi, na ich zapleczach może być lokalizowana specjalistyczna zabudowa rolnicza, na warunkach określonych w kierunkach rozwoju funkcji rolnej.

Istniejącą zabudowę rozproszoną należy uznać za możliwą do przebudowy, rozbudowy i odbudowy, jeżeli z uwarunkowań nie wynikają zakazy uniemożliwiające jej utrwalanie. Część zabudowy rozproszonej może stanowić podstawę do rozwoju funkcji lotniskowych, agroturystyki, wykorzystujących istniejące zabudowania.

Należy dążyć do koncentracji zabudowy mieszkaniowej i przeciwdziałać jej rozpraszaniu.

Obszary przewidziane na cele rozwoju osadnictwa (tereny zabudowy wielofunkcyjnej) zostały zwaloryzowane pod względem istniejącego i wymaganego uzbrojenia technicznego, ograniczeń wynikających z elementów ochrony środowiska, dóbr kultury, ochrony gruntów rolnych i warunków fizjograficznych.

Należy ograniczać lokalizację nowej zabudowy w obrębie dolin rzecznych, objętych korytarzami i ciągami ekologicznymi, istniejące zabudowania usytuowane w tak niekorzystnych warunkach powinny być sukcesywnie przenoszone na tereny posiadające korzystne warunki fizjograficzne w obrębie istniejącej i proponowanej zabudowy.

Część terenów zabudowy wielofunkcyjnej, położonych w szczególności w rejonach rozwoju rekreacji i wypoczynku, w szczególności w sołectwach: Zagórze, Brzeście, Jastrzębie, Gostków i Wołów, mogą być przeznaczane na cele rekreacji indywidualnej lub zabudowy rezydencjonalnej.

Ze względu na lokalizację części obszaru gminy w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP), priorytetową sprawą na tym terenie jest pełne uzbrojenie terenów budownictwa w sieć kanalizacyjną, która powinna być budowana równoległe z siecią wodociagową.

W celu kształtowania ładu przestrzennego, podnoszącego jakość życia mieszkańców i poziom atrakcyjności obszaru gminy, należy położyć nacisk na kształtowanie wyrazu architektonicznego zabudowy.

Za zasadne uznaje się potrzebę wypracowania formy architektoniczno-przestrzennej lub zespołu cech przestrzennych, identyfikujących się z elementami historycznej zabudowy, jako elementów powtarzalnych, do wielokrotnego zastosowania.

Architektura budynków lokalizowanych na terenie gminy powinna posiadać poprawną formę,

zharmonizowaną z otoczeniem, nawiązywać charakterem, skalą i detalem do wzorów regionalnych, zalecana zwarta bryła budynku, wysokość budynków mieszkalnych jednorodzinnych do dwóch kondygnacji, z możliwością wykorzystania poddasza na cele mieszkalne w budynkach jednokondygnacyjnych (preferowana wysokość do 1,5 kondygnacji).

W celu poprawy cech architektoniczno-przestrzennych istniejącej zabudowy jednorodzinnej, czy usługowej, o gabarytach zbliżonych do sześciianu, można dopuścić do nadbudowy budynku o użytkowe poddasze, powyżej określonych wcześniej dopuszczalnych wysokości budynków.

Zaleca się stosowanie dachów stromych dwuspadowych, czterospadowych lub wielospadowych o nachyleniu połaci 35° – 50°, z możliwością zastosowania naczółków i przyczółków, poszerzonych okapów oraz wprowadzanie materiałów kamiennych i drewna do prac wykończeniowych w elewacjach,

Zagospodarowanie terenów potencjalnego rozwoju osadnictwa powinno mieć na celu ujednolicenie standardów wykorzystania przestrzeni poprzez stosowanie minimalnych wskaźników wielkości i szerokości działek budowlanych dla zabudowy mieszkaniowej:

- szeregowej – 450 m², przy szerokości działki – 9,0 m,
- bliźniaczej – 700 m², przy szerokości działki – 12,0 m,
- wolnostojącej – 800 m², przy szerokości działki – 18,0 m,

przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości zabudowy do 40 % powierzchni działki i pozostawieniu minimum 30 % powierzchni biologicznie czynnej na działce.

Wysokość budynków zabudowy wielorodzinnej należy ograniczyć do czterech kondygnacji nadziemnych, z możliwością zabudowy do 50% powierzchni działki i pozostawienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej.

Zaleca się stosowanie dachów stromych dwuspadowych, czterospadowych lub wielospadowych o nachyleniu połaci 35° – 50°, z możliwością zastosowania naczółków i przyczółków, poszerzonych okapów oraz wprowadzanie materiałów kamiennych i drewna do prac wykończeniowych w elewacjach, w uzasadnionych przypadkach dachów innych, w tym o małym nachyleniu połaci dachowej.

Wysokość budynków usługowych, w tym użyteczności publicznej należy ograniczyć do trzech kondygnacji nadziemnych w wysokościach dostosowanych do funkcji obiektów, a gospodarczych i produkcyjno-usługowych do dwóch kondygnacji nadziemnych.

Zaleca się stosowanie dachów stromych dwuspadowych, czterospadowych lub wielospadowych o nachyleniu połaci 35° – 50°, z możliwością zastosowania naczółków i przyczółków, poszerzonych okapów oraz wprowadzanie materiałów kamiennych i drewna do prac wykończeniowych w elewacjach, z możliwością zastosowania dachów innych, w tym wynikających z technologii budynku, czy zastosowania nowoczesnej formy architektonicznej.

Parametry przestrzenne siedlisk rolniczych powinny być uwarunkowane specyfiką gospodarstwa rolnego i jego programem użytkowym, oraz zasadami lokalizacji zabudowy

jednorodzinnej w przypadku realizacji budynku mieszkalnego w zabudowie zagrodowej i zasadami lokalizacji obiektów produkcyjno-usługowych w przypadku części gospodarczej zabudowy siedlisk rolniczych.

Zaleca się wprowadzenie w nowych siedliskach i uzupełnienie w już istniejących; zadrzewień i zakrzewień przydomowych oraz zieleni osłonowej przy obiektach produkcyjnych, usługowych i hodowlanych.

Obszary istniejącej zabudowy i projektowanej zabudowy wielofunkcyjnej, należy również traktować jako obszary potencjalnego rozwoju usług podstawowych, nieuciążliwych, obsługujących tereny mieszkalnictwa.

Usługi uciążliwe należy lokalizować w odpowiedniej odległości od obszarów wielofunkcyjnych, na zapleczach działek siedliskowych, w sposób nie pogarszający warunków zamieszkiwania na działkach sąsiednich, przy zapewnieniu bezpiecznych odległości ochronnych i niezależnych dojazdów.

Dla zabudowy usługowej, wielkości działek należy dostosować do programu inwestycji, uwzględniającego obowiązek zapewnienia miejsc parkingowych dla potencjalnych klientów i dostawców w wielkości minimum 1 miejsca/30m² powierzchni użytkowej usługi oraz wymogu pozostawienia powierzchni biologicznie czynnej o charakterze zieleni dekoracyjno-ozdobnej w granicach działki usługowej.

W poszczególnych wsiach gminy Bliżyn nie przewiduje się lokalizacji obiektów usługowych wymagających szczególnego wskazania w Studium ... o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000m², potencjalnym obszarem takiej lokalizacji mogą być tereny koncentracji zabudowy usługowej, zlokalizowane w miejscowości Bliżyn, znajdujące się pomiędzy ul. Kościuszki a linią kolejową. Lokalizacja obiektów wielkopowierzchniowych w rozumieniu aktualnych przepisów wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którego granice, w obrębie powyższego terenu zostaną uściślone w uchwale inicjującej opracowanie planu.

Fronty działek usługowych wraz z ciągami dróg ogólnodostępnych i ciągi piesze powinny stanowić potencjalne obszary przestrzeni publicznych, wymagające wypracowania spójnego wyrazu architektonicznego, identyfikującego teren przestrzeni publicznych gminy Bliżyn.

W poszczególnych większych miejscowościach sołectwa zostały wskazane tereny koncentracji usług podstawowych, stanowiących zaplecze usługowe miejscowości i tereny lokalizacji potencjalnych przestrzeni publicznych integrujących mieszkańców. Ze względu na różnorodny charakter projektowanych przestrzeni publicznych, ich parametry i współczynniki zabudowy powinny indywidualnie zostać określone w planach zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do specyfiki i rodzaju przestrzeni publicznej.

Tereny te powinny być przedmiotem gromadzenia przez gminę zasobów komunalnych w celu wykreowania centrów usługowych w poszczególnych sołectwach.

Gromadzenie zasobów gruntów komunalnych dla potrzeb lokalizacji usług publicznych,

powinno uwzględniać potrzebę koncentracji ewentualnych obiektów w sąsiedztwie już istniejących, w celu tworzenia czytelnych centrów usług publicznych i komercyjnych.

W I kwartale 2008r. opracowane zostały przez Gminę „Plany odnowy” dla miejscowości Bliżyn, Brzeście, Zbrojów i Górki, ukierunkowane na rozwój oraz poprawę warunków pracy i życia mieszkańców. Realizacja przedsięwzięć w perspektywie 7 lat ma na celu wykreowanie tych miejscowości w zakresie:

- podnoszenia atrakcyjności infrastruktury społeczno- usługowej, kulturalnej i turystycznej,
- kultywowanie tradycji społeczności lokalnych,
- wspieranie inicjatyw indywidualnych mieszkańców gminy, szczególnie rolników w działaniach na rzecz odnowy wsi,
- zagospodarowania przestrzeni publicznej.

Zrealizowanie obranych przez Gminę kierunków rozwoju wynikających z uwarunkowań, uczyni Gminę przyjazną dla mieszkańców i potencjalnych gości.

5.6 Kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła

Na terenie gminy istnieje kilka obiektów przemysłowych, nie stanowiących dominanty funkcjonalnej gminy. Są to głównie drobne zakłady produkcyjne: przemysłu rolno-spożywczego, wyrobów stolarskich, ciesielskich, metalowych, kopalnia i obróbka kamienia, produkcji farb i lakierów oraz pigmentów, produkcja tkanin dekoracyjnych, obuwia oraz zakłady produkcji materiałów budowlanych. Ze względu na walory przyrodnicze i wymogi ochrony środowiska na terenie gminy przewiduje się rozwój istniejących oraz lokalizację drobnych zakładów nieuciążliwych dla środowiska oraz zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego, w oparciu o tereny istniejących lub aktualnie nie funkcjonujących zakładów przemysłowych, lub zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Nowe podmioty gospodarcze powstające na terenie gminy, powinny lokalizować się na terenie już istniejących zakładów lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie oraz terenach wskazanych do takiej zabudowy. **Tereny zabudowy przemysłowej, baz, składów, intensywnej produkcji hodowlanej,** zostały wskazane w oparciu o inwentaryzację terenu i wskazanie terenów aktywnych gospodarczo lub wymagających uaktywnienia jako nowe tereny lub po byłych zakładach przemysłowych.

Dopuszcza się lokalizację obiektów hodowlanych i przetwórstwa rolno-spożywczego na zapleczach zabudowy wielofunkcyjnej, jako obiekty związane z prowadzoną na terenie gminy gospodarką rolno-hodowlaną.

Usługi rzemieślnicze, nie mające charakteru działalności uciążliwej, mogą być lokalizowane w ramach terenów istniejącej i projektowanej zabudowy wielofunkcyjnej gminy.

Na obszarze gminy surowce mineralne nie mają większego znaczenia gospodarczego, z uwagi na ochronę przyrodniczą terenów, gdzie głównie występują. W obrębie doliny rzeki Kamiennej, zostało udokumentowane w kat. C₂ złoża piasków czwartorzędowych „Gilów” o zasobach 1 534 tys. ton. Ze względu na objęcie, części terenu złoża, ochroną w ramach **specjalnego obszaru ochrony**

siedlisk – “Uroczysko Pięty”, nie wskazuje się tego terenu jako terenu eksploatacji. Eksploatacja innych surowców mineralnych, o aktualnie nie ujawnionych zasobach, wymaga udokumentowania potencjalnych zasobów i uzyskania koncesji na ich wydobycie, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W granicach terenu objętego Zmianą Nr 2 Studium..., na obszarze części miejscowości Wołów, na podstawie „Dokumentacji geologicznej złoża piasków czwartorzędowych „WOŁÓW” w kat. C₁ na części działki nr 639 w Wołowie, gmina Bliżyn powiat skarżyski, województwo świętokrzyskie” wskazuje się lokalizację udokumentowanego złoża piasków, przydatnych dla budownictwa i drogownictwa, przewidywanego do eksploatacji powierzchniowej. Udokumentowane złożo znajduje się w całości powyżej zwierciadła wody gruntowej.

*Przewidywana eksploatacja złoża piasku, wymaga uzyskania Koncesji na jego wydobycie, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi.*1*

5.7 Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji

Ze względu na występowanie na terenie gminy cennych zasobów przyrodniczych i kulturowych wraz z dużymi kompleksami leśnymi oraz przewidywaną lokalizacją nowych zbiorników retencyjnych i odbudową istniejącego zbiornika retencyjnego w Bliżynie za wiodącą funkcję rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Bliżyn, należy przyjąć rozwój turystyki i rekreacji. Gmina posiada predyspozycje dla rozwoju turystyki weekendowej i pobytovej, w tym agroturystyki oraz indywidualnej rekreacji w formie zabudowy letniskowej. Znaczące skupisko zabudowy o charakterze rekreacji indywidualnej, letniskowej, znajduje się w sołectwie Zagórze. Charakterystyczne dla terenu gminy jest wykorzystywanie zabudowań dawnych zagród rolniczych i osad leśnych na cele zabudowy rekreacyjnej – rekreacji indywidualnej oraz agroturystyki.

Duże kompleksy leśne z cennymi zasobami przyrodniczymi stanowią atrakcyjny teren turystyczno – rekreacyjny o urozmaiconej ofercie turystycznej przy zachowaniu ich ochronności.

Zlokalizowany w granicach sołectwa Bliżyn, zbiornik retencyjny uległ zniszczeniu, w wyniku przerwania zapory w trakcie powodzi w 2002 r. Aktualnie gmina podjęła starania związane z odbudową zbiornika. Została opracowana koncepcja programowo-przestrzenna zbiornika wodnego na rzece Kamiennej. Odbudowa zbiornika oraz budowa innych zbiorników o charakterze retencyjno-rekreacyjnym, wskazanych w studium.... stworzy bazę dla rozwoju różnorodnej funkcji wypoczynkowo-turystycznej.

W celu właściwego wykorzystania uwarunkowań gminy oraz istniejącej i planowanej do realizacji bazy turystyczno – wypoczynkowej, należy poszerzyć ofertę promocyjną gminy poprzez:

- poszerzenie oferty wypoczynku w okresie letnim (nauka jazdy konnej, wędrówki konne, szkółki rękodzieła ludowego, garncarstwa, plenerowe imprezy sportowo-rekreacyjne);
- wyznaczenie miejsc biwakowania, palenia ognisk, boisk do gier i zabaw terenowych;

**1 tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...*

- oznakowanie nowych szlaków (pieszych, rowerowych, narciarskich) w formie zamkniętych pętli z możliwością dogodnego dojścia i dojazdu;
- wyznaczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych o ukierunkowaniu dydaktyczno – wypoczynkowym, spełniających jednocześnie funkcje komunikacyjne dla mieszkańców (ścieżki rowerowe i trasy ruchu pieszego);
- zorganizowanie pól karawaningowych, campingowych, pól namiotowych z zapleciami socjalnymi, taniej bazy noclegowej w schroniskach młodzieżowych;
- budowę obiektów konferencyjno-szkoleniowych, rehabilitacyjnych, rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowych, służących pobytowi i rekreacji indywidualnej i zorganizowanej;
- budowę zbiorników wodnych wraz z lokalizacją obiektów budowlanych oraz urządzeń turystyczno – rekreacyjnych, towarzyszących funkcji zbiorników;
- wspieranie rozwoju budownictwa letniskowego w formach zorganizowanych, z równoczesnym dostosowaniem do lokalnych warunków środowiska;
- opracowanie oferty terenów rekreacyjnych, ogólnodostępnych oraz działek letniskowych;
- wzbogacenie oferty gastronomicznej i kulturowej,
- wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną i zapewnienie dogodnego dojazdu do potencjalnych terenów wypoczynku i rekreacji;
- szeroką akcję promocyjną walorów przyrodniczo-kulturowych i rekreacyjno-turystycznych gminy.

Stworzenie powyższych warunków wzbogacających ofertę turystyczno–wypoczynkową ma na celu, rozwój funkcji wypoczynkowo – rekreacyjno – turystycznej gminy, dającej korzyści gospodarcze i społeczne dla gminy i jej społeczności lokalnej oraz perspektywę bazy letniskowego wypoczynku dla aglomeracji kieleckiej i większych ośrodków (Warszawa, Śląsk), co umożliwi rozwój gospodarczy gminy (szczególnie w pobliżu projektowanych zbiorników wodnych).

Wymienione wyżej cele oferty wypoczynkowo – turystycznej, winny mieć odzwierciedlenie w „programie rozwoju turystyki i wypoczynku”, opracowanym dla terenu gminy, z udziałem wszystkich zainteresowanych podmiotów, w szczególności z władzami sąsiadujących gmin, władzami powiatu i województwa, celem zachowania spójnej polityki rozwoju regionu.

W studium... określa się tereny najkorzystniejsze dla lokalizacji zabudowy rekreacyjnej.

Uściślenie granic terenów rekreacyjnych powinno nastąpić na etapie opracowania planów miejscowych obejmujących tereny zbiorników wraz z ich obrzeżami funkcjonalnymi.

W zagospodarowaniu tych terenów należy uwzględnić potrzebę zapewnienia ochrony biologicznej zbiorników poprzez ustanowienie pasów ochronnych, wyodrębnienia terenów rekreacji ogólnodostępnej, zachowania minimum 50% powierzchni przestrzeni biologicznie czynnej oraz ograniczenia zabudowy potencjalnych terenów rekreacyjnych do 30% ich powierzchni, a także zapewnienia możliwości funkcjonowania zbiorników i ich konserwacji wynikających z ogólnie obowiązujących przepisów w tym Prawa wodnego.

W ramach podnoszenia atrakcyjności wypoczynku związanego z systemem projektowanych zbiorników wodnych, w granicach terenu doliny rzeki Kamiennej, można przeanalizować lokalizację spływu kajakowego łączącego projektowane zbiorniki wodne na terenie gminy oraz w rejonie gmin sąsiednich np. zbiornik Wołów i zbiornik Bzin w Skarżysku Kamiennej. Opracowanie takie wymagałoby zaangażowania inwestycyjnego gminy Bliżyn, miasta Skarżyska i gminy Suchedniów.

Preferowany na terenie gminy Bliżyn, jest rozwój gospodarstw agroturystycznych, oferujących spędzenie urlopu w przyjaznym, naturalnym środowisku z daleka od zgiełku masowej rekreacji. Terenami preferowanymi dla rozwoju agroturystyki są zespoły zabudowy rolniczej, położone poza terenami zagęszczonej zabudowy, w sąsiedztwie zwartych kompleksów leśnych. Tereny takie znajdują się w północnej i południowej części gminy, poza terenami pasa intensyfikacji rozwoju wielofunkcyjnego zlokalizowanego w paśmie rozwoju wzdłuż drogi krajowej nr 42.

W obszarze tych terenów dopuszcza się wykorzystywanie, na cele rekreacji indywidualnej, istniejących zabudowań mieszkalno-gospodarczych, zlokalizowanych w sąsiedztwie istniejącej zabudowy oraz w zabudowie rozproszonej, o ile zakaz wykorzystania obiektów na cele związane z przebywaniem ludzi, nie wynika z ogólnie obowiązujących przepisów prawa i prawa miejscowego.

Zabudowa letniskowa i rezydencjonalna oraz usługi o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym powinny być lokalizowane na terenach nie sąsiadujących z gospodarstwami rolniczymi, intensyfikującymi produkcję rolniczą i hodowlaną.

Realizacja przedsięwzięć związanych z turystyką i wypoczynkiem ukierunkowanych na działalność pozarolniczą, wzbogacających atrakcyjność gminy z równoczesnym rozwojem gospodarczym społeczności lokalnej, możliwa jest przy wykorzystaniu wsparcia finansowego programów pomocowych Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich UE w tym odpowiedniego Działania, Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013, wojewódzkiego programu rozwoju turystyki oraz innych dokumentów programowych (np. Odnowa i rozwój wsi), mających na celu poprawę jakości życia na obszarach wiejskich.

5.8 Kierunki rozwoju komunikacji

5.8.1 Sieć drogowa

W wyniku wprowadzonych zmian administracyjnych państwa zmieniony został podział na kategorie dróg. Na mocy znowelizowanej ustawy o drogach publicznych drogi dzielą się na krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Aktualnie na terenie gminy Bliżyn nie ma dróg wojewódzkich, które po nowelizacji przepisów, stały się drogami powiatowymi.

Podstawowy układ dróg na terenie gminy Bliżyn tworzyć będą:

- projektowana droga krajowa Nr 42 Namysłów – Radomsko – Końskie – Bliżyn – Skarżysko-

Kamienna – Rudnik, stanowiąca nowy przebieg drogowy, usytuowany poza skupioną zabudową miejscowości gminy, projektowana na parametrach drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP 2/2) wraz węzłami komunikacyjnymi usytuowanymi zgodnie z obowiązującymi przepisami i systemem dróg serwisowych zapewniających dostęp do terenów sąsiadujących;

- droga krajowa nr 42 Namysłów – Radomsko – Końskie – Bliżyn – Skarżysko-Kamienna – Rudnik, w aktualnym jej przebiegu, przewidywana do pozostawienia na parametrach drogi klasy głównej (G), docelowo do deklasyfikacji po wybudowaniu drogi ruchu przyspieszonego w jej projektowanym przebiegu komunikacyjnym;
- drogi powiatowe łączące ośrodek gminny z ośrodkami powiatowymi i gminami ościennymi, przewidziane do przebudowy na parametrach drogi zbiorczej;
- drogi powiatowe i gminne stanowiące lokalne połączenia wewnątrz gminy przewidywane do przebudowy na parametrach drogi lokalnej;
- system dróg gminnych na parametrach dróg dojazdowych, obsługujących poszczególne skupiska zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej i rekreacyjnej;
- pozostałe drogi dojazdowe, wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne.

Zasadnicze znaczenie dla rozwoju gminy będzie mieć rozbudowa drogi krajowej nr 42, łączącej gminę Bliżyn z połączeniem międzynarodowym, jakim jest droga E-77, która po przebudowie na ekspresową, poprzez węzeł w Skarżysku-Kamiennej usprawni kontakt z ośrodkami metropolitarnymi Warszawą i Krakowem i ośrodkiem krajowym – Kielcami. Towarzysząca budowie drogi ekspresowej przebudowa układu dróg lokalnych oraz realizacja obiektów bezkolizyjnych ułatwi kontakty z gminami ościennymi.

Droga krajowa nr 42, na jej projektowanym nowym przebiegu, przewidywana jest do budowy jako droga główna ruchu przyspieszonego - GP 2/2, o szerokości pasa drogowego min. 40,0÷50,0m, z poszerzeniami w rejonie węzłów komunikacyjnych. Dopuszcza się realizację etapową przekroju drogi tj. realizację przekroju GP 1/2 w pierwszym etapie.

Minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni drogi krajowej, dla projektowanej zabudowy powinna być nie mniejsza niż 50,0 m. Dla istniejącej zabudowy sposób zabezpieczenia przed niekorzystnymi skutkami lokalizacji drogi, powinien zostać określony w projekcie budowlanym drogi z zastosowaniem dostępnych rozwiązań technicznych. Obsługę komunikacyjną terenów położonych w sąsiedztwie drogi należy zapewnić systemem projektowanych dróg odciążających oraz dróg niskich klas znajdujących się na terenie gminy.

Droga krajowa nr 42, na jej aktualnym przebiegu, przewidywana jest do przebudowy na parametrach drogi głównej – G, o szerokości pasa drogowego min. 25,0m. Po wybudowaniu drogi krajowej Nr 42, w jej nowym projektowanym przebiegu, docelowo przewiduje się deklasyfikację drogi.

Minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni istniejącej drogi krajowej, dla projektowanej zabudowy powinna być nie mniejsza niż 30,0 m. Dla istniejącej zabudowy

przewidywanej do rozbudowy i przebudowy, odległość zabudowy należy ustalić w dostosowaniu do istniejącego zagospodarowania, w oparciu o analizę stanu technicznego zabudowy i zasad zagospodarowania poszczególnych fragmentów terenu, nie mniejszą niż określoną w obowiązujących przepisach.

Do kategorii dróg zbiorczych, w celu poprawienia komfortu jazdy, należy zaliczyć ciągi drogowe łączące gminę z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi i gminnymi.

Są to następujące drogi powiatowe:

- nr 0443T – Bliżyn – Ubyszów – Majdów, łącząca gminę z Szydłowcem i Chlewiskami (pow. szydłowiecki – woj. mazowieckie);
- nr 0441T – Bliżyn – Mroczków – Rędocin, łącząca gminę z Chlewiskami (woj. mazowieckie);
- nr 0437T – Samsonów – Szałas – Odrowążek – Odrowąż – Wólka Plebańska – Niekłań – Boków – Hucisko, łącząca gminę z Zagnańskiem i Stąporkowem (pow. konecki).
- nr 0446T – Bliżyn – Sorbin – Odrowążek, łącząca centrum miejscowości gminnej z drogą nr 0437T;

Dodatkowo na przebiegu drogi nr 0443T – Bliżyn – Ubyszów – Majdów, w miejscowości Ubyszów, przewiduje się obejście miejscowości Ubyszów.

W celu poprawienia komfortu jazdy, drogi te wymagają doprowadzenia do parametrów opowiadających drogom zbiorczym.

Szerokość dróg zbiorczych, w liniach rozgraniczających, określa się na 15,0÷20,0m. Odległość zabudowy od krawędzi jezdni tych dróg, na nowych terenach budowlanych powinna wynosić min. 30,0m. Dla istniejącej zabudowy oraz sytuacji szczególnych dotyczących m.in. lokalizacji usług, na etapie opracowania planu zagospodarowania przestrzennego można ustalić, mniejsze odległości zabudowy, nie mniejsze niż określone w obowiązujących przepisach.

Sieć dróg lokalnych tworzą pozostałe nie wymienione powyżej odcinki dróg powiatowych, odcinki wybranych dróg gminnych, (patrz rysunek kierunków rozwoju przestrzennego). Wybór tych dróg dostosowany został do istniejącego i proponowanego zagospodarowania terenu.

Do ważniejszych dróg lokalnych zaliczyć można następujące drogi:

- powiatowa nr 0448T – Stąporków – Pardołów – Świerczów – Nowki – Sorbin;
- powiatowa nr 0451T – Krasna – Gustawów – Nowy Odrowążek – Odrowążek;
- powiatowa nr 0452T – Krasna – Luta – Kucębów;
- powiatowa nr 0442T – Gostków – Gilów;
- powiatowa nr 0444T – Wojtyniów – Wołów – Brzeście – Zagórze – Gostków,
- powiatowa nr 0445T – Wojtyniów – Jastrzębia – Łazik – Zbrojów;
- powiatowa nr 0447T – Nowy Odrowążek – Kopcie,
- powiatowa nr 0495T – Ubyszów – Brzask – Skarżysko-Kamienna,
- gminna (ul. Zafabryczna),

Szerokość w liniach rozgraniczających, dróg lokalnych, określa się na 12,0÷15,0 m. Mniejsza z tych wielkości może mieć zastosowanie w przypadku przekrojów ulicznych oraz przekrojów drogowych bez rowów odwadniających.

Odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg lokalnych na nowych terenach budowlanych nie powinna być mniejsza niż 15,0 m. Dla istniejącej zabudowy, przewidywanej do rozbudowy, nadbudowy i przebudowy oraz w przypadkach podyktowanych trudnymi warunkami terenowymi, można tę odległość zmniejszyć do odległości określonych w obowiązujących przepisach szczególnych.

Pozostałe drogi gminne oraz drogi obsługujące istniejącą i projektowaną zabudowę mieszkaniową oraz tereny działalności gospodarczej będą drogami dojazdowymi. Z uwagi na małe obciążenie ruchem tych dróg znaczna ich część będzie drogami jednopasmowymi. Drogi te wymagają przede wszystkim poprawy stanu nawierzchni, jej ulepszenia i doprowadzenia do parametrów zgodnych z warunkami technicznymi, wykonania prawidłowego odwodnienia, co wiąże się z poszerzeniem pasów drogowych.

Szerokość w liniach rozgraniczających dróg dojazdowych określa się na 10,0÷15,0 m. Minimalne szerokości mogą być stosowane w przypadku krótkich odcinków dojazdowych do niewielkich zespołów zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej nie wymagających rowów odwadniających i w przypadkach wymuszonych istniejącą zabudową w dobrym stanie technicznym.

Odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg dojazdowych na nowych terenach budowlanych nie powinna być mniejsza niż 10,0m. W przypadkach podyktowanych trudnymi warunkami terenowymi lub istniejącą zabudową, można tę odległość zmniejszyć do odległości określonych w obowiązujących przepisach szczególnych.

Ostateczne określenie szerokości w liniach rozgraniczających dla dróg wszystkich klas powinno nastąpić na etapie sporządzania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego w skali nie mniejszej niż 1:2 000, po uwzględnieniu rozwiązań wysokościowych, sposobu odwodnienia i uwzględnienia urządzeń dodatkowych (ciągów pieszych, rowerowych, sieci infrastruktury technicznej). Odległości zabudowy od krawędzi jezdni poszczególnych dróg, nie powinny być mniejsze niż wynikające z ogólnie obowiązujących przepisów, w tym Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku i ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

5.8.2 Komunikacja publiczna

Zakłada się, że podstawowym środkiem transportu publicznego pozostanie autobus. Sieć połączeń autobusowych obsługiwana przez zreformowaną PKS zasadniczo pokrywać się będzie z podstawową siecią dróg łączących siedziby przewoźników (Ostrowiec Świętokrzyski, Końskie, Skarżysko-Kamienna). Relacje o mniejszym natężeniu ruchu obsługiwane będą transportem mikrobusowym – głównie przez prywatnych przewoźników, prowadzących zarobkowy przewóz osób

na terenie gminy.

Wielkość spodziewanego ruchu nie uzasadnia budowy w Bliżynie przystanku dworcowego. Dla poprawy standardu obsługi i bezpieczeństwa ruchu wszystkie przystanki autobusowe powinny być wyposażone w zatoki autobusowe i zadaszenia a te położone na obszarach zabudowy w małe punkty handlowe.

5.8.3 Drogi piesze i rowerowe

Stale rosnący ruch kołowy pojazdów samochodowych zwiększa potencjalne zagrożenie wypadkami z udziałem pieszych i rowerzystów.

Dlatego też postuluje się sukcesywną realizację wydzielonych dróg pieszych i rowerowych wzdłuż dróg gdzie występuje większy ruch samochodowy – w pierwszej kolejności na obszarach zabudowanych. W planach miejscowych należy przewidzieć odpowiednie szerokości pasów drogowych umożliwiające realizację wydzielonych ciągów pieszych i rowerowych. Dla uatrakcyjnienia oferty turystycznej przewidziano realizację ścieżek rowerowych łączących atrakcyjne turystycznie rejony gminy.

5.8.4 Parkowanie

Dla udostępnienia usług skoncentrowanych na obszarze Bliżyna, przy ograniczonej możliwości zapewnienia miejsc postojowych w obrębie istniejących ulic i placów, celowe wydaje się zarezerwowanie terenu na zlokalizowanie większego parkingu strategicznego zaspokajającego zwiększone potrzeby występujące w niektóre dni tygodnia. Teren ten proponuje się pozyskać w pasie uciążliwości drogi głównej.

Miejsca parkingowe niezbędne dla obsługi projektowanego programu usług powinny być realizowane w granicach działek przeznaczonych na te inwestycje. Ilość miejsc powinna być dostosowana do spodziewanych potrzeb. W decyzjach lokalizacyjnych należy przyjmować jako minimum wskaźniki wynoszące 25 miejsc parkingowych na 100 zatrudnionych i 3 miejsc parkingowych na 100 m² powierzchni użytkowej obiektu.

Potencjalnym obszarem lokalizacji nowych parkingów służących obsłudze ruchu samochodowego, towarowego i rekreacyjno-turystycznego na obszarze gminy są tereny wskazane w studium... m.in. w rejonie istniejącej stacji paliw w Bliżynie oraz w rejonie węzła komunikacyjnego dróg: głównej i głównej ruchu przyspieszonego w miejscowości Górki oraz w pasach drogowych dróg obsługujących istniejące i projektowane zainwestowanie, poza drogą główną ruchu przyspieszonego. Tereny potencjalnej lokalizacji obiektów obsługi ruchu samochodowego, mogą służyć również na lokalizację usług związanych z motoryzacją, diagnostyką pojazdów, placów manewrowych nauki jazdy i innych nie sprzecznych działalności gospodarczych z powyższego zakresu.

5.8.5 Zaplecze motoryzacji indywidualnej

Zachodzące zmiany rynkowe występujące w kraju w ostatnich latach spowodowały niecelowość sterowania opracowaniami planistycznymi lokalizacji usług zaplecza motoryzacji w tym stacji paliw. Obiekty te powinny być traktowane jako usługi komercyjne, ich ilość podyktowana potrzebami rynkowymi a lokalizacja wynikać jedynie z wymogów ochrony środowiska i uwarunkowań ruchowych niezbędnych dla zachowania bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Wskazane jest łączenie usług z zakresu obsługi komunikacji, tranzytowych parkingów i miejsc zaplecza motoryzacji, diagnostyki, napraw i handlu samochodami itp. Rejon istniejącej stacji paliw w Bliżynie jest miejscem potencjalnych usług uzupełniających istniejącą funkcję.

5.8.6 Komunikacja kolejowa

Przebiegającą przez teren gminy linię kolejową relacji Łódź Kaliska – Dębica, nr 25, ze stacjami kolejowymi w Bliżynie i Sołtykowie oraz przystankiem osobowym w Gilowie, przewiduje się do zachowania i modernizacji – elektryfikacji. Wszelkie prace modernizacyjne wykonane zostaną w granicach terenu będącego w posiadaniu kolei.

Teren kolei stanowi tereny zamknięte. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu zamkniętego obowiązują ograniczenia lokalizacyjne wynikające z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie budowli i budynków, drzew lub krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 249, poz. 2500). Teren zamknięty wraz ze strefą ochronną został wskazany na rysunku Zmiany Studium...

Wydawanie decyzji o warunkach zabudowy w granicach terenów zamkniętych, należy do Wojewody Świętokrzyskiego, natomiast decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego w granicach terenów zamkniętych, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

5.9 Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

5.9.1 Gospodarka wodna

W chwili obecnej sieć wodociągowa doprowadzona jest do wszystkich miejscowości, poza sołectwem Rędocin, leżącym w północnej części gminy.

Dla zapewnienia wody mieszkańcom sołectwa Rędocin w dostatecznej ilości i o dobrej jakości, proponuje się wykorzystać obecnie pracującą studnię wodociągową zlokalizowaną w miejscowości Gostków.

Projektuje się:

1. sieć wodociągową do miejscowości Rędocin z pompownią wody w miejscowości Mroczków i zbiornikiem w miejscowości Rędocin;
2. sieć wodociągową do przysiółków: Górki Barwinek, Górki Olszyny i Górki Podgórki, leżących w granicach sołectwa Górki;
3. rozbudowę sieci wodociągowej w sołectwie Zbrojów do przysiółka Łazik;
4. rozbudowę sieci wodociągowej do części zabudowy w miejscowości Bliżyn przy ulicy Rudowskiego;
5. rozbudowę sieci wodociągowej do części zabudowy w sołectwie Nowy Odrowążek;

Wszystkie wodociągi są w stanie zapewnić właściwą ilość wody zarówno w chwili obecnej jak i w perspektywie następnych 20 lat. Dodatkowo każdy wodociąg dysponuje pewną rezerwą wody, możliwą do zagospodarowania na inne cele, nieprzewidziane w obliczonych zapotrzebowaniach na wodę. Zapas wody wystarczy dla potrzeb drobnego przetwórstwa rolno – spożywczego, jednak należy zapewnić właściwą gospodarkę ściekami, tak, aby powyższe zakłady przetwórcze nie stały się źródłem zanieczyszczenia dla wód powierzchniowych i podziemnych.

W celu zapewnienia stabilności dostaw wody należy zadbać o to, aby wszystkie wodociągi posiadały zbiorniki wyrównawcze, zapewniające dodatkowy zapas wody wykorzystywany w godzinach maksymalnego poboru wody.

Dla sprawnego działania wodociągów w gminie, wskazane byłoby połączenie ich w jedną sieć tak, aby żaden z nich nie był wyizolowany, a przez to narażony na braki wody w wypadku awarii. W systemie połączonych wodociągów, do jednego odbiorcy woda płynęłaby co najmniej z dwóch ujęć, zwiększając stabilność dostaw wody.

5.9.2 Gospodarka ściekowa

Zapewnienie właściwej gospodarki ściekowej w gminie Bliżyn jest niezwykle pilne, ze względu na ochronę środowiska naturalnego jak i dla zapewnienia optymalnego standardu życia dla wszystkich mieszkańców gminy.

Teren gminy Bliżyn w całości objęty ochroną w formie parku krajobrazowego i obszarów chronionego krajobrazu należy chronić przed zanieczyszczeniem ściekami. Szczególnie ważna jest ochrona południowej części gminy położonej na terenie GZWP 415 „Górna Kamienna”. Należy też zadbać o czystość planowanych zbiorników retencyjnych, tak, aby nie stały się zbiornikami brudnej wody. Mieszkańcy korzystają z suchych ustępów i zbiorników do gromadzenia ścieków. Ścieki te wykorzystywane są rolniczo, skąd odpływają powierzchniowo zanieczyszczając wody otwarte lub infiltrując do gruntu, powodując zanieczyszczenia wód wglębnych.

Na terenie gminy znajduje się nieczynna oczyszczalnia ścieków położona na terenie byłych

Zakładów Farb i Lakierów „Polifarb” w Bliżynie. Sieć kanalizacyjna, podłączona do byłej oczyszczalni, działała dla potrzeb zakładu jak również zbierała ścieki z fragmentu terenu zabudowanego w miejscowości Bliżyn. Obiekt oczyszczalni jest nie użytkowany i nie nadaje się do eksploatacji. W związku z tym została zaplanowana lokalizacji oczyszczalni ścieków w miejscowości Wojtyniów celem jej realizacji.

Gmina Bliżyn podjęła już działania w zakresie budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej, obejmującej teren istniejącej i projektowanej zabudowy znajdującej się w granicach administracyjnych gminy. Sporządzona została koncepcja programowa „Kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla gminy Bliżyn”. Koncepcja przewiduje następujące warianty:

1. Wariant I – przewiduje taki układ sieci kanalizacyjnej, który pozwoli na odprowadzenie ścieków z całej gminy na przewidywaną oczyszczalnię ścieków na terenie gminy Bliżyn. Oczyszczalnia położona byłaby na prawym brzegu rzeki Kamiennej, w rejonie wsi Wojtyniów;
2. Wariant II – przewiduje dwa niezależne układy sieci kanalizacyjnej: jeden z odprowadzeniem ścieków na oczyszczalnię zlokalizowaną na terenie gminy Bliżyn – dla miejscowości zaopatrywanych z ujęcia w Gostkowie i drugi z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji miasta Skarżysko-Kamienna – dla miejscowości zaopatrywanych w wodę z ujęcia w Bugaju tzn. Brześcia, Bugaja, Zagórza i Wołowa;
3. Wariant III – przewiduje układ sieci kanalizacyjnej odprowadzający ścieki z terenu całej gminy Bliżyn do kanalizacji miasta Skarżysko-Kamienna i poprzez tę kanalizację na oczyszczalnię w Skarżysku.

W chwili obecnej trwają prace przy opracowywaniu projektu sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków w Wojtyniowie, zgodnie wybranym przez gminę wariantem I powyższej koncepcji.

Projektuje się oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną na prawym brzegu rzeki Kamiennej we wsi „Wojtyniów”. Odbiornikiem ścieków będzie rzeka Kamienna, przepływająca wzdłuż północnej granicy działki. Ścieki zostaną sprowadzone z terenu całej gminy do przewidywanej oczyszczalni ścieków. Projektuje się sieć kanalizacyjną pracującą w systemie grawitacyjno-pompowym z szeregiem pompowni sieciowych.

Należy dodać, że poza projektowanym układem sieci kanalizacyjnej mogą znajdować się pojedyncze gospodarstwa lub posesje, znacznie oddalone od jednostek osadniczych. W takich przypadkach mogłoby się okazać nieekonomicznym prowadzić do nich sieciowej kanalizacji. Dopiero w projekcie budowlanym będzie można szczegółowo określić możliwości skanalizowania pojedynczych gospodarstw kanalizacją sieciową lub zaproponować inne rozwiązanie np. budowę własnej, przydomowej oczyszczalni ścieków albo bezodpływowego zbiornika (szamba).

Projektowana oczyszczalnia powinna powstawać jako szereg identycznych ciągów technologicznych dobudowywanych wraz z dołączaniem kolejnych miejscowości. Powinny to być obiekty

wysokosprawne, nie powodujące uciążliwości dla środowiska naturalnego i dla okolicznych mieszkańców. W pierwszym etapie proponuje się budowę dwóch reaktorów AWAS SBR, a po wykonaniu całej kanalizacji dla gminy, dobudowę dwóch kolejnych. Etapowanie budowy oczyszczalni w znaczny sposób ograniczy koszty inwestycyjne i eksploatacyjne w pierwszych latach jej pracy. Oczyszczalnia ścieków w Wojtyniowie będzie pracowała w systemie mechaniczno-biologicznym oczyszczania ścieków. Oczyszczalnia będzie składać się z:

- a) części mechanicznej w skład której wchodzi:
 - zbiornik uśredniający z punktem zlewnym ścieków dowożonych i pompownią ścieków,
 - stacja mechanicznego oczyszczania ścieków z sitem mechanicznym i piaskownikiem,
 - komora pomiarowa,
- b) części biologicznej
 - komora zasuw reaktora,
 - reaktory AWAS – SBR,
- c) części osadowej
 - zagęszczacz osadu
 - instalacja mechanicznego odwadniania osadu,
 - instalacja higienizacji osadu wapnem,
 - plac do składowania osadu
- d) obiektów towarzyszących
 - budynek techniczno-socjalny obsługi ze stacją dmuchaw oraz stacją odwadniania i higienizacji osadu,
 - agregat prądotwórczy

W części graficznej „Zmiany studium ...” została wskazana orientacyjna lokalizacja proponowanej oczyszczalni ścieków.

Ze względu na położenie południowej części gminy nad GZWP 415 „Górna Kamienna”, nie zaleca się oczyszczania ścieków poprzez rozsączkowanie w gruncie, ale też nie wyklucza się takiej formy oczyszczania ścieków dla pojedynczych zagród nie mających szansy na dołączenie do zbiorczej kanalizacji ze względu na znaczną odległość od zwartej zabudowy. Pojedyncze budynki mogą też zostać oparte na szczelnych zbiornikach na ścieki sanitarne, objętych obowiązkowym wywozem nieczystości na punkty zlewne na oczyszczalniach ścieków. Można też rozpatryć wariant wybudowania lokalnych oczyszczalni dla pojedynczych sołectw pod warunkiem, że w pobliżu znajduje się odbiornik ścieków oczyszczonych.

5.9.3 Kanalizacja deszczowa

Na terenach, na których odpływ wód deszczowych podczas deszczów nawalnych jest ograniczony, dochodzi do niszczenia środowiska przyrodniczego a w szczególności zwiększa się

zagrożenie występowania zjawisk powodziowych. W takich przypadkach niezbędne jest odprowadzanie wód deszczowych do sieci kanalizacji deszczowej. Na terenie gminy Bliżyn znajduje się fragment systemu kanalizacji deszczowej, położonego wzdłuż ulic Sobieskiego i Rudowskiego, odprowadzający wody deszczowe do podczyszczalni ścieków opadowych, a następnie do Zalewu Bliżyńskiego. Projektuje się również budowę sieci kanalizacji deszczowej na terenie sołectwa Bugaj o długości ok. 660 m. W chwili obecnej nie przewiduje się budowy innych systemów kanalizacji deszczowej wraz z ewentualnymi podczyszczalniami wód deszczowych dla terenów o znacznym stopniu zanieczyszczenia powierzchni.

5.9.4 Ciepłownictwo

W gminie Bliżyn nie ma centralnej ciepłowni obsługującej większy fragment gminy i nie przewiduje się budowy takiej ciepłowni. Na terenie gminy lokalne ciepłownie obsługują szkoły położone w miejscowościach: Bliżyn, Mroczków, Odrowążek i Sorbin. Budynki w gospodarstwach domowych są ogrzewane z indywidualnych kotłowni. W starszej zabudowie rolę tę spełniają piece kuchenne na paliwo stałe.

Ze względu na istniejącą na terenie gminy sieć gazową proponuje się zamianę obecnie użytkowanych kotłowni na gazowe, dzięki czemu ulegnie poprawie stan atmosfery w gminie.

5.9.5 Gospodarka odpadami stałymi

Gmina Bliżyn należy do Międzygminnego Związku „Utylizator”. Dla związku został sporządzony „Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego UTYLIZATOR”, w którym zawarto informacje na temat stanu istniejącego oraz planowanych działań w zakresie gospodarki odpadami na terenach gmin należących do związku. Gmina Bliżyn nie posiada na swoim terenie składowiska odpadów.

Do działań krótkoterminowych na terenie gminy należą:

- kampania edukacyjno-informacyjna wszystkich mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi – intensywne szkolenia mieszkańców, ulotki i informatory;
- promowanie wszelkich działań edukacyjnych i inicjowanych przez szkoły, instytucje, urzędy, a w ramach Związku Międzygminnego „Utylizator”;
- objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych (100% mieszkańców) oraz zobligowanie poprzez jednostki Wójtowi prywatnych wytwórców odpadów z sektora komunalnego i usługowego do segregacji odpadów;
- udoskonalanie selektywnej zbiórki odpadów w szkołach;
- prowadzenie przez gminę ewidencji ilości zbieranych odpadów komunalnych ze swojego terenu administracyjnego;

- podniesienie skuteczności zbierania odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji bezpośrednio z domostw lub z zastosowaniem pojemników ustawionych w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstw domowych.
- prowadzenie kampanii informacyjnej propagującej przydomowe kompostowniki na odpady ulegające biodegradacji;
- wprowadzenie, rozwój i podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów dla osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu:
 - odpadów wielkogabarytowych na poziomie 20%;
 - odpadów budowlanych na poziomie 15%;
 - niebezpiecznych na poziomie 15%;
 - odpadów opakowaniowych – odzysk 50%, recykling – 25%;
- podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji;
- ograniczenie masy odpadów opakowaniowych deponowanych na składowisku poprzez zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu;
- szczegółowa inwentaryzacja i bieżąca likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów;
- zorganizowanie gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych (GPZON) ze strumienia odpadów komunalnych;
- ustawienie w aptece lub przychodni na terenie gminy pojemników na przeterminowane leki;
- promowanie inwestycji, związanych z przejściem na ogrzewanie paliwami ekologicznymi wśród mieszkańców zabudowy jednorodzinnej.

Do działań długoterminowych na lata 2008-2011 na terenie gminy Bliżyn należą:

- kontynuacja i intensyfikacja akcji szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami;
- dalsza organizacja i doskonalenie ponad lokalnych i lokalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi, poprzez zapewnienie regularnego odbioru odpadów;
- dalszy rozwój selektywnej zbiórki i osiągnięcie odpowiedniego limitu odzysku i recyklingu:
 - odpadów wielkogabarytowych na poziomie 55%;
 - odpadów budowlanych na poziomie 45%;
 - niebezpiecznych na poziomie 57%;
 - wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych;
- rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”;
- ograniczenie masy odpadów opakowaniowych deponowanych na składowiskach;
- rozwój systemu selektywnego zbierania, gromadzenia i transportu odpadów ulegających biodegradacji w ramach gminnego punktu zbierania odpadów;

- dalsze ograniczenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji trafiających na składowisko;
- dalszy rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w sektorze komunalnym i osiągnięcie odpowiedniego limitu odzysku i recyklingu na poziomie:
 - 50% do roku 2010;
 - 80% do roku 2014;

Dotychczas na terenie gminy nie zostały rozwiązane zasady gospodarowania odpadami i ich unieszkodliwiania zgodnie z ochroną środowiska w zakresie grzebania lub spalania zwłok zwierzęcych i ich części.

W studium wskazuje się potencjalny teren na lokalizację miejsca grzebania lub spalania zwłok zwierzęcych i ich części w sołectwie Nowki, spełniający podstawowe uwarunkowania lokalizacyjne przewidziane dla tego rodzaju inwestycji. Lokalizacja ta w szczególności wymaga spełnienia zasad, określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późniejszymi zmianami) oraz w przepisach szczególnych z zakresu opracowań projektowych i realizacji tego typu inwestycji.

Odległość lokalizacji potencjalnej rozproszonej zabudowy rolniczej od terenu „grzewiska” zostanie ustalona zgodnie z raportem o oddziaływaniu inwestycji na środowisko. Do czasu wykonania powyższego opracowania zabrania się lokalizacji budynków mieszkalnych w rozproszonej zabudowie zagrodowej, w promieniu 150 m od planowanej inwestycji.

5.9.6 Mała retencja

W celu zapewnienia właściwej retencji wody w gminie Bliżyn, oraz dla podniesienia turystycznej atrakcyjności gminy Bliżyn, należy objąć ochroną przed zniszczeniem lub likwidacją, nielicznie występujące małe zbiorniki wodne, kontynuować prace związane z odbudową zbiornika zaporowego „Zalew Bliżyński” oraz podjąć starania związane z realizacją nowych zbiorników retencyjnych, wskazanych w zmianie studium, uwzględniając możliwość współfinansowania inwestycji ze środków samorządu województwa, samorządów gmin sąsiednich i środków pomocowych UE.

Zainicjowana przez Gminę Bliżyn, odbudowa zniszczonego w wyniku powodzi w 2002r., zbiornika zaporowego „Zalew Bliżyński” została poprzedzona koncepcją programowo-przestrzenną pt. „Zbiornik wodny na rzece Kamiennej w m. Bliżyn” z września 2005 r. przewidującą wariantową odbudowę zbiornika.

Wybrany do realizacji „Wariant I”, przewiduje odbudowę urządzeń zbiornika przy wykorzystaniu istniejącego jazu na rzece Kamiennej w km 136,29. Zgodnie z opracowaniem do istniejącego jazu zostanie dobudowany przelew stały o świetle B=25 m i wysokości piętrzenia 4,3 m z

upustami dennymi 2xØ800. Wody z przelewu stałego i upustów dennych zostaną odprowadzone w dwa światła istniejącego jazu, natomiast trzecie światło jazu o szerokości B=4,70 m i wysokości 1,90 m pozostawiono w stanie istniejącym do regulowania odpływem. Ponadto, aby zamknąć wyrwę na lewym brzegu doliny zaprojektowano przegrodzenie wyrwy ścianką szczelną stalową z grodziec G-46 (przedłużenie obecnej ścianki szczelnej) usunięcie warstwy ziemi z dna wyrwy o miąższości około 1 m i odbudowę zapory w miejscu wyrwy z gruntu dowiezionego z rezerw. Pierwotne piętrzenie jazu wynosiło 256,00 m n.p.m., natomiast w obecnym rozwiązaniu przyjęto piętrzenie 256,50 m n.p.m., co umożliwia zwiększenie pojemności zbiornika o 46,7 tys. m³, tj. 30% pojemności pierwotnego zbiornika. Obecne piętrzenie dostosowano do maksymalnej wysokości, jakie muszą być zachowane przy przepływie wody pod istniejącymi mostami na boczniczy kolejowej i na drodze powiatowej w cofce zbiornika. Przedstawione powyżej rozwiązania węzła piętrzącego utworzyło powyżej piętrzenia, zbiornik wody o powierzchni ok. 9,30 ha i pojemności ok. 182 tys. m³.

Pozostałe zbiorniki wodne projektowane do realizacji na terenie gminy Bliżyn wynikają z uwzględnienia w zmianie studium „Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego” z 2006r., zakładającego budowę zbiorników wodnych o charakterze retencyjno-rekreacyjnym. Głównym założeniem budowy zbiorników jest uregulowanie stosunków wodnych, służących racjonalnej gospodarce wodnej na terenie gminy.

Wskazuje się potrzebę realizacji następujących zbiorników:

1. Zbiornik wodny **Wołów** projektowany w miejscowości Wołów; maksymalna pojemność zbiornika $V_{\max}=927$ tys. m³ (wskazany do realizacji przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego);
2. Zbiornik wodny **Sołtyków** projektowany w miejscowości Mroczków; maksymalna pojemność zbiornika $V_{\max}=163$ tys. m³;
3. Zbiornik wodny **Mroczków** na terenie sołectw Mroczków i Górki, maksymalna pojemność zbiornika $V_{\max}=60$ tys. m³.

Docelowe parametry techniczne planowanych zbiorników, zostaną uszczegółowione w dokumentacjach projektowych inwestycji, uwzględniających m.in. pozostałe funkcje przestrzenne, przewidywane do realizacji na terenie gminy.

Wybudowanie zbiorników pozwoli na docelowe zagospodarowanie terenu wokół zbiorników. Sposób zagospodarowania terenów wokół zbiorników, zostanie uszczegółowiony w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn. W planie należy zapewnić ochronę biologiczną zbiornika, przestrzenie ogólnodostępne oraz zapewnić możliwość funkcjonowania i konserwacji zbiornika i urządzeń z nim związanych, uwzględniając w szczególności wymogi ustawy Prawo wodne (m.in. niezabudowany pas obrzeżny dla eksploatacji, konserwacji brzegów i urządzeń brzegowych zbiorników).

Uwzględniając potrzebę zrównoważonego rozwoju i zachowania ładu przestrzennego wskazuje się również potrzebę ograniczenia obudowy zbiornika inwestycjami nie związanymi z jego funkcjonowaniem, do rejonów wskazanych w zmianie studium. W zagospodarowaniu terenów rekreacyjno-wypoczynkowych należy uwzględnić potrzebę zachowania minimum 50 % powierzchni terenu jako powierzchnię biologicznie czynną oraz ograniczyć możliwość zabudowy tych terenów obiektami kubaturowymi do 30% powierzchni działki czy terenu inwestycji.

5.9.7 Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy Bliżyn przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Ø350 CN 4,0 relacji Lubienia-Końskie. W miejscowości Bliżyn, przy ulicy Szydłowieckiej znajduje się stacja redukcyjna gazu I^o. Przez miejscowości Bliżyn, Bugaj, Brzeście, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Płaczków, Mroczków, Ubyszów, Wojtyniów, Zbrojów, Sorbin i Wołów przebiega gazociąg średnioprężny.

W okresie docelowym przewiduje się zasilenie wszystkich miejscowości gminy Bliżyn gazem średnioprężnym. Gaz do odbiorców należy dostarczyć za pomocą sieci średnioprężnych wyprowadzonych ze stacji redukcyjno – pomiarowych I stopnia.

Gazociągi średniego i wysokiego ciśnienia w momencie wybuchu mogą stwarzać zagrożenie dla środowiska, w związku z tym w ich sąsiedztwie, wyznacza się strefy kontrolowane. Na terenie objętym zmianą studium przyjęto ograniczenia spowodowane istniejącym przebiegiem gazu wysokoprężnego Ø 300 CN 4,0MPa, wprowadzające ograniczenia lokalizacyjne w pasie terenu o szerokości 30,0 m (po 15,0 m po obu stronach, od zewnętrznej ścianki gazociągu), stanowiącym strefę kontrolowaną istniejącego (wybudowanego przed 2001 r.) gazociągu wysokoprężnego, określane w dotychczasowych opracowania planistycznych. Wyznacza się minimalne odległości od stacji redukcyjnej gazu (zlokalizowanej przy ul. Szydłowieckiej) do obiektów terenowych. Odległości podstawowe stacji redukcyjnej wybudowanej przed 2001 r., od obrysów od obiektów terenowych, oraz odległości gazociągu zasilającego stację (o ciśnieniu 4,0 MPa) zostały ustalone w oparciu o załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 139, poz. 685). Dla wybranych obiektów terenowych wynoszą:

- 25 m dla zespołów budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie;
- 35 m dla obiektów użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego;
- 20 m dla budynków mieszkalnych zabudowy jedno- i wielorodzinnej;
- 15 m dla wolnostojących budynków niemieszkalnych (stodoły, szopy, garaże).

Ewentualna przebudowa istniejącego gazociągu może spowodować ograniczenie jego uciążliwości i zagrożenia w momencie wybuchu oraz zmniejszyć wielkość strefy kontrolowanej dla gazociągu wysokiego ciśnienia i średniego wynikające z obowiązujących przepisów.

5.9.8 Elektroenergetyka

Na terenie gminy Bliżyn nie przewiduje się rozbudowy istniejącej sieci elektroenergetycznej wysokich napięć 220 kV i 110 kV, ewentualna przebudowa lub remonty sieci następować będą w oparciu o istniejące przebiegi tych sieci.

Główne planowane zamierzenia energetyki w tym regionie dotyczą sukcesywnej modernizacji już istniejących linii SN 15 kV, stacji transformatorowych i linii NN.

Do przebudowy układu zasilania typowane są te fragmenty układu, które nie spełniają wymaganych norm zasilania np. z powodu zbyt długich odcinków obwodów niskiego napięcia, zbyt małych przekrojów przewodów w liniach zasilania, niedostosowania mocy stacji transformatorowych do potrzeb odbiorców, awaryjności elementów konstrukcyjnych układu zasilania, zużycia elementów układu zasilania w wyniku eksploatacji.

Kondycja sieci i warunki zasilania odbiorców są stale kontrolowane przez Energetykę a sytuacje wadliwe, ujmowane w planach remontowych, które są systematycznie realizowane.

Lokalizacja nowych terenów zabudowy wielofunkcyjnej, rekreacyjnej, usługowej i produkcyjnej wymagać będzie dostosowania istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia do nowych potrzeb zasilania.

Przebiegające przez teren gminy Bliżyn linie elektroenergetyczne, powodują ograniczenia lokalizacyjne w pasie terenu na trasie ich przebiegu, w odległościach:

- od linii 220kV – 25,0 m, po obu stronach linii;
- od linii 110 kV – 20,0m, po obu stronach linii;
- od linii 15 kV – 7,5m po obu stronach linii.

W uzasadnionych przypadkach odległości te, za zgodą i na warunkach zarządcy sieci mogą być zmniejszone.

5.9.9 Energetyka odnawialna

Niekonwencjonalne, przyjazne dla środowiska naturalnego i człowieka źródła energii są istotnym czynnikiem polityki zrównoważonego rozwoju, zarówno w skali kraju jak i województwa.

Do podstawowych form uzyskiwania niekonwencjonalnej energii należy zaliczyć:

- energetykę wodną;
- energetykę wiatrową;
- energetykę geotermalną;
- energetykę słoneczną;
- energetykę biomasową;
- energetykę biogazową.

Aktualnie na terenie gminy nie znajdują się żadne urządzenia służące do pozyskiwania energii

ze źródeł alternatywnych, jednak zgodnie z ogólnoswiatowymi tendencjami, gmina jest otwarta na wszelkie formy produkcji energii odnawialnej i lokalizację na terenie gminy obiektów i urządzeń z tym związanych.

Warunkiem lokalizacji urządzeń służących pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych jest występowanie na terenie gminy potencjalnych źródeł energotwórczych oraz zakres oddziaływania na środowisko urządzeń służących do jej pozyskiwania.

Istotnym ograniczeniem w lokalizacji alternatywnych źródeł energii, w szczególności energetyki wiatrowej, mogą być ograniczenia krajobrazowe wynikające z lokalizacji gminy Bliżyn w granicach różnorodnych form ochrony przyrody i krajobrazu. M.in. w granicach Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego, zgodnie z Rozporządzeniem Nr 71/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz.1932, z późniejszymi zmianami), obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a do takich zostały zaliczone m.in. instalacje wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii o całkowitej wysokości nie niższej niż 30m.

Ponadto ze względu na potencjalnie niekorzystne oddziaływanie na środowisko lokalizacja tych urządzeń powinna być poprzedzona kompleksową analizą uwzględniającą nie tylko techniczno-ekonomiczną stronę inwestycji, ale również stopień jej ingerencji w środowisko, co wynika z obowiązujących przepisów.

Potencjalnymi obszarami lokalizacji farm wiatrowych mogą być tereny otwarte, oddalone od zabudowy mieszkaniowej ok. 500,0m, od terenów leśnych i szpalerów drzew ok. 200,0m, od dróg publicznych, linii elektroenergetycznych ok. 50,0-150,0m, nie kolidujące z zasobami środowiska naturalnego, w tym ze szlakami migracji sezonowej i dobowej ptaków i nietoperzy, oraz innymi cennymi walorami przyrodniczymi, wymagającymi szczególnej ochrony.

O możliwości i miejscu lokalizacji inwestycji ostatecznie przesądzi decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji.

5.9.10 Telekomunikacja

W miejscowości Bliżyn znajduje się cyfrowa, automatyczną centrala telefoniczna, należąca do terenu działania Telekomunikacji Polskiej S.A. Oddział Skarżysko Kamienna, połączona sieciami światłowodowymi z krajową siecią telefoniczną. Centrala ta obsługuje następujące miejscowości: Bliżyn, Brzeście, Bugaj, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Henryków, Jastrzębia, Mroczków, Pięty, Płaczków, Rędocin, Sobótka, Sołtyków, Sorbin, Ubyszów, Wojtyniów, Wołów, Zagórze, Zbrojów.

Pozostały teren gminy obsługiwany jest przez centralę zlokalizowaną w miejscowości Odrowążek. Centrala ta obsługuje następujące miejscowości: Kopcie, Kucębów Dolny, Kucębów Górny, Odrowążek i Nowy Odrowążek.

Prace modernizacyjne abonenckich linii kablowych wykonano już na terenie całej gminy. Teren gminy Bliżyn znajduje się w zasięgu wszystkich operatorów telefonii cyfrowej.

Kierunki rozwoju telekomunikacji to:

- doprowadzenie do zakończenia modernizacji linii abonenckich,
- realizacja bieżących potrzeb podłączeniowych nowych odbiorców.

5.10 Kierunki z zakresu obrony cywilnej

Przy zagospodarowaniu terenu i lokalizacji wszelkich obiektów należy uwzględnić postulaty z zakresu obrony cywilnej zgłoszone przez Wydział Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych, dotyczące w szczególności:

1. Dla obiektów użyteczności publicznej określonych w planie obrony cywilnej gminy, należy przewidzieć pomieszczenia dla ewakuacji ludności cywilnej w okresie zagrożenia.
2. Dążyć do pokrycia terenu gminy syrenami elektrycznymi w celu zaalarmowania i powiadomienia mieszkańców w przypadku zagrożeń. Syreny w miarę możliwości włączyć do systemu jednoczesnego powiadamiania.
3. Dostosować oświetlenie zewnętrzne ulic, zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej do zaciemniania i wygaszania w ramach prowadzonej ich modernizacji, rozbudowy lub budowy.
4. Zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej. Odległość studni od zgrupowań mieszkańców powinna wynosić nie więcej niż 800 m i posiadać wydajność 7,5 litra na osobę i dobę. Istniejące studnie spełniające wymogi studni awaryjnych nie przeznaczać do ich likwidacji, w miarę możliwości przysposabiać je do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych. Dążyć do wyposażenia istniejących ujęć wody w rezerwowe źródła energii.
5. Przy projektowaniu nowych lub modernizacji istniejących dróg i ulic należy zachować odpowiednie odległości od projektowanej zabudowy. Jezdnie nie powinny być zagrożone zagruzowaniem od zabudowy istniejącej i projektowanej i nie utrudniać ewakuacji ludności w wyniku zagrożenia.
6. Projektowane obiekty socjalne (łaźnie, pralnie i myjnie samochodów) przysposabiać na punkty zabiegów specjalnych do prowadzenia odkażania i dezaktywacji.
7. Zabrania się wydzielania terenów pod zabudowę mieszkaniową na terenach zalewowych.

6 Tereny wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 10 ust 2 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „W studium określa się w szczególności:

- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.”

Zgodnie z art. 10 ust. 3 powyższej ustawy, obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w pierwszym wyszczególnieniu, powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia tego obowiązku.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn uchwalone Uchwałą Nr VI/47/99 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 29 kwietnia 1999 r., określało tereny wymagające opracowania planów miejscowych. Tereny te dotyczyły głównie obszarów lokalizacji zabudowy mieszkaniowej o charakterze zabudowy osiedlowej, zlokalizowanej w sołectwach znajdujących się wzdłuż drogi krajowej nr 42 oraz zespół sołectw Bugaj, Brzeście i Zagórze, zlokalizowanych w północno-wschodniej części gminy, stanowiących obszar potencjalnego rozwoju zabudowy o charakterze mieszkaniowym jednorodinnym, rekreacyjnym i rezydencjonalnym.

Aktualnie gmina realizuje postanowienia studium i opracowała już kilka planów zagospodarowania przestrzennego, część planów jest w trakcie opracowania, w różnych fazach zaawansowania:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Gilów 1” na obszarze gminy Bliżyn, uchwalony Uchwałą Nr XVIII/164/04 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 14 grudnia 2004r.;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego “Bliżyn 1” na obszarze gminy Bliżyn, uchwalony Uchwałą Nr XXIV/201/05 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 24 czerwca 2005r., aktualnie w trakcie prac nad jego zmianą;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Zagórze 1”, na obszarze gminy Bliżyn, uchwalony Uchwałą Nr V/26/2007 z dnia 25 kwietnia 2007r.;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części sołectwa Płaczków – “Płaczków 1” na obszarze gminy Bliżyn, uchwalony Uchwałą Nr X/66/2007 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 25 października 2007r.;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu sołectwa Bugaj, na obszarze gminy Bliżyn, uchwalony Uchwałą Nr XVI/107/2008 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 26 czerwca 2008r.;

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu sołectwa Brzeście, na obszarze gminy Bliżyn, uchwalony Uchwałą Nr XV/91/2008 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 29 kwietnia 2008r., ze zmianą w Uchwale Nr XVI/108/2008 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 26 czerwca 2008r.;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części terenu sołectwa Bliżyn – „Bliżyn 3”, na obszarze gminy Bliżyn, uchwalony Uchwałą Nr XIX/127/2008 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 22 października 2008r.;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego “Wojtyniów 1” na obszarze gminy Bliżyn, w trakcie procedury;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego “Bliżyn 2” na obszarze gminy Bliżyn, procedura wstrzymana ze względu na sprzeciw właścicieli nieruchomości.

W zmianie studium... dla terenu gminy Bliżyn przywołuje się wcześniej wyznaczone tereny i wskazuje się je jako tereny posiadające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub znajdujące się w trakcie ich opracowania.

W zmianie studium... wskazuje się również nowe tereny, wymagające opracowania mpzp, wynikające z obowiązujących zapisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wyznacza się następujące tereny, wymagające obowiązkowego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- obszary przestrzeni publicznych, stanowiące centra usługowe miejscowości oraz centra usługowo-rekreacyjne, oznaczone symbolem – PP, zlokalizowane w następujących sołectwach gminy: Bliżyn (4x), Gilów, Górki, Mroczków, Nowki, Nowy Odrowążek, Płaczków (Pięty), Rędocin, Sorbin, Ubyszów, Wojtyniów, Wołów, Zagórze, Zbrojów.

Wyznacza się również obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe, w tym ze względu na potrzebę uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne:

1. obszar lokalizacji zbiornika retencyjno – rekreacyjnego wraz z terenami rozwoju usług rekreacyjnych związanych ze zbiornikiem w sołectwie Mroczków,
2. obszar lokalizacji zbiornika retencyjno – rekreacyjnego wraz z terenami rozwoju usług rekreacyjnych związanych ze zbiornikiem w sołectwie Wołów,
3. tereny zabudowy wielofunkcyjnej – mieszkaniowej w sołectwie Mroczków,
4. tereny zabudowy wielofunkcyjnej – mieszkaniowej w sołectwie Bliżyn (zawieszona opracowanie „Bliżyn 2”),
5. tereny zabudowy wielofunkcyjnej – mieszkaniowej, rezydencjonalnej w sołectwie Gostków.

Ponadto, Gmina w trosce o ujednoczenie zasad zagospodarowania i zachowania ładu przestrzennego, może objąć opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dodatkowe tereny zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem.

W niniejszej zmianie studium... nie wskazuje się terenów, wymagających sporządzenia planu, dotyczących:

- terenów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- terenów lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
- terenów wymagających opracowania planów na podstawie przepisów odrębnych.

*Teren objęty zmianą Nr 2 Studium... , dotyczący złoża kopaliny piasków czwartorzędowych „WOŁÓW”, wskazuje się jako **teren wymagający sporządzenia planu na podstawie przepisów odrębnych**, ze względu na potrzebę uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, poprzedzającej uchwalenie planu umożliwiającego jego eksploatację.*¹*

Ustalenia studium określają podstawowe funkcje poszczególnych terenów na obszarze gminy, nie wyklucza to przeznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego fragmentów terenu na inne cele, jeżeli pozwalają na to istniejące uwarunkowania i przepisy szczególne. Dotyczy to w szczególności potrzeby zmiany orientacyjnych granic poszczególnych funkcji podstawowych, poszerzenia lub zawężenia ich w zależności od uwarunkowań własnościowych i szczegółowej analizy zagospodarowania terenu objętego planem oraz lokalizacji funkcji uzupełniających, nie kolidujących z funkcją podstawową terenu, stanowiących istotne uzupełnienie funkcji podstawowej w infrastrukturę społeczną, ekonomiczną i techniczną.

W celu zapewnienia ładu przestrzennego na terenie gminy, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, należy określić szczegółowe wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania poszczególnych terenów funkcjonalnych, przyjmując jako zasadę:

- lokalizacje budynków w następujących wysokościach:
 - mieszkalnych jednorodzinnych do 2 kondygnacji nadziemnych;
 - mieszkalnych wielorodzinnych do 4 kondygnacji nadziemnych;
 - gospodarczych, produkcyjnych, magazynowych, produkcyjno-usługowych do 2 kondygnacji nadziemnych;
 - usługowych, biurowych do 3 kondygnacji nadziemnych;

z zastrzeżeniem możliwości zastosowania innej wysokości w sytuacjach indywidualnych wynikających ze szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania czy innych uwarunkowań np. technologicznych, funkcjonalnych, konserwatorskich, estetycznych itp.,

^{*1} tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

- ograniczenie możliwości zabudowy terenu do:

- 30% powierzchni działki lub terenu zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowej;
- 40% powierzchni działki lub terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- 50% powierzchni działki lub terenu zabudowy usługowej, mieszkalno-usługowej;
- 70% powierzchni działki lub terenu produkcyjnego, przemysłowego, magazynowo-składowego;

z zastrzeżeniem możliwości zastosowania innych wskaźników w sytuacjach indywidualnych wynikających z kontekstu przestrzennego i analizy zagospodarowania terenu.

Zaleca się stosowanie zadaszeń budynków dachami stromymi, wielospadowymi lub dwuspadowymi o nachyleniu połaci dachowej (zalecane 35-50°) i układzie kalenicy, nawiązującymi do istniejącej po sąsiedzku zabudowy z możliwością zastosowania zadaszeń innych, wynikających z potrzeby uwzględnienia funkcji i technologii obiektów lub potrzeby zaakcentowania prestiżu lub funkcji projektowanego obiektu z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych.

Plany powinny określić również zasady doboru kolorystyki projektowanych obiektów oraz zasady kształtowania przestrzeni publicznych uzależnione od kontekstu ich lokalizacji.

Istotnym elementem zagospodarowania terenu jest udział powierzchni biologicznie czynnej zalecany w ilości minimum 30% powierzchni działki lub terenu inwestycji, ze wskazaniem na jej zwiększenie na terenach o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym do minimum 50% powierzchni działki i ewentualnym zmniejszeniem na terenach przemysłowych do minimum możliwego do uzyskania.

Należy stosować zasadę harmonijnego „wtapiania” nowych obiektów w istniejącą zabudowę i krajobraz oraz równoległe z nowymi zamierzeniami inwestycyjnymi realizować lokalizację zieleni wysokiej i niskiej o charakterze izolacyjnym i estetycznym.

6 Spis tabel

- Tabela 1. Podstawowe dane charakteryzujące gminę Bliżyn w kontekście jednostek administracyjnych powiatu skarżyskiego
- Tabela 2. Gmina Bliżyn na tle powiatu skarżyskiego
- Tabela 3. Charakterystyka regionu bioklimatycznego
- Tabela 4. Struktura gospodarstw na terenie gminy Bliżyn pod względem powierzchni
- Tabela 5. Średnia powierzchnia użytków rolnych w poszczególnych sołectwach, bez gospodarstw mniejszych od 1,00 ha
- Tabela 6. Powierzchnia i struktura użytków rolnych w poszczególnych sołectwach
- Tabela 7. Produkcja roślinna
- Tabela 8. Ilość bydła mlecznego w gminie Bliżyn
- Tabela 9. Powierzchnia lasów w poszczególnych sołectwach
- Tabela 10. Ludność gminy w układzie sołectw
- Tabela 11. Charakterystyka demograficzna gminy Bliżyn
- Tabela 12. Statystyka stałych mieszkańców gminy wg wieku i płci
- Tabela 13. Statystyka stałych mieszkańców gminy wg wieku i płci - c.d
- Tabela 14. Liczba ludności, powierzchnia sołectw oraz średnia gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy Bliżyn – stan na 31.12.2006 r.
- Tabela 15. Warunki zamieszkiwania
- Tabela 16. Struktura szkół w gminie Bliżyn
- Tabela 17. Prognoza zakładała liczbę uczniów w latach 2000 - 2004
- Tabela 18. Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD
- Tabela 19. Struktura bezrobocia
- Tabela 20. Dochody i wydatki budżetów
- Tabela 21. Dochody i wydatki budżetów na 1 mieszkańca
- Tabela 22. Podmioty gospodarki zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów wybranych form prawnych
- Tabela 23. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji PKD
- Tabela 24. Aktywność gospodarcza mieszkańców²
- Tabela 25. Zestawienie podmiotów gospodarczych prowadzących większą działalność gospodarczą w gminie Bliżyn
- Tabela 26. Wykaz dróg powiatowych
- Tabela 27. Wykaz dróg gminnych
- Tabela 28. Szacunkowy bilans mocy

Tabela 29. Stan ilościowy linii energetycznych

Tabela 30. Bilans mocy

8 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń zmiany Nr 2 Studium... .

Zmiana Nr 2 Studium... została sporządzona na podstawie Uchwały Nr XXXIV/215/2013 Rady Gminy Bliżyn z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Nr 2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bliżyn.

Zmiana Nr 2 Studium... dotyczyła zmiany kierunków rozwoju przestrzennego, polegających na umożliwieniu eksploatacji powierzchniowej **terenu udokumentowanego złoża piasków czwartorzędowych "Wołów" w kat. CI, położonego w miejscowości Wołów, gmina Bliżyn,** przydatnych dla budownictwa i drogownictwa.

Zmiana obejmuje część tekstową i część graficzną studium, w zakresie niezbędnym dla określenia obszaru stanowiącego przedmiot zmiany oraz innych zmian w sposób istotny powiązanych z problematyką zmiany studium (głównie uwarunkowania przyrodnicze – lokalizacja w granicach Suchedniowsko-Oblegorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu).

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) w efekcie końcowym obowiązuje studium wraz ze zmianą Nr 2 zostało opracowane w formie jednolitego tekstu studium wraz z jednolitymi rysunkami studium.

W trakcie prac nad zmianą studium przeanalizowane zostały zapisy studium pod kątem zmian w zagospodarowaniu terenu będącego przedmiotem zmiany studium.

Od momentu uchwalenia poprzedniej edycji zmiany studium istotnej zmianie uległy uwarunkowania rozwoju gminy w zakresie ochrony środowiska.

Ze względu na położenie terenu opracowania zmiany Nr 2 Studium... w granicach Suchedniowsko - Oblegorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dokonana została aktualizacja obowiązujących zapisów dotyczących funkcjonowania tego Obszaru. Odstąpiono od aktualizacji danych dotyczących pozostałych form ochrony przyrody znajdujących się na terenie gminy, jako wykraczających poza zakres zmiany Nr 2 określony w uchwale inicjującej, sugerując potrzebę wprowadzenia tych zmian w ramach kompleksowej aktualizacji Studium....

Do tekstu obowiązującej Zmiany Studium wprowadzono dane dotyczące **terenu udokumentowanego złoża piasków czwartorzędowych "Wołów" w kat. CI, stanowiące zmianę Nr 2 Studium...** dotyczące w szczególności :

- w **rozdziale 1 Wstęp**, wprowadzono zapisy dotyczące przedmiotu zmiany Nr 2 Studium..., zespołu autorskiego, zakresu wprowadzanej zmiany, materiałów wejściowych; *¹

*¹ tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...

- w **rozdziale 2 Diagnoza stanu gminy:** w rozdziale 2.2 Uwarunkowania zewnętrzne - (2.2.1) Gmina Bliżyn w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa - aktualne kierunki polityki przestrzennej województwa świętokrzyskiego zostały przedstawione w Zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, uchwalonej dnia 22 września 2014r.

- w **rozdziale 5 Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn** (podrozdział 5.6) wprowadzono zapisy dotyczące lokalizacji udokumentowanego złoża piasków czwartorzędowych „**WOŁÓW**” w kat. C₁ na terenie części działki nr 639 w Wołowie, przydatnych dla budownictwa i drogownictwa, przewidywanego do eksploatacji powierzchniowej piasków czwartorzędowych, w kat. C₁. Udokumentowane złożo znajduje się w całości powyżej zwierciadła wody gruntowej. Przewidywana eksploatacja złoża piasku, wymaga uzyskania Koncesji na jego wydobywanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi.

- Ze względu na obowiązujące przepisy w **rozdziale 6 Tereny wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, wprowadzono zapis dotyczący złoża kopaliny piasków czwartorzędowych „**WOŁÓW**” i wskazano jako **teren wymagający sporządzenia planu na podstawie przepisów odrębnych**, ze względu na potrzebę uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, poprzedzającej uchwalenie planu umożliwiającego jego eksploatację. ^{*1}

^{*1} tekst wprowadzony zmianą Nr 2 Studium...